

‘Over de Heg gekeken’

Een bewogen familiegeschiedenis

Door Dick van de Heg

Voor ons Maire der Gemeente
Canton *Barnveld*

Departement van den Boven

is op heden den

1 November
1891

en heeft verklaard aantenemen voor

van de

GROTE HEGWEG

HOOFDSTUK

1

‘Van wie bin jie er één?’

Die vraag werd mij eens gesteld door een Barneveldse bouwondernemer. Nu heb ik het eerlijk gezegd niet zo op dit type mensen. Mensen die het kennelijk belangrijk vinden om direct je achtergrond te moeten analyseren. ‘Moet u dat weten om mij te kunnen helpen?’, vroeg ik.

Ik schrok een beetje van mijn eigen botheid. ‘Nou nee.....dat niet maar ik dacht’, stamelde de man een beetje verbouwereerd, en daar stopte zijn zin. Later dacht ik nog eens aan zijn vraag terug. Ja..., van wie ben ik er eigenlijk één? O zeker ik weet gelukkig wie mijn ouders zijn en mijn opa en oma weet ik ook nog wel maar veel verder kom ik niet in mijn herinnering.

En wat mijn opa betreft, die ken ik alleen maar van ‘horen zeggen’. Zelf heb hem niet gekend. Eigenlijk was het niet eens zo’n gekke vraag die de bouwondernemer mij stelde. Niet lang daarna had ik een ontmoeting met mijn tante Johanna van de Heg – Knottenbelt. Zij liet mij een stukje familiegeschiedenis zien dat ze over haar eigen familie had geschreven.

Dat sprak mij aan. Ze was behoorlijk thuis in het zoeken in de verschillende archieven en andere genealogische bronnen. Ik vond het heel interessant waar zij mee bezig was. Dat was de aanzet om zelf de zoektocht naar mijn roots te beginnen. Samen met tante Jo heb ik heel wat uren in de verschillende archieven doorgebracht. Van haar leerde ik hoe ik het beste kon zoeken in de wirwar van gegevens. Met veel plezier denk ik dan ook aan deze bijzondere en intelligente vrouw terug. Leuk om haar op deze manier te hebben leren kennen. En zo ben ik aan het avontuur begonnen om er achter te komen ‘van wie ik er één ben’. Velen die dit boek lezen maken op de één of andere manier deel uit van mijn bestaan. Ik nodig jullie uit om samen met mij deze mooie zoektocht mee te maken. Een zoektocht naar het wel en wee van onze voorouders. Dit eerste hoofdstuk beschrijft de drie oudste geslachten van onze familie die ik heb kunnen vinden. Daarvoor neem ik je mee naar Otterlo, een mooi rustiek plaatsje op de Veluwe in Gelderland. De oudste mij bekende stamvader van ons voorgeslacht is Hendrik Gerritsen. Zijn geboortedatum weet ik niet en die is ook niet te achterhalen want de geboorteakten van Otterlo gaan terug tot 1679. Hendrik Gerritsen moet zijn geboren rond 1640 en van hem is nagenoeg niets bekend. Het is zeker dat hij aan het ‘Boveneind’ bij Otterlo woonde en de boerenhoeve de Groote Haag bewoonde. Die huurde hij van de landheer van het landgoed Laar waartoe deze boerderij behoorde. Deze gegevens heb ik gevonden in de archieven van het landgoed Laar. Je komt zijn naam tegen op nota’s waarbij hij hout koopt en verkoopt. Veel van deze houtpercelen werden in die tijd aangekocht uit het ‘Aenstoots Bosch’. Soms werden er partijen hout verhandeld van rond de honderdvijftig gulden. De gulden was destijds onze munteenheid. Je kunt er gerust vanuit gaan dat het dan om enorme hoeveelheden hout ging want in die periode was een dergelijk bedrag een vermogen! Hout was overigens een

zeer belangrijk product. Men deed er van alles mee want kunststofproducten die wij kennen waren er in die periode niet. Wat is het bijzonder dat deze simpele gegevens zo lang voor het nageslacht bewaard zijn gebleven. En wat vertellen deze aktes veel over onze voorouders. Leuk is het om deze voorvader eens in het perspectief te plaatsen van de landelijke historie in die tijd. Hendrik Gerritsen begon zijn leven zo tegen het eind van de tachtigjarige oorlog met Spanje en hij was onderdaan van de Republiek der Verenigde Nederlanden. Het mag duidelijk zijn dat het land aan het eind van deze oorlog er niet al te florissant voorstond. Het aantal bedelaars, landlopers en ontheemden was enorm op de Veluwe. Dat lezen we in de Kroniek Gelderland. Toch zal de vader van Hendrik Gerritsen het als landbouwer niet slecht hebben gehad want juist in deze periode begon er een tijd van welvaart voor de boeren.

Met de groter wordende veestapel steeg niet alleen de vlees- en zuivelopbrengst maar ook de mesthoeveelheid waaraan een groot tekort was. Grappig, in onze tijd is dat probleem juist omgekeerd en moeten de boeren zich in alle bochten wringen om van de mest af te komen. Het is overigens heel bijzonder dat ik de archieven van het landgoed Laar heb kunnen raadplegen. Dit archief was op dat moment nog niet geïnventariseerd door het rijksarchief in Arnhem en daarom ook niet vrij toegankelijk. Maar gelukkig kon ik met de hulp van een kennis de archieven Laar toch raadplegen. Een kruiwagen heeft een mens soms nodig nietwaar? Ik ben bijzonder blij dat dit gelukt is want anders had ik met mijn onderzoek niet zover terug kunnen gaan. Zo kreeg ik inzage in de archiefstukken van het landgoed Laar. In dozen verpakt met een totale dikte van bijna twee meter! Toen ik de dozen opende bracht dat enige opwindend met zich mee want ik vroeg me gespannen af of ik wat zou vinden dat mij verder zou helpen met het stamboomonderzoek. Het was schitterend om in deze dozen te kunnen speuren. Zelfs akten uit de veertiende eeuw kwam ik tegen. Maar laten we terug gaan naar Hendrik Gerritsen. Uit de huwelijksakte van zijn zoon blijkt dat hij voor 5 maart 1682 is overleden.

Hendrik Gerritsen?..... we heten toch 'Van de Heg'? Laat ik je snel uit de droom helpen. Het gaat hier om de zgn. patroniemen. Onze familienaam Van de Heg gebruiken wij sinds 4 november 1812. Tijdens de Franse overheersing werd rond 1811 de Burgerlijke Stand ingevoerd en moesten de families een blijvende achternaam kiezen. Napoleon was voor deze 'code civil' persoonlijk verantwoordelijk. Voor die tijd hanteerde men de patroniemen. Dat is een systeem waarbij de voornaam van de vader gold als de achternaam van het kind. Als we dit toepassen op Hendrik Gerritsen gaat het hier dus om Hendrik de zoon van Gerrit. De toevoeging 'sen' staat voor: zijn zoon of dochter. Nu moet ik er gelijk bij vertellen dat men in het verleden beslist niet zo nauwkeurig met de bevolkingsregistratie omging. Zo komen we niet alleen de toevoeging 'sen' tegen maar ook se, ze, zen, of met dubbel-s dan wel met sz. Kortom men deed maar wat! Dat maakt het zoeken naar de juiste personen er overigens niet makkelijker op. Voordat de Burgerlijke Stand werd ingevoerd werd de bevolkingsregistratie bijgehouden door de kerk. We vinden deze registratie terug in de doop-, trouw- en begraafboeken van de kerken. Deze werden veelal bijgehouden door predikanten of ouderlingen. Een ieder werd ingeschreven of je nu wel of niet naar de kerk ging. De begraafboeken werden meestal door de koster bijgehouden die als bijbaan ook vaak de functie van doodgraver had. Later kom ik nog uitvoerig terug op het ontstaan van onze familienaam. Nu ga ik eerst verder met de 'oude Hendrik'. Een naam die ook nu nog voorkomt in onze familie. Leuk is het te kunnen vaststellen dat een bepaalde naam al zo lang in de familie gebruikelijk is. Dit geldt overigens niet alleen voor Hendrik maar ook voor Gerrit en Teunis. Al bijna vierhonderd jaar komen we deze drie namen tegen in onze familie. Hendrik Gerritsen was getrouwd maar ik weet helaas niet met wie. De huwelijksakten van Otterlo beginnen pas in 1679 en het huwelijk moet voor die tijd zijn gesloten. Ook in de trouwakte van zijn zoon wordt de naam van Hendriks echtgenote niet genoemd en dat wijst er op dat zij toen reeds was overleden. Van Hendrik Gerritsen is één zoon bekend.

Deze zoon heette Leinz, een naam die slechts enkele malen in de familie voorkomt en waarvan ik de oorsprong niet heb kunnen achterhalen. Het is waarschijnlijk dat de naam uit de familie van een

aangetrouwd familielid komt. Deze naam werd overigens wel regelmatig gebruikt in de omgeving van Otterlo. Ook hier kom ik weer een slordige registratie in de kerkboeken tegen. Ik zag verschillende schrijfwijzen zoals Leyns, Lens, Leinz en Lenz.

LEINZ HENDRIKSEN

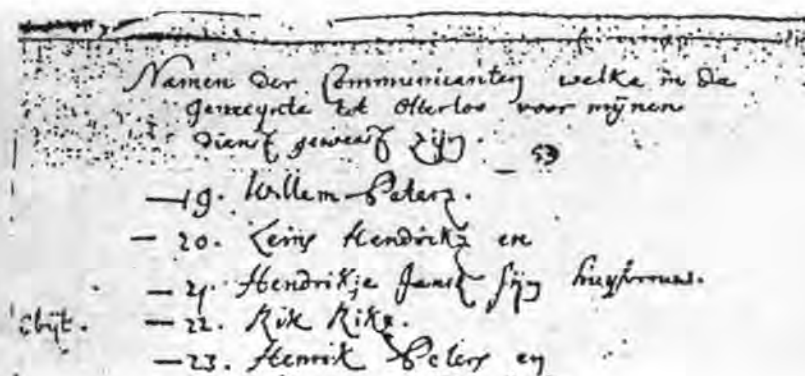
Leinz Hendriksen was de zoon van Hendrik Gerritsen. Zijn geboortedatum is onbekend omdat er uit die periode geen registratiegegevens bekend zijn. We weten wel precies wanneer hij getrouwd is nl. op 5 november 1682. Zijn vrouw heette Hendrikje Janz. Uit de eerste negen jaar van hun huwelijk zijn geen kinderen met zekerheid vast te stellen.

Hiervan zijn geen gegevens bewaard gebleven in de archieven. Twee kinderen heb ik met zekerheid uit hun relatie kunnen achterhalen. Marrretje Leinz, die werd geboren op 17 mei 1691, en Theunis Leinz die op 26 oktober 1692 ter wereld kwam. Hun moeder, Hendrikje Janz, kwam van de boerenhofstee de Houtkamp, een hoeve die in onze tijd nog bestaat. Van onze voorouders is bekend dat ze pachters waren van de boerderij de Groote Haag die net achter de Houtkamp was gelegen. Leinz is dus getrouwd met de buurdeern.

Het is best mogelijk dat Leinz meer kinderen heeft verwekt dan de twee die ik heb kunnen achterhalen. Het is zelfs waarschijnlijk maar dit is niet met aktes ondersteund vast te stellen.

Leinz Hendriksen leefde in een enerverende tijd. Ongetwijfeld heeft hij als jonge knaap de gevolgen van de overheersing van de Fransen ondervonden die in juni 1672 Gelderland zonder slag of stoot onder de voet liepen. Hij was tijdgenoot van klinkende namen als Jan de Wit, op wiens leven in juli 1672 een aanslag werd gepleegd. En van de legendarische Michiel de Ruyter die de bijnaam 'de schrik des Oceans' kreeg. Leinz en Hendrikje waren landbouwers. Het echtpaar was lid van de Nederduits Gereformeerde Kerk.

Ds. Isaac Wilbrenninck, die op 20 mei 1683 in Otterlo werd bevestigd, heeft beide echtlieden opgenomen op de lijst van namen der communicanten welke in de 'Gemeeynte tot Otterloo' bij aanvang van zijn dienst stonden ingeschreven. Hieronder zie je een fragment afgedrukt uit het lidmatenboek van de Nederduits Gereformeerde Kerk waar hun namen staan geregistreerd.

Namen der Communicanten welke in de
Gemeeynte tot Otterloo voor mijnen
Dienst geweest zijn. 53

- 19. Willem Peterz.
- 20. Leinz Hendrick en
- 21. Hendrikje Janz sijn huysvrouw.
- 22. Rik Rikz.
- 23. Henrik Peterz en

Van Leinz en Hendrikje is de huwelijksakte aanwezig maar de geboorteakten van beiden ontbreken. Dit komt omdat de doopboeken van Gemeente Otterlo aanwezig zijn vanaf 1679. Van de periode 1683 – 1690 ontbreken zowel de doop-, trouw- als de begraafboeken zodat er uit deze periode helemaal geen exacte data bekend zijn.

Laten we eens even kijken naar de trouwakte van Leinz en Hendrikje.

Do. 5. Novemb.
Leinz Hendriksen, zoon van wijlen Hendrick gescheiden van
Eschoten; en
Hendrikje Jans Dochter van Jan Peterse op de Houtkamp.
Capitell.

In deze akte lezen we dat Leinz van 'Eschoten' kwam. Eschoten was een buurtschap in Otterlo dat grensde aan het 'Boveneind'. Deze buurtschappen liepen in elkaar over. Later kom ik nog uitvoerig op de streekbeschrijving terug. Deze akte laat ons verder zien dat Hendrikje van de Houtkamp kwam. Zoals ik al schreef zijn er twee kinderen bekend van dit echtpaar.

Van hun dochter Marretje is nagenoeg niets bekend en ik moet je eerlijk zeggen dat ik hier ook weinig naar heb gezocht. Het vrouwelijk geslacht voert de naam van de familie nu eenmaal tot het moment waarop ze huwt en is daarna niet zo interessant meer voor verdere stamboomgegevens. Ik wil overigens uitdrukkelijk stellen dat ik hiermee niet beweer dat onze voormoeders minder belangrijk zouden zijn als onze voorvaders. Integendeel! Zonder voormoeders geen voorvaders nietwaar? En zeker,...andersom is ook het geval.

Mede omdat er verder niets van deze telg bekend is heb ik de geboorteakte van Marretje Leinz hieronder opgenomen. Het is het enige teken van haar bestaan. Een overlijdensakte van haar heb ik niet kunnen vinden.

1691: 20 Marretje Dochter van Leinz Hendrikje en Hendrikje Jans uit Esch.
1. baptiz. 4. 5. Nithum v.d. A. Linter.

Zo, ..dus nogmaals niets ten nadele van Marretje, maar haar broer Theunis heeft nu even meer onze belangstelling want hij zet de stamboom in de rechte lijn voort.

THEUNIS LENZEN 1692

De geboorteakte van Theunis laat moeilijk zien in welke maand hij precies is geboren. Ik veronderstel 26 oktober maar zeker is het niet. In ieder geval klopt het jaartal 1692 wel. Overigens wanneer ik over een geboortedatum schrijf uit deze periode is dat meestal de doopdatum. De juiste geboortedatum wordt in de doopboeken zelden genoemd.

Destijds werden de kinderen echter snel na de geboorte gedoopt zodat de verschillen niet zo groot zullen zijn. Hooguit een paar weken. Het snel dopen van kinderen was nog een voortvloeijsel uit de rooms katholieke tijd de periode voor de reformatie. Wel kon het voorkomen dat men het dopen moest uitstellen omdat de baby te zwak of ziek was. Soms kom je daar een aanwijzing van tegen in de doopboeken maar dat is echt sporadisch. Kijken we nu even naar de geboorteakte van Theunis Lenzen de zoon van Leyns Hendriks en Hendrikje Janz geboren in 1692.

1692: 26 Octob
Theunis zoon van Leyns Hendrik en Hendrikje Janz uit Esch.

Ik zal even vertalen wat er in deze acte staat:

1692 Teunis, soon van Leyns Hendriks en Hendrikje Jans ter Eschoten.

De kleine Theunis werd gedoopt in het mooie kerkje in Otterlo door Ds. Johannes Heeser, een predikant van Duitse afkomst die in Sieger in Nassau werd geboren en op 18 mei 1690 in Otterlo werd bevestigd.

Van de jeugd van Theunis weten we niets af. Het heeft er lang naar uitgezien dat hij als verstokt vrijgezel door het leven zou gaan. Op late leeftijd bedacht hij zich kennelijk want hij kwam Cornelisje Willemz tegen en daar trouwde hij mee.

Het is zeker dat hij niet eerder gehuwd is geweest want in de huwelijksakte staat de toevoeging J.M. (jonge man). Deze toevoeging had overigens niets met leeftijd te maken maar gaf aan dat de persoon niet eerder was gehuwd. Zo kreeg de vrouw, wanneer het haar eerste huwelijk betrof, de indicatie J.D. mee (jonge dochter).

Het paar trouwt op 9 mei 1737 en hiervan is een mooie akte bewaard gebleven. Ik laat je deze dan ook graag even zien.

Majj Toenis Lenz D: M: van Eschoten
1737 Cornelisje Willemz D: D: van Otterlo
Proclamati el copulati d. 10 Majj

Toenis Lenz, geeft de akte aan en ook hier zien we weer de willekeur waarmee namen werden geschreven. Duidelijk is de Duitse invloed hier merkbaar op onze taal. Ondanks zijn huwelijk op latere leeftijd heeft Theunis gelukkig wel voor nakomelingen gezorgd. Van hem en Cornelisje zijn zes kinderen bekend. Twee zonen en vier dochters. Twee jaar na hun huwelijk wordt zoon Lenz geboren op 15 maart 1739. Van deze Lenz is geen huwelijks- of overlijdensakte aanwezig. Voor mij staat dan ook vast dat deze jongen voor 1757 is overleden want sedert dat jaar zijn de overlijdensakten van Otterlo aanwezig. In het overlijdensregister komt hij niet voor want dat heb ik meerdere malen doorlopen.

Het is overigens heel goed mogelijk dat hij slachtoffer is geworden van de enorm hoge kindersterfte die in deze periode voorkwam. Het lijkt me leuk, juist omdat er verder niets van Lenz bekend is, even naar zijn geboorteakte te kijken en ons stil af te vragen wat er met deze jongen aan de hand is geweest,..... waaraan is hij zo vroeg overleden?.....We zullen het nooit weten.

1739
Maart
Lenz, zoon van Toenis Lenz en Corne-
lisje Willemz, van Eschoten d. 15.

Na de geboorte van Lenz krijgt het echtpaar vier dochters. Annetje werd geboren op 3 juli 1740 en op 18 maart 1742 ziet Hendrikje het levenslicht. Daarna volgde er een tweeling Willem-pje en Hendrikje. Zij werden geboren op 23 april 1745. De oplettende lezer zal nu gelijk reageren en denken,.....dit klopt niet! Er worden twee Hendrikjes geboren kort na elkaar. Behoor jij overigens tot die oplettende lezers? Het is echter wel juist wat ik schrijf.

We kunnen hieruit de droevige conclusie trekken dat de eerst genoemde Hendrikje moet zijn overleden voor 23 april 1745. Maar dan, op 26 april 1750, wordt er een zoon geboren in het huis van Teunis Lensen en Cornelisje Willems. Hij zag het levenslicht op de Groote Haag waar zijn voorouders al meer dan 100 jaar woonden en kreeg de naam Gerrit. Gelukkig een stamhouder! En hij was het dan ook die er voor zorgde dat ik dit boek als nazaat van hem kon schrijven en jij het als familielid kunt lezen. Realiseer je dat maar eens! Meerdere malen heeft het voortbestaan van ons geslacht aan een zijden draadje gehangen. Theunis Lensen en Cornelisje Willems gingen als landbouwers door het leven en bewoonden de boerenhoeve de Groote Haag gelegen aan het Boveneind in Otterlo. Een statige grote boerderij waar een groot deel van onze familiegeschiedenis zich heeft afgespeeld. Waar lief en leed werden gedeeld en vreugde en verdriet elkaar afwisselden als winter en zomer, als lente en herfst.

Tot slot van dit hoofdstuk laat ik jullie nog de geboorteakte zien van de tweeling Hendrikje en Willempje Theunissen geboren op 23 april 1745.

*23 april.
Hendrikje, en Willemetje, Dochterjes van
Teunis Lensen, en van Cornelisje Willems*

HOOFDSTUK

2

GERRIT TEUNISSEN 1750 – 1806

Een belangrijke voorvader!

Dit hoofdstuk gaat over Gerrit Teunissen zoals de aanhef laat zien. Hij is de vierde generatie die ik beschrijf en van hem valt heel wat te vertellen. Gerrit werd geboren op 26 april 1750 in Otterlo. Hij was één van onze voorouders van wie het voortbestaan van ons geslacht afhing ondanks het feit dat het gezin waarin hij opgroeide zes kinderen telde. Gerrit had vier zusters en één broer. Zijn broer Lenz was elf jaar ouder dan Gerrit en het is zeer waarschijnlijk dat Gerrit zijn broer niet heeft gekend. In het vorige hoofdstuk schreef ik al over Lenz. Ook zijn zusje Hendrikje, die acht jaar eerder werd geboren, heeft Gerrit niet gekend. Dit meisje is jong gestorven. We mogen er best eens even bij stil staan hoe verdrietig het moet zijn geweest voor deze ouders hun kinderen zo vroeg te moeten verliezen. Uit Gerrits jeugd is verder weinig bekend. We weten dat de kleine Gerrit werd gedoopt in dat mooie kleine kerkje in Otterlo door Ds. Thomas Grasstek. Aardige bijkomstigheid is dat dit gebeurde op de dag dat deze predikant werd bevestigd in Otterlo. Hoe ik dat weet? Bekijkt u de onderstaande akte eens goed!

*Verklaring der kinderen die op den 26sten
aanvang van mijn Beroep in de Gemeente tot
Otterloo door den Doop de kerkelyk ingelyft
Thomas Arnoldus van Grasstek.
V.D. minift: Th. Lenz.*

1750

*April 26: den dag mijner bevestiging.
Hendrik een van Gerrit Hendrikke en Maria Ruten
tot doop.
Gerrit een van Teunis Lensen en Cornelia Willems.*

Leuk om er even bij stil te staan en je af te vragen hoe het is geweest,.....in dat kleine kerkje, bij dat opmerkelijk logge doopvont. Waaruit zou zijn gepreekt? In ieder geval werd daar het doopformulier gelezen en de vraag gesteld: 'Wat is hierop uw antwoord Teunis Lensen en Cornelisje Willems?'

En ook toen zal het ja-woord geklonken hebben. En ook hier is de vraag gerechtvaardigd die we aan elk ouderpaar mogen stellen: wat is er van terecht gekomen? De doopdiensten in de Nederduits Gereformeerde Kerk verschilden niet zo veel met de doopdiensten die wij in onze tijd kennen in de Hervormde Bondskerk of de Hersteld Hervormde Kerk. Laatst genoemde kerkgenootschap kennen we sinds de oprichting van de PKN in 2004. Ik vond het leuk om een kerkdienst in Otterlo bij te wonen en stil te kijken naar dezelfde preekstoel, dat mooie predikantenbord en hetzelfde doopvont dat zo log van vormgeving is. Ik kan je een kerkbezoek echt aanraden. Denk er dan eens over na dat hier op dezelfde plaats een kleine 400 jaar geleden al voorouders werden gedoopt, belijdenis deden, trouwden en naast de kerk begraven werden. Om stil van te worden! En ik moet je eerlijk bekennen dat die gedachte me hebben afgeleid van de preek. Nou ja, voor een keertje geeft dat niet. Maar bedenk wel; ook hieruit blijkt vandaag nog ten volle de trouw van onze God. En wat is het waar dat alles verandert, maar Hij niet! Zelf voel ik dat tenminste wel zo.

De kerk in Otterlo

Het kerkje in Otterlo heeft in de loop der jaren mijn belangstelling gekregen en het is zeker de moeite waard er wat meer over te vertellen.

De oudste aanwijzing van het ontstaan van de kerk dateert uit 1215. Het is een éénbeukige kerk zonder steunberen waarvan het schip dateert uit de vroege veertiende eeuw.

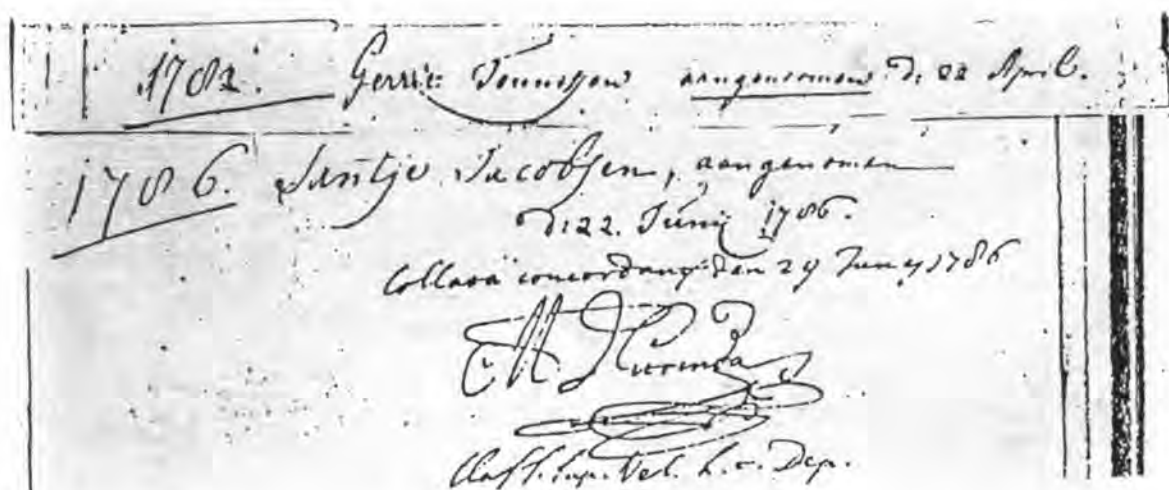
De kerk heeft een eenvoudige bakstenen toren, voorzien van een ranke naaldspits. Het interieur is eenvoudig maar heel mooi. Er staat een prachtig gesneden preekstoel uit de zeventiende eeuw en in het jaar achttienhonderd werd de toren reeds voorzien van een uurwerk. Overigens is het heel bijzonder dat er al in dat jaartal een uurwerk was bevestigd op de toren in Otterlo. Op de Veluwe kwam dat in die tijd in kleine dorpen nagenoeg niet voor.

Jonkheer Van Deelen schonk in de zeventiende eeuw twee fraaie klokken voor de kerktoren. De grote klok werd bij begrafenissen geluid terwijl de kleine klok opriep tot kerkgang. Volgens overlevering werd de klei, voor de te bakken stenen voor de kerk, op karren vanuit Wageningen aangevoerd. De stenen werden gebakken in kleine ovens die bij de bouwplaats van de kerk waren geplaatst. En zo zal Gerrit Teunissen in de laatste jaren van zijn leven wellicht vele malen op het uurwerk van de kerk hebben gekeken om te beoordelen of hij van het land 'terug naor huus most veur de waarme muus'.

Het interieur van de Oude Hervormde kerk in Otterlo. Recht voor de preekstoel het opmerkelijke logge doopvont waaruit vele voorvaders werden gedoopt

Maar nu weer terug naar de kleine Gerrit. Hij werd geboren op de Groote Haag aan het Boveneind in Otterlo en heeft daar lang gewoond. Daar heb ik veel informatie over gevonden. Toen Gerrit werd geboren was zijn vader al 57 jaar oud, een voor die tijd al oudere man. Zijn moeder Cornelisje was dan ook veel jonger dan zijn vader. Het was naar Veluwe gewoonte dat buurvrouwen kwamen 'bakeren' wanneer er een kind werd geboren. Dat wil zeggen: hulp verlenen bij de geboorte. Een dokter kwam maar zelden aan een geboorte te pas. Hij werd er pas bijgehaald als het fout dreigde te gaan. Helaas werd dat echter maar al te vaak te laat onderkend en dat had tot gevolg dat heel wat jonge vrouwen het leven lieten bij de geboorte van een kind. De vader was niet bij de geboorte aanwezig. Wanneer alles achter de rug was werd hij door één van de baaksters geïnformeerd. Na de geboorte gingen de baaksters het nieuws aanzeggen bij de overige buurtbewoners en natuurlijk niet te vergeten bij de dominee. Gerrit groeit op, wordt ouder en verliefd,... en wel op Jantje Jacobs, een vrouw die 16 jaar jonger is dan hijzelf. Of het liefdesvuur pas op latere leeftijd in hem is ontbrand weten we niet maar hij trouwt wanneer hij 36 jaar oud is met de 20 jarige Jantje. Overigens komt het in deze periode veel voor dat oudere mannen met veel jongere vrouwen trouwen. Niet eens zo gek bekeken vind ik. Kort voor haar huwelijk deed Jantje belijdenis op 22 juni 1786. Gerrit had reeds belijdenis gedaan in 1782. Tijdens die dienst werden acht lidmaten aangenomen. Laten we nog even kijken naar de akten van aanneming.

Mooie akten, en zo waardevol dat deze bewaard zijn gebleven. En beide keren zal de kleine klok van de kerk hebben opgeroepen tot de kerkgang. Luid en helder beierend, ver te horen over de uitgestrekte heidevelden van Otterlo. Een mooie klok met het opschrift:

*'Ik roep u met heldre stem
in Jesu Christi naam
de burgeren te saam
van dit Jerusalem'*

Wat is het toch leuk dit detail te kunnen vertellen. Of het in die tijd ook gewoonte was de klok te luiden bij trouwdiensten weet ik niet maar als dat wel zo was dan is dat ook gebeurd op 3 september 1786. Toen was het zover, Gerrit trouwde zijn Jantje! Ze waren overigens op 18 augustus van dat jaar in ondertrouw gegaan. Ik vind de trouwakte zo mooi dat ik je deze niet wil onthouden.

1786
 Gerrit Teunissen J. M. met
 Jantje Jacobs J. D. beide hier geboren
 & Wonsenda, zijn hier in wettigen onder-
 trouw opgenomen, d. 18 Aug. & zgn.
 roepen d. 20. & 27 Aug. & d. 3. Sept.
 op d. 3. dits hier getrouwd.

Ruim een jaar later wordt het huwelijk bekroond met de geboorte van een zoon die Teunis wordt genoemd. Hij is de enige nakomeling van Gerrit en Jantje. Weer hangt het voortbestaan van ons geslacht af van één manlijke telg. Wat een verantwoordelijkheid rustte er op die man. Maar je kunt gerust zijn want het feit dat jij dit leest is het bewijs dat alles goed gekomen is.

De Groote Haag

Ik heb die naam al enkele malen genoemd. Daarom wil ik nu eerst wat meer over deze boeren hofstede vertellen. De boerderij maakte deel uit van het Landgoed Laar.

In de periode dat Gerrit Teunissen deze boerderij in pacht had, was het landgoed Laar eigendom van baron Quarles de Quarles. Van het landgoed is nog een uitgebreide administratie aanwezig in het rijksarchief in Arnhem. In het vorige hoofdstuk vertelde ik je al onder welke omstandigheden ik dit archief kon raadplegen. In vroegere tijden maakte de Groote Haag deel uit van 't Leengoet ten Hage'. Over dit Leengoet werd al in 1379 in de leenakteboeken van Gelre en Zutphen gesproken. In de loop der eeuwen zijn verschillende adellijke families eigenaar van het Leengoed geweest.

De naam Groote Haag verleidt ons er misschien toe te denken dat die te maken zou hebben met onze latere familienaam. Dat is niet zo. Onze familienaam is ontleend aan de boerenhoeve de Groote Heg gelegen onder Garderbroek. Dat beide boerderijen nagenoeg dezelfde naam droegen is toeval. Over de Groote Heg vertel ik later meer. Maar laat ik nu eerst uitleggen waar de Groote Haag in het verleden heeft gestaan. We nemen vanuit het centrum van Otterlo de weg die ons naar de ingang van het park de Hoge Veluwe leidt.

Dit is de Houtkampweg. Een paar honderd meter voor de ingang van het genoemde park staat links een statige boerenhoeve, de Houtkamp genaamd. Nee,.....je treft de naam niet op de hoeve zelf aan maar tot voor kort was deze te lezen middels keurig geknipte buxushaagjes in de tuin. Kijk even naar rechts, dan heb je zicht op de Boveneindseweg. Herinner je zich de naam 'het Boveneind' nog? Om de plaats te bezoeken waar de Groote Haag heeft gestaan, moet je over het erf van de Houtkamp en dat kan natuurlijk zo maar niet. Toen ik de eigenaar vertelde waar ik mee bezig was heeft hij mij keurig naar de plaats van bestemming gebracht en kon hij mij bovendien veel vertellen over de voormalige Groote Haag. Wat een geluk had ik weer! Achter de Houtkamp, dat vroeger overigens een herberg was, loopt een smal bospad. Dit is niet zo maar een bospad. Het is de vroegere handelsweg, de zgn. hessenweg die van Harderwijk naar Arnhem liep. Aan het eind van dit bospad komen we bij een weiland dat gedeeltelijk is omgeven door een eeuwen oude beuken- en knotwilgenhaag. Er staan boomstammen die naar schatting tweehonderdvijftig jaar oud zijn. Deze haag was vroeger de erfafscheiding van de Groote Haag. Het bospad was vroeger veel breder dan nu het geval is. Het liep langs de Groote Haag, achter de Houtkamp heen,

waar het aansloot op de Boveneindseweg die dwars over de hei richting Arnhem en het Duitse achterland liep. In de tijd van Gerrit Teunissen was dit een drukke belangrijke handelsweg. In de Houtkamp kon men logeren en werden de paarden ververst. Het was een echt streeklogement en daar gebeurde van alles. Gerrit zal dan ook heel wat koetsen voorbij hebben zien komen toen hij op de Groote Haag woonde. Het enige wat nu nog resteert van de Groote Haag is de imposante erfafscheiding. Wat een dikke stammen....! Indrukwekkend zo oud deze zijn. Het is zeer waarschijnlijk dat Gerrit of zijn vader deze haag heeft geplant. Wie zal het zeggen! In ieder geval is bekend dat de Groote Haag één van de oudste, grootste en meest welvarende boerenhoeven is geweest van Otterlo.

Den Aenstoot

In het vorige hoofdstuk heb ik je beloofd nog even terug te komen op de naam 'Aanstoot'. Otterlo werd vroeger ook wel 'den Aanstoot' genoemd. Ik vond het een vreemde naam en heb uitgezocht waar deze naam vandaan komt. Men gaat er in het algemeen van uit dat Otterlo en 't Aanstoot twee namen waren voor het huidige dorp Otterlo. Ahasverus van den Berg, een predikant uit Barneveld, schreef in zijn geografie van de Veluwe uit 1796 over: 'Otterloo genaamd den Aenstoot, dat eenzaam gelegen is op den heide'. Ook oude landkaarten van Geelkercken (1635) en Jacob Keizer (1741) spreken van Otterlo of den Aenstoot. Op een oud kaartje van Christiaan s'Grooten uit 1564 staat 'Anstote' als een herberg ingetekend. Men neemt aan dat de naam Aenstoot aanvankelijk de naam was van een kleine buurtschap binnen Otterlo. De naam heeft het waarschijnlijk zolang volgehouden vanwege de pleisterplaats 'Herberg den Aenstoot'. Een oud geschrift uit 1560 vertelt ons het volgende: 'Soe voirts getoogen nae den Aenstoot alwaer wy een weynich gepleistert hebbende'. Heel goed is het mogelijk dat deze herberg de voorloper was van de hoeve annex herberg de Houtkamp.

De overlevering doet ons echter liever geloven dat de naam Aenstoot is ontleend aan het 'aenstooten' van de bierkannen en de wijnglazen. Welnuje moet zelf maar oordelen. In ieder geval houd ik het maar gewoon op Otterlo.

Het bedrijf

Nu weten we iets meer van de omgeving waar Gerrit Teunissen woonde. Het wordt hoog tijd nu wat meer te vertellen over de manier waarop hij leefde. Veel van zijn leefsituatie kunnen we afleiden uit het materiaal dat ik heb gevonden in het archief Laar. Gerrit was landbouwer en pachter van de boerenhof de Groote Haag, dat staat vast. Hij betaalde 126 gulden pacht per jaar. Verder heb ik een deel uit het pachtboek van het landgoed Laar afgedrukt. Je ziet dat het hier de pacht over de jaren 1790 tot en met 1792 betreft. Omgerekend per maand kwam de huur voor de hele hofstede op een kleine vijf euro. Zet dit bedrag eens tegenover de huidige huurprijs van een rijtjeshuis! Wat is er veel veranderd in de loop der tijd. De oudste zakelijke transactie die ik van Gerrit Teunissen heb aangetroffen dateert van 25 december 1770. Eerste kerstdag dus! Gerrit was toen twintig jaar oud. Hij koopt een perceel hout. Hout was een belangrijk product en diende naast turf ook als brandstof. Het is aardig te ontdekken dat Gerrit al op 20 jarige leeftijd zelfstandig werkte. Zijn vader was hoogstwaarschijnlijk overleden en zo deze nog geleefd zou hebben reeds zevenenzeventig jaar oud zijn geweest. Een voor die tijd stokoude man. Maar zoals ik al eerder schreef is de overlijdensdatum van zijn vader niet meer te achterhalen. Het is waarschijnlijk dat Gerrit met zijn moeder en zusters gezamenlijk 'boerden' op de Groote Haag. Na zijn huwelijk is Gerrit daar gewoon blijven wonen. Kijken we nu even naar de pachtakte uit 1790.

Ontvangst

Gerrit Teunissen jr. den Groeten Heeff		
Het Jaar Inden Rijkten	1790	326
Het Jaar Inden Rijkten	1791	326
Het Jaar Inden Rijkten	1792	326

Uit de aanhef lezen we dat het om ontvangen huurpenningen gaat uit de hofstede den Groote Haag. Daaronder zien we de verantwoording van de pachtpenningen over de jaren 1790 tot en met 1792.

Op het boeren erf zien we in deze periode grote bedrijvigheid.

De Groote Haag was overigens een groot boerenbedrijf en onze Gerrit was beslist een welvarende boer. Er werd gezaaid, gemaaid en geoogst. Er werden schuren en hooibergen bijgebouwd. Heel wat declaraties wijzen op veel bedrijvigheid en laten een welvend boerenbedrijf zien. Zo kwam ik een rekening tegen die ons vertelt dat er op 12 juli 1787 'steen en kalk' worden geleverd voor werkzaamheden aan het 'pakhuys' waarmee de voorraadschuur werd bedoeld.

Er is veel actie in de jaren 1786 en 1787 en dat niet alleen op zakelijk gebied. In 1786 trouwt Gerrit zijn Jantje en een jaar later wordt er een zoon geboren die de naam Teunis krijgt. Dat bracht leven in de brouwerij! In het jaar 1788 werd er veel gebouwd, gerestaureerd en opgeknapt aan de Groote Haag. De werkzaamheden die aan de boerderij werden verricht werden in de eerste instantie betaald door de pachter. Hij kon de kosten dan later weer geheel of gedeeltelijk declareren bij de landheer.

Het aardige van deze declaraties is dat deze werden ondertekend door de pachter. Zo kunnen we heel wat handtekeningen terug vinden van onze voorvader Gerrit Teunissen. Elke keer verbaas ik me er weer over dat er uit die periode zoveel bewaard is gebleven. En natuurlijk, de stukken die ik laat zien vertegenwoordigen geen waarde van wereldbelang maar ik ben er wel blij mee want het brengt voorvaders tot leven. Laten we nog een mooie acte bekijken.

Gerrit Teunissen jr. den Heeff	
10 bosse Lattre den Heeff	3-16-0
toe Raete Heeff den Heeff	
den Heeff den Heeff	2-5-0
voor de Groote Heeff den Heeff	1-7-0
ingem. de Heeff	1-9-2
den Heeff den Heeff	6-17-10
den Heeff den Heeff	3-1-0
den Heeff den Heeff	1-6-0
den Heeff den Heeff	8-3-10
Gerrit Teunissen	

Er wordt gesproken van geleverde latten en nagels, dat zijn spijkers. Bovendien wordt aan Gerrit het halve 'heerstede' vergoed. Heerstede was een belasting die destijds werd geheven op het aantal vuurplaatsen dat in de boerderij aanwezig was. Men ging daarbij uit van het aantal vuurplaatsen waaraan een schoorsteen was verbonden. Ook de vuurplaats van het bakhuis dat bij de boerderij stond en waar het brood werd gebakken, was belast. Deze belastingheffing heeft overigens bijzonder veel weerstand opgeroepen bij de burgers en was dan ook geen lang leven beschoren. Verder wordt er nog een vergoeding gegeven voor een timmerman die werkzaamheden had verricht aan de pomp. Tevens wordt er '6 stuiver' vergoed voor de glasmaaker. De declaratie wordt door Gerrit zelf ondertekend voor ontvangst. Wanneer je die originele declaratie in handen hebt en je realiseert je dat deze ruim tweehonderdtwintig jaar geleden werd ondertekend door één van je voorouders.....dan wordt je daar even stil van. Die liggen daar zo maar in een oude doos! Wat had ik graag een origineel exemplaar meegenomen. Maar ja, dat mag nu eenmaal niet. Wel dacht ik even.....er mag zoveel niet.....en wie heeft er nu wat aan deze declaraties? Wat geeft het nu?.....Maar ik kan je gerust stellen, ik heb alle declaraties weer keurig in de doos gedaan. Maar het was wel heel verleidelijk dat kan ik je verzekeren. De mooiste declaratie die ik heb gevonden dateert uit 1788. Verder op zie je die afgedrukt. Een rekening bestemd voor Gerrit Teunissen voor de levering van 16 'vim dekhey'. Dekheide werd in die periode gebruikt voor het waterdicht afdekken van schuren, loodsen en arbeidershuisjes. De heideplaggen werden dakpansgewijze over elkaar gestapeld en zo ontstond een solide dakbedekking, hoewel het niet dagen achter elkaar moest regenen want dan ontstonden er problemen. Kijken we even naar deze mooie declaratie uit het archief van het landgoed Laar.

Van Gerrit Teunissen
afgedrukt dat hij betaald
had tot de fideiussor

Van Fran Jansen	
Voor 16 vim van de dekheide	
Heij	6-13-
Jacob Elbert	
Voor leeren en banden van de	4-3-
Van Goud Jansen voor	
450 band van de	3-4-
8 vim $\frac{1}{2}$ verbandeel dach	
e ogh	71-
Voor 16 vim van de	83-1-
Reken voor 33 dage	7-10-
Van de leeren van de	90-10-
Jaar 1786	2-5-
Voldaan om 20 augustus	92-35-
1788	
Gerrit Teunissen	

De rekening vraagt nog een kleine toelichting want ik kan me voorstellen dat je er niet helemaal uitkomt. Het betreft de levering van 16 vim dekhei voor zes gulden en dertien stuuver.

Een vim was een bepaalde hoeveelheid. Verder geeft de declaratie een bedrag aan voor vergoeding van het kostgeld voor 'den decker' gedurende 33 dagen. Ook hier komt het heerdstedegeld weer in beeld waarvan hij kennelijk de helft vergoed kreeg. Maar natuurlijk gaat het hier om die prachtige handtekening van Gerrit. In mooie grote letters staat daar fier zijn naam geschreven. Ruim tweehonderd-twintig jaar geleden.

Van de dakdekker weet ik overigens nog wat meer. In één van de archiefstukken die ik heb gezien staat het volgende: '1787 in Desember en 1788 in Janiarij, let eens op de spelling, is J. Hoffmeier ten dienste geweest en heeft 33 dagen gedekt, een nieuwe schuur onder Otterlo de Haag genaamt voor daags 10 stuuver sijnde zestien gulden en 13 stuuver totaal'.

De opmerkzame lezer haalt uit deze paar zinnen weer heel wat informatie. De schuur die werd gebouwd betrof dus een nieuwe schuur. Het dagloon voor een dagloner bedroeg vijftig cent. Hoffmeier kreeg daarboven wel kost en inwoning van Gerrit Teunissen. Meestal kregen deze dagloners een slaappleaats aangeboden op de hiltkamer boven de koeienstal. Deze man is 33 dagen bezig geweest om aan de schuur te werken en het dak te dichten met heideplaggen. Het was nog winter ook! Een zware klus, telkens weer de ladder op met een paar zware plaggen op je nek. En dat net zo lang tot het gehele dak bedekt was. Hoffmeier, we kunnen gerust aannemen dat het hier één van de dagloners betrof die vanuit het Duitse achterland richting de Veluwe kwamen om daar in de winter te werken. Zij kwamen vanuit Duitsland alleen gedurende de winter naar de Veluwe. In het vroege voorjaar vertrokken ze dan weer richting huis. Vaak waren het avonturiers en vrijbuiters en velen van hen hadden wat op hun kerfstok. Nee,... de dagloners vanuit het vreemde achterland hadden geen beste naam. Het gebeurde regelmatig dat ze met de noorderzon vertrokken met de buidel van de boer.

Ook is van hen bekend dat ze regelmatig avontuurtjes aangingen met de dochter van de boer of één van de meiden. Niet zelden bleven die dan met de gevolgen van de amoureuze ontmoetingen zitten en kwamen daar vaak pas achter als de vogel alweer gevlogen was. Opsporen had geen zin want deze mannen leefden een zwervend bestaan. En kwam het tot opsporing ontkenden ze glashard.

Zolang dit één van de meiden overkwam was het voor de boer geen ramp want die werd zonder pardon de laan uitgestuurd en haar leven lang veroordeeld tot een 'slecht wijf'. Nee,...gekker werd het wanneer het de dochter van de boer overkwam want dan zat de boer zelf met de schande. Nu had onze Gerrit geen dochters dus heeft hij hier geen last van gehad en we zullen maar aannemen dat Herr Hoffmeier een echte 'Herr' was.

Uit het jaar 1793 heb ik nog een aardige nota gevonden. In dit jaar worden er blauwe 'esteriken en zement' geleverd. Esterikken, wij schrijven in onze tijd estriken, zijn vloertegels. Kennelijk moest er een nieuwe vloer worden gelegd. Verder wordt er een bedrag in rekening gebracht voor reparatie aan de waterput en wordt er een varkenszeuning geleverd. Een zeuning is een langwerpige ondiepe voeder- en waterbak voor varkens. Aan de 'smith' moet nog zes stuuver worden afgerekend voor ijserwerk en spijkers. Het gaat te ver al deze prachtige oude rekeningen af te drukken in dit boek hoewel ik dat wel graag zou willen.

1793. Zo maar een gekozen jaartal. Gerrit is inmiddels 43 jaar oud en zijn vrouw Jantje 27. De kleine Teunis is 6 jaar geworden. Gerrit en Jantje werden gezegend met één kind. Een jonge vrouw, een jong kind, hoe zal Gerrit dit ervaren hebben. Zou hij er zelf ook jong bij zijn gebleven? De bedrijvigheid gaat door en de declaraties geven veel inzicht in het dagelijkse leven op de boerderij uit deze periode. Bovendien zijn deze declaraties echte levenstekens van onze voorouders. Het doet ons beseffen dat onze Gerrit niet even een kraan kon open draaien. Voor water moest hij naar de put of pomp. Het voert te ver om alle activiteiten die ik in de archiefstukken tegenkwam te beschrijven.

Er wordt gekocht en verkocht en het is bekend dat Gerrit veel vee bezat. We hebben een duidelijk beeld

van een druk bedrijf waar Gerrit Teunissen de touwtjes stevig in handen had.

Ook landelijk gebeurde er in 1793 veel in Nederland. Zo verklaarde in februari Frankrijk de oorlog aan Nederland. Gerrit was onderdaan van de Republiek der Verenigde Nederlanden waarvan Willem V erfstadhouder was. Lodewijk de XVI en zijn vrouw Marie Antoinette werden in dit jaar terechtgesteld door onthoofding. George Washington, de eerste president van Amerika, werd beëdigd voor een tweede ambtstermijn.

Al met al heb je nu een aardig beeld gekregen van de leefomstandigheden van onze voorvader Gerrit Teunissen. We gaan naar het jaar 1800. Het boerenleven heeft zo zijn gang.

Gerrit heeft geen financiële problemen gekend want het ging hem voor de wind.

Het is mei 1805. Donkere wolken trekken zich samen boven het gezin van Gerrit Teunissen.

Gerrit is 55 jaar oud als op woensdag 29 mei van dat jaar zijn vrouw Jantje komt te overlijden. Ze is slechts 39 jaar oud geworden. Er heerst rouw in de Groote Haag. Wat een ramp voor hem en voor zijn 17 jarige zoon. Waaraan is zij overleden? Zou ze ziek zijn geweest? Ze was nog een jonge vrouw. Was de oorzaak van haar sterven wellicht tuberculose of de gevaarlijke 'rode loop' die in die tijd volop heerste? We zullen het nooit weten. De burens worden ingelicht en buurvrouwen dragen zorg voor de 'aflegging' van het stoffelijk overschot. De overledene werd gewassen en gekleed. Spiegels werden afgedekt met zwarte voiles. Daarna werd de dode door een paar mannen in een ruwhouten kist gelegd die na één of twee dagen werd gesloten. Het waren de burens die dit allemaal voor hun rekening namen.

Dat was gewoonte in die tijd en deze taken vielen onder het 'naobuurschap' net als het helpen bij de bevalling. Het is dinsdag 4 juni 1805. De doodsklok klinkt over de heidevelden van Otterlo. Daar reed over de hessenweg een boerenwagen getrokken door twee paarden. Op die wagen een ruw houten kist al of niet toegedekt met een zwart rouwkleed. Daarachter lopend, of zittend op de wagen bij de kist, Gerrit en Teunis, vader en zoon, wellicht gevolgd door wat burens en familieleden. Daar bij dat kleine kerkje in Otterlo hebben zij Jantje Jacobs begraven. En dan, na de begrafenis,....terug naar huis. Zwijgend zitten ze naast elkaar op de bok, vader en zoon. Met de gasten achter op de boerenwagen rijden ze terug naar de Groote Haag. Het begrafenismaal wordt gebruikt, een borrel wordt gedronken en het bezoek gaat naar huis. Er klinkt nog een laatste 'troostwoord',....noe 't beste heur...! Emoties werden niet zo getoond bij de Veluwenaren. Zeker niet in die tijd, en al helemaal niet door mannen.

Rest alleen nog de stilte...en het gemis. Een man mist zijn vrouw, een zoon mist zijn moeder.

De volgende ochtend,... de koffie staat niet klaar, het voelt leeg in huis,...het werk gaat door!

Kijken we even naar de overlijdensakte van Jantje Jacobs.

'1805 Overleeden May 29. Jantjen Jacobs. Laat man en kind na. Begraven den 4 Juny'.

De begrafenis-kosten bedroegen veertien en een halve schepel rogge. De kosten werden in dit geval uitgedrukt in de waarde van een hoeveelheid rogge. Nu hoeft dit niet te betekenen dat de begrafenis-kosten

ook daadwerkelijk in rogge werden betaald. Veelal werd de rekening in een bedrag in natura uitgedrukt en werd er in florijnen (guldens) betaald. De overlijdensakte werd 'afgestreept' wanneer de begrafenis-kosten voldaan werden. We kunnen dus constateren dat de begrafenis-kosten voor Jantje Jacobs keurig werden betaald. Het zal niet makkelijk zijn geweest voor vader en zoon de draad weer op te pakken en verder te moeten gaan zonder vrouw en moeder. Hoe zouden ze dit verlies hebben verwerkt? Welke karaktereigenschappen hadden deze beide mannen? Konden ze met elkaar overweg? Veel tijd om te treuren was er niet. Het bedrijf vroeg de volle aandacht. Het boerenleven was een leven van hard werken. Een leven van vroeg opstaan en vroeg naar bed gaan. Er waren geen tractoren, geen melk-, oogst- of andere landbouwmachines. Alles gebeurde met de hand en paard en wagen. Het was inmiddels juni en de hooibouw stond voor de deur. Gerrit Teunissen was overigens geen arme boer, hij had voldoende knechten en meiden die hem bij het werk konden helpen. In verschillende akten worden meerdere namen van personeel genoemd. Maar het gaat niet goed. Er dienen zich opnieuw grote zorgen aan. Opnieuw sloeg de dood toe. Negen maanden na het overlijden van zijn vrouw ziet Gerrit zelf de dood in de ogen. Het lijkt waarschijnlijk dat één van de eerder genoemde besmettelijke ziekten binnen het gezin had toegeslagen. De kronieken van de Veluwe uit die periode spreken van deze ziekten en vertellen ons dat in die periode hele gezinnen binnen een paar maanden uitstierven.

Gerrit Teunissen overleed op zondag 2 maart 1806. Het was guur die dag. 6 graden, het regende en er kwam een forse wind uit het noordwesten. Zo maar een detail dat ik heb bijgezoekt. Wat een slag moet dat zijn geweest voor zijn enige zoon. Nog maar 18 jaar, beide ouders binnen een jaar verloren en de zorg voor een boerenbedrijf. Vanaf dat moment staat zoon Teunis er alleen voor. Hij had geen broers of zusters. Weer maakt hij de begrafenisrituelen mee. Nog volop in de rouwverwerking over het verlies van zijn moeder nu weer een klap om te verwerken. Ik heb me wel eens afgevraagd wat er door deze jongen heen moet zijn gegaan toen hij daar, zo kort na elkaar, voor de tweede maal bij een open graf stond. Hij zal eenzaam geweest zijn. Vanaf dat moment was hij de enige die onze stamboom kon voortzetten. Daar waar hij na het overlijden van zijn moeder nog samen met zijn vader terug keerde van het kerkhof was dat nu geheel anders. Teunis keerde alleen terug naar de Groote Haag. En nogmaals vraag ik me af hoe de onderlinge verhouding tussen vader en zoon is geweest. Ik vind het bijvoorbeeld vreemd dat hij kennelijk niet precies wist hoe oud zijn vader was toen hij overleed. In de overlijdensakte van Gerrit Teunissen staat dat hij omstreeks 55 jaar oud was. Natuurlijk is het slordig van de doodgraver, meestal de koster in die tijd, dit zo in de overlijdensakte te registreren zonder even na te kijken wanneer Gerrit was geboren want dat had best gekund. Maar zoals ik al eerder schreef nam men het niet zo nauw met de registratie in die tijd. Kijken we naar de overlijdensakte van Gerrit Teunissen.

1806 Overleeden
 Maart. 2. Gerrit Teunissen oud ontbreekt
 55 Jaar. Voorz. de te overleeden
 2de H. niet ontb.
 genoodigd hebbende aart's boeren
 end van Elterlo, gekund geweest,
 nalatende een Zoon. Begraaven
 den 7de dito.
 Delijt aan de Schoot weggezon.
 den 1de Maart, en aan den ontb. den
 7 April.

Gerrit Teunissen werd begraven op vrijdag 7 maart 1806. Het was koud en guur die dag. Vijf graden met een straffe noordwesten wind. Ook Gerrit Teunissen werd begraven bij de Oude Kerk in Otterlo. Zou hij in het zelfde graf als zijn vrouw zijn gelegd of er naast? We weten het niet. Wel is bekend dat in die periode, net als in vele andere plaatsen in Nederland, ook in Otterlo rond de kerk werd begraven. Weer ging daar die boerenwagen met daarop geplaatst een ruwhouten kist, getrokken door eigen paarden en daarachter lopend of zittend op de wagen een jonge knaap van 18 jaar. Koud, gure wind, verdriet,... dat was zijn deel. Wellicht heeft hij richting de kerk de doodsklok steeds luider en meer indringend horen luiden. De grote klok,...ik vertelde het al,...die werd geluid tijdens de begrafenis. De doodsklok met het opschrift:

*....'ik roep u gij die sterven moet
staat af van sonden doet het goet'*

Een dramatisch doch waardig slot van dit hoofdstuk.

*Op de plaats van het
korenveld stond eens
De Groote Haag*

'Alles is ijdel,
Gij echter blijft!'

Thuis' Zoon van
Tante Jacobs, de
Geboren d: 24 Oct

HOOFDSTUK

3

Deel 1

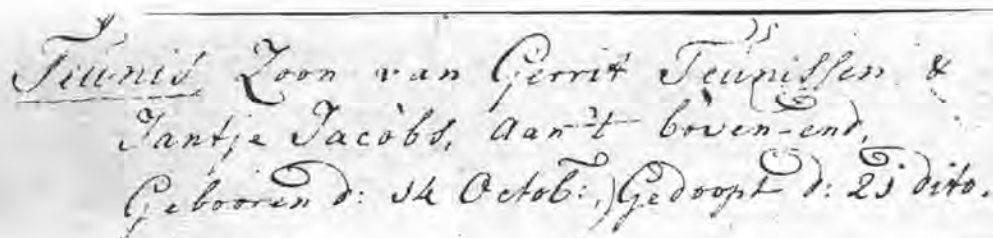
3.1 TEUNIS GERRITSEN 1787 - 1845

De voorvader die onze familienaam bedacht!

We komen verder in de tijd en er worden meer en meer 'Heggen' geboren. Daarom bestaan de volgende hoofdstukken vanaf nu uit meerdere delen. Dit heeft als voordeel dat complete gezinnen in dezelfde tak van de familie achter elkaar worden beschreven. Ook het wisselend schrijven over verschillende perioden komt de leesbaarheid van het boek ten goede.

Dit eerste deel van hoofdstuk 3 beschrijft Teunis Gerritsen. Hij is een bijzonder belangrijke telg uit ons geslacht gebleken. Hij is niet alleen verantwoordelijk voor onze familienaam maar ook voor het voortbestaan van ons geslacht. Hij was de enige Heg die dat kon waarmaken. We hebben dat in het vorige hoofdstuk kunnen lezen.

Teunis Gerritsen werd op 14 oktober 1787 geboren op de Groote Haag aan het Boveneindt in Otterlo. Zijn ouders, Gerrit Teunissen en Jantje Jacobs, waren ruim een jaar voor zijn geboorte getrouwd. Teunis werd vernoemd naar zijn grootvader van vaders zijde. Teunis is echter enig kind binnen het gezin. Uit het huwelijk van zijn ouders werden verder geen kinderen meer geboren. Laten we eens even kijken naar zijn geboorteakte.

*Teunis Zoon van Gerrit Teunissen &
Jantje Jacobs, aan't boven-end,
Geboren d: 14 Octob., Gedoopt d: 25 dito.*

Toen Teunis werd geboren was zijn vader al wat ouder. Zijn moeder was een stuk jonger. Bij zijn geboorte was zijn vader reeds 37 en zijn moeder 21 jaar. Uit zijn jeugd is verder weinig bekend. Hij groeide op in Otterlo en woonde op de boerenhoeve de Groote Haag. Kennelijk ging alles zo haar gang binnen dit boerengezin. Over de bedrijfsvoering van zijn ouders schreef ik uitvoerig in het vorige

hoofdstuk. Teunis is als kind naar school gegaan. Als jonge knaap zal hij zijn vader hebben geholpen op de boerderij. Hij was jong toen hij zijn ouders verloor. In 1805 overleed zijn moeder, slechts 39 jaar oud. Zijn vader overleed nog geen jaar later op 55 jarige leeftijd. Daar zat Teunis dan, slechts 18 jaar oud met de zorg voor het boerenbedrijf. Drie jaar runt hij het bedrijf in z'n eentje met behulp van een aantal knechten en meiden.

Maar gelukkig brak ook de zon weer door in het leven van onze Teunis. Hij werd verliefd, en wel op Nennetje Gijsberts Broekhuysen. Zij was een dochter van Gijsbert Hendrik Broekhuysen en Geertje Melissen. Zij was een rijke boerendochter en kwam onder Ede vandaan. Leuk om er even bij stil te staan en ons af te vragen waar deze jonge mensen elkaar voor het eerst hebben ontmoet?

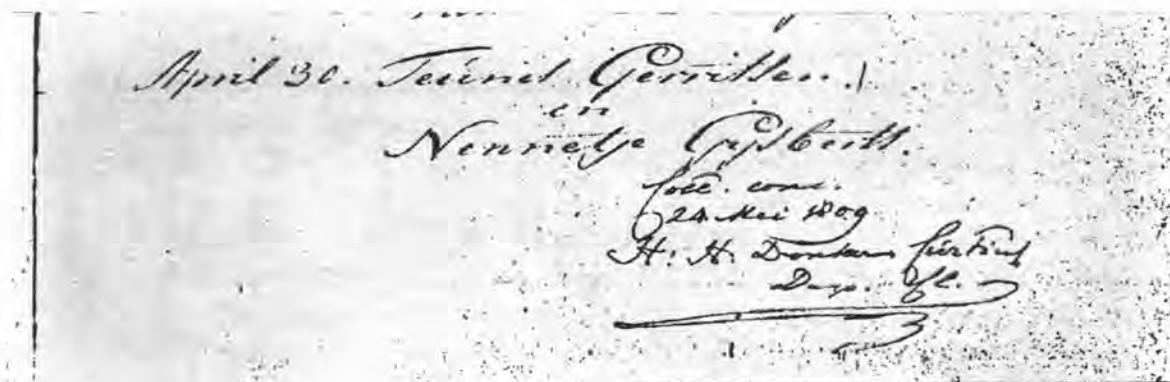
Hoe en waar zou Teunis zijn Nennetje versierd hebben? Hoe het ook mag zijn, op 30 april 1809 trouwen Teunis en Nennetje in de Oude Kerk in Otterlo.

Ook nu vertrekt er een boerenwagen vanaf het erf van de Groote Haag. Maar in tegenstelling tot enkele jaren geleden, toen hij zijn ouders ging begraven, is het nu een vrolijke stoet.

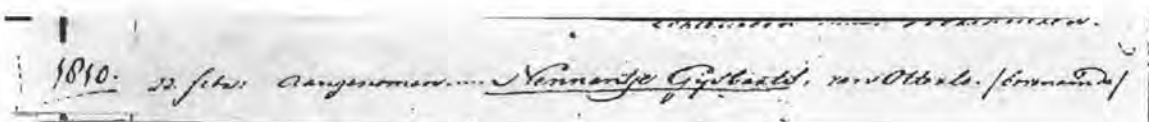
Ik stel me voor: Teunis en Nennetje, samen lachend op de bok.

Nu niet gevolgd door sombere gezichten maar door vrolijke mensen. Ik stel me twee jonge mensen voor die blij en vol verwachting een mooie toekomst voor ogen zien. Wellicht zijn ze bij aankomst bij de kerk als bruidspaar langs het graf gelopen van de ouders van Teunis. Misschien heeft hij even de pijn van het gemis gevoeld maar het grote verschil was dat Teunis nu niet alleen terug naar de Groote Haag ging. Nu niet dat lege gevoel op weg naar huis maar de opwindende werkelijkheid van het meenemen van zijn bruid, een jonge vrouw, naar de Groote Haag. Dat betekende warmte, liefde en genegenheid.

Laten we even naar de trouwakte kijken.

Het is een jong paar dat de hofstede de Groote Haag gaat beheren. Teunis 21 en Nennetje 20 jaar. Ze waren lid van de Nederduits Gereformeerde Kerk die thans in de Hervormde kringen nog wel de Vaderlandse Kerk wordt genoemd. Het Roomse geloof kwam in deze periode op de Veluwe bijna niet meer voor en de verbondenheid met geloof en kerk beschouwde men als vanzelfsprekend. Wat is er ook ten aanzien van dit feit veel veranderd in onze tijd waarin wij leven. Op 22 februari 1810 doet Nennetje belijdenis in de kerk te Otterlo. Voor veel voorouders hebben er zich heel wat hoogtijdagen voorgedaan in dat mooie kerkje in Otterlo. Kijken we even naar de akte van aanneming.

Vreemd genoeg heb ik van Teunis Gerritsen geen akte van aanneming kunnen vinden. Noch in Otterlo noch in Garderen. Op zich is dit heel opmerkelijk want de aktes van aanneming zijn wel bewaard gebleven. Wellicht heb ik deze over het hoofd gezien. Anderhalf jaar na hun huwelijk, in oktober 1810, komt er een einde aan de Otterlose periode voor onze familie. Onze voorouders hebben lange tijd in Otterlo gewoond. Zeker 170 jaar en wellicht nog langer. Die gehele periode woonden ze op de Groote Haag. Het paar vertrekt uit Otterlo en gaat in Garderbroek wonen. Deze plaats maakte deel uit van de gemeente Garderen. Dit gegeven heb ik kunnen halen uit de 'Collectie Bouwheer', een gegevensverzameling die is gearcheveerd in het gemeentearchief in Barneveld. Deze Hendrik Bouwheer was in 1869 door burgemeester Nairac aangesteld als gemeentebode. Hij hield zich o.a. bezig met het beschrijven en archiveren van allerhande zaken die in de gemeente in het verleden waren voorgevallen. Hij heeft veel belangrijk materiaal verzameld en gearcheveerd. Terecht dat er een straat in Barneveld zijn naam draagt. Teunis en Nennetje komen terecht op de boerenhoeve 'de Groote Heg'. En hier komen we voor het eerst onze familienaam tegen. Maar waarom is Teunis vertrokken uit Otterlo? Een plek die aan vijf opeenvolgende geslachten onderkomen bood. We weten het precies. Hij kreeg problemen met de toenmalige eigenaar van het landgoed Laar waartoe de Groote Haag behoorde. In de administratie van het landgoed kwam ik de volgende aantekening tegen: 'den boerenplaats den Groote Haag doet in pagt honderdelf gulden en twee stuiver. Daar de boer vertrekt zijn de toepagten niet gestipuleert wegens dispuut'. Teunis kreeg dus gewoon ruzie over de hoogte van de te betalen huur en kon dus simpelweg vertrekken. De huur werd opgezegd. Dit had tot het gevolg dat Teunis en Nennetje een ander onderkomen moesten zoeken. Nu zal dat niet een heel groot probleem zijn geweest want Teunis zat behoorlijk in de slappe was. Hij was een rijke jonge boer. Twee jaar later neemt Teunis in 1812 onze familienaam VAN DE HEG aan. En laten we wel wezen, je komt gekkere namen tegen. Nee,.....met onze familienaam zijn we nog niet eens zo slecht af. Maar waar komt die naam nu precies vandaan?

Onze familienaam

In 1811 werd tijdens de Franse overheersing in Nederland de Burgerlijke Stand ingevoerd. Een gedegen systeem van persoonsregistratie. Het is waar,...Napoleon heeft veel ellende over ons land gebracht maar we moeten hem wel nageven dat dit één van zijn goede besluiten is geweest. Het werd hoog tijd dat men eens tot een degelijke persoonsregistratie kwam in Nederland. Deze liet tot 1811 zeer te wensen over. De registratie was erg onvolledig en de wijze van registreren heel verschillend per plaats. Bovendien waren predikanten, ouderlingen en kosteren vaak erg gemakzuchtig. Napoleon was dus verantwoordelijk voor de invoering van de zgn. 'Code Civil'. Een doelmatig systeem van registratie waarbij de patroniemen werden afgeschaft. Over de patroniemen schreef ik al eerder in een vorig hoofdstuk. Het is overigens maar goed dat dit systeem werd afgeschaft want het ging van kwaad tot erger met deze vorm van registratie. Om aan te geven wie men precies bedoelde ging men steeds meer met toevoegingen werken. Deze toevoegingen waren op z'n vriendelijkst gezegd nogal curieus. Dubbelnamen kwamen veelvuldig voor zodat men wel gedwongen was met een toevoeging te werken. Dat waren vaak de bijnamen waarmee de mensen door het leven gingen. Laat ik er eens een paar noemen: 'van schele Gerrit, van manke Kees, van kromme Hendrik, van Janz met de voetjes, van luie Aart, van bronstige Janus en van gierige Nelis'. En zo kan ik nog wel even doorgaan en ik kan je verzekeren dat ik alleen de meest nette heb genoemd. Nee,.....het was van Napoleon geen slechte gedachte om een systeem in te voeren dat uitging van een vaste achternaam. Elk hoofd van een gezin of alleenstaande moest dus een achternaam kiezen. Zo ook Teunis Gerritsen. Teunis koos voor de naam VAN DE HEG omdat hij op de Groote Heg woonde. Een logische keuze vind ik. Zo waren er ook mensen die hun beroep als achternaam kozen zoals Koopman, Smid, Bakker, Timmerman

of Koperslager. Anderen kozen weer de plaatst waar men woonde als achternaam. Denk maar eens aan Blokzijl, Van Barneveld, Van Voorthuizen en Van de Glind. Velen kozen voor de naam die ze volgens de patroniemen al voerden. Bijvoorbeeld; Gerritsen, Teunissen, Hendriksen, Jansen of Klaassen. Nu was Teunis Gerritsen niet de enige die de naam VAN DE HEG koos. In de nabijheid van de boerenhofstee de Groote Heg stond vroeger ook een kleinere boerderij die, je raadt het al, de Kleine Heg werd genoemd. Aardig is het te weten dat de bewoner van deze boerderij, op dezelfde dag dat Teunis Gerritsen dat deed, ook de naam VAN DE HEG aannam. Deze bewoner, een zekere Wouter Reijersen, zou dus met zijn verwanten ook als de familie Van de Heg door het leven gaan. Enige familierelatie tussen deze twee families is overigens niet aangetoond. Hoogstwaarschijnlijk waren het burens en niet meer dan dat. Bedoelde familie heb ik overigens wel geheel uitgezocht. Deze familie sterft uit rond 1850. Ik scheef het al, de Code Civil is zeer nuttig gebleken maar heeft over de andere kant ook voor veel problemen gezorgd. Zo kon het gebeuren dat er veel onenigheid bij de families ontstond over de naam die men tijdens de rest van het leven zou voeren. Het kwam voor dat broers uit een gezin het niet eens konden worden over de achternaam omdat beiden het eigen beroep als achternaam wensten. Het kwam voor dat de ene broer als de familie Timmerman en de andere broer als de familie Bakker door het leven ging. En als ze elkaar tegenkwamen deed de familie Timmerman of die de familie Bakker niet kende en andersom was dat ook het geval. Helaas, menige familievetete ontstond omdat men het samen niet eens kon worden. En dan hadden we natuurlijk ook nog de lolbroeken onder ons. Zij dachten dat het wel weer een Franse gril zou betreffen en dat de Code Civil maar een kort leven beschoren zou zijn. Zij kozen voor namen als Poepjes, Mug in 't Hol of nog erger. Het is overigens leuk dat wij precies de datum weten wanneer wij onze familienaam zijn gaan gebruiken. Heel bijzonder is het dat de akten van naamsaanneming bewaard zijn gebleven. Sinds 4 november 1812 dragen wij de familienaam VAN DE HEG. Al 200 jaar en dat zal wellicht nog vele jaren, ja misschien wel eeuwen zo blijven. Over de boerderij de Groote Heg zal ik verderop in dit boek nog uitvoerig schrijven. De boerderij staat nog steeds aan de Grote Hegweg gelegen onder Garderbroek in de gemeente Barneveld. In 1810 was Teunis Gerritsen daar komen wonen. Hij kwam van de Groote Haag in Otterlo die hij met zijn vrouw verliet omdat hij ruzie had gekregen met de landheer waarvan hij de Groote Haag huurde. Hij koopt de Groote Heg van Wouter Reijersen die na verkoop in dat jaar naar hofstee de Kleine Heg vertrekt. Een boerderij gelegen in de buurt van de Groote Heg. De Kleine Heg is in de jaren dertig van de vorige eeuw afgebrand. Laten we de akte van aanneming van de familienaam eens bekijken.

82 Voor ons Maire der Gemeente van *Gardereren*
 Canton *Barneveld* Arrondissement *Arnhem*
 Departement van den Boven-Yssel,
 is op heden den *4 November* 1812. vercheenen

Teunis Gerritsen

en heeft verklaard aannemen voor Geëchtsnaam den naam van

van de Heg.

De Maire van Garderen
J. G. J. van Eickelens.

Leuk en waardevol dat deze akte bewaard is gebleven. Duidelijk is de Franse invloed te zien. Er wordt gesproken van Maire in plaats van burgemeester en van Canton in plaats van gemeente. Dat is logisch want we zitten in deze periode nog midden in de Franse overheersing. Maar ondanks dat is het een mooi en waardevol document. Het is het document dat ons recht geeft op onze eigen familienaam. Een geslachtsnaam genoemd naar de eeuwenoude boerenhoeve de Groote Heg. Een mooie gedachte. Dat heeft Teunis Gerritsen goed geregeld!

Het gezin

Zoals wij weten zijn Teunis en Nennetje getrouwd in 1809. Teunis was toen 21 jaar en zijn vrouw een jaar jonger. Het eerste jaar van hun huwelijk hebben ze in Otterlo gewoond. In 1810 vertrokken ze naar Garderbroek. Bijna vier jaar na hun huwelijk wordt hun eerste kind geboren, een zoon die Gerrit werd genoemd. Het jongetje werd vernoemd naar zijn grootvader van vaders zijde. Wat zal het een vreugde zijn geweest op de Groote Heg. Het jongetje werd geboren op 15 maart 1813. De blijheid is juist daarom zo voor te stellen omdat Teunis immers de enige telg was die ons geslacht voor uitsterven kon behoeven. En hij wist dat! Wat zal hij trots zijn geweest. Het is overigens opmerkelijk hoe vaak het in onze familie is voorgekomen dat het voortbestaan van ons geslacht afhing van slechts één man. Want ondanks het feit dat er uit dit huwelijk maar liefst vijf zonen en een dochter werden geboren zal er uiteindelijk wederom maar één van deze kinderen ons geslacht blijvend voortzetten. Later kom ik hierop terug. Gelukkig is het niet nodig ons vandaag de dag daar nog zorgen over te maken. Er zijn op dit moment anno 2012 heel wat jonge Heggenmannen die ons voortbestaan kunnen garanderen en dat gelukkig ook actief in de praktijk brengen. Twee jaar later, op 6 november 1815 wordt het gezin opnieuw gezegend met de geboorte van een zoon. Deze jongen wordt vernoemd naar zijn grootvader van moeders zijde. Hij krijgt de naam Gijsbert. De derde zoon wordt geboren op 4 september 1819 en krijgt de naam Jan. Dat is een naam die maar één maal voorkomt in de familie. Ik heb de oorsprong van deze naam niet kunnen achterhalen. Hierna wordt Hendrik geboren op 22 maart 1822.

En van deze Hendrik van de Heg stammen alle huidige Heggen af. Hij is dus onze oervader. Allemaal jongens heeft het echtpaar wellicht wel eens bij zichzelf gedacht. Wie weet heeft Nennetje wel eens in stilte op een dochter gehoopt. We weten het niet, maar mocht het zo zijn geweest werd haar wens vervuld op 2 juni 1826. Dat is de datum waarop een klein meisje werd geboren in de Groote Heg. Zij werd Geertje genoemd. Het meisje werd vernoemd naar haar oma van moeders zijde. Tot slot wordt er nog een zoon geboren die de naam Aart krijgt. Dit jongetje wordt geboren op 6 juni 1828. Voor hedendaagse begrippen hebben we hier te maken met een fors gezin. Het is leuk om zo maar eens willekeurig een jaar te prikken en van daaruit naar de samenstelling van het gezin te kijken. Laten we eens uitgaan van het jaar 1829. Teunis en Nennetje wonen dan op 'huizing 64' in Garderbroek. Dat was dus het adres van de Groote Heg zoals het in het boek van de Burgerlijke Bevolking stond beschreven. In deze periode bestond het adres in dorpen en gehuchten slechts uit een 'huizing-nummer'. Teunis is in dat jaar 41 jaar oud en zijn vrouw een jaar jonger. Gerrit, de oudste zoon is 15. Hij zal toen reeds een flinke hulp op de boerderij voor zijn vader zijn geweest. Gijsbert is 13 terwijl Jan 10 jaar oud is. De kleine Hendrik is 7 en zijn kleine zusje Geertje nog maar 3 jaar. De peuter Aart is net 1 jaar geworden. Een druk gezin! Niet alleen het gezin bracht drukte mee, ook het boerenbedrijf gaf veel werk. Teunis en Nennetje bezaten een grote boerderij met veel land en vee. Ze konden dit werk niet allemaal alleen aan en binnen het gezin waren nog een aantal inwonenden die bij het werk hielpen. Teunis had twee knechten. Hendrik en Drees Jordensen, twee broers van 22 en 20 jaar oud. Deze mannen kwamen uit Otterlo en hebben jarenlang bij Teunis ingewoond en voor hem gewerkt. Verder woonde ook 'de meid' Aartje Willemsen bij het gezin. En jonge blom van 19 jaar die Nennetje hielp in de huishouding.

Ik denk dat het meisje het wel niet zo gemakkelijk heeft gehad met al die jonge hanen om haar heen. Zo ontstaat er een leuk beeld van de samenstelling van dit gezin. Deze gegevens kon ik terug vinden in het kadastraal register en de burgerlijke bevolking.

Het bedrijf

Teunis en Nennetje 'boerden' samen op de Groote Heg. Het was beslist een ondernemend echtpaar want ze zijn nog erg jong wanneer ze aan dit avontuur beginnen. Het eerste jaar van hun huwelijk wonen ze nog in Otterlo en daarna vertrekken ze in 1810 naar Garderbroek. Nu waren Teunis en Nennetje niet onbemiddeld. Teunis had als enig kind het volledige vermogen van zijn ouders geërfd en Nennetje was een boerendochter van goede komaf. Teunis had de boerderij de Groote Heg dan ook in eigen bezit. Er ligt veel landbouwgrond en weiland bij. Nee onze Teunis was beslist geen arme boer. Hij begint op de Groote Heg met 12 koeien, 3 paarden en 60 schapen. Deze gegevens heb ik gevonden in de belastingkohieren van het veefonds van 1812. Over het jaar 1811 is Gerrit twee gulden en achtentwintig cent belasting verschuldigd over zijn veestapel.

En denk nu niet dat het een gering bedrag was want het tegendeel is waar. Hieronder zie je een fragment van het kohier voor het veefonds.

Garderbroek

N A M E N DER BELASTING-SCHULDIGEN.	G E T A L D E R					BEDRAG DER BELASTING.	Kosten van Beschrijving en Perceptie a. één Penn. per stuiv.	T O T A A L
	R U N D E R E N .		P A A R D E N .		S C H A P E N			
	boven 2 jaar à 2 st.	beneden 2 jaar à 1 st.	boven 3 jaar à 2 st.	beneden 3 jaar à 1 st.	elk achtmaal à 2 st.			
Art. 57. Gerrit en Teunis 1811	8	4	2	1	60	2 1/2	1 2 8	2 2 8

Belastingen en nog eens belastingen.....ook toen al! Evenals in onze tijd bedacht men de meest ingenieuze vormen van belastingheffing. De schatkist moest nu eenmaal op peil blijven en dat viel tijdens de Franse overheersing niet mee. Het was oorlog en Napoleon zette de boel behoorlijk onder druk want 'zijn hobby', oorlog voeren, moest worden betaald en was een geldverslindende aangelegenheid. Zo had men bijvoorbeeld het zgn. paarden- en passagegeld ingesteld. Een zekere Alexander Gogel, let op de naam, had deze belasting bedacht. De belasting werd geheven over het 'voor genoeg in eigendom hebben' van paarden. En ook nu was onze Teunis behoorlijk de klos want dat grapje kostte hem in 1813 maar liefst zes gulden.

En op zaterdag 1 januari 1814 zal onze Teunis wel helemaal hebben gebaald als een stekker want toen mocht hij één van zijn paarden inleveren ten behoeve van het Franse leger. Soms was je die paarden dan

een aantal weken kwijt maar in veel gevallen kwam het dier helemaal niet meer terug. Voor onze Teunis was het begin van 1814 allerm minst een goed begin.

De opdracht tot de requisitie van deze paarden werd gegeven door de Commissaris Generaal van het departement Boven IJssel aan de Maire van Garderen. Die vond op zijn beurt dat de welgestelde boer Teunis Gerritsen onder Garderbroek, huizing houdende op de Groote Heg, wel een paard kon missen. Hij sommeerde dat onze Teunis om acht uur in de ochtend met een paard aanwezig diende te zijn op de markt in Garderen. 'Ik verordeneer u stiptelijk aan deze opdracht te voldoen,' zo schrijft hij.

Ik zie het voor me, een chagrijnige Teunis, vroeg in de morgen om half zes. Hij spant het paard in en gaat op weg naar Garderen. Het vror die dag en er stond een gure wind volgens bekende weergegevens. En zo deed Napoleon met paarden wat Hitler later met fietsen deed,...stelen!

Welnu in die periode werd men dus ook al geconfronteerd met belastingperikelen en willekeurige wetten. Voor je het wist was je guldens- en wat erger was, een paard armer. Nu wil dit overigens niet zeggen dat we medelijden met die arme Teunis moeten hebben. Nee, in tegendeel Teunis was helemaal niet arm! Afgezien van het feit dat hij de Groote Heg bezat kocht hij op 19 september 1829 ook nog eens de boerenhoeve Groot Harselaar. Deze boerderij lag in het buurtschap Harselaar onder Voorthuizen. Het perceel bestond uit een boerderij, hof en brink, een schuur en een wagenschuur, twee schaapschotten, twee bergen en een bakhuis. Een bakhuis stond vroeger bij elke boerderij en daar werd daadwerkelijk het dagelijks brood gebakken voor het gezin. In de zomer werd er ook de middagmaaltijd genuttigd. Teunis koopt de hoeve voor f 5400,--.

Hij ging overigens wel een lening aan om Groot Harselaar te bekostigen. Van een zekere Willem Koudijs en Maria Meerveld leende hij 2500 gulden met als onderpand de Groote Heg. Het was geen makkelijke periode voor Teunis waar ik nu over schrijf. Hoewel hij geen last had van financiële problemen kreeg hij wel te maken met de negatieve effecten van de Franse overheersing. Ik schreef al dat er regelmatig op last van de Fransen door de Commissaris Generaal van het Departement van Boven IJssel paarden werden gevorderd die door de overheersers in de strijd werden gebruikt. Maar ook de koeien en schapen waren niet veilig want ook die konden door het leger worden opgeëist voor het voedsel voor het leger. We moeten ook beslist niet lichtvaardig denken over deze periode want hoewel de Franse overheersing op haar eind liep was het nog volop oorlog en de Fransen roofden en plunderden zoveel ze konden en ook de vrouwen op de Veluwe waren niet veilig. In vergelijking met de rest van Nederland was het op de Veluwe overigens nog betrekkelijk rustig. Tijdens mijn speurwerk vond ik een aardig decreet van Koning Willem I. Hij schreef een 'plegtigen Nationale Dank- Vast- en Bededag' uit op donderdag 13 januari 1814. Tevens werden er biduren ingesteld. Dit had als doel te danken voor de gedeeltelijke bevrijding van de gehate vijand en het afsmecken van de verlossing van de overige streken die nog bezet waren door de Fransen. Ik weet niet of Teunis heeft meegebeden en gedankt. Ik zou me heel goed kunnen voorstellen dat dit niet zo was want tenslotte was nog geen twee weken daarvoor zijn paard ingepikt door die gehate Fransen.

De Groote Heg

In zijn boek 'Een historisch hoekje der Veluwe' spreekt de schrijver Nairac lyrisch over de houtrijke omgeving van de Groote Heg. Nairac was burgemeester van Barneveld van 1841 tot 1883 en heeft veel geschreven over de historie van deze plaats en haar omgeving. Hij vertelt van de schitterende zware eiken en beuken die rond de Groote Heg stonden. 'Het was een verademing deze eeuwen oude bomen te aanschouwen,' schreef Nairac. De streek gold als één van de weinige schrale herinneringen aan de vroegere mooie houtrijke omgeving van Barneveld. Wat is er veel veranderd intussen. Ja, men is in de loop der tijden wel erg rigoureu s omgegaan met de natuur in onze omgeving en vandaag de dag is dat weinig anders want waar is ons Watermolen- en Oosterbos gebleven? Ik denk dat Nairac, wanneer hij

nu even kon terug kijken in onze tijd, wel helemaal van streek zou raken van wat hij nu zou aantreffen. We moeten helaas vaststellen dat er wel erg veel natuurschoon is opgeofferd aan verkeer, industrie en andersoortig natuurverslindend geweld. De Groote Heg kent een rijke historische geschiedenis. Bestuurlijk en kerkelijk lag de boerenhof in die periode onder de gemeente Garderen. Ondanks het feit dat de Nederduits Gereformeerde kerk in Garderen tot één van de oudste gemeenten in ons land behoort werd er pas in 1664 voor het eerst een kerkenraad gekozen. Het bleek dat de ouderlingen en de diaken 'het vak' nog moesten leren want ze lieten zich de kerkelijke tucht maar moeilijk welgevallen. De dag des Heere werd wel eens overgeslagen. De broeders bleven dan gewoon werken op het land of op de heide in plaats van 'in den wijngaard'. Men was dan ook helemaal niet zo gesteld op deze kerkbaantjes. Dat kon natuurlijk niet goed gaan. En zo kon het gebeuren dat de broeders een 'schelling' boete moesten betalen wanneer zij zich aan hun ambtelijke taak onttrokken. Letterlijk werd de boete ingesteld op het: 'uyt den kerck blieven op den dag des Heere'. Deze regel werd op 12 juli 1665 officieel van kracht. Natuurlijk was er ook een deel van de gemeente die zich niet kon vinden in het laakbaar gedrag van de ambtsbroeders. En wat je in een dergelijke situatie ook wel in onze tijd ziet gebeuren dreigde er een scheuring. Zo gebeurde het dat een aantal 'oefeninghouders', dat waren meestal ouderlingen, binnen de kerk opstonden die hun eigen bijeenkomsten gingen organiseren. Ook in de Groote Heg werden deze oefeningen veelvuldig gehouden schrijft Nairac. Leuk is het om daar eens in gedachten bij stil te staan. De mensen, in het zwart gekleed op weg naar de Groote Heg om daar naar 'de kerk' te gaan. Natuurlijk werden deze bijeenkomsten sterk veroordeeld door het bevoegd gezag en zag men dit verschijnsel als een kwalijke vorm van het zich onttrekken aan de wettige kerkelijke orde. Het was dan ook wel begrijpelijk dat de kerkenraad van Garderen hiertegen in opstand kwam. Ook in andere boerenhoeven werden deze bijeenkomsten gehouden. Men maakte zich zorgen over de verkondiging van de zuivere leer. Op zich was dat niet ten onrechte want er was veel dwaalleer en bijgeloof rond 1700 op de Veluwe. Zo geloofde de bevolking op de Veluwe bijvoorbeeld dat de geesten van overleden familieleden nog een belangrijke rol speelden in het leven van de nabestaanden. Men dacht zelfs dat menig mens door toedoen van een dwalende geest was ziek gemaakt of zelfs betoverd. Veel kerkelijke herders hielden zich in deze periode dan ook soms bezig met het zgn. 'beleren en onttoveren'. Een zekere meneer Messchert uit Garderen zou daar 'groot werk' in hebben verricht. We moeten deze beweringen echter wel met een korreltje zout nemen want de Veluwenaar stond bekend om zijn voorliefde voor bovennatuurlijke zaken. Zeker rond Garderen was dit het geval. Ik kwam nog een aardig voorbeeld tegen van bijgeloof. Zo werd rond 1700 in de buurt van Garderen een weduwe beticht door haar buurman dat zij willens en wetens de geest van haar overleden man haar huis had uitgejaagd en deze vervolgens naar de burens had gestuurd. De buurman stelde dat hij veel last had van deze 'plaaggeest' en de kerkenraad werd er bij gehaald om de zaak op te lossen. Overigens was het geloof in geesten en spoken in onze eigen familie ook niet onbekend want van Hendrik van de Heg die werd geboren in 1822 was bekend dat hij in spoken en geesten geloofde. Later kom ik hier nog op terug. Maar laat ik terug gaan naar waar ik gebleven was, de huisdiensten. Zeker is dat ook in de Groote Heg deze diensten werden gehouden en dat er rond 1700 menige psalm heeft geklonken tijdens de geïmproviseerde diensten. Ik zie het voor me, de psalm die luid werd ingezet door de voorzanger, staande voor op de deel van de Groote Heg. Nog steeds bestaat dit boeren erf. Het is niet meer als zodanig in bedrijf maar kent nu een aantal recreatiemogelijkheden. Zo is het bakhuis te huur als recreatiewoning. Al bijna 400 jaar bestaat deze hoeve! De huidige Groote Heg dateert uit 1911. De bewoners vertelden mij dat deze boerderij gedeeltelijk op de oude funderingen staat. Nu echter met de achterkant naar de weg geplaatst. Jammer is het dat de boerderij momenteel geen naambord meer draagt. In de volksmond heet de hoeve nog steeds de Groote Heg. Zoals bekend is Teunis Gerritsen in oktober 1810 op de Groote Heg komen wonen. Hij kwam van Otterlo van de hoeve de Groote Haag na onmin met zijn pachtbaas. Nu denk je wellicht: dat is aardig,....hij heeft de boerderij genoemd naar de hoeve in Otterlo! Fout,....! Niets is minder waar,....het is puur toeval dat hij belandt op een boerenhoeve met een

bijna gelijklopende naam. De Groote Heg wordt al rond 1650 genoemd hebben we kunnen lezen. Dus echt....puur toeval! Aardig is het te weten dat er later ook een straat naar deze boerderij wordt genoemd. De boerderij staat momenteel aan de Grote Hegweg nummer 6. De laatste Van de Heg die op deze hoeve heeft gewoond was Geertje van de Heg de enige dochter van Teunis Gerritsen van de Heg. Zij overleed in 1866. Haar echtgenoot Jacob Bouwman overleefde haar tot 1896 en heeft tot zijn dood op de Groote Heg gewoond. Door huwelijk kwam de boerderij dus in het bezit van de kinderen Bouwman. Bij de levensbeschrijving van Geertje van de Heg komen we nog terug op het verdere verloop van de geschiedenis van de Groote Heg. De boerenhoeve werd overigens ook wel 'Wincoop' genoemd want in akten kom ik regelmatig de zin: 'de Groote Heg ook genaamd Wincoop' tegen.

De Grote Hegweg

Niet elke familie ziet haar naam in een straatnaam vernoemd en daarom vind ik het wel aardig even stil te staan bij het ontstaan van de Grote Hegweg. Uit de serie Wegwijs, die in de Barneveldse Krant werd gepubliceerd, komt de volgende omschrijving voor. Ik citeer: 'De omschrijving in de verordening van 1939 luidde: lopende links van de Garderbroekerweg tot aan de Stroerweg bij wachtpost 64'. De boerderij de Groote Heg stond in 1939 aan de Garderbroekerweg nummer 23. Een boerderij die daar al rond 1650 stond. In de resoluties van Ambtsjonkers van het Ambt Barneveld van 24 augustus 1765 wordt de toenmalige bewoner van de Groote Heg genoemd. Dat was Reijer Wouterse. Van Dale's groot woordenboek der Nederlandse taal geeft als verklaring voor het woord HEG(GE): 't haag, rij naast elkaar geplaatste struiken tot afscheiding. Als tweede verklaring lezen we: lager gelegen zoom van groengrond rondom het bouwland. En tenslotte als derde verklaring: kreupelhout, hakhout of akkermaalshout. Voor de benoeming van het gebied komen in principe alle drie verklaringen in aanmerking. De laatste verklaring heeft voor dit gebied de voorkeur. Het jaar 1845, Ot van de Wal en Jan Bos vertrekken op maandag 13 januari met ernstige gezichten vanuit Garderbroek naar Barneveld. Hun buurman Teunis Gerritsen van de Heg is de dag daarvoor overleden. Zondagmiddag 12 januari om vijf uur om precies te zijn. Die dag was het somber weer en het regende regelmatig. Het was 3 graden en de wind kwam uit het zuiden. Als goede burens gingen zij het overlijden bij de gemeente aangeven. Teunis Gerritsen van de Heg is 58 jaar geworden. Een belangrijke telg uit ons geslacht kwam hiermee aan het eind van zijn aardse bestaan. Hij was het die er voor zorgde dat ons geslacht bleef voortbestaan. Hij nam de familienaam Van de Heg aan. Bovendien was hij een succesvol boer. Teunis Gerritsen van de Heg liet twee boerderijen in eigendom na. Nennetje moest als weduwe verder. Gelukkig had zij een fors gezin om haar heen. Op vrijdag 17 januari komen familieleden en burens bij elkaar in de Groote Heg. De dominee leest uit de bijbel. Het zal ongetwijfeld zijn gegaan over de vergankelijkheid van het leven. Er wordt koffie gedronken. Teunis Gerritsen wordt definitief uitgedragen. Ik zie het voor me. Stille kerels, wellicht zijn zonen Gerrit, Gijsbert, Jan, Hendrik en Aart. Ze zetten de kist op een boerenwagen. De rouwstoet vertrekt vanaf de Groote Heg. Een boerenwagen met waarschijnlijk twee paarden. Een eenvoudige ruw houten kist met daarover een zwart kleed. Het gezin van Gerrit Teunissen van de Heg staat gereed om de boerenwagen naar Garderen te rijden. Er was zware mist die dag, kil onaangenaam weer. De rouwkar verdwijnt in de mist en de hoeven van de paarden klinken steeds verder weg. Aangekomen bij de begraafplaats laten de zonen of burens de kist aan touwen zakken in een vers gedolven graf. Zwijgend scheppen ze het graf dicht met zand. Het is het definitieve einde van Gerrit Teunissen van de Heg. Alleen de herinnering aan hem blijft. Ja zelfs nu nog lezen we met belangstelling over Gerrit Teunissen van de Heg. Twee jaar later slaat de dood opnieuw toe in de Groote Heg. Nennetje Gijsberts Broekhuijsen sterft op 8 april 1847. Het regende veel die dag. Nennetje wordt begraven in Garderen op woensdag 14 april 1847. Hetzelfde begrafenisritueel van twee jaar geleden herhaalt zich. Na terugkomst van het kerkhof wordt de zgn. nabegravenis gehouden. Er

wordt samen gegeten met buren en familie. Ook was het de gewoonte om samen een borrel te drinken na de begrafenis. Een ieder zal zo met z'n eigen gedachte bezig zijn geweest. Ik moet even denken aan de jongste zoon Aart. Hij is negentien als hij zijn moeder moet begraven en was 17 toen zijn vader overleed. Best heftig voor een jonge knaap.

Maar hoe dan ook, de banden met het ouderlijk huis zijn met het sterven van moeder Nennetje doorgesneden. De kinderen zullen nu samen verder moeten. Ze wonen allen nog thuis op de Groote Heg. Hoe zal dat zijn gegaan?

Deel 2

3.2 GERRIT VAN DE HEG 1813 – 1850

Gerrit was het eerste kind dat geboren werd uit het huwelijk van Teunis Gerritsen van de Heg en Nennetje Gijsberts Broekhuysen. Hij werd geboren op maandag 15 maart 1813 op de Groote Heg in Garderbroek. Zijn ouders waren drie jaar eerder op deze boerderij komen wonen. Zij kwamen van Otterlo. Het was zes uur in de ochtend toen de kleine Gerrit ter wereld kwam. Hij werd vernoemd naar zijn grootvader Gerrit Teunissen. Kijken we nu eerst naar de prachtige handgeschreven geboortekte van deze voorvader.

In het jaar achthienhonderdendertien den achttiende van
 de Maand de morgen Antienhien, in de voormiddag
 C. J. S. van der Linden, Waife int Heeren van den Civilen Staat
 der Provincie van Garderen, W. van der Linden, Depra
 tiffent van den Bordenjessel - geensparre
 Tuis van de Heg, Luit. bontken, en de vintmenig jaeren
 Wonne in het Binnenscheep van den boere gem. de
 Garderen, een wistend naa Gerrit van den Daggdag
 geboen, den achtendsten Jaeren, in Wentes Stinze Rosen
 de Maand de morgen, een de vintmenig jaeren een boere, en de vint
 wistende Binnenscheep van den boere - De maerke van ons heef
 de vint den Kind van het Maerke geslaent, niet
 van Declarant in de vint de Maerke van den Nennetje
 Gualbertsen, en de vintmenig jaeren, op den achtendsten
 Maand, den morgen van de Maerke, en de vintmenig jaeren
 welke hij Declarant van de Maerke heef, de Maerke van
 Gerrit te willengesen. De geboorte van de Maerke in de
 Stelling is gescheen, integenboere dighen van boere genaem
 de vintmenig - Deze vint van geboorte naa de Maerke
 de Maerke van de Maerke, en de vintmenig jaeren.
 - Teunis van de Heg
 - Gerrit van den top
 - wistende kenderken
 De Maerke van Garderen
 H. J. S. van der Linden

Opvallend mooi, die handtekening van de ongetwijfeld trotse vader. Let eens op die schitterende sierlijke letters die hij gebruikt. Zoals we zien geeft de vader van Gerrit de geboorte van zijn zoon aan op 18 maart 1813 bij de maire van Garderen. Duidelijk is hier de Franse invloed merkbaar. Men hanteerde woorden als maire en gendarme terwijl de Veluwe bevolking gewend was aan schout en diender! Als getuigen had Teunis Wouter Hendriksen en Gerrit van den Top meegenomen. In die tijd was het gewoonte dat er getuigen meekwamen bij de aangifte van een geboorte. Bij overlijden was dit overigens ook het geval. Meestal waren het burens of een inwonende knecht. Wanneer Gerrit twee en een half jaar oud is krijgt hij een broertje en daarna worden er nog drie broers en een zusje geboren. Gerrit heeft zijn hele leven doorgebracht op de Groote Heg. Ongetwijfeld zal hij, toen hij groter werd, zijn vader hebben geholpen op de boerderij. Gerrit is als kind gewoon naar school gegaan want hij heeft leren schrijven en lezen. Hij groeide op in een druk gezin waar heel wat werk verzet moest worden. Gerrit wordt ouder en zoals elke jongen van achttien jaar moet hij worden gekeurd voor de Nationale Militie, de militaire dienst. Nu ging overigens niet iedereen die werd goedgekeurd in militaire dienst. Wanneer je werd goedgekeurd kon je worden ingeloot voor de militie. Wanneer dat het geval was moest je ook daadwerkelijk dienen. Leuk is het dat de gegevens van de Nationale Militie bewaard zijn gebleven want het document beschrijft het signalement van de toekomstige militairen. Met een beetje fantasie kunnen we ons aan de hand van dit signalement een beeld vormen hoe Gerrit er uit heeft gezien. Tijdens de keuring moesten de kandidaten ook een aantal vragen beantwoorden. Hier zegt Gerrit landbouwer van beroep te zijn en dat hij bij zijn ouders inwonend is op de Groote Heg. Wat geeft het signalement van onze Gerrit aan? Zijn lengte was 1 el en 619 streepen. We hebben hier te maken met oud Hollandse lengtematen. Hoewel de Fransen in Nederland het tiendelig stelsel hadden ingevoerd zoals de meter, decimeter en centimeter en men het nut van dit stelsel wel onderschreef was de Veluwnaar toch te eigenwijs deze benamingen over te nemen.

De oplossing was simpel: ze gingen er gewoon vanuit dat een el gelijk was aan een meter en een streep aan een millimeter. Gerrit was dus bijna 1 meter 62 lang. Zijn 'aangezicht' was rond en zijn voorhoofd hoog. Hij had blauwe ogen en een grote neus en grote mond. Zijn kin was spits en haar 'ligt bruin'. Hij had blonde wenkbrauwen. Kun je zich er een beetje een voorstelling van maken?

Curieus is het gegeven dat Gerrit niet wordt goedgekeurd voor de Nationale Militie. De letterlijke uitspraak luidde: 'finaal vrij wegens een verouderde ulceratie aan het linker been'. Dat wil zeggen dat Gerrit langdurig leed aan een etterige verzwering aan zijn linker been dat zich had ontwikkeld tot een gezwel en waarbij uitzicht op genezing ontbrak. Geen smakelijke beschrijving van de kwaal waaraan hij leed en zeker ook niet ongevaarlijk. Je kunt er rustig vanuit gaan dat dit een vrij ernstige aangelegenheid was want wanneer men de verwachting had dat de wond nog zou genezen had men hem voor een jaar vrijgesteld om hem daarna voor een herkeuring op te roepen. Gerrit werd echter direct finaal vrijgesteld. Van eventuele liefdesperikelen van Gerrit weten we helaas niets af. Zou hij ooit met een leuke meid hebben gescharreld? We zullen het nooit weten. Hij is in ieder geval niet getrouwd geweest en heeft geen nakomelingen verwekt. Ik weet niet hoe het komt maar als ik deze man beschrijf heb ik het gevoel dat hij een eenzaam mens is geweest. Alles duidt er op dat Gerrit geen goede gezondheid heeft gehad. Zijn hele leven lang heeft hij op de Groote Heg gewoond. Ook toen zijn ouders waren gestorven is hij bij zijn broers en zuster blijven wonen. Hij overlijdt op jonge leeftijd slechts 37 jaar oud. Hij is overleden op zondagavond 28 april 1850 om negen uur. Hij woonden samen met zijn zuster Geertje en zijn broers Jan en Aart. Zouden zij rond zijn sterfbed hebben gestaan? Zijn andere twee broers Gijsbert en Hendrik hadden het ouderlijk huis inmiddels al verlaten en waren getrouwd. Het is zeer waarschijnlijk dat Gerrit het einde van zijn leven heeft voelen aankomen. Het is heel opmerkelijk dat hij twaalf dagen voor zijn dood zijn testament heeft laten maken. Hij stelt hierin vast dat zijn bezittingen ten goede komen aan zijn broers Jan en Aart en zijn zuster Geertje. Dat is ook wel logisch want hij was partner in de agrarische onderneming van 'de Groote Heg'. Een detail van het testament, de ondertekening, heb ik hieronder opgenomen.

Ik wil je van deze 'Heg,' waarvan zo weinig bekend is, zijn eigen handtekening niet onthouden. Een handtekening die hij heeft gezet in de wetenschap dat hij niet lang meer te leven had. Een handtekening die krachteloos en onzeker oogt voor een jonge kerel. Bekijk deze maar eens aandachtig.

Het is ontroerend te weten onder welke omstandigheden Gerrit deze handtekening heeft gezet. Overigens is hij op dat moment nog wel in staat geweest zelf naar de notaris in Barneveld te gaan waar de acte is verleden op 16 april 1850. Twaalf dagen later, op zondag 28 april 1850 stierf Gerrit. Een sombere levensbeschrijving van een kennelijk eenzame man. Niet het geluk gevonden en de mogelijkheid gehad om een eigen gezin te stichten om wat voor reden dan ook. Het is vrijdag 3 mei 1850. Een heldere zonnige maar koude dag. Vanaf het erf van de Groote Heg zet zich een stoet in beweging richting kerkhof. Een boerenwagen met daarop een houten kist gevolgd door familieleden en burenen. Zwijgzaam gaat de stoet de enorme eiken en beuken die rond de Groote Heg staan voorbij. Het ratelen van de houten wielen met ijzeren banden is tot in de verte hoorbaar. Het is Gerrit van de Heg die vandaag begraven wordt.

Deel 3

3.3 GIJSBERT TEUNIS VAN DE HEG 1815 – 1852

In dit deel wordt het leven van Gijsbert van de Heg en zijn nazaten beschreven.

Het levensverhaal van Gijsbert kent veel overeenkomsten met het leven van zijn oudste broer Gerrit die hiervoor werd beschreven. Ik heb er voor gekozen de bekende informatie over het levensverhaal van Gijsbert volledig te verwerken zodat je herkenbare feiten zult tegenkomen.

Omwille van de compleetheid nemen we dat maar voor lief. Gijsbert werd geboren als tweede zoon van Teunis Gerritsen van de Heg en Nennetje Gijsberts Broekhuysen op maandag 6 november 1815. Gijsbert wordt aangegeven bij de inmiddels operationele Burgerlijke Bevolking en wordt aldaar ingeschreven in het Bevolkingsregister. Leuk detail is dat zijn vader de geboorteakte ondertekent met Teunis Gerritsen terwijl hij reeds in 1812 de naam Van de Heg had aangenomen. De beste man zal ook wel aan die 'Franse fratsen' hebben moeten wennen. Gijsbert heeft zijn jeugd doorgebracht in Garderbroek op de Groote Heg. Van Gijsbert heb ik de gegevens van de Nationale Militie kunnen achterhalen. Van hem kan ik dus ook een signalement geven. Het vertelt ons in ieder geval iets over zijn uiterlijk. Hieronder kun je de inschrijving van Gijsbert zien in het register van de Nationale militie.

8	1	Heg.	1	Ganden	1	6	1	1	Aangezicht <i>ron</i>
	2	Gijsbert Teunis	2	geen	2	1818	2		Voorhoofd <i>id.</i>
	3	(vanda)	3	hrie	3		3		Oogen <i>blauw</i>
							4	533	Neus <i>plat</i>
									Mond <i>klein</i>
									Kin <i>ron</i>
									Haar <i>bruin</i>
									Wenkbrauwen <i>blond</i>
									Merkbare teekenen <i>geen</i>

Hoe zag onze Gijsbert er uit? Hij was '1 el en 533 streepen lang'. Nou ja,...lang...? Het komt er op neer dat hij slechts 1 meter 53 was. Nu waren de mensen in die tijd een stuk kleiner dan in onze tijd maar de meesten kwamen wel boven de 1 meter 60. Gijsbert was dus klein van stuk. Hij had een rond gezicht en een rond voorhoofd. Zijn ogen waren blauw, zijn neus plat en mond klein. Hij had een ronde kin, bruin haar en blonde wenkbrauwen. Hij had geen 'merkbare teekenen' zoals men dat in de gegevens van de Nationale Militie omschreef. Men doelde dan op opvallende of afwijkende lichamelijke zaken. Een heel ander signalement dan dat van zijn broer Gerrit. We mogen er vanuit gaan dat deze broers er nogal verschillend uitzagen. Als doopnaam noemt hij de namen Gijsbert Teunis. Ook hij geeft aan bij zijn ouders op de Groote Heg te wonen. Gijsbert was dus geen inwonende dagloner elders. Hij zal zijn vader hebben geholpen bij het werk op de boerderij.

Tijdens de keuring in 1834 werd hij niet goed gekeurd maar voor een jaar vrijgesteld met als reden 'het zijn onder den maat'. Onze Gijsbert werd te klein bevonden. Op 14 februari 1835 wordt hij geheel afgekeurd wegens seraphulens. Ik ben er niet achter gekomen wat dat betekent. Ook bij Gijsbert zag het er aanvankelijk naar uit dat hij als verstokt vrijgezel door het leven zou gaan maar gelukkig kreeg 'amor' hem wel te pakken want hij liet zijn oog vallen op Maasje Bouwman, een jonge vrouw van 23 jaar. Zij kwam onder Ede vandaan. Ze werden verliefd en trouwden in Barneveld op 22 februari 1849. Gijsbert is dan reeds 33 jaar oud en zijn vrouw 10 jaar jonger. Een jonge blom dus. Slim bekeken van Gijsbert van de Heg! Uit gegevens van het Bevolkingsregister van het jaar 1849 blijkt dat Gijsbert en Maasje eerst in Garderbroek hebben gewoond op 'huizing 66'. Deze huizing was gelegen naast de Groote Heg. We kunnen dus vaststellen dat zij in het begin van hun trouwen op 'de Kleine Heg' hebben gewoond. Ze hebben hier echter niet lang gewoond want in 1850 verhuist het gezin naar Kootwijkerbroek. Bewust spreek ik hier van een gezin want inmiddels is er een kleine geboren. Een jaar na hun huwelijk wordt zoon Teunis geboren. Dit jongetje wordt vernoemd naar zijn grootvader. Wat zal Gijsbert trots zijn geweest. Gijsbert heeft verschillende beroepen gehad. Tijdens zijn keuring voor de Nationale militie geeft hij het beroep landbouwer op. In akten heb ik kunnen vinden dat hij ook molenaarsknecht is geweest. In de catalogus van 'neringdoenden in de 19^e eeuw' kunnen we lezen dat hij in 1851 broodverkoper was en in 1852 het beroep 'karman' uitoefende hetgeen wil zeggen dat hij met koopwaar langs de deuren ging. Heel goed is het mogelijk dat Gijsbert naast brood ook andere artikelen is gaan verkopen. Gijsbert had dus een handkar of een hondenkar waarmee hij de boer op ging om zijn koopwaar te slijten. Het lijkt een gelukkig gezinnetje en het duurt dan ook niet lang of men kan zich voorbereiden op de komst van een tweede kind.

Op 1 maart 1852 wordt dochter Maartje geboren en daarmee had de kleine Teunis een zusje. Maartje wordt vernoemd naar haar oma van moeders zijde. Een jong gezin met twee kleine kinderen. Schijnbaar kan het geluk niet op maar zoals zo vaak blijkt, schijn bedriegt. Donkere wolken trekken zich samen boven dit gezin. Het is zaterdag 5 juni 1852, twee uur in de nacht, een rampzalige dag voor dit jonge gezin. Gijsbert overlijdt, slechts 36 jaar oud. Hij laat zijn jonge vrouw achter met twee kleine peuters. Een jongetje van 2 jaar en een meisje van 2 maanden. Twee kleine kinderen die niet de kans hebben gekregen hun vader goed te leren kennen. Wat triest voor dit jonge gezin. Op 23 juni 1853 wordt Maasje als voogdes benoemd over haar kinderen terwijl Maas Hendriksen van de Brandt als toeziend

voogd wordt aangewezen. Deze gegevens heb ik gehaald uit akten van het kantongerecht te Nijkerk. Later vertrekt Maasje met beide kinderen naar Ströe.

Ik noemde reeds de opvallende gelijkenis tussen het levensverhaal van Gijsbert en zijn broer Gerrit. Zijn broer Gerrit, hij werd slechts 37 jaar oud en Gijsbert haalde deze leeftijd nog niet eens. Hij werd 36 jaar. We weten dat Gijsbert is overleden om twee uur in de nacht. Hij is thuis overleden 'ten zijnen huize in Kootwijkerbroek' zoals de overlijdensakte aangeeft. Wat een trieste gang moet dat zijn geweest op 9 juni 1852 voor deze jonge 27 jarige weduwe om haar man weg te brengen richting het open graf. Het gezin was lid van de Nederduits Gereformeerde Kerk. Drie jaar na de dood van Gijsbert is Maasje Bouwman op 18 oktober 1855 opnieuw getrouwd met Evert van den Brink. Deze echtgenoot overlijdt in 1883. Krap een jaar later trouwt Maasje voor de derde maal op 18 april 1884. Nu was Gerrit Kamp-huis de gelukkige. Hij overleeft haar 21 jaar. Maasje Bouwman overlijdt op 24 april 1899. Gerrit Kamp-huis sterft in 1920.

3.3.1 TEUNIS VAN DE HEG 1850 – 1933

Teunis is een regelmatig terugkerende naam in onze familie. Begin 1700 komt deze naam al voor. De Teunis die ik nu beschrijf werd geboren op 5 maart 1850 en was de zoon van Gijsbert van de Heg en Maasje Bouwman. Hij werd geboren in Garderbroek. Net als zijn zusje Maartje heeft Teunis zijn vader niet echt gekend. Deze overleed in 1852. Dit tragische voorval heb ik reeds uitvoerig beschreven. Op 27 jarige leeftijd bleef zijn moeder achter met twee kleine kinderen, Teunis anderhalf jaar oud en zijn kleine zusje nog maar twee maanden. Na het overlijden van zijn vader trouwde zijn moeder opnieuw op 18 oktober 1855 met Evert van den Brink. En zo kon het gebeuren dat Teunis er twee halfbroers bij kreeg te weten Gijsbert en Wijnand. Gijsbert, het is ontroerend dat dit kind werd genoemd naar de eerste man van Maasje. Het zegt wat van de grote liefde die zij had gekend voor haar eerste man maar het zegt ook wat van het karakter van haar tweede man. Tenslotte was het zijn eerste kind. Gijsbert en Wijnand, leuk is het te weten dat deze jongens in dagelijks taalgebruik Giesbert en Wienand werden genoemd. Uit de jonge jaren van Teunis is weinig bekend. Teunis was klein van stuk en droeg een gouden ooring. In deze tijd deden dat wel meer mannen. Leuk is het dat je deze gewoonte in onze tijd weer ziet terugkeren. Hij ging altijd gekleed naar Veluwe dracht, een zwarte manchester broek, blauwe kiel en zwart vestje met zilveren hanghorloge. Hierbij hoorde zijn zwart zijden petje en witte klompen. Teunis droeg een koperen tondeldoos. Hij was een goedgehartig mens, gewoon een aardige kerel. Van beroep was hij veekoper en daarnaast dreef hij een café annex slijterij. Tevens bezat hij veel weidegrond waarvan hij het hooi verkocht. Achter zijn café had hij een stallingsplaats voor paard- en wagens. Kortom een bedrijvig mens met een uitgekiende bedrijfsvoering. Van hem kunnen we, in tegenstelling tot veel andere Heggen beslist niet zeggen dat hij 'heggengemakkelijk' was, een uitdrukking die voor meerdere Heggen van toepassing was. Teunis is net als zijn vader geruime tijd vrijgezel gebleven hetgeen beslist niet wil zeggen dat hij geen belangstelling voor vrouwen had.

Toen hij 34 jaar oud was trouwde hij met Gerritje Haverkamp die 7 jaar jonger was.

Op 15 augustus 1884 zijn ze getrouwd in Nijkerk in de oude Hervormde kerk. Jammer vind ik het dat we er niet achter kunnen komen waaruit tijdens de trouwdienst werd geprekeet. Het was een goed en gelukkig huwelijk. Het huwelijk heeft 45 jaar geduurd. Gerritje Haverkamp was een boerendochter en kwam uit Barneveld. Uit het huwelijk werden twee kinderen geboren. Maria werd geboren op 19 september 1884 terwijl zoon Dirk maar liefst twaalf jaar later werd geboren op 19 mei 1896. Gerritje Haverkamp stond bekend als een vriendelijke vrouw.

Zij overleed op 26 april 1930 en werd 73 jaar. Het moet niet gemakkelijk zijn geweest voor de toen 80 jarige Teunis zijn vrouw te moeten uitdragen na een huwelijk van 45 jaar.

In juni 1930 staat er een dankbetuiging in de Barneveldse Krant.
Teunis schrijft daarin:

Voor de vele blijken van deelneming ons betoond bij het overlijden
van onze geliefde Echtgenoot, Moeder, Behuwd- en Grootmoeder,

Gerritje Haverkamp

Betuigen wij hierbij onzen hartelijken dank

Uit aller naam,

T. van de Heg

Nijkerk Juni 1930

Ruim tachtig jaar geleden is deze advertentie geplaatst. Let eens op de schrijfstijl!

We gaan nog even terug naar Teunis als ondernemer. Zoals reeds eerder gezegd was de combinatie van veehandel, hooiverkoop, het café, de slijterij en de stallingsplaats uitgekend gevonden.

Op maandag was er veemarkt in Nijkerk. Vele zakelijke acties werden beklonken in het café van Teunis onder het genot van één of meerdere borrels. Ook zijn eigen veezaken handelde hij af in zijn eigen café. Hij kocht zijn vee voor de handel overigens op de veemarkten in Groningen en Zwolle.

Na goed zaken doen waren de veekopers dan vaak dik tevreden en namen op de goede afloop een liter kruik jenever mee naar huis die ze kochten in.....je raadt het al.....de slijterij van Teunis.

Voordat ze huiswaarts keerden betaalden ze nog even het stallingsgeld en namen gelijk een hoeveelheid hooi mee want dat had Teunis ook te koop in diverse prijzen. In de Barneveldse krant van maart 1899 bood Teunis hooi te koop aan. Het is leuk dat deze advertentie bewaard is gebleven. Laten we eens even naar de advertentie kijken die ruim honderdtien jaar geleden door Teunis werd geplaatst.

**Bij TEUNIS VAN DE HEG te Nij-
kerk is een groote partij best
H O O I
te koop, voor f 12.—, f 15.— en f 16.—
per 1000 pond.**

En zo haalde Teunis optimaal rendement uit zijn wel zeer goed doordachte bedrijfsvoering. Zakelijk ging het Teunis dan ook zeer voor de wind. Bijna wekelijks reisde hij per trein naar Groningen naar de grote veemarkt die daar werd gehouden. Het pand waar Teunis woonde staat er nog hoewel het natuurlijk in de loop der tijd is verbouwd en gerenoveerd. Tegenwoordig heet het pand 't Olde Huys'. Tot zijn dood in 1933 heeft Teunis in dit pand gewoond. In zijn laatste levensjaren werd Teunis verzorgd door zijn kleidochter Anna van de Water. Teunis bereikte de leeftijd van 83 jaar en werd na zijn dood volgens oud Nijkerks gebruik uitgedragen. Vanuit zijn woning werd hij door zes mannen op de schouders naar het kerkhof gedragen gevolgd door de familie die deze gang ook te voet aflegde. Evenals bijna alle Heggen was ook Teunis Nederlands Hervormd. Het is heel opmerkelijk dat alle leden van dit gezin dicht bij elkaar begraven liggen op de oude begraafplaats van Nijkerk. Naast het graf van Teunis en zijn vrouw

Gerritje rust hun zoon Dirk en schoondochter Truus terwijl dochter Maria enkele graven verderop haar laatste rustplaats vond. Zoon Dirk heeft het graf naast zijn ouders gekocht toen zijn moeder overleed. Hij wenste naast zijn ouders begraven te worden.

De graven van beton worden afgedekt met gelijke dikke zwarte marmeren platen. Beide platen zijn in 1982 aangebracht na het overlijden van zoon Dirk.

De levensbeschrijving van Teunis wil ik afronden met een aardige anekdote. Eens was Teunis met de fiets onderweg van het station naar huis. Hij was naar Groningen naar de veemarkt geweest. Om één of andere reden ging het fietsen hem op dat moment niet zo best af. Ik laat aan je eigen fantasie over wat de reden hiervan dan wel kon zijn. Kennelijk zag hij alles niet zo helder meer en hij dook met fiets en al de sloot in. Op zich was dat nog niet zo rampzalig ware het niet dat hij tijdens zijn val met zijn hand in het roestige prikkeldraad kwam. De hand begon lelijk te zweren en Teunis bracht noodgedwongen een bezoek aan 'ruige Dirk'. Ruige Dirk was een zekere dokter Van Lent, een niet al te zachtzinnige dorpsarts in Nijkerk. Het verhaal gaat dat ruige Dirk te weinig aandacht gaf aan de verwonding en dat kwam Teunis op bloedvergiftiging te staan. Het ging niet goed met Teunis en hij moest zelfs worden opgenomen in het ziekenhuis in Amsterdam. Zijn zuster Maartje en zijn halfbroers Gijsbert en Wijnand gingen zo nu en dan op ziekenbezoek in Amsterdam. Dat was vooral voor de broers een opwindende onderneming. Telkens weer zaten ze onwennig in de trein en tram en voelden zich absoluut niet op hun gemak. 'Maartje, gaon wullie nie veul te veer mit dit rietuug veur maor één dubbeltje, hadde wullie al nie laang motte uutstaape.....?'vroegen ze steeds weer wanneer ze in de tram zaten. Dat was de grote zorg van Giesbert en Wienand die altijd weer....'arg blie waore weer gewoon thuus te zijn want in dat raore veere Amsterdam waore de huuze wel heel arg heug om in te woenen en de wieven waoren ok raor want die lachten steeds naor je....' vonden zij. Gelukkig kwam Teunis na enkele weken weer gezond en wel thuis in Nijkerk. Wat zou hij gedacht hebben toen hij na deze enerverende ervaring weer op de fiets voorbij de plaats reed waar hij de sloot in dook?

In ieder geval had 'ruige Dirk' het bij hem voor goed verbruid. Deze aardige geschiedenis werd mij verteld door Teunis Albertus van de Water een kleinzoon van Teunis van de Heg.

3.3.1.1 MARIA VAN DE HEG 1884 – 1968

Maria is een naam die weinig voorkomt binnen onze familie. Zij was de dochter van Teunis van de Heg en Gerritje Haverkamp. Zij werd geboren op 19 september 1884. Als kleuter had zij geen broertjes of zusjes. Ze is al bijna 12 jaar wanneer haar enige broertje Dirk wordt geboren. Een groot deel van haar jeugd heeft zij samen met haar ouders doorgebracht in 't Olde Huys in Nijkerk. Daar heeft ze zeker niet onder geleden want zij had een uitstekende en hechte band met haar ouders. Ze had een plezierige jeugd en binnen het gezin heerste harmonie. Vooral Teunis heeft zijn dochter zeer beschermd opgevoed. Zo mocht ze bijvoorbeeld niet in het café komen. Dat gold overigens ook voor de vrouw van Teunis. Maria wordt verliefd en trouwde met Pieter van de Water een zoon uit een schildersgeslacht in Nijkerk. Ze kregen samen drie kinderen. Twee dochters die de namen Agnita en Gerritje kregen en een zoon die Teunis Albertus werd genoemd.

Ze vormden een gezellig warm gezin. Maria hield van gezelligheid om haar heen. Zo kon zij zich bijvoorbeeld al weken van te voren verheugen op Sinterklaasavond. Ze maakte hiervan altijd een compleet feest. De eenvoudige gezellige momenten, daarin werd het kleine voor haar groot. Daar kon ze intens van genieten. Ze was een zorgzame, maar vooral bezorgde moeder.

Maria maakte het zich wat dat aanging bepaald niet makkelijk. Het zal wellicht te maken hebben gehad met haar zeer beschermde opvoeding. Ze was werkelijk overbezorgd en altijd bang dat er wat met de kinderen zou gebeuren. Telkens was ze weer in alle staten wanneer 'die verrekke rotjongens' weer te lang

weg waren gebleven en niet hadden gezegd waar ze uithingen. Ze heeft zich daar heel wat zorgen over gemaakt. Soms overdreven hetgeen wel eens benauwend was voor haar kinderen.

Leuk is het te weten dat Maria jaren lang heeft geprobeerd te leren fietsen. Er werd heel wat geoefend in de loop der jaren maar helaas,.....ze lag meer naast de fiets dan dat ze er op zat. Fietsen heeft ze dan ook tot haar grote frustratie nooit geleerd. Zoals in bijna elk mensenleven bleef verdriet ook haar niet bespaard. Haar man werd getroffen door een beroerte en zeven jaar lang is ze dag en nacht in touw geweest om haar man te verzorgen. Op 25 augustus 1968 overleed ze op 83 jarige leeftijd. Maria werd in Nijkerk begraven vlak bij haar ouders en broer Dirk. Weer een telg beschreven van onze familie Van de Heg en altijd is daar die slotzin die wijst op de vergankelijkheid van ons leven. Ik moet nu even denken aan een spreuk die ik eens las op een grafsteen. Daar stond geschreven:

'Eens was ik wat gij nu zijt.....eens zijt gij wat ik nu ben!

Zo gaat dat!

Maria van de Water – van de Heg

3.3.1.2 DIRK VAN DE HEG 1896 – 1982

Op 19 mei 1896 was het groot feest in 't Olde Huys' in Nijkerk. Menige borrel zal er zijn geschonken en gedronken op het welzijn van de kleine Dirk van de Heg die op deze dag werd geboren. We mogen gerust aannemen dat het echt groot feest is geweest. Twaalf jaar na de geboorte van zijn dochter wordt er eindelijk een zoon en broertje geboren. Zijn vader was toen reeds 46 jaar oud. Dirk is evenals zijn zuster in Nijkerk gedoopt. In deze plaats ging hij ook naar de lagere school. Hij bezocht de HBS in Amersfoort die hij snel heeft doorlopen. Dirk was een pientere jongen dat ook later zou blijken want hij schopte het tot directeur van de Belastingdienst van het district Rotterdam. Een topambtenaar dus. Op 8 december 1914 treedt hij in dienst van de Belastingdienst. Hij was toen 18 jaar oud en begon in Zaltbommel als surnumerair bij de grondbelasting. Op 1 augustus 1920 werd hij adjunct controleur terwijl hij in 1924 de titel inspecteur kreeg. We mogen wel stellen dat Dirk een glanzende carrière heeft doorlopen. Hij heeft vele standplaatsen gediend. Na zijn periode in Zaltbommel volgde hij externe opleidingen bij het bureau Loyens en Volkmaars in Amsterdam. Ondertussen nam hij kantoren waar in Deventer, Zuid-Laren, Groningen, Zwartsluis en Nijmegen. In 1920 werd hij benoemd tot adjunct controleur in 's Hertogenbosch nadat hij eerst nog een half jaar had gestudeerd aan de Landbouw Hogeschool in Wageningen. Dit was nodig voor deze functie. Kort daarna vertrekt Dirk naar Den Haag om zich te laten omscholen voor de directe belastingen. Na deze omscholing werd hij inspecteur in Amsterdam. Zoals je ziet heeft Dirk door het hele land verschillende standplaatsen gediend hetgeen flexibiliteit eiste. Hierna vertrok hij naar Purmerend. In 1942 werd hij als hoofdinspecteur toegevoegd aan de directeur

in Rotterdam. Het is 1950 als Dirk de top van zijn carrière bereikt want in dat jaar werd hij benoemd tot directeur van de Rijksbelastingen in Rotterdam. Een hoge verantwoordelijke functie die hij zeer bekwaam heeft uitgevoerd. Hij had een eigenzinnig karakter en was niet altijd even gemakkelijk en vriendelijk voor zijn medewerkers. Hij had een groot rechtvaardigheidsgevoel. Ook moet eerlijk worden gezegd dat hij het wel 'hoog in de bol' had. Hij was zelfs een beetje verwaand. Zijn eigenzinnigheid had hij van zijn vader geërfd. Dirk was overigens veel formeler dan zijn vader want die stroomde juist over van loyaliteit en spontaniteit. Dat is wel een beetje verklaarbaar door de totaal verschillende opleiding en het beroep van beide mannen. Op 13 mei 1925 is Dirk getrouwd met Geertruide Cornelia Bos, een dochter van een banketbakker uit Veenendaal. In de Barneveldse krant heeft een advertentie gestaan waar onze Dirk bedankt voor de belangstelling bij zijn huwelijk. Helemaal passend bij zijn karakter noemt hij in deze advertentie zijn titel bij de Belastingdienst en voegt daaraan toe 'enz.'! Alsof hij van Koninklijke bloede was. Laten we even naar deze advertentie kijken.

Getrouwd:
D. VAN DE HEG,
Inspecteur der Directe Belastingen,
enz.
en
TRUUS C. BOS,
die, mede namens wederzijdsche
familie, hartelijk dank zeggen
voor de bij hun huwelijk betoonde
belangstelling.
Veenendaal, 13 Mei 1925.
3591

Zoals je merkt laat ik me verleiden mijn eigen mening ten opzichte van onze Dirk te ventileren. Welnu,....dat mag ook wel een keertje! Bij zijn mede inspecteurs lag onze Dirk in ieder geval niet zo goed in de markt. Zelf heb ik ook bij de Belastingdienst gewerkt en één van mijn hoofden van dienst vertelde mij in 1968 dat hij collega Van de Heg nog had meegemaakt en dat hij onze Dirk zeker niet één van de aangenaamste mensen vond waar hij als jonge inspecteur mee te maken heeft gehad. Helaas had Dirk geen nakomelingen. Dat heeft bij dit echtpaar voor veel verdriet gezorgd. Na zijn overlijden moet deze tak dan ook als uitgestorven worden beschouwd.

De kinderen van zijn zuster Maria waren stapel dol op hun oom en tante. Dat was ook niet verwonderlijk want zij werden straal verwend door dit echtpaar. Teunis Albertus van de Water, één van die kinderen, die mij veel over de generaties die in dit hoofdstuk zijn beschreven kon vertellen, kon zich dat nog maar al te goed herinneren. Wanneer zij logeerden bij hun suikeroom en tante was elke maaltijd een feestmaal. Ze werden overladen met speelgoed en snoep. Samen met zijn oom ging Teunis Albertus van de Water regelmatig op eendenjacht. Dirk was een verwoed jager en had de onhebbelijke gewoonte alles uit de lucht te schieten wat voor zijn vizier vloog. Overigens is van veel 'Heggen' bekend dat zij graag de jacht- en schietsport beoefenden. Er komen zelfs enkele notoire stropers in de familie voor maar daar later meer over. Op 8 januari 1982 is Dirk overleden in Ouddorp in Zuid Holland. Hij werd onder zeer grote belangstelling naast zijn ouders begraven op de oude begraafplaats in Nijkerk. Na ruim 56 jaar huwelijk bleef Geertruide zijn vrouw alleen achter. Daar had zij grote moeite mee. Ik heb haar zelf nog gesproken en met haar gecorrespondeerd. Zij is op de hoge leeftijd van 98 jaar overleden op 2 februari 1997.

Dirk van de Heg

3.3.2 MAARTJE VAN DE HEG 1852 – 1920

Op de oude begraafplaats van Voorthuizen staat een oude grafzerk. Keurig onderhouden en nog goed leesbaar. In de steen staat gebeiteld dat Maartje van de Heg daar begraven ligt. Wie was deze Maartje vragen we ons af. Maartje was de dochter van Gijsbert van de Heg en Maasje Bouwman. Ze werd geboren op 1 maart 1852 om tien uur in de ochtend in Kootwijkerbroek. Drie maanden na haar geboorte overlijdt haar vader die zij dus niet heeft gekend. Ze had één broer en kreeg later nog twee halfbroers want haar moeder hertrouwde enkele jaren na het overlijden van haar vader. We weten niet zo heel veel van Maartje. Ze trouwt op 24 mei 1878 met Pieter Bouw. Maartje is dan 26 en Pieter 32 jaar oud.

Pieter Bouw was een zoon van Gerrit Bouw en Willemijntje van 't Klaphek. Pieter werd geboren op 8 mei 1846 en heeft de eerste vier jaar van zijn leven doorgebracht op Boerenhoeve 'Blankensgoed' aan de Kerkstraat in Voorthuizen. Hierna verhuizen zijn ouders naar herberg 'De Vergulde Wagen' in Voorthuizen. Het was een herberg annex boerderij en stalling. In de nacht van 15 op 16 oktober 1877 brak er brand uit in de herberg en binnen twee uur was het logement tot de grond toe afgebrand. Niets viel er meer te redden en officieel was de oorzaak van de brand onbekend. In de familie gaat het verhaal dat, een naar men zegt, wat vreemde mysterieuze gast in bed een sigaar had gerookt met alle gevolgen van dien. Deze vreemdeling was al een paar dagen in het logement en niemand wist waar hij vandaan kwam. Direct na de brand was hij plotseling verdwenen. In de Barneveldse krant van 18 oktober 1877 vond ik een verslag van de brand. Ik vind het leuk dit artikel te citeren:

'Te Voorthuizen ontstond in den nacht tusschen 15 en 16 October omstreeks 3 uur, brand bij den landbouwer G. Bouw, tevens logementhouder. Doordien de brand door den sterken wind werd aangeblazen, was het ruime gebouw binnen twee uren tijds tot op den grond afgebrand.

Den paardenstal en schuur, op circa 3 M. van het huis verwijderd, zijn door inspanning der Brandweer gespaard gebleven. Paarden, rundvee en varkens zijn met moeite gered. Twee graanbergen en een schapenshuur achter en ter zijde van den woning zijn behouden. Van 't vele meublement is niets kunnen gered worden. Den oorzaak van den brand is onbekend.'

Hoewel het krantenartikel dit onvermeld laat heeft Gerrit Bouw, de vader van Pieter het er tijdens de brand maar net levend van afgebracht. Nadat de brand was uitgebroken en de vlammen reeds uit het dak en de vensters sloegen is Gerrit het brandende pand binnengegaan. Pieter zijn zoon heeft dit uit alle macht proberen te beletten maar dat lukte hem niet. Nooit heeft Gerrit iemand verteld waarom hij dat deed of wat hij uit de vlammenzee wilde redden. Gedacht wordt aan een flinke som geld. Toen hij

binnen was kwam er een houten balk naar beneden en die blokkeerde de uitgang. Gerrit zat opgesloten als een rat in de val. Met uiterste inspanning kon hij de brandende balk aan één kant verplaatsen en kon hij het vege lijf ter nauwernood redden. Na de brand was Gerrit totaal van de kaart en wilde niets meer met de Vergulde Wagen te maken hebben. Hij wilde zelfs niet meer in de buurt van de plaats van onheil wonen. Kort na de brand verhuist Gerrit Bouw naar Harderwijk. Zijn zoon Pieter is tijdens de brand nog niet getrouwd en woonde nog thuis. Hij bouwt 'de Vergulde Wagen' weer op met hulp van Maartje van de Heg op wie hij hopeloos verliefd was. Een jaar na de brand trouwt hij zijn Maartje en samen pakken ze de bedrijfsvoering van de herberg op. De Vergulde Wagen werd geheel opnieuw opgebouwd en gemoderniseerd. Al snel lopen de zaken goed. Gelukkig had Pieter ook nog tijd voor andere dingen want tien maanden na hun huwelijk wordt hun eerste kind geboren. Het is een jongetje en wordt Gerrit genoemd, naar zijn grootvader. Dan volgen er vier dochters t.w. Maria geboren op 15 juli 1880, Wilhelmina die op 5 december 1882 het levenslicht ziet, Gijsbertha die op 18 juni 1885 ter wereld kwam en Hendrika die op 27 juni 1888 werd geboren.

Vier jaar later op 24 januari 1892 krijgt het echtpaar nog een zoon die Pieter werd genoemd. Een druk gezin met een goed lopend bedrijf. Uit overlevering is bekend dat het gezin een harmonieus geheel vormde. Maartje was een goede vrouw maar vooral een vrouw van orde en regels. Zo wilde ze beslist niet dat er in haar herberg werd gekeurd om geld. Het manvolk bedacht zich dan ook wel twee maal voor zij de regels zouden overtreden want Maartje zette het ruwe volk persoonlijk de herberg uit. Nee, ze was bepaald niet voor de poes,.... deze Maartje. Een kleinzoon van Maartje van de Heg kon mij deze geschiedenis vertellen en nog helpen aan een aardige foto van Maartje van de Heg.

*Maartje Bouw – van de Heg
op oudere leeftijd*

Leuk om te zien, die oude foto's. De foto is rond 1915 gemaakt. Dezelfde kleinzoon die mij deze foto gaf had op zolder ook nog een paar houten krukken van zijn grootmoeder. Maartje gebruikte deze krukken toen ze haar heup had gebroken. Houten krukken met leren verstelbanden. Toen Maartje net weer op de been was liep ze met de krukken de tuin in. Ze maakte zich woedend over de mollen die haar tuin tot een ruïne maakte en stak zwaar gepikeerd met een kruk in een molshoop. Deze was echter wat dieper dan verwacht. Ze verloor haar evenwicht en,....je raadt het al,....weer komt ze ten val en brak haar heup opnieuw. Op 4 juni 1918, aan het eind van de eerste wereldoorlog, is het een droevige dag voor Maartje. Die dag sterft haar man op 72 jarige leeftijd. Op 9 juni 1918 wordt hij te Voorthuizen onder grote belangstelling begraven. Als kroegbaas kende Pieter bijna iedereen in Voorthuizen. Vele verhalen en geheimen heeft hij aangehoord van mannen, zittend aan de bar, die vaak nogal loslippig werden naarmate de borrels naar binnen werden gegoten.

Maar Pieter was een integer mens en hield zijn mond dicht en roddelde nooit over een ander. Pieter de kroegbaas kon je vertrouwen en dat wisten de kroeglopers. Bij hem konden ze hun verhalen kwijt. Nog geen twee jaar later nadat haar man was overleden sterft op 4 februari 1920 Maartje van de Heg zelf. Zij werd 67 jaar oud.

Deel 4

3.4 JAN VAN DE HEG 1819 – 1855

Oriëntatieoverzicht:

ouders
TEUNIS GERRITSEN VAN DE HEG
NENNETJE GIJSBERTS BROEKHUYSEN

Kinderen

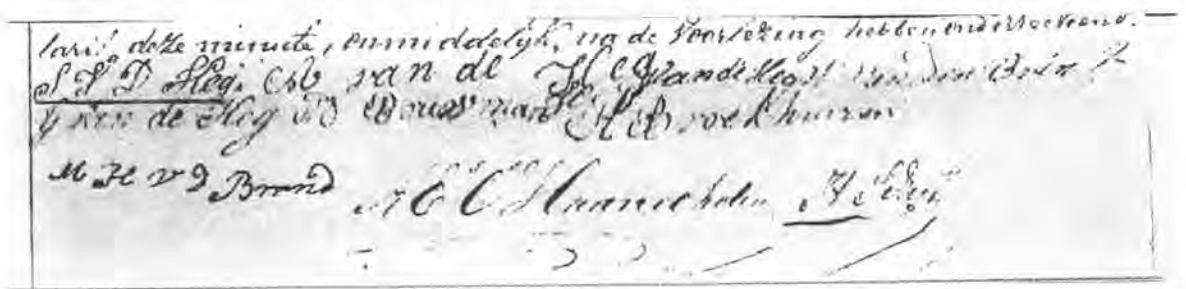
GERRIT	GIJSBERT	JAN	HENDRIK	GEERTJE	AART
1813	1815	1819	1822	1826	1828

We gaan weer een stukje terug in de tijd. De naam Jan komt maar weinig voor in onze familie en ik kan je niet vertellen naar wie deze telg is vernoemd. Opvallend is het feit dat ook hij, net als zijn twee broers Gerrit en Gijsbert, jong sterft. Ik vraag me wel eens af wat er met deze mannen aan de hand is geweest. Wat was toch de oorzaak dat deze jonge kerels in de bloei van hun leven overleden? We kunnen natuurlijk van alles veronderstellen maar zeker weten zullen we het nooit. Zo kan het heel goed zijn dat deze mensen werden geveld door de in die tijd zo gevreesde tuberculose of rode loop. Vroeger stierven daar gehele gezinnen aan uit. Ook in onze familie zijn daar voorbeelden van te noemen. Het kan ook zijn dat zij hartproblemen hadden want dat kwam en komt in de ‘Heggenclan’ veel voor. Een erfelijkheidskwestie. Maar het is wel heel opmerkelijk dat deze drie broers, jonge kerels nog, binnen vier jaar overlijden. Jan van de Heg wordt evenals zijn broers Gerrit en Gijsbert geboren op de Groote Heg in Garderbroek. Hij was de derde zoon van Teunis Gerritsen van de Heg en Nennetje Gijsberts Broekhuysen. Jan werd geboren op zaterdag 4 september 1819. Hij heeft zijn hele leven op de Groote Heg gewoond. Van zijn jeugd weten we niets af maar waarschijnlijk zal hij zijn vader hebben geholpen op de boerderij. Hij is in ieder geval niet als uitwonende dagloner bekend.

Jan is nooit gehuwd geweest en ging als vrijgezel door het leven. Zou hij wel eens verliefd zijn geweest? Hij was klein van stuk, slechts 1 meter 52 lang. Hij had een ovaal gezicht en een hoog voorhoofd. Zijn ogen waren blauw. Hij had een spitse neus, een ronde kin en een grote mond. Zijn haar was blond. Je zult het al wel begrijpen, deze wijsheid komt uit het archief van de Nationale Militie. Op 11 april 1838 wordt hij vrijgesteld van militaire dienst omdat hij ‘onder de maat’ bleek te zijn. Het waren maar kleine mannen, die Heggen, daar op de Groote Heg! Ik heb het idee dat deze Jan geen erg gelukkig leven heeft gehad. Vooral de laatste jaren van zijn leven kenmerkte zich door veel verdriet. Heel wat familieleden heeft hij gevolgd op weg naar het graf. Een beetje triest allemaal nietwaar? Laat ik die laatste jaren van het leven van Jan eens beschrijven. Wanneer Jan 26 jaar oud is overlijdt zijn vader. Hij kon toen nog niet weten dat hij in de daarop volgende jaren veel meer naaste familie zou verliezen. Twee jaar na het

overlijden van zijn vader sterft zijn moeder. Op 14 februari 1850 wordt zijn nichtje Evertje geboren een dochter van zijn broer Hendrik. Een week later sterft de moeder van dit kind, de schoonzuster van Jan. Twee maanden later overlijdt zijn broer Gerrit en alweer staat Jan daar bij de open groeve. We moeten ons eens indenken wat hij allemaal meemaakte in die korte periode. En wie was er waar hij met zijn verdriet naar toe kon? Twee jaar later is het weer raak want dan komt zijn broer Gijsbert te overlijden. Een dramatisch beeld. Het is echter goed hier eens bij stil te staan. Onze familie maakte een moeilijke periode door en dunde angstaanjagend hard uit. En al deze jonge kerels zorgden nauwelijks voor nakomelingen. Na het overlijden van zijn ouders is Jan op de Groote Heg blijven wonen. Hij 'boerde' daar samen met zijn zuster en overige broers. Hij was dus landbouwer. In sommige akten komen wij zijn naam tegen. Ik vind het bijzonder dat deze akten bewaard zijn gebleven. We komen daarin zijn eigen handtekening tegen en dat vind ik magnifiek, zeker in zijn geval. We weten maar zo weinig van deze man af. Die handtekening kunnen we zien als een levensteken van Jan van de Heg. Als teken van zijn bestaan.

Hij stierf op zondag 21 januari 1855. Het vroor die dag 8 graden en het was guur weer. Jan werd slechts 35 jaar oud. Vrijdag 26 januari 1855 vertrekt in de vrieskoude vanaf de Grote Heg een rouwstoet op weg naar de begraafplaats in Garderen. Vandaag is het Jan van de Heg die op een boerenwagen naar zijn laatste rustplaats wordt gereden. Alleen Geertje, Hendrik en Aart zijn nog over als naaste familie.

Hierboven een levensteken van Jan van de Heg. Ik heb onder zijn handtekening een streep gezet. Hij zette deze handtekening op donderdag 7 juli 1853. Het betrof de acte van verkoop van hofstede Groot Harselaar waarvan hij mede erfgenaam was.

Deel 5

3.5 HENDRIK VAN DE HEG 1822 – 1890

Wil ik de juiste volgorde aanhouden met de beschrijving van onze voorouders zou ik nu Hendrik van de Heg moeten beschrijven. In relatie tot mijzelf is dit mijn overgrootvader. Ik kies hier echter niet voor want hij is de enige 'HEG' die onze stamboom blijvend tot heden voortzette. Dat wil dus zeggen dat wij allen, die dit boek als familielid lezen, van deze voorvader afstammen. Ik wil deze telg dan ook beschrijven in een nieuw hoofdstuk. Dat is de reden dat ik er voor kies eerst zijn zuster Geertje en zijn broer Aart te beschrijven. Voor alle duidelijkheid geef ik nog even een oriëntatieoverzicht.

ouders
TEUNIS GERRITSEN VAN DE HEG
NENNETJE GIJSBERTS BROEKHUYSEN

Kinderen

GERRIT	GIJSBERT	JAN	HENDRIK	GEERTJE	AART
1813	1815	1819	1822	1826	1828

De eerste drie kinderen heb ik reeds hiervoor beschreven en Hendrik sla ik nu over.
Geertje van de Heg en haar broer Aart van de Heg wil ik nu eerst onder jullie aandacht brengen.

Deel 6

3.6 GEERTJE VAN DE HEG 1826 – 1866

Vier zonen hadden ze reeds, het echtpaar Teunis Gerritsen van de Heg en Nennetje Gijsberts Broekhuysen. In stilte heeft Nennetje, toen ze voor de vijfde keer zwanger werd ,wellicht gehoopt op een dochter en wie weet,.....Teunis ook wel. Mocht dat hun wens zijn geweest werd die op 2 juni 1826 vervuld. Op die datum werd de kleine Geertje van de Heg geboren op de boerenhoeve de Groote Heg.
Wat zal Nennetje blij zijn geweest dat er eindelijk een meisje werd geboren. Zij was alleen maar mannen gewend in haar gezinssituatie. Geertje groeit op in een druk gezin. Haar ouders stonden voor de opvoeding van zes kinderen en hadden een groot boeren bedrijf. Financieel ging het dit gezin voor de wind. Haar ouders waren welgestelde boeren. Van Geertjes jeugd is weinig bekend. Evenals haar broers is ze naar school gegaan en leerde daar lezen, schrijven, taal en rekenen.
Uit akten blijkt dat alle Heggen uit dit gezin een redelijke schoolopleiding hebben gehad want ze konden prima schrijven. Dat was in die tijd zeker niet vanzelfsprekend want het analfabetisme was groot, zeker op de Veluwe. Op zondag 9 april 1854 doet Geertje belijdenis in de Oude Kerk te Voorthuizen. We kijken even naar de belijdenisakte.

1854

bepijl

Zijn op belijdenis des geloofs, als leden aangenomen en op zondag gepreke openlijk bevestigd:

*Geertje van de Heg
Steuertje van Effen*

Deze akte komt uit het lidmatenboek 1854 van de Hervormde Kerk in Voorthuizen.
Hoewel Geertje in Garderbroek woonde kerkte ze in Voorthuizen. Dat is wel te verklaren want veel mensen die in Garderbroek woonden gingen om praktische reden in Voorthuizen naar de kerk. Het was dichterbij. Een jaar later wordt Geertje uitgeschreven en vertrekt naar de Hervormde kerk in Garderen. Hier is ook een verklaring voor want enkele maanden daarna trouwt ze met Jacob Bouwman op

26 april 1855. Jacob Bouwman was een zoon van Hendrik Jacobsen Bouwman en Maartje Hendriksen van den Brandt. Hij was een broer van Maasje Bouwman die met Gijsbert van de Heg was getrouwd, de broer van Geertje van de Heg. Jacob Bouwman zal wellicht in Garderen gekerkt hebben en Geertje is hierin meegegaan. Kijken we even naar de akte van vertrek.

1855
4 Febr. Zijn nich aktech naar Garderen vertrokken.
Geertje van de Heg en Elbert van der Poppel op 6 April 1855

Jacob Bouwman was vijf jaar jonger dan Geertje. Nu waren de rollen dus eens omgekeerd want meestal waren de 'heggenmannen' een stuk ouder dan hun vrouwen. Jacob was 24 jaar toen hij met Geertje trouwde. Ze krijgen drie kinderen, twee jongens en een meisje. Zoon Hendrik werd een jaar na hun huwelijk geboren in 1856, zoon Teunis in 1858 en twee jaar later in 1860 wordt dochter Maartje geboren. Zoals je ziet worden alle drie kinderen vernoemd naar de grootouders. Na haar huwelijk is Geertje gewoon op de Groote Heg blijven wonen en trok Jacob bij haar in. Geertje heeft heel wat meegemaakt op de Groote Heg. Drie maanden voor haar huwelijk was haar broer Jan overleden en haar broers Gerrit en Gijsbert al enkele jaren eerder. Broer Hendrik was inmiddels het huis uit. Alleen haar jongste broer Aart woonde nog op de Groote Heg. Hij heeft nog drie jaar bij zijn zus en zwager gewoond. Geertje heeft het boerenbedrijf een groot aantal jaren samen met haar broers gerund. De Groote Heg ging na het overlijden van haar ouders over naar de kinderen. Die bleven er gewoon wonen. Geertje heeft na het overlijden van haar moeder in 1847 de verantwoordelijkheid voor de huishouding overgenomen. Ze was toen 21 jaar en had de zorg voor vijf broers.

Hoe zal dat gegaan zijn, die jonge vrouw met al die kerels om haar heen? Met haar broer Hendrik was de relatie niet al te best. Dat blijkt uit overlevering en stukken met betrekking tot de verdeling van de boedel van hun ouders. Nee deze Hendrik was bepaald niet geliefd binnen de familie maar daar later meer over. Het huwelijk van Geertje van de Heg met Jacob Bouwman heeft niet zo heel lang geduurd. Slechts elf jaar.

In september 1866 pakken er zich donkere wolken samen boven het jonge gezin van Jacob en Geertje. Op zaterdag 29 september van dat jaar overlijdt Geertje nog maar 41 jaar. Net als haar drie oudere broers is Geertje jong overleden. En zo gebeurde het dat op woensdag 3 oktober 1866 de laatste telg van de familie Van de Heg werd uitgedragen uit de Groote Heg. De grote deeldeuren zullen wijd open hebben gestaan en vanaf de deel is zij naar buiten gedragen en werd haar kist op een houten wagen gezet. De twee paarden worden aangespoord, de stoet vertrekt. Ik zie het voor me, een jonge vader en drie kleine kinderen samen met een aantal familieleden, buren en bekenden op weg naar Garderen. Een luidende klok is in de verte te horen. Omwonenden weten,... Vandaag wordt Geertje van de Heg begraven. Jacob bleef als 36 jarige weduwnaar achter met drie kleine kinderen van tien, acht en zes jaar oud. Ook hier weer integreert de vraag wat de oorzaak is geweest van haar vroegtijdig overlijden. Haar hele leven heeft zij op 'de Groote Heg' gewoond. Zij was de laatste Van de Heg die de boerderij bewoonde. De laatste Van de Heg die werd uitgedragen. Jacob Bouwman overleefde haar dertig jaar en overleed in 1896 op 66 jarige leeftijd. Tot zijn dood heeft hij de Groote Heg bewoond. Jacob is overigens niet lang weduwnaar gebleven want een jaar na de dood van Geertje trouwt hij met Niesje van den Brink die in 1894 overleed. Jacob heeft twee echtgenoten moeten begraven. Na het overlijden van hun vader verkopen de kinderen Bouwman de Groote Heg op 24 juni 1897.

Kijken we even naar een advertentie die in juni 1897 in de Barneveldse Krant werd geplaatst.

Openbare Verkoop VAN

VAST GOED.

De Notaris

VAN HEUVEN

te Barneveld is voor-

aan **Donderdagen 24 Juni**
en **8 Juli 1897** telkens ten een-
der, bij inzet in „DE BONTE KOE”
en bij toeslag in „DE ROSKAM” aldaar
het openbaar te **VEILEN** en te

verkoopen:

Voor de erven **JACOB BOUWMAN.**

**De BOERENHOF-
STEDE**

De Groote Heg

gelegen in het Garder-
bosch onder Garderen, Gemeente Barne-
veld, bestaande uit **LANDBOUWERS-
WONING, SCHUUR, BAKHUIS, 2
BERGEN, 2 SCHAAPSKOOIJEN,
HOOISCHUURTJE, BOUW- en WEI-
LANDEN, VELDGRONDEN, BOO-
MEN en HAKHOUT**, te samen groot
43 Hectaren 7 aren 10 centiaren, aan
veel goed verbonden zijn rechten in de
in verdeling zijnde Gardersche Maatschap.
Dese hofstede wordt geveild:
te in drie percelen:

Het eerste perceel, bevat **GEBOU-
VEN met BOUW- en WEILANDEN,
VELDGRONDEN, BOOMEN en HOUT-
GEWASSEN**, kadaster Garderen, Sectie
H. No. 886 tot en met 908, 912, 913,
914 tot en met 925, 930, 931, 1918,
1919 tot en met 1927 en Sectie I No.
278, samen groot 23 Hectaren 13 aren.

Het tweede perceel, bevat een
SCHAPENHOK en HOOISCHUURTJE
met de **GRONDEN** bekend onder de namen
van de **DRIEMATEN, de OOSTER-
MATEN, de OOSTERKAMP, het BU-
ZENLAND, de DWARSACKER** enz.,
met **HAKHOUT**, kadaster Garderen:
Sectie H. No. 879 tot en met 885, 926,
927, 928, 929, 941, 942, 944, 945,
946, 947, 1323, 1324 groot 11 Hect.
45 aren 20 centiaren.

Het derde perceel bevat de **GRON-
DEN**, bekend onder de naam van **HET
BINNENVELD**, aan de oversijde van
de beek, bestaande uit **BOUW- en WEI-
LAND, VELDGROND en HAKHOUT**,
kadaster sectie H, No. 728 tot en met
735, groot 8 Hect. 47 aren 90 centiaren.

In 3 Maas's:

de eerste Maas bevat de perc. 1 en 2.
de tweede Maas bevat de perc. 1, 2
en 3.

Grondkosten over 1897 f 47.81.

Verkoop 1 November 1897.

Aanwijzing geschiedt door Et. **BOUW-
MAN** op de plaats.

Aanvaarding 22 Febr. 1898 of eerder.

Nadere inlichtingen verkrijgbaar ten
laste van den Notaris **VAN HEU-
VEN** voornoemd, alwaar de kadastrale
kaart ter inzage ligt.

Wat vertelt deze advertentie veel van de familieboerderij De Groote Heg.

De openbare verkoop start op 24 juni 1897 in herberg De Bonte Koe in Barneveld. Dat gebeurde bij inzet. Veertien dagen later op 8 juli ging de openbare verkoop 'bij toeslag' door in herberg De Roskam. Het perceel bestond uit de boerderij, een schuur en een bakhuis, 2 hooibergen en 2 schaapskooien. Ook stond er een hooischuurtje. Verder worden de afmetingen van de bijbehorende bouw- en weilanden genoemd. De veiling wordt opgedeeld in 3 percelen. Ook worden de namen van de stukken grond genoemd die tot de Groote Heg behoorde zoals de Driematen, Oostermaten, Oosterkamp, Buzenland en Dwarsakker. Prachtig dat deze advertentie bewaard is gebleven.

Ruim negentig jaar heeft onze familie op dit boerenerf geleefd en gewerkt. Lief en leed werd er gedeeld. Wat heeft er zich niet allemaal afgespeeld onder het dak van die prachtige boerderij de Groote Heg?

Daar weten we heel veel wel, maar nog veel meer niet van!

De Groote Heg! Een statige boerenhof met enorme eiken en beuken rondom het erf. Eeuwenoude bomen die hebben neergekeken op alles wat er gebeurde en hun geheimen nooit prijs hebben gegeven.

De kinderen Bouwman laten de boerderij schatten en in het 'Rapport van Deskundigen' wordt de waarde van de boerderij geschat op f 12.200,-- Een vermogen in die tijd!

De Groote Heg, sinds 1810 bewoond door en in eigendom van de familie. De boerenhoeve waaraan wij onze familienaam ontleen. Hij gaat over in andere handen. Wat een belangrijke rol heeft deze boerderij in de familiegeschiedenis gespeeld! Een dak waaronder kleine 'Heggen' ter wereld kwamen, waaronder familiegeheimen werden bewaard en waaronder veel lief en leed werd gedeeld. Een dak waaronder kleine Heggen werden verwekt en heel wat, vooral jonge Heggen, de laatste adem uitbliezen. De Groote Heg, een erf vanwaar menigmaal een trieste rouwstoet is vertrokken.

Een erf omgeven door indrukwekkende oude bomen, zoals Nairac eens schreef!

Bomen die in stilte of met zacht geruis stukje bij beetje hun geheimen meevoeren op de wind.

Als je er goed over nadenkt zou er een complete boerenroman over kunnen worden geschreven.

*Boerenhoeve De Groote Heg
anno 2006*

Deel 7

3.7 AART VAN DE HEG 1828 – 1900

Als geheugensteun geef ik eerst een oriëntatie overzicht.

HENDRIK GERRITSEN	X	ONBEKEND
LEINZ HENDRIKSEN	X	HENDRIKJE JANZ
THEUNIS LENZEN	X	CORNELISJE WILLEMS
GERRIT THEUNISSEN	X	JANTJE JACOBS

ouders TEUNIS GERRITSEN VAN DE HEG
 NENNETJE GIJSBERTS BROEKHUYSEN

KINDEREN

GERRIT	GIJSBERT	JAN	HENDRIK	GEERTJE	AART
1813	1815	1819	1822	1826	1828

Het laatste kind dat werd geboren uit het huwelijk van Teunis Gerritsen van de Heg en Nennetje Gijsbert Broekhuysen was hun zoon Aart. Een kind, voor zover terug te vinden, uit het zesde geslacht van de familie dat ik nu beschrijf. Hij werd geboren op vrijdag 6 juni 1828 en was het zesde kind van dit echtpaar. Aart had vier broers en een zuster. Hij werd geboren op de Groote Heg waar hij is blijven wonen tot hij trouwde op dinsdag 23 april 1858. Aart is dan bijna 30 jaar oud. Hij trouwt met Geertje van de Pol, een boerendochter uit Barneveld. In zijn jonge jaren is Aart als boerenknecht bij zijn vader op de boerderij werkzaam geweest. Hij had de zorg over de schapen weten we van ‘horen zeggen’. Uit overlevering weten wij dat hij een stille sympathieke dromerige jongen was. Het liefst was hij met de schapen bezig. Hij kon heel goed leren en was intelligent. Van hem is bekend dat hij al op jonge leeftijd als lid was ingeschreven bij de Lezerskring Barneveld. Dit was een select gezelschap dat zich bezig hield met literatuur in het algemeen en daarover met elkaar van gedachten wisselden in de lezerskringavonden. In zijn jonge leven heeft Aart heel wat meegemaakt. Na de dood van zijn ouders zet hij samen met zijn broers Jan en Gerrit en zijn zus Geertje het boerenbedrijf op de Groote Heg voort. Hij is nog maar 16 jaar wanneer zijn vader in 1845 overlijdt en twee jaar later sterft zijn moeder. Hij is al vroeg weesjongen. Hem overkwam hetzelfde als zijn vader die dat ook had meegemaakt met dit verschil dat Aart gelukkig nog naaste familie had. Triest is het feit dat enkele jaren later kort na elkaar ook drie van zijn broers komen te overlijden. Nee, makkelijk zullen de jongensjaren van Aart niet zijn geweest. Met zijn broer Hendrik had hij een slechte band. Hendrik was een dominant mens en dat paste totaal niet bij het karakter van Aart.

Op 16 april 1850 laat Aart een testament opmaken. Hij is dan 22 jaar. Hij vermaakt zijn bezittingen en vermogen aan, Jan en Geertje van de Heg indien hij ongehuwd zou komen te overlijden. Dat is gelukkig niet gebeurd! Nu zul je misschien denken; is het niet wat vroeg voor een knaap van 22 jaar zich bezig te houden met een testament en de dood? Nee, zo vreemd was dat niet want er was zeker een aanleiding voor. Zijn broer Gerrit laat n.l. op dezelfde dag zijn testament maken in de wetenschap dat hij niet lang meer zou leven. Dat klopte ook wel want 12 dagen na het opmaken van zijn testament stierf Gerrit. Samen met zijn broer Jan en Aart en zijn zuster Geertje had Gerrit het boerenbedrijf in eigendom. Het was niet verwonderlijk dat men het, gegeven de omstandigheden, hoog tijd vond elkaar zeker te stellen. Zeker niet in de laatste plaats ten opzichte van broer Hendrik, die reeds de deur uit was, bleek dit nodig. De onderlinge verhoudingen lagen danig scheef zo heb ik ontdekt. Zo benoemt Aart zijn broer Gerrit niet meer in zijn testament als erfgenaam omdat hij wist dat die snel zou komen te overlijden. Zou Aart dat wel hebben gedaan zou een deel van zijn erfenis na het overlijden van Gerrit later weer aan broer Hendrik vervallen. Dat moest worden voorkomen. Hard maar waar,.....zullen we maar zeggen. Maar het was niet allemaal kommer en kwel in het leven van Aart van de Heg. Gelukkig, hij kreeg kriebels in zijn buik en kwam de ‘ware Geertje’ tegen. Hij werd verliefd en trouwde met haar. De eerste jaren van hun huwelijk woont het paar in Garderbroek. Later koopt Aart van de Heg de boerenhoeve Klein Dusschoten onder Voorthuizen.

Het was een hecht gezin en een warm nest zo weten wij van dochter Elsje van de Heg die ooit tegen haar aangetrouwde neef Dirk Bos zei: mijn ouders zijn tot het laatst echt verliefd gebleven. Van Dirk Bos horen we verderop in dit boek meer.

Klein Dusschoten

Boerenhofstee Klein Dusschoten kent een rijke geschiedenis. Over het goed Dusschoten wordt al in de 14^e eeuw gesproken in de boeken van Gelre. Op de voorgevel van de huidige boerderij staat het jaartal 1782. We weten over Klein Dusschoten dat de boerderij na de Franse overheersing, 1795-1813, van kerkelijk- en staatseigendom in particulier bezit is overgegaan. Bierbrouwer Dirk Romein was de eerste particuliere koper van de boerderij. Daarna kocht Aart van de Heg de boerderij in 1858 en ging er een paar jaar later wonen. Aart heeft er veertig jaar gewoond en verkoopt de boerderij in 1898 voor zestien duizend gulden, omgerekend een 7300 euro, aan zijn schoonzoon Aalt van Hell die getrouwd was met Elsje van de Heg. Dat lijkt een gering bedrag maar voor die tijd was dat een berg geld! Bij de acte van verkoop wordt het volgende geregeld: Van Hell betaald 16000 gulden voor het boerenerf. Aan zijn schoonvader betaald hij 10.666 gulden, aan zijn zwager Jan Hooijer 2.667 gulden.

De resterende 2.667 gulden van het totaalbedrag mag hij als erfgenaam zelf houden. Deze gegevens zijn te lezen in de notariële acte van verkoop van Klein Dusschoten. Aart verkocht de boerderij kort na het overlijden van zijn zeer geliefde vrouw Geertje. Uit overlevering weet ik dat hij veel van haar hield en bijna ontroostbaar was toen zij op 5 januari 1898 overleed. Aalt van Hell, die in herinnering voortleeft als de eerste kassier van de Boerenleenbank in Voorthuizen, heeft zelf niet op Klein Dusschoten gewoond maar verhuurde de boerderij. In mei 1940 verkopen de erven Van Hell de boerderij aan een zekere Jan van de Bor. Bij de boerderij lag er tijdens die verkoop een kleine tien 'bunder' grond. Een bunder is 10.000 vierkante meter. Het is zeker de moeite waard op een mooie zomerdag eens langs dit voormalig familiebezit aan de Overhorsterweg in Voorthuizen te fietsen en nog iets van de sfeer te proeven van tijden uit het verleden. Verschillende originele details zijn in de boerderij bewaard gebleven.

*Boerenhoeve Klein Dusschoten
anno 2012*

Het gezin

Zoals gezegd gaan Aart van de Heg en Geertje van de Pol na hun huwelijk, op vrijdag 23 april 1858 in Garderbroek wonen. Dat jaar is het jaar waarin de evolutieleer van Charles Darwin voor het eerst werd gepubliceerd dat veel onrust in kerkelijk Nederland teweeg brengt. Temeer omdat de Rooms Katholieke kerk kort daarvoor publiceerde dat in Lourdes in een grot voor het eerst de maagd Maria was verschenen. Tot op de dag van vandaag is Lourdes één van de belangrijkste bedevaartsoorden in

de wereld. Aart zal dit als geletterd man allemaal hebben meegekregen. Hoe zou hij daar tegenaan hebben gekeken?

Maar nu weer terug naar Aart en Geertje want ik dwaal af. Een jaar na hun huwelijk wordt de liefde van Aart en Geertje bekroond met de geboorte van een dochter die Nennetje werd genoemd. Het meisje zag het levenslicht op 5 april 1859. Ruim twee maanden later op 18 juni 1859 heeft Aart van de Heg ongekende zware hagelbuien op zijn land zien vallen. Hagelstenen als eierkolen die vooral Voorthuizen en Garderen troffen en de hele boekweitooft ten gronde richtte. Verschillende bewoners van Garderen, die op het land werkten werden overvallen en raakten gewond.

Dochter Elsje van de Heg sprak vele jaren later nog over deze barre weersomstandigheden.

Hoewel ze zelf deze hagelbuien niet heeft meegemaakt vertelde ze aan Dirk Bos hoe haar vader daar vol ontzag over gesproken had. Ze wist te vertellen dat de schade aan de gewassen op Klein Dusschoten enorm was. Dit gebeuren staat ook opgetekend in het kroniek van de gemeente Barneveld.

Op 8 september 1861 wordt er een tweede kind geboren. Weer een dochter die de naam Elsje kreeg. Na Elsje worden er nog twee dochtertjes geboren. Teunisje kwam op 9 februari 1867 ter wereld. Dit meisje sterft echter snel na haar geboorte nog maar anderhalf jaar oud op 24 augustus 1868. Weer raakt Geertje zwanger en op 12 november 1869 wordt er weer een dochtertje geboren die weer Teunisje wordt genoemd. Hoe tragisch het lot, ook dit meisje sterft kort na haar geboorte op 5 augustus 1870 nog maar acht maanden oud. Wat een trieste periode in het leven van dit gezin.

En wat moeilijk en onvoorstelbaar zal dit zijn geweest voor de overige twee kinderen die dit op zo jonge leeftijd bewust hebben meegemaakt. Beide keren zullen ze zich hebben verheugd op de geboorte van een zusje of broertje en beide keren wordt het leven zo abrupt afgesneden. Hierna werden er geen kinderen meer geboren en moest Aart van de Heg verder leven met de wetenschap dat hij zijn tak van het geslacht Van de Heg niet verder in de rechte lijn zou voortzetten. Aart van de Heg was een welgestelde boer. Tijdens de periode dat hij boer was op Klein Dusschoten heeft hij heel wat grond van de omliggende landerijen bijgekocht. Ik ben veel notariële akten tegengekomen waar hij driftig in onroerend goed handelt. Verder bezat hij veel heidegrond in de buurt van Nijkerk waar hij zijn schapen liet grazen. En het kwam nog veel voor dat hij zijn schapenjongen met zijn kudde opzocht op de eenzame heide om zo een dag gezamenlijk met de herder en kudde op te lopen.

Deze dagen noemde Aart van de Heg de mooiste uit zijn leven zo weten we uit overlevering.

Zoals ik al schreef was Aart van de Heg een belezen man.

Zo kom ik hem bijvoorbeeld tegen op de intekenlijst van een boekje van Nairac getiteld:

‘Een historisch hoekje der Veluwe’. Bij de beschrijving van de Groote Heg heb ik dit boekje al genoemd. Aart van de Heg heeft de beschreven geschiedenis van de Groote Heg waar hij werd geboren dus ook gelezen. Leuk is die wetenschap.

Het boekje kan ik overigens iedereen aanraden om te lezen.

Tijdens zijn leven heeft Aart van de Heg, samen met zijn schoonzoon Aalt van Hell, heel wat handel gedreven. Vooral in bouw- en weidegronden. Uit overlevering weten we dat Aart van de Heg, ‘Aartoom’ zoals hij werd genoemd, zeer geliefd was binnen de familie. Vooral zijn neven Aart en Teus van de Heg, zonen van zijn broer Hendrik, waren zeer op hun oom gesteld.

Vonden zij misschien in hun oom wat zij bij hun vader misten?

5 januari 1898, een zwarte dag voor Aart van de Heg. Op die datum sterft zijn vrouw

Geertje van de Pol. Aart was bijna veertig jaar met haar getrouwd. Hij heeft zeer geleden onder het verlies van zijn Geertje. Twee jaar later, op 10 maart 1900 overlijdt hij zelf evenals zijn vrouw 71 jaar oud. Hij werd onder zeer grote belangstelling in Voorthuizen begraven.

Zo kwam er een einde aan een veelbewogen leven van Aart van de Heg. Ik zou veel meer over hem kunnen schrijven maar helaas ik moet keuzes maken want anders zou dit boek te omvangrijk worden.

3.7.1 NENNETJE VAN DE HEG 1859 - 1916

Nennetje van de Heg werd geboren in Garderbroek en was een dochter van Aart van de Heg en Geertje van de Pol. Een klein jaar na het huwelijk van haar ouders werd zij geboren op 5 april 1859. Ze groeit samen op met haar ouders en haar zusje Elsje die twee jaar later werd geboren. Uiteindelijk zal zij nog twee zusjes krijgen maar deze kinderen sterven op zeer jeugdige leeftijd. Dit trieste gebeuren zal ongetwijfeld van grote invloed zijn geweest op de jeugd van Nennetje. Ze was tenslotte nog maar een meisje van negen jaar wanneer ze deze dingen meemaakt. In tegenstelling tot haar zusje Elsje had Nennetje een lief en aanhankelijk karakter. Ze leek op haar vader. Uit overlevering heb ik vernomen dat zij als jonge vrouw en echtgenote een zeer innemende en sociaal bewogen vrouw is geweest. Bovendien was Nennetje een bijzonder mooie vrouw die door veel mannen in stilte werd bewonderd en niet in de laatste plaats door haar zwager Aalt van Hell. Dat vertelde mij Dirk Bos, een aangetrouwde neef van Nennetje van de Heg.

Hoewel Nennetje een zachtvaardig karakter had wil dat niet zeggen dat zij makkelijk de kaas van haar brood liet eten. Ze kwam 'van goede huize' zoals dat in die tijd werd genoemd en dat wilde ze weten ook. Ze was zelfs een beetje trots. Ze ging er prat op dat haar ouders behoorlijk vermogend waren. Alsof minder vermogende mensen niet van goede huize kunnen komen! Ze gaat naar school en van haar verdere jeugd is weinig bekend. Ze wordt verliefd op Jan Hooijer die op 3 maart 1855 werd geboren in Barneveld. Jan was een echte vrijbuiters. Een makkelijk mens die erg goed van vertrouwen was. Nennetje trouwt met Jan op vrijdag 4 februari 1887. Ze is dan 27 jaar oud en Jan 31 jaar. Beide ouders van Nennetje en de vader van Jan zijn die dag nog in leven en wonen het huwelijk bij. De moeder van Jan, Aaltje Bloemendaal, was in 1882 overleden. Jan Hooijer was ondernemer. Hij had een meelhandel en handelde veel in onroerend goed. Aanvankelijk gingen de zaken goed maar helaas, Jan miste elk zakelijk inzicht. Het gezin krijgt vier kinderen. Twee dochters Aaltje en Geertruida. En twee zonen, Gerrit en Aart. Dochter Aaltje wordt maar een jaar oud en overlijdt op 7 mei 1891. Dochter Geertruida was de lieveling van haar oom Aalt en tante Elsje. Van Jan Hooijer is bekend dat hij mede oprichter was van de Coöperatieve Vereniging te Voorthuizen. Deze vereniging werd opgericht op 1 augustus 1901. Hij handelt in die tijd ook veel in onroerend goed en dat ging hem redelijk af. Vooral omdat zijn zwager Aalt hem met raad en daad bijstond. In de periode rond 1900 handelt hij veel samen met zijn zwager. Jan en Aalt konden het buitengewoon goed met elkaar vinden en Aalt kwam veel bij Jan en Nennetje over de vloer. Verder had Jan Hooijer nogal wat aandelen in de Roomboterfabriek 'De Eendracht' in Voorthuizen die hij in 1901 van een hypothecaire lening voorzag van 5.000 gulden.

Van deze fabriek is hij ook enige jaren penningmeester geweest. Hoewel hij het als handelaar in onroerend goed redelijk deed gingen de overige zaken zoals de veevoederhandel hem slecht af. De administratie en de boekhouding kregen niet de juiste aandacht. Veel geld stond te lang uit onder de boeren die van de wanorde in de boekhouding misbruik maakten. Algemeen was de houding van de veel boeren 'as je Jan niks laot heuren heur je zelf ok niks meer van Jan en van betaalen komt nie meer!' Verder moet worden gezegd dat het ook de eer van Jan te na was om bij de boeren voor geld op de stoep te staan. Daar was hij te trots voor en had hij het te hoog in de bol. Jan hield graag de schijn op een rijk koopman te zijn en zo gedroeg hij zich ook. Vaak klopte hij voor financiële hulp aan bij zijn zwager Aalt van Hell. Die heeft hem vele malen geholpen. Meer uit sympathie en medegevoel voor zijn schoonzus Nennetje dan voor Jan zelf. Dit kon natuurlijk niet goed gaan. Nennetje en Jan kwamen lelijk in de schulden en een faillissement leek onvermijdelijk. Nennetje heeft veel onder deze situatie geleden. Jan Hooijer kon zelf de situatie ook niet aan en kwam op 16 juli 1908 op tragische wijze aan het eind van zijn leven. Hij bereikte de leeftijd van 52 jaar. Nennetje van de Heg overleed op 16 december 1916 op de leeftijd van 57 jaar. Een jaar waarin de eerste wereldoorlog reeds in volle gang was.

3.7.2 ELSJE VAN DE HEG 1861 – 1939

Het leuke van het stamboomonderzoek over de periode waar we nu in terecht zijn gekomen is dat er nog heel wat verhalen bekend zijn via overlevering. Ja, dat ik zelfs mensen heb ontmoet die zich deze telgen van onze familie nog konden herinneren. Zo is dat ook het geval met Elsje van de Heg. In de zomer van 1995 sprak ik met de toen 93 jarige Dirk Bos. Werkelijk een pracht kerel! Vol humor en nog volop genietend van hetgeen het leven te bieden had.

Sterk naar lichaam en geest. Glashelder in zijn herinnering. Toen ik de afspraak met hem maakte zei hij: 'dan mot je nie te vroeg komme want ik gao een dagje naor Artis familie kieken...!' Hij was een aange-trouwde neef van Elsje van de Heg en moest dus tante tegen haar zeggen. Van hem heb ik dan ook een paar aardige verhalen gehoord. Elsje van de Heg was een dochter van Aart van de Heg en Geertje van de Pol. Ze werd op 8 september 1861 geboren in Garderbroek. Een groot deel van haar jonge jaren heeft ze doorgebracht op de boerenhoeve Klein Dusschoten onder Voorthuizen.

Haar ouders waren vermogende boeren en ze groeit zeer beschermd binnen het gezin op met haar zusje Nennetje en ouders. Elsje van de Heg werd door haar ouders als kind gruwelijk verwend, vooral door haar vader. In tegenstelling tot haar zus Nennetje had Elsje geen gemakkelijk karakter.

'Bepaald nie, 't was gewoon een kreng, een laaastig wief', zo omschreef Dirk Bos zijn tante.

Hij zei dit letterlijk zo dus ik citeer alleen maar.

Ze kon heel nukvig zijn en erg lelijk doen. Verder was ze driftig, bazig, wantrouwend en gierig. Je zult ermee getrouwd zijn! Arme Aalt van Hell zou ik zeggen. In haar jeugd heeft ze een paar schokkende ervaringen meegemaakt want ze verliest twee jongere zusjes, peuters nog maar. Deze gebeurtenissen moeten heel ingrijpend zijn geweest binnen het gezin. Ze werd behoorlijk door haar ouders verwend. Ze kon redelijk goed leren en was als kind niet altijd even gemakkelijk.

Ze trouwt op 2 maart 1894 met Aalt van Hell. Ze is dan 32 jaar en Aalt twee jaar jonger.

Aalt was een goede partij want hij was een rijke boer, een notabel in het dorp Voorthuizen met veel invloed. Hij was naast landbouwer en handelaar in onroerend goed ook kassier van de Boerenleenbank in Voorthuizen. Ze woonden eerst een korte tijd in bij vader Van de Heg op Klein Dusschoten. Deze boerderij koopt Aalt overigens op 4 maart 1898 van zijn schoonvader voor zestienduizend gulden. Het echtpaar had geen kinderen en dat heeft Elsje haar leven lang verdriet gedaan. Ze hield veel van kinderen. Mede door het gemis aan eigen kinderen raakte ze verbitterd. Elsje van de Heg had een onvoorspelbaar karakter. Ze wond Aalt van Hell volledig om haar vinger. Volgens Dirk Bos was hij zelfs een beetje bang voor haar. Had hij een financiële strop of dreef hij handel waarvan hij wist dat zijn vrouw het daar niet mee eens was hield hij haar daar angstvallig buiten. Dirk Bos karakteriseerde haar als 'een staotig wief dat zich overal mee bemeude'. Ik moet eerlijk blijven dus schrijf ik de zaken neer zoals ik deze van Dirk Bos heb gehoord. Ik kan me echter niet aan de indruk onttrekken dat Dirk op z'n zachts gezegd bepaald niet gecharmeerd was van Elsje.

Aalt van Hell was van huis uit een rijke boer. Op 2 mei 1904 kocht hij 'Huize Erica' in Voorthuizen. Dit statige pand aan de Hoofdstraat in Voorthuizen is anno 2010 geheel in oude glorie hersteld.

Aan Dirk Bos verkocht hij een perceel grond waarop Bos de Elzahoeve liet bouwen. De Elzahoeve was een boerderij annex pension. Dirk noemde de hoeve naar zijn tante Elsje van de Heg. Nee, niet omdat hij zo gek met haar was maar omdat hij haar gunstig wilde stemmen om zo de grondprijs nog wat te kunnen drukken. 'Dat lukte aardig', vertelde hij, vooral toen hij beloofde dat het huis dat op de aangekochte grond zou worden gebouwd haar naam zou dragen. Het werd uiteindelijk Elza!

Overigens heeft hij later, toen Elsje van de Heg al op leeftijd was gekomen, het eens gewaagd de naam van het huis te verwijderen. Dit bracht bij Elsje heel wat ongenoegen teweeg. Dat liet ze Dirk Bos dan ook duidelijk merken. 'Je zult het nog merken', zei Elsje dreigend en doelde daarmee op haar erfenis. Dirk heeft na haar reprimande, met het oog op deze hint, maar weer snel haar naam op de hoeve aange-

bracht zodat Elsje weer tevreden kon zijn. Zoals reeds gezegd was Aalt van Hell kassier van de Boerenleenbank in Voorthuizen. Deze was gevestigd in huize Erica. Op bepaalde openingsuren, die werden gehouden in de voorkamer van Erica, konden de klanten terecht. Zittend achter een groot eiken bureau ontving Aalt zijn klanten, gekleed in een zwart Veluws kostuum, een gouden horloge, zwarte schoenen en een zijden zwarte pet. In de hoek van de kamer stond een enorme brandkast. Ook stond er een enorm eiken kabinet in de kamer met daarop grote blauwe kommen.

Die kommen waren van de grootouders van Elsje geweest zo wist Dirk Bos mij te vertellen.

In haar huis had Elsje een heuse wachtkamer ingericht voor de klanten. Vanuit haar woonkamer hield ze nauwkeurig in de gaten wie er binnen kwam en.....of de klompen wel buiten werden uitgedaan.

Mocht iemand het wagen om op klompen naar binnen gaan vloog ze de kamer uit en gaf de klant te kennen dat de klompen diende te worden uitgedaan. Altijd keek ze dan of de boeren geen gaten in de sokken hadden. Was dat het geval maakte ze er steevast een snerende opmerking over richting echtgenote van de klant. Ze had een zeker aristocratisch gedrag over zich die haar er absoluut niet sympathieker op maakte. Het echtpaar werd gerekend tot de notabelen van Voorthuizen en dat wilde Elsje maar al te graag etaleren. Aalt van Hell heeft een belangrijke bestuurlijke en financiële rol gespeeld in de bouw van de Gereformeerde kerk in Voorthuizen. Elsje en Aalt zijn lange tijd de enige bewoners van Voorthuizen geweest die in het bezit waren van een personenauto.

Het was een hele stap voor Aalt om deze aan te schaffen want, zoals hij al vreesde, kon de aanschaf van een auto aanvankelijk niet de goedkeuring van Elsje wegdragen. Ook wist hij niet zo goed met het voertuig om te gaan. Later ging dat overigens wel beter. Wanneer ze samen in hun Fordje uit rijden gingen kreeg iedereen een minzame glimlach van onze Elsje. De auto stond gestald achter huize Erica in een landbouwschuurtje. Dit schuurtje heeft er gestaan tot het jaar 2000. Het bouwval heb ik nog gefotografeerd om te bewaren in het familiearchief.

De schuur was overigens begin jaren dertig van de vorige eeuw een geliefde plek bij 'jong Voorthuizen' voor amoureuze ontmoetingen en daar werd dan ook driftig gebruik van gemaakt. 'De jongens wachtten de deerns uut catechisaotie bie de schuur op en overheurden elkaor dan in de schuur de catechismus', zo weten we van een zekere Klaas Overhorst. (Uit serie Barneveldse wandelingen nr. 331, Barneveldse Krant d.d. 27 juni 1985).

Ik vertelde al dat Aalt aanvankelijk moeite had met autorijden. Zo durfde hij in het begin absoluut niet alleen met het voertuig de 'snelweg' op. Wanneer hij naar de veemarkt in Leeuwarden ging vroeg hij Klaas Visser, een knecht van de toenmalige plaatselijke garage Effrink, mee om hem te rijden en betaalde hij aan de garagehouder het dagloon van de knecht. Deze Klaas kwam uit Bolsward en wist dus goed de weg in Friesland. In hem had Aalt wel het vertrouwen dat hij de weg naar Leeuwarden kon vinden.

De eerste keer dat hij deze reis maakte met zijn auto vroeg Aalt, bij Zwolle aangekomen, aan Klaas:

'Stop noe maor effe en kiek effe naor de banden of die nog niet verslete zijn'.

Die Aalt,... eigenlijk was hij gewoon een goede aardige sukkel.

Niet alleen enkele huizen en een auto behoorde tot zijn vermogen maar hij bezat ook veel grond en constanten. Zijn bouw- en weidegronden strekte zich uit van huize Erica tot de plaats waar nu de Gereformeerde kerk staat. Ook bezat hij veel grond rond Klein Dusschoten dat hij van zijn schoonvader had gekocht.

Hij handelde veel in onroerend goed. Vaak deed hij dit met zijn zwager Jan Hooijer. Aalt had een goed karakter en was altijd bereid anderen te helpen.

Toe zijn zwager in de financiële problemen kwam is hij werkelijk tot het uiterste gegaan om hem te helpen. Aalt was zeer gesteld op Jan en zijn vrouw Nennetje.

In deze bewoordingen vertelde Dirk Bos mij dit detail. Aan deze hulp maakte Elsje op een gegeven moment abrupt een einde want zij vond dat Aalt daar wel heel ver in ging. Deze reactie van Elsje was dan ook wel te begrijpen. Maar ook hier bleek weer dat het Elsje was die thuis de lakens uitdeelde.

Kassier, handelaar in onroerend goed en landbouwer. Deze combinatie van bedrijfsvoering maakte het

echtpaar zeer welgesteld. Het echtpaar behoorde dan ook tot de 'betere klasse' van het dorp en genoot hoog aanzien. Deze status kreeg echter een fikse publieke deuk toen bleek dat Aalt clandestien, een koe die was doodgegaan, op eigen grond had begraven. Eén van de dagloners bleek loslippig te zijn geweest en heeft 'het geheim' in de kroeg aan de grote klok gehangen. De veldwachter ging polshoogte nemen en 'de misdaad' kwam uit. Aalt werd door de rechtbank veroordeeld tot een fikse boete. Volgens overlevering is Elsje van de Heg nog nooit zo kwaad geweest op haar echtgenoot.

Nee, ...niet vanwege de overtreding van haar man of de hoge boete maar vanwege de 'schande' van de veroordeling. Ze voelde zich zeer in haar eer aangetast en bleef weken onuitstaanbaar voor alles en iedereen. Weken lang heeft ze geen woord met de arme Aalt gewisseld. De loslippige dagloner werd persoonlijk door Elsje op staande voet ontslagen. Dit zeer tegen de zin van Aalt maar Elsje was onverbid- delijk. Nooit heeft ze Aalt deze fout echt kunnen vergeven. Altijd kreeg hij bij de minste onenigheid dit weer voor zijn voeten geworpen. Een wel heel letterlijke manier van 'oude koeien uit de sloot halen!' Het mocht dan een rijk echtpaar zijn en ze mochten dan veel aanzien genieten, ook waren daar de zorgen. Aalt kreeg problemen met zijn linker oog. Hij kreeg hier een ontsteking aan die jaren later zou leiden tot zijn dood. Eerst leek het mee te vallen maar al spoedig werd zijn gezichtsvermogen minder. Een vorm van kanker tastte het oog aan. Aalt heeft zijn verdere leven een zwarte ooglap gedragen voor zijn zieke oog. Jaren lang heeft hij hiermee moeten lopen en hij heeft veel pijn geleden. Ook was daar het verdriet van dit echtpaar om het gemis van eigen kinderen. Met name Elsje heeft daaronder geleden. Elke zomer kwam haar nichtje Geertruida, de dochter van haar zus Nennetje en zwager Jan, een aantal weken logeren. Ze werd dan straal verwend. Vooral door oom Aalt. Ze kreeg dure cadeaus. Prachtige poppen en eens zelfs een spieksplinter nieuwe fiets. En dan waren er ook de grote problemen met zijn zwager Jan Hooijer die uiteindelijk failliet ging. Daar heeft Aalt veel verdriet van gehad. Met zijn zwager Jan Hooijer had Aalt een speciale band. Altijd waren zij samen. En dan was daar ook zijn stille genegenheid voor zijn schoonzus Nennetje. Dat heeft Aalt nooit onder stoelen of banken gestoken. Niet voor zijn zwager Jan Hooijer, die zich daar overigens niet zo druk over maakte, maar ook niet voor zijn vrouw Elsje. Het echtpaar werd ouder en Aalt werd zieker. Enkele malen heeft hij in het ziekenhuis gelegen voor de kwaadaardige aandoening aan zijn oog. Een aandoening die zich verder naar binnen uitzaaide.

Op 17 maart 1930 komt er een eind aan zijn leven. Aalt overleed op 66 jarige leeftijd in het ziekenhuis te Leiden. Het hele vermogen van Aalt ging naar Elsje. Dat hadden ze bij testament geregeld. Elsje bleef alleen achter in huize Erica. Volgens Dirk Bos had ze veel last van zelfbeklag. Ze werd bijna ondraaglijk voor haar omgeving en de ene na de andere dienstbode werd aangenomen dan wel ontslagen. En werden ze niet ontslagen waren ze binnen de kortste keren zelf verdwenen. Ze maakte het de dienstmeisjes onmogelijk. Ze werd buitengewoon humeurig en niets en niemand deugde meer. Had 'de meid' zoals zij haar hulp graag noemde een vrije dag werd zij vaak weer opgetrommeld omdat Elsje zich juist die dag ziek voelde. De vrije dag uitbetalen was er echter niet bij! Hoe ouder ze werd hoe zuiniger en dat is netjes uitgedrukt. Op het laatst werd ze echt gierig en inhalig.

Niet zo mooi wat ik allemaal vertel maar ik moet objectief blijven en geef alleen weer wat Dirk Bos mij heeft verteld. Vlak na de dood van Aalt verkocht ze aan een knecht, die haar tijdens de ziekte van Aalt tot grote steun was geweest, vier eiken bomen voor vijftientig gulden per stuk. Toen de bomen gekapt waren en de knecht kwam betalen zei ze tegen de man....'Je betaalt te weinig...we hadden zesentwintig gulden afgesproken...!'

De knecht die zich in zijn goede eer voelde aangetast ontkende dit en zei dat hij er absoluut zeker van was dat er vijftientig gulden per boom was afgesproken en dat zij zich moest vergissen. Heftig ging Elsje tekeer en riep de knecht toe of het zijn gewoonte was een alleenstaande vrouw af te persen. De knecht, die verder geen narigheid wilde, betaalde uiteindelijk zesentwintig gulden per boom. Toen de knecht de deur uit was heeft Elsje glimlachend tegen de dienstbode gezegd: 'had ik die sukkel effe mooi te pakken'! Nee, geen schone karaktertrek van deze kleurrijke Heggentelg. Als weduwe stond

ze bekend als onaangenaam en buitengewoon lastig voor haar omgeving. Ze werd enorm achterdochtig en dacht dat een ieder op haar geld uit was. Telkens wanneer er weer eens een dienstbode de benen had genomen ging ze naar Dirk Bos in het pension de Elzahoeve. Steeds klaagde ze dan weer over de veel te hoge pensionprijs die ze moest betalen. Zestien gulden per week geheel verzorgd! Naarmate Elsje ouder werd begon ze licht te dementeren. De jeugd van Voorthuizen dreef dan nog wel eens de spot met haar wanneer ze op straat liep. Een beetje triest einde aan het leven van een moeilijke vrouw. O zeker, ook Elsje had haar goede kanten maar ze gaat de geschiedenis in als ongemakkelijk, vaak onredelijk, zeer op de penning en bepaald niet sympathiek. Elsje sterft op huize Erica op 20 augustus 1939. Ze werd bij haar man begraven op de begraafplaats te Voorthuizen.

Een forse erfenis werd er verdeeld onder de families Van de Heg en Van Hell. Dat hadden Elsje en Aalt zo bepaald wanneer ze kinderloos zouden sterven en helaas,....dat was het geval.

*Aalt van Hell en Elsje van de Heg
met hun personeel*

3.7.3 TEUNISJE VAN DE HEG 1867 – 1868

Dochter van Aart van de Heg en Geertje van de Pol

Geboren: 9 februari 1867 te Voorthuizen

Overleden: 24 augustus 1868 te Voorthuizen

3.7.4 TEUNISJE VAN DE HEG 1869 – 1870

Dochter van Aart van de Heg en Geertje van de Pol

Geboren: 12 november 1869 te Voorthuizen

Overleden: 5 augustus 1870 te Voorthuizen

Tragisch is het gebeuren rond de twee bovengenoemde kinderen. Wat zullen de ouders een verdriet hebben gekend toen deze twee jonge kleine kinderen het leven lieten.

Wat verdrietig ook voor de twee zusjes Nennetje en Elsje die zich ongetwijfeld zullen hebben verheugd op de geboorte van deze kinderen. Hoe schrijnend zijn de wonden die dit gebeuren zullen hebben achtergelaten bij dit gezin.

HOOFDSTUK

4

Deel 1

4.1 HENDRIK VAN DE HEG 1822 – 1890

Met deze Hendrik van de Heg, mijn overgrootvader, begin ik een nieuw hoofdstuk. We hebben zijn naam al enige malen horen vallen en dit niet altijd in de meest gunstige zin. Toch is onze Hendrik een zeer belangrijke telg uit ons geslacht. Hij is het die ons nageslacht voor uitsterven heeft behoed door verschillende manlijke nakomelingen te verwekken.

Want hoewel hij vier broers en een zuster had heeft uiteindelijk niemand daarvan het geslacht Van de Heg blijvend voortgezet tot in onze tijd. Zijn broers Gerrit en Jan stierven ongehuwd en zijn broer Gijsbert had één zoon maar die tak sterft uit toen de kleinzoon van Gijsbert, Dirk de belastingdirecteur, overleed. De tak van zijn jongste broer Aart stierf in 1939 uit. We kunnen dus constateren dat alle huidige familieleden Van de Heg van deze Hendrik afstammen.

Kijken we even naar een oriëntatie overzicht.

ouders TEUNIS GERRITSEN VAN DE HEG
 NENNETJE GIJSBERTS BROEKHUYSEN

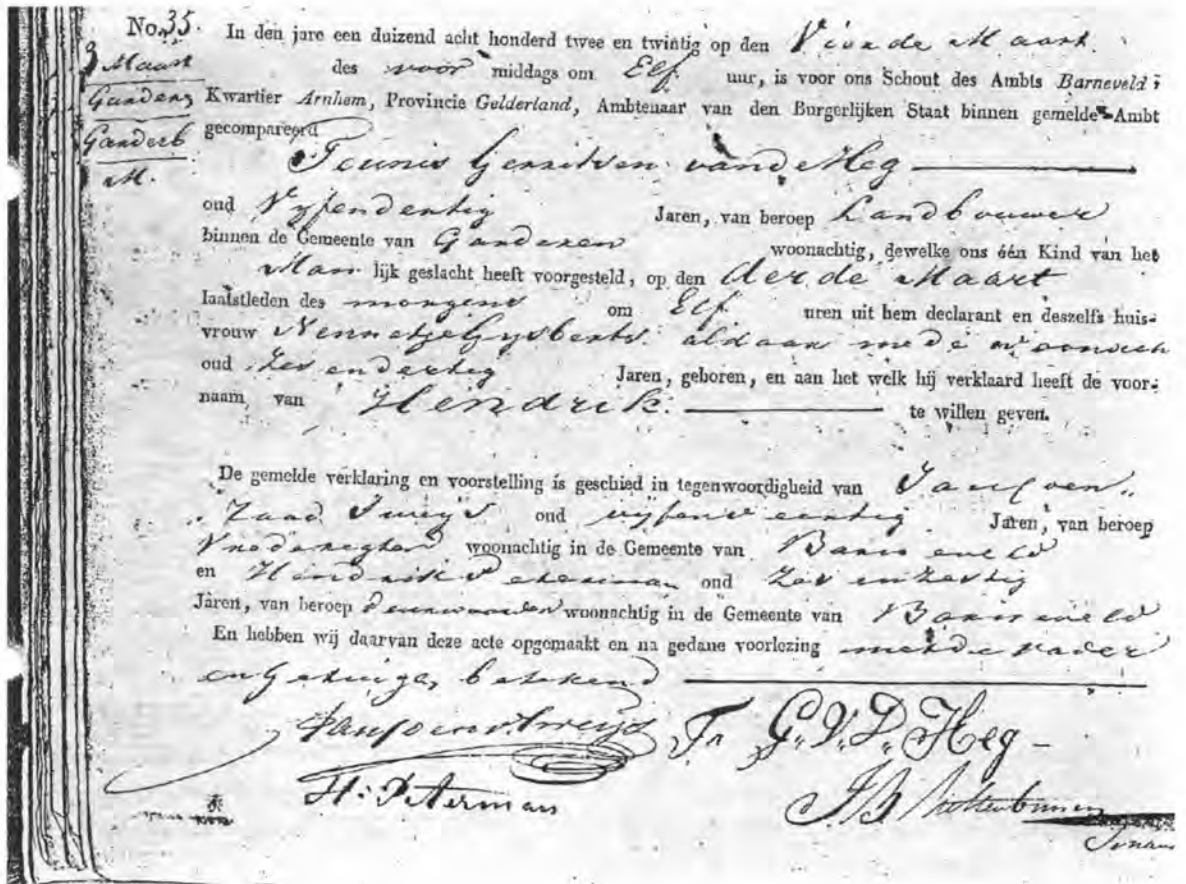
Kinderen

GERRIT	GIJSBERT	JAN	HENDRIK	GEERTJE	AART
1813	1815	1819	1822	1826	1828

Alle kinderen op de geboortebalk van dit overzicht zijn reeds hiervoor beschreven behalve Hendrik. En laat ik maar eerlijk zijn, mijn overgrootvader had bepaald geen plezierig karakter. Niet dat ik hem zelf gekend heb maar uit de verhalen van overlevering komt hij er niet erg best van af. Twee van zijn kinderen, Teunis en Aart, hebben veel verhalen over hun vader doorverteld aan hun kinderen. Verschillende van die kinderen heb ik gesproken en hebben mij de familieverhalen verteld. Hendrik van de Heg was een eigenzinnige man, had het hoog in de bol en 'regeerde' met strakke hand over zijn gezin. Van tegenspraak was hij niet gediend en zijn wil was wet. Bovendien was hij koppig, ongedurig, driftig en buitengewoon 'heggengemakkelijk', zelfs een beetje lui! Curieus is het gegeven dat hij een beetje bijgelovig was en in spoken geloofde. Hendrik zag soms vreemde verschijnselen op het land.

Niet zo gunstig en aardig allemaal wat ik schrijf maar de waarheid moet gezegd worden. Hij kwam als vierde zoon van Teunis Gerritsen van de Heg en Nennetje Broekhuysen op de wereld op 3 maart 1822.

Hij werd op de Groote Heg geboren waar hij ook zijn jeugd heeft doorgebracht. Van zijn geboorte is een prachtige akte bewaard gebleven.
Daar kijken we even naar.

Wat een prachtige akte! Kijk eens naar die magnifieke ondertekening van zijn ongetwijfeld trotse vader. Vijfendertig was zijn vader toen hij hem bij de burgerlijke stand liet inschrijven. We lezen in de akte dat de kleine Hendrik in de ochtend van 3 maart 1822 om elf uur is geboren. Zijn ouders waren welgestelde boeren. De jeugd van Hendrik verloopt vrij probleemloos. Hij gaat naar school en na de schooltijd werkt hij mee op de boerderij de Groote Heg. Wanneer hij negentien is wordt hij gekeurd voor de Nationale Militie. Het betrof lichtingsjaar 1841 lotingsnummer 147. Op deze inschrijving staat het signalement van Hendrik vermeld. Zijn lengte was 1 el en 604 streepen. Dat komt neer op één meter zestig. Zijn gezicht was ovaal, het voorhoofd plat, ogen blauw, neus klein, mond gewoon, kin rond en haar en wenkbrauwen zwart. Leuk om te zien hoe simpel dat werd beschreven in die tijd.

Kijken we nu even naar de gegevens van de Nationale Militie (zie pagina 59).

Hoewel hij werd goedgekeurd is Hendrik uiteindelijk nooit in militaire dienst geweest omdat hij werd uitgeloot. Hij groeit op als boerenknecht bij zijn vader. Hendrik is nooit elders dagloner geweest. Hij is op de Groote Heg geboren en getogen tot het moment dat hij trouwde. Het leven gaat verder en Hendrik gaat achter de meiden aan. En gelukkig, hij werd verliefd. Hij had het te pakken van een zekere Evertje Broekhuysen. Zij werd op 1 maart 1824 in Otterlo geboren. Op 17 februari 1848 is het feest op de Groote Heg want die dag trouwt Hendrik zijn Evertje. Hendrik is dan 26 en Evertje 22 jaar. Evertje was een welgestelde boerendochter. Ze gaan wonen op de boerenhoeve 'Groot Harselaar' onder Voorthuizen. Deze boerderij was eigendom van zijn vader Teunis Gerritsen van de Heg die drie jaar voor het huwelijk van Hendrik was overleden.

PROVINCIE GELDERLAND.

CERTIFICAAT.

Signalement.

Langte *1 El 4 Strepen.*
Aangezicht *ovaal*
Voorhoofd *plat*
Oogen *blauw*
Neus *klein*
Mond *gevoon*
Kin *ron*
Haar *bruin*
Wenkbrauwen *don*
Merkbare teekenen

Handteekening

H. van der Maat
DE STAATSGRAAD, GOUVERNEUR DER
PROVINCIE GELDERLAND,

verklaart, dat *Hendrik van de*
geboren te *Garderen den 2 Maart 1822*
van beroep *Landbouwer*
zoon van *Jaunis Gerritsen*
en van *Gysberts Hendrijs*
van beroep *Overleden*
wonende te *C. Barneveld*
binnen de Gemeente van *C. Barneveld*
voor de Nationale Militie is ingeschreven; dat aan hem vervolgens
bij de loting is ten deele gevallen het nummer *147*
hetwelk tot heden niet opgeroepen zijnde, hem tot geene dienst
heeft verplicht.

Gegeven te ARNHEM, den *15 Januarij 1848.*
H. van der Maat
Staatsgraad, Gouverneur van Gelderland.

Geregistreerd N^o. *91.*

J. de Vries

J. de Vries

Twee jaar na hun huwelijk, op 14 februari 1850, wordt de liefde bekroond met de geboorte van een dochter. Dit meisje krijgt de naam Evertje, ze werd vernoemd naar haar moeder. Ik stel me voor dat dit jonge echtpaar heel blij geweest is geweest met dit meisje. Bij de geboorte konden ze echter nog niet weten wat er boven hun hoofd hing en welke ramp een week later zich binnen dit gezin zou voltrekken. Want wat gebeurt er? Op 21 februari 1850 sterft de jonge moeder Evertje Broekhuysen nog maar vierentwintig jaar oud. Na een huwelijk van twee jaar blijft Hendrik als weduwnaar achter met zijn dochtertje van een week oud. Uit overlevering is bekend dat problemen ontstaan na de bevalling oorzaak waren van dit drama. Wie zal de zorg over dit meisje op dat moment hebben overgenomen? Waarschijnlijk

Zwaantje van 't Hol die als dienstbode bij Hendrik en Evertje inwonde. Van haar weten we dat zij na het overlijden van Nennetje onder hetzelfde dak bij Hendrik is blijven wonen. Deze gegevens zijn te vinden in het bevolkingsregister. Hoe zal Hendrik zich hebben gevoeld nadat hij op achtentwintigjarige leeftijd als weduwnaar achterbleef? We zullen het nooit weten. Het zal een trieste rouwstoet zijn geweest die Evertje vergezelde van Groot Harselaar naar haar graf op de begraafplaats in Voorthuizen. Vooraf zal er op Groot Harselaar een rouwbijeenkomst zijn gehouden. Dat was gewoonte in die tijd. De luiken van de hoeve zullen gesloten zijn geweest en over de spiegels zullen zwarte doeken zijn gehangen. Dat was gebruikelijk in die tijd. Zou de predikant uit die mooie oude familie-Bijbel hebben gelezen die nog in het bezit is van één van onze familieleden? Het zou maar zo kunnen. Het is zelfs zeer waarschijnlijk. Het leven gaat echter door. Hendrik moet verder met zijn boerderij. Na vier jaar alleen te zijn geweest komt er nieuw geluk in zijn leven. Hij heeft zijn oog laten vallen op zijn huishoudster Zwaantje van 't Hol. Zwaantje werkte al enkele jaren voor Hendrik en Evertje. Zij heeft een belangrijke rol vervuld in de verzorging van de kleine Evertje weten wij uit overlevering. Hendrik vindt haar meer dan aardig en de gevolgen blijven dan ook niet uit. Zwaantje, die zes jaar jonger is dan Hendrik, raakt zwanger van Hendrik en ze besluiten te gaan trouwen. De buurt zal er wel schande van hebben gesproken dat Hendrik en Zwaantje 'moesten' trouwen. In die tijd was dat nog echt een item. Maar wie zijn wij om daar wat van te vinden? Het huwelijksfeest wordt gevierd op 7 december 1854. Dat is het jaar dat het KNMI werd opgericht en men met de eerste registratie van het weer begon. Het jaar waarin er veel spoorlijnen werden aangelegd in Nederland. Zo ook langs Groot Harselaar. Het is ook het jaar waarin de gloeilamp werd uitgevonden. Tot nu toe werd de olielamp gebruikt. Zo maar wat leuke details uit die periode. Kijken we nu even naar een deel van de trouwakte van Hendrik en Zwaantje.

door het Huwelijk zijn verbonden.

Waarvan wij deze Acte hebben opgemaakt, in tegenwoordigheid van Hendrikus J. Bertius Herman oud zonen e dertig jaren stelen
maker Loe J. van Bronckhuysen oud negenen veertig
jaren wagen maker Jan van Gulen oud vijf en
veertig jaren landbouweres Part van de Wier
len oud meer veertig jaren tulgevaarder allen
wonende in den gemerkte en zijnde geen kint
blaad ver van bruch ongeschikt van bruid
gomp of bruid
uitdrukkelijk verzochte getuigen, welke, na voorlezing door bruidegom en
bruid de inhoud der bruid de getuigenissen
hoorende en klarende de vader der bruid met
kintmen schryven. —

1/207 man

Herrn Dr. N. Stöck

ATAA kuilen

K I I Kig

Zvt Hol
Wv klomp

L. H. Prince

In sierlijke letters heeft Hendrik, wellicht vol trots, zijn naam onder de trouwakte gezet evenals zijn bruid Zwaantje.

De ouders van Zwaantje van 't Hol waren beiden bij het huwelijk aanwezig. Ze zijn getuigen voor het bruidspaar. Echter alleen de moeder van Zwaantje mag de huwelijksakte ondertekenen omdat haar vader niet kon schrijven. Hij was analfabeet. Dat wordt dan ook in de huwelijksakte vermeld. De vader van Zwaantje van 't Hol was schaapherder van beroep. Van hem is bekend dat hij weken lang met zijn kudde over de heide zwierf. Hij kwam dan vaak niet naar huis maar sliep bij de schapen in de schaapskooi of gewoon buiten. Hij waste zich in krekken en droeg de hele periode die hij rond zwierf dezelfde kleren. Volgens overlevering was hij een zonderlinge wereldvreemde man en zag vreemde dingen. De ouders van Hendrik waren tijdens het huwelijk reeds overleden.

Pater Familias Hendrik van de Heg

Van Hendrik weten we dat hij het goed kon vinden met zijn schoonvader en dat hij uren kon luisteren naar de zonderlinge verhalen die zijn schoonvader hem vertelde.

Een dag voor hun huwelijk zijn Hendrik en Zwaantje samen naar de notaris gegaan.

Daar hebben ze een acte van huwelijksvoorwaarden laten opmaken. Hierin staat dat beiden op hetzelfde adres woonachtig waren. Er wordt vastgesteld dat er tussen hen geen andere gemeenschap van goederen zal zijn dan 'van vruchten en van inkomsten'.

Dat had te maken met het feit dat Hendrik een half jaar eerder, in de maand juli 1853 Groot Harselaar publiekelijk had aangekocht. Het vermogen van de bruid bestond uit, en ik citeer de acte: 'kleederen, lijfsdracht en lijfsieraden tot persoonlijk gebruik en versiering horende. Een kleederkastje benevens de som van honderd gulden in contanten'.

Zes maanden na hun huwelijk wordt op 22 juni 1855 een zoontje geboren. Hij wordt Teunis genoemd naar zijn grootvader Teunis Gerritsen van de Heg. Van deze Teunis zullen we nog mooie verhalen horen. Evertje zijn halfzusje is dan inmiddels vijf jaar oud. Na de geboorte van Teunis volgen er nog zes kinderen. Zoon Hendrik, die maar vijf jaar oud zou worden, dochter Nennetje die botweg door haar vader verboden werd met haar grote liefde Jan van Veldhuizen te trouwen van

wie zij een kind droeg. Willem een zoon die jong is overleden en dochter Hendrika die met Steven van den Brink trouwde. Dan volgt dochter Zwaantje die later als ongehuwd moeder door het leven zou gaan en de naam van haar minnaar, nadat die de benen had genomen, nooit meer heeft uitgesproken. Tenslotte zoon Aart die zijn moeder tot haar dood verzorgde en daarna trouwde om mijn grootvader te kunnen worden. Het was een druk gezin daar op 'Groot Harselaar'. Uit overlevering noemde ik al een paar karaktereigenschappen van Hendrik. Misschien herkende je er wel wat in bij jezelf toen ik deze beschreef. Tenslotte stam jij als familielid van hem af. Ik noemde Hendrik al een beetje bijgelovig. Hij zag regelmatig vreemde verschijnselen waaronder 'witte gedaanten' op het land. Daar had zijn schoonvader ook last van zo vertelde Hendrik aan een ieder die het maar wilde horen. Daar kon hij heel serieus met zijn kinderen over praten hoorde ik van zijn kleinzoon Hendrik, de zoon van Teunis van de Heg. Verder was hij ontzettend gemakzuchtig, ja zelfs lui van aard. Daar komt het begrip 'heggengemakkelijk' vandaan een uitdrukking geïntroduceerd door Zwaantje van 't Hol. Wanneer er geoogst moest worden of het hooi werd binnen gehaald zat Hendrik stevast op de bok van de wagen om de paarden wat aan te sturen en stak verder geen hand uit. Dat zijn zoons, knechten maar ook zijn vrouw, dochters en de meiden het zware werk deden interesseerde hem niet. Vooral zijn vrouw Zwaantje heeft zich daar gruwelijk aan geërgerd. Wanneer Hendrik zich in de bedstee ter ruste legde droeg hij stevast een slaapmuts en wanneer hij opstond droeg hij de muts nog. Het maakte niet uit of het zomer of winter was. Die muts droeg hij om 'het gevaar' buiten zijn hoofd te houden dat hem in de nacht bedreigde. Wat dat dan ook mocht zijn! Hendrik was bang van aard en vertelde vaak over de vreemde dingen die hij regelmatig meende te zien.

Zwaantje van 't Hol was te nuchter voor die dingen en lachte hem regelmatig uit.

Zijn zoon Teunis moest al helemaal niets van zijn vreemde verhalen hebben en zei hem dan dat hij maar beter aan het werk kon gaan. Deze verhalen zijn bekend uit overlevering. Ik zie het voor me, Hendrik met de muts op rollebollend met zijn Zwaantje in de bedstee op Groot Harselaar.

Een andere karaktereigenschap, zijn eigengereidheid, heeft Hendrik veel geld gekost. Hij kreeg het op een kwade dag aan de stok met een zekere heer Lambertus Zeegers Veeckens. Hij was consul in Nice. Deze man bezat veel grond gelegen achter Groot Harselaar. Tijdens de jachtpartijen gebruikte de consul en zijn gevolg een graspad dat grensde aan het land van Hendrik. De consul had dat niet met hem overlegd en Hendrik liet zijn ongenoegen merken. 'Boer Heg, ik beschouw dit als een uitrit met recht van overgang dus waar bemoei je mee?', zei de consul. De onenigheid liep hoog op en Hendrik dreigde met een rechtzaak. 'Doe wat je niet kunt laten', was het laconieke antwoord van heer Zeegers. Hendrik voegde daad bij woord en uiteindelijk kwamen er drie rechtszaken. Als voorbereiding moesten advocaten veel onderzoek doen. De tweede rechtzaak kwam voor en de uitkomst was dat Hendrik in het ongelijk werd gesteld.

Daar was Hendrik het natuurlijk helemaal niet mee eens en er volgde een beroep. Maar ook nu stelde de rechtbank Hendrik in het ongelijk en hij werd veroordeeld tot het betalen van alle proceskosten. Die rechtszaken en bijkomende kosten kostte hem uiteindelijk in 1881 Groot Harselaar. Ik vraag me wel eens af hoe de verhouding van Hendrik met zijn kinderen is geweest? Die lieten daar niet zo heel veel over los. Zoon Teunis heeft wel het nodige aan zijn kinderen verteld. Daar heb ik de beschreven verhalen van gehoord. Gemakkelijk was hij in ieder geval niet voor zijn kinderen. Wrang is het verhaal van zijn dochter Nennetje. Die raakte zwanger van de knecht Jan van Veldhuizen. Hendrik verbood zijn dochter om met haar geliefde te trouwen. 'Liever de schande gedragen die je mij aandoet dan te trouwen beneden onze stand', was zijn reactie naar zijn dochter. Wat hij dan ook met 'stand' bedoelde. In ieder geval had hij daar kennelijk zelf geen last van toen hij met Zwaantje van 't Hol trouwde. Toen zat hij toch in precies dezelfde omstandigheden als zijn dochter Nennetje. En dat terwijl er helemaal niets mis was met Jan van Veldhuizen. Ik kom hier nog uitvoerig op terug.

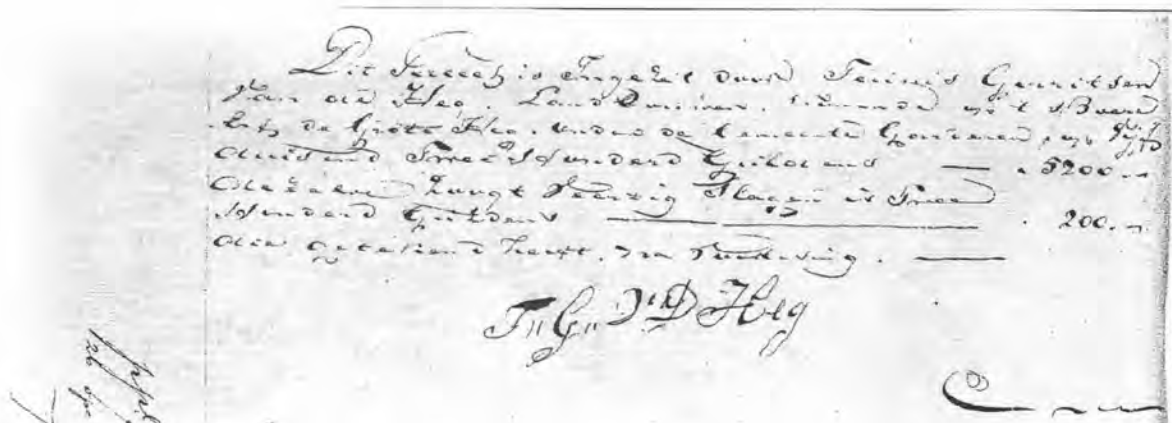
*Zwaantje van 't Hol
op latere leeftijd*

Boerenhoeve Groot Harselaar

Op 3 oktober 1829 koopt Teunis Gerritsen van de Heg, de vader van Hendrik van de Heg, de boerenhoeve Groot Harselaar in Buurtschap Harselaar onder Voorthuizen. Hij kocht de boerderij van Teunis Jansen Bouw. Hij betaalt er 5400 gulden voor. Teunis Gerritsen van de Heg en zijn vrouw hebben overigens nooit op Groot Harselaar gewoond. Zijn zoon Hendrik betreft de boerderij op 17 februari 1848. In 1853 wordt de boerderij op verzoek van de erven van Teunis Gerritsen van de Heg geveild. Hendrik behoorde tot die erfgenamen en was daarmee mede eigenaar. Wat zou de reden geweest zijn dat de broers en zus Hendrik niet de gelegenheid hebben gegeven om de boerderij onderhands van hen te kopen? Zegt het wat van de onderlinge verhoudingen? We weten dat die moeilijk lagen. Zijn ongetrouwde broers en zuster hadden hem immers ook al uitgesloten in hun testament. Uiteindelijk kopen de gebroeders Franken, molenaars onder Harskamp Groot Harselaar voor 16.000 gulden.

Groot Harselaar was een forse boerderij. Het is ook een zeer oude boerenhofstee want in 1599 wordt er al over gesproken. De Harselaar zoals Hendrik die heeft bewoond dateert uit 1774. De boerderij bestaat vandaag aan de dag nog en is gelegen aan de Brunengweg 52 in Harselaar. Van de inboedel krijgen we een prachtig beeld aan de hand van een boedelbeschrijving n.a.v. het overlijden van de eerste vrouw van Hendrik. De boedelbeschrijving vindt plaats op 25 november 1854 een veertien dagen voor Hendriks tweede huwelijk met Zwaantje van 't Hol. De totale boedel wordt er in beschreven.

Zo lezen we dat er op de deel van de boerderij drie paarden staan, vier kalveren, negen koeien en vier vaarzen. Vaarzen zijn jonge koeien die nog geen melk geven. Dat moet dus een grote deel zijn geweest voor al dat vee. Het is leuk om te lezen waaruit de inrichting van de boerderij bestond. Er wordt omschreven dat er in de keuken maar liefst zestien stoelen staan en twee tafels. Er hangt een staartklok en er is een lessenaar met Bijbel aanwezig, waarschijnlijk de familie-Bijbel. Er hangt een spiegel en een rek met tinnen borden en lepels. Er hangen drie stukken spek en elf worsten aan het plafond. In de kelder staat een pot met gezouten vlees en een pot met zuurkool en bonen. Er staan twee potten met rundvet en een nap roomboter. Zo worden ook de kledingstukken beschreven die in de kabinetten lagen. Het gaat over mans- en vrouwenhemden. Vrouwenjakken en kindergoed, voorschoten, broeken en buizen, dat waren overhemden. Het gaat te ver om de hele boedel te beschrijven maar het is prachtig om te lezen. Al die vrouwenkleding werd tot in de finesses geregistreerd. Hoe wrang de wetenschap dat deze kleding nooit meer gedragen zou worden door de vrouw aan wie de kleding toebehoorde. Immers zij was overleden. Het zal niet makkelijk zijn geweest voor onze Hendrik. Uit deze acte blijkt tevens dat Hendrik Groot Harselaar heeft gekocht in juli 1854. Dat was een jaar nadat deze eerst publiekelijk was verkocht door de erven Van de Heg waarvan Hendrik zelf deel uit maakte. Wat Hendrik betreft zal dat noodgedwongen zijn geweest zo lezen we.

Hierboven zien we een deel van akte van aankoop van Groot Harselaar door Teunis Gerritsen van de Heg op 3 oktober 1829.

In 1892 werd de boerderij ingrijpend verbouwd door de toenmalige eigenaar en consul Zeegers Veekens. De houten achtergevel werd vervangen door baksteen. Wat ongelooflijk dom en halsstarrig is onze voorvader Hendrik geweest om een rechtszaak aan te gaan over een uitrit. De boer versus de consul! Mag jij raden wie dat won?! De proceskosten die Hendrik moest betalen liepen zo hoog op dat Hendrik Groot Harselaar moest verkopen. En wie koopt de boerderij in 1881? Goed geraden; heer Zeegers Veekens. En zo kon het gebeuren dat Hendrik vanaf dat moment zijn voormalig eigendom zelf moest gaan huren en had hij nog geluk dat hij niet van de boerderij werd verwijderd. Toen zijn vader Teunis Gerritsen van de Heg de hofstee Groot Harselaar kocht werd het perceel beschreven als een grote boeren hofstee bestaande uit een huis, hof en brink, een opslagschuur en een wagenschuur, twee hooibergen en twee schaapschotten en een bakhuis. Een mooi boerenbedrijf dat later door zijn zoon zou worden verkwanseld door nutteloze processen.

Boerenhoeve
Groot Harselaar
anno 2006

Familieleven

Het was een druk gezin daar op Groot Harselaar. Moeder Zwaantje van 't Hol had haar handen vol aan het gezin en de huishoudelijke taken. In 1871 wordt haar laatste kind geboren. Het is zoon Aart. Hoe zag het gezin er destijds uit? Laten we daar eens naar kijken. Toen de kleine Aart op de wereld kwam was zijn halfzus Evertje al éénentwintig jaar dus een volwassen vrouw. Zijn broer Teunis was een knaap van zestien en broer Hendrik veertien jaar oud. Zijn zusje Nennetje was elf, broer Willem negen, zus Hendrika bijna zeven en zus Zwaantje drie jaar oud. In leeftijd verschilden de oudste en jongste dus een hele generatie. Daartussen jongens en meiden waarvan er verschillende heftig aan het puberen zullen zijn geweest. We weten dat een zuster van Zwaantje van 't Hol, Rikje, verschillende keren een lange periode bij het gezin heeft ingewoond.

Ook waren er twee meiden en twee dagloners in dienst. De knechten sliepen op de hiltkamer op de deel boven het vee. De meiden sliepen in de boerderij. Zo werden de bokken zorgvuldig van de schapen gescheiden.

Nu wordt het ook duidelijk waarom er zoveel stoelen in de keuken van Groot Harselaar stonden. We weten dat Hendrik geen gemakkelijk mens is geweest voor zijn vrouw en kinderen. Dat bleek vooral toen dochter Nennetje ongetrouwd zwanger bleek te zijn. Het toekomstige kleinkind van Hendrik bleek van Jan van Veldhuizen te zijn. Hij was knecht bij Hendrik. Maar die sliep toch op de hilt achter op de deel lizen we net? Kennelijk toch geen waterdicht systeem want Jan van Veldhuizen heeft toch kans gezien om op ontdekkingsreis door Groot Harselaar te gaan en ja, als je dan Nennetje tegenkwam...! Hendrik maakte grote problemen van de zwangerschap en verbood zijn dochter met haar minnaar te trouwen. Jan van Veldhuizen kon direct zijn biezen pakken.

Kennelijk ging 'stand ophouden' in die tijd boven het geluk van je eigen dochter.

Later kom ik hier nog op terug. Het leven gaat door en het is zaterdag 22 november 1890. Donkere wolken trekken samen boven Groot Harselaar. In de ochtend om acht uur sterft Hendrik van de Heg, 68 jaar oud. Het overlijden wordt aangegeven door zijn zoon Teunis en door Aart de Vries een knecht die op dat moment op Groot Harselaar als dagloner werkte.

Een kleurrijk voorouder verdween daarmee in de verleden tijd. Vanaf Groot Harselaar vertrok een platte boerenwagen met daarop geplaatst de kist van Hendrik van de Heg. Op de bok hoogstwaarschijnlijk zijn oudste zoon. Achter de wagen zijn familie. Op weg naar Voorthuizen waar Hendrik werd begraven. Ik vraag me af of daar zijn vrouw en dochters ook bij aanwezig waren. In die periode kwam het nog niet zo veel voor dat vrouwen een begrafenis bijwoonden. Zwaantje van 't Hol overleefde haar man elf jaar. De laatste periode van haar leven was zwaar. Ze kreeg vele beroerten en haar rechter arm en hand raakte verlamd. Ze sterft op oudejaarsdag 1901 in de leeftijd van drieënzeventig jaar. Het is opmerkelijk dat in dezelfde maand op 10 december, drie weken voordat Zwaantje overleed, er erfhuis wordt gehouden op Groot Harselaar. De verkoop vindt niet plaats op verzoek van de erfgenamen maar erfhuissgewijze. De hele inboedel wordt verkocht nog voor dat Zwaantje van 't Hol is overleden. De laatste weken van haar ziekte verbleef Zwaantje niet op Groot Harselaar.

We weten dat zij een maand voordat zij stierf naar haar zus in Zwarteboek is gegaan.

Daar is ze ook gestorven in het bijzijn van haar jongste zoon Aart.

Deze zoon had haar maanden lang verzorgd.

Met het houden van de verkoop van de inboedel wordt de familieperiode op Groot Harselaar afgesloten.

Zoon Aart trouwt 2 maanden later en zoon Teunis gaat bij zijn halfzus Evertje wonen.

Hij heeft daar een jaar gewoond want Teunis trouwt daarna met Geurtje Folmer.

De familie en het geloof

*Hoolendrecht
familie-Bijbel
uit 1767*

Wat een prachtige afbeelding hierboven vindt je niet? Het is de opengeslagen oude familie-Bijbel van de familie Van de Heg. Een Hoolendrecht uit 1767. Een prachtige Statenbijbel die door Wim van de Heg (1938) van de ondergang werd gered. Hij ontving de Bijbel van Corrie Mosterd, een dochter van Zwaantje van de Heg (1914-1974). Die kreeg de Bijbel in haar bezit nadat haar vader Aart van de Heg (1871-1948) was overleden.

De Bijbel verkeerde echter in zeer slechte staat en had veel vochtschade opgelopen.

Wim van de Heg heeft de Bijbel prachtig laten restaureren en voor de ondergang behoed.

Geweldig dat hij, nog net op tijd, heeft ingezien welke enorme emotionele waarde deze Bijbel voor de familie heeft. Gelukkig mocht ik de bijbel fotograferen en in dit familieboek afdrukken.

De Bijbel is hoogstwaarschijnlijk in bezit van de familie gekomen bij Gerrit Teunissen van de Heg (1750- 1806). We komen de Bijbel in 1854 tegen in een notariële acte van boedelbeschrijving van Hendrik van de Heg (1822-1890). Op een familieblad in de Bijbel wordt het gezin van deze Hendrik vermeld. Je moet er eens even bij stil staan dat deze Bijbel gebruikt is in de Groote Haag, de Groote Heg, Groot Harselaar, de Bruinhorst en de Anna Maria Hoeve. Een geweldige gedachte. De Bijbel zal talloze keren geopend zijn wanneer er op de Groote Heg een rouwbijeenkomst werd gehouden voor een voorvader of voormoeder.

Het geloof op zich heeft altijd een belangrijke rol gespeeld in onze familie en dat is nog zo hoewel de secularisatie ook onze familie niet voorbij is gegaan.

Onze familie behoorde van ouds her tot de Nederduits Gereformeerde Kerk. Dit was een Gereformeerde stroming die in 1571 is ontstaan in de gemeente Emden in Duitsland.

In 1579 werd zij de 'publieke kerk' van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden.

De term 'Nederduits' diende ter onderscheiding van andere gereformeerde stromingen zoals de Waalse-, Schotse- en Engelse Gereformeerde kerken.

In 1795, tijdens de Franse overheersing, verloor de kerk het predicaat 'officiële publieke kerk'. Hiermee was de scheiding tussen kerk en staat een feit. In 1816 kreeg deze stroming echter van Koning Willem I een nieuw reglement en de naam Nederlands Hervormde Kerk.

Belangrijke leerregels in deze kerk waren de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels. De laatste werden vastgesteld op de Synode van Dordrecht van 1618 en 1619. Deze synode werd gehouden om de scheuring tussen de remonstranten en de contraremonstranten te helen. Maar of onze voorvaders bewust en intensief met geloof zijn bezig geweest is de vraag. De kerk hoorde er gewoon bij in die periode. Het was vaak meer vanzelfsprekend dan een eigen bewuste keuze. Toch waren er ook voorvaders die zich wel bewust waren van wat er allemaal speelde in de kerk en zichtbaar eigen keuzes maakten. Een prachtig voorbeeld hiervan is het gezin van Hendrik van de Heg. (1822-1890). Allen behoorden jaren lang tot de Hervormde Kerk. Dat blijkt uit gegevens van het bevolkingsregister. Al vanaf 1850 staat het gezin als Hervormd ingeschreven.

Maar in 1884 gaan tijdens de doleantie de vrouwen uit het gezin over naar de Gereformeerde Kerk. Zij worden volgelingen van Ds. Willem van den Bergh. We weten dat de doleantie onlosmakend is verbonden met Voorthuizen en dat Ds. Van den Bergh daar een cruciale rol in heeft gespeeld. En zo zie je dwars door dit gezin heen een kerkelijke scheuring ontstaan. Vader Hendrik met zijn zonen blijven Nederlands Hervormd en moeder Zwaantje met haar dochters worden gereformeerd. Dat betekende ook dat men gescheiden naar de kerk ging.

En zo moest de 'pater familias' Hendrik van de Heg zich laten welgevalen dat de vrouw en dochters des huizes hun eigen emancipatietraject volgden.

Ja die Hendrik heeft heel wat meegemaakt met dat vrouwvolk!

De geloofsbeleving van de 'heggenclan' in onze tijd is heel divers. Binnen de familie hangen leden daarvan zowel zwaar orthodoxe- als vrij evangelische stromingen aan. Anderen zijn lid van de Pinkstergemeente of Gereformeerd Vrijgemaakt en weer anderen zien meer heil in de gnostiek. Een aantal familieleden zijn van de kerk afgehaakt. Een aantal daarvan geven aan dat zij geen vertrouwen meer hebben in het instituut kerk maar wel in hun geloof.

Ja,...en dat laatste is cruciaal! Tenminste dat vind ik.

Deel 2

4.2 EVERTJE VAN DE HEG 1850 – 1929

Evertje van de Heg was het enige kind geboren uit het eerste huwelijk van Hendrik van de Heg en Evertje Glijsberts Broekhysen. Ze heeft haar moeder nooit gekend want die overleed een week na haar geboorte ten gevolge van fatale bevallingsproblemen. Evertje werd de eerste jaren van haar leven verzorgd door Zwaantje van 't Hol die later haar stiefmoeder werd. Evertje was de oudste dochter uit een groot gezin. Ze had vier halfbroers en drie halfzusters.

Hoe zal ze zich gevoeld hebben binnen dit gezin? Na het overlijden van haar moeder wordt haar grootvader Hendrik Broekhuysen tot toeziend voogd benoemd. Ze brengt haar jeugd door op Groot Harselaar. In haar jonge jaren schijnt Evertje een mooie aantrekkelijke vrouw te zijn geweest met grote aantrekkingskracht op het manvolk uit de buurt. Ze was eigenzinnig van karakter. Toch heeft Evertje niet snel toegehaakt bij haar aanbidders want ze trouwt pas wanneer ze 28 jaar is op vrijdag 18 oktober 1878 met Hendrik Jan van Luttikhuizen. Hendrik Jan was landbouwer en maar liefst 17 jaar ouder dan Evertje. Hij was weduwnaar toen hij met Evertje trouwde en was eerder getrouwd geweest met Grietje Roelofsen. Deze vrouw overleed echter 3 jaar na hun huwelijk. Eerst

gaan ze wonen in 't Nederwoud en later betrekken ze een boerderij gelegen naast Huize Dennebroek tussen Barneveld en Lunteren. Evertje was een redelijk vermogende vrouw. Maar zoals je dat bij meerdere vermogende mensen ziet was ze uiterst zuinig. Op de markt verkocht ze haar eieren en kocht ze deukeieren terug voor eigen gebruik. Toch mocht ze niet gierig worden genoemd want ze had echt wel wat voor andere mensen over. Dat weet ik uit overlevering van haar neef Hendrik van de Heg uit Niewer Ter Aa. Met haar halfbroer Teunis, de vader van de zojuist genoemde Hendrik, kon ze uitstekend overweg. Dit in tegenstelling met haar jongste broer Aart. Daar had ze problemen mee. Wat was er aan de hand? Van Aart is bekend dat hij het heel goed kon vinden met zijn zwager Hendrik Jan van Luttikhuizen die 28 jaar ouder was dan Aart. In 1890 was de vader van Aart overleden. Aart was nog jong toen zijn vader stierf, 19 jaar. Hij beschouwde Hendrik Jan Luttikhuizen een beetje als zijn tweede vader. Aart kon met zijn problemen naar hem toe. Ze trokken veel met elkaar op, gingen samen jagen en konden uren kletsen over van alles en nog wat. Hij had dan ook veel verdriet toen zijn zwager en maatje Hendrik Jan Luttikhuizen op 5 mei 1894 op 61 jarige leeftijd overleed. Hij was niet gecharmeerd van het feit dat zijn halfzus Evertje, krap 10 maanden na het overlijden van haar eerste man, opnieuw ging trouwen. Hij vond dat Evertje veel te hard van stapel liep maar de werkelijke reden was dat hij het respectloos vond tegenover zijn zwager Hendrik Jan. Bovendien zag hij zijn aankomende nieuwe zwager, Cornelis Jan Floor, waar hij geen hoge pet van op had absoluut niet zitten. We weten niet wat broer Aart tegen zijn nieuwbakken zwager had maar het lijkt meer op onvrede in hemzelf. In ieder geval zinde het voorgenomen huwelijk van Evertje met Cornelis hem totaal niet en dat liet hij Evertje weten ook. Die was echter niet gediend van de bemoeizucht van haar broer en er ontstond een heftige woordenwisseling die hoog opliep.

'Jie het er helemaal niks van te vienden want mit mien zaaken hei jie geen bliksem te maaken. Ik trouw wanneer en mit wie ik wil, begriep dat goed!', zei Evertje.

'Dat maak ik zelf wel uut of ik me er mee bemeu. Ik vien 't schaand! En as jie bie dit veurneme blief schudt mien dan maar veur de leste keer de hand want dan hoeft ik joe nie meer te zien', reageerde Aart. Evertje stak hem de hand toe en zou dreigend hebben gezegd: 'ik geef joe de vijf, doe wat je nie laoten kun en donder noe maor op. En ik zeg je, 't zal je spieten'.

'Dat is mien geen zorg want denk nie dat ik om joe verlege zit', zei Aart.

Aart vertrok en de ruzie werd nooit meer bijgelegd. Van Aart is bekend dat hij noch bij de tweede trouwerij noch bij de begrafenis van zijn zuster aanwezig is geweest.

Evertje voegde echter wel daad bij het woord want Aart, en zijn kinderen, werden door Evertje onterft. Uit een akte bleek dat uit haar nalatenschap alle neven en nichten 850 gulden erfdien. Dat waren er heel wat want het gold ook voor de kinderen Luttikhuizen en Floor. Voor die tijd een fors bedrag. Dat ging dus aan de neuzen van de kinderen van Aart voorbij waaronder ook de neus van mijn vader. Overigens kan ik me best voorstellen dat Evertje niet van deze bemoeizucht van haar jongste halfbroer was gediend. Ze was tenslotte 21 jaar ouder dan hij. In haar ogen was Aart een snotneus. Nee, met haar broer Teunis waren de verhoudingen een stuk beter. Wanneer Teus de paardenmarkt bezocht in Barneveld ging hij altijd bij haar langs. Meestal had hij zijn zoontje Hendrik bij zich. Teus had een zwak voor dit kind. Evertje was ook dol op het ventje en de kleine Hendrik werd dan ook straal verwend door tante Evertje. Wanneer ze wist dat hij langs kwam bakte ze altijd krentenbrood voor hem. Misschien kwam deze verwenning wel door het gemis aan eigen kinderen want Evertje is nooit zelf moeder geworden. Daar heeft ze veel verdriet van gehad.

Op 9 januari 1927 is het een donkere dag voor Evertje van de Heg. Die dag overlijdt Cornelis Jan Floor 82 jaar oud. Voor de tweede maal maakt zij de gang naar het kerkhof om een geliefde echtgenoot te begraven. Op 20 oktober 1929 overleed Evertje zelf na een kort ziekbed op de leeftijd van 79 jaar. Ze werd in Lunteren begraven.

Deel 3

4.3 TEUNIS VAN DE HEG 1855 – 1927

OULDERS HENDRIK VAN DE HEG
ZWAANTJE VAN 'T HOL

KINDEREN

EVERTJE (HALFZUSTER)

TEUNIS HENDRIK NENNETJE WILLEM HENDRIKA ZWAANTJE AART

Een markante persoonlijkheid die ik nu beschrijf. Teunis was de zoon van Hendrik van de Heg en Zwaantje van 't Hol. Teunis was een wervelwind, een ruige jongen met een goed hart.

Hij leefde een onstuimig leven, vol passie en kon ruw en agressief zijn. Hij kon zich echter ook heel kwetsbaar opstellen wanneer hij in de put zat. Van Teus is bekend dat de vrouwen in de omgeving hem bewonderden maar aan de andere kant ook wel een beetje bang voor hem waren. In zijn jonge jaren had Teus echter meer belangstelling in stropen en jagen dan voor de meiden. Hij blijkt een integrerende persoonlijkheid te zijn geweest. Een mooie karakteristieke kop met een dikke bos zwart haar, sterk als een beer en gedrongen van gestalte. Tenminste, zo omschreef zijn zoon Hendrik hem met wie ik gesproken heb. Het is heel jammer dat er van Teus geen enkele foto aanwezig is. Teunis was een stroper, soms een vechtersbaas en had een kwade dronk over zich. Op Groot Harselaar had hij een speciaal stuk bouwgrond waar hij kool op verbouwde. Hij had rond het stuk grond een omheining gemaakt van fijn gaas met één opening. De konijnen kwamen op de kool af en Teus had de buit als het ware voor het wegnallen. Van Teus is bekend dat hij kon schieten als de beste. Uit overlevering weten we dat hij thuis als jongen de boel vaak op stelten zette. Met zijn vader had hij geen goede band maar hij hield ontzettend veel van zijn moeder en van zijn broer Aart terwijl beide broers totaal verschillend van karakter waren. Teus heeft een groot deel van zijn leven thuis gewoond op Groot Harselaar. Hij werd daar geboren op 22 juni 1855 en bleef er wonen tot zijn moeder in 1901 overleed. Stropen was één van de liefhebberijen van Teunis.

Ook in die tijd was dat verboden. Op een avond toen hij op weg was naar het bos achter Groot Harselaar om zijn strikken te legen had hij in de gaten dat er op hem werd geloerd door twee veldwachters. Via een omweg is hij terug gegaan naar zijn buurman. 'Buur, je mot me effe helpe', zei Teus. In een jute zak stopte hij een hoeveelheid droog blad en wat stenen.

Met zijn buurman op veilige afstand in zijn kielzog liep hij naar de strikken. In de buurt waar de veldwachters zich ophielden begon hij plotseling keihard te rennen. De veldwachters gingen achter hem aan. Teus was veel sneller maar nadat hij de veldwachters had afgepeigerd liet hij zich inhalen. Ze sommeerden hem de zak open te maken. Teunis weigerde en werd op grond hiervan mee genomen naar het bureau. Hier gelaste de hoofdveldwachter hem 'in naam der koningin' de zak te openen en leeg te schud-den. 'As je dat wil doe ik dat maor 't zal je spieten', zei Teunis en leegde de zak met bladeren en stenen door het kantoor. Intussen had de buurman de strikken gelegeerd en de oogst, vier hazen, werd gedeeld. Teus was een goed mens maar als hij gedronken had ging het soms helemaal fout. Dat blijkt uit het volgende verhaal. Op Groot Harselaar werkte Jan van Veldhuizen als knecht. Die hoorde op de hilt op de deel te slapen maar belandde op een zeker moment in de bedstee van Nennetje de zuster van Teus. Daar heeft zich blijkbaar het een en ander afgespeeld want kort na dit voorval diende de gevolgen zich

aan. Nennetje was zwanger van Jan. Dat bracht heel wat teweeg in huize Van de Heg. Vader Van de Heg verbood zijn dochter beneden haar stand, notabene een knecht!..... te trouwen en Jan van Veldhuizen werd onmiddellijk ontslagen.

Op een kwade dag kwam Jan van Veldhuizen Teunis tegen in Herberg Het Schaap in Barneveld. Er werd gedronken en Teus begon Jan te treiteren. 'Je mag dan bie heur hebbe gelegen, kriegen doe je heur nooit!', zou Teus hebben gezegd. 'Ik wil alles mit joe verwedde dat 't wel gaot gebeure', was de reactie van Jan. Er ontstond een handgemeen en er kwamen messen aan te pas. Teus kreeg een flinke jaap over zijn borst en Jan werd aan zijn schouder en arm verwond. De diender werd er ijlings bij geroepen en beiden verdwenen voor een korte periode in 'het gratis Rijksverblijf' in Utrecht. Opmerkelijk is dat later, toen Jan van Veldhuizen uiteindelijk toch zijn minnares trouwde, de relatie tussen Teunis en Jan uitstekend was. Beide zwagers werden dikke maten en kwamen veel bij elkaar over de vloer. Aan zijn kinderen liet Teunis het lidteken op zijn borst nog wel eens zien. Het leek er op alsof hij er een beetje trots op was. Nadat zijn vader was overleden woonde Teus en zijn broer Aart nog lange tijd samen met hun moeder op Groot Harselaar. Met een zekere regelmaat kwam Teus thuis met een glas teveel op. Dan was hij vaak in 'een kwaai bui' en kon hij erg vervelend zijn. Zijn broer Aart wist daar wel raad mee. 'Teus hou je gemak anders flikker ik je de deel op', zei Aart dan. Ging Teus door met drammen voegde Aart daad bij woord en werkte hij zijn broer niet zachtzinnig de deel op. Aart was wat kleiner van gestalte dan Teus maar ijzersterk met handen als kolenschoppen. Teus had ontzag voor zijn broer. Na zijn roes had hij altijd weer spijt van wat er was gebeurd. Al deze verhalen heb ik gehoord van Hendirk van de Heg de zoon van Teus. Na het overlijden van zijn moeder, op oudejaarsdag 1901, vertrekt Teus van Groot Harselaar en gaat voor een klein jaar inwonen bij zijn halfzus Evertje. Daarna vertrekt hij naar Bennekom. Bij de boer waar hij als dagloner werkte kwam hij Geurtje Folmer tegen. Geurtje werkte daar als dienstbode. Teus zag wel wat in deze boerendochter en probeerde het met haar aan te leggen. Dat lukte aardig ondanks het feit dat hij 22 jaar ouder was dan Geurtje.

Hij kon haar vader zijn. Ze trouwen op 21 februari 1903. Teus was 47 toen hij trouwde en Geurtje 25 jaar. De ouders van Geurtje waren overigens aanvankelijk niet zo blij met Teus. Er bloeide echter iets moois op tussen beiden en onze ruwe Teus viel als een blok voor deze jonge vrouw. Negen maanden nadat ze verkering kregen trouwen ze en anderhalf jaar later wordt hun liefde bekroond met de geboorte van hun dochter Zwaantje die wordt vernoemd naar haar oma.

Teus heeft er heel lang over gedaan om de stap te zetten naar de meiden en het huwelijk maar toen hij er eenmaal aan begon zette hij er de volle vaart achter.

*Geurtje van de Heg - Folmer die
'wilde Teus' aardig wist te temmen*

Vanaf zijn trouwen slaat Teunis om als een blad aan een boom. Hij drinkt niet meer, is zijn onrust kwijt en heeft zijn rust gevonden bij zijn vrouw die hij ontzettend lief had.

Door haar smolt zijn ruwe bolster als sneeuw voor de zon.

Samen krijgen ze zes kinderen. Het moet wel een bijzondere vrouw zijn geweest die dit ongeleid projectiel in de goede levensbaan wist te manoeuvreren.

Na Zwaantje, die in 1904 werd geboren, ziet Peter in 1907 het levenslicht. In 1909 volgt Hendrik en in 1912 Rijk. Inmiddels is de eerste wereldoorlog uitgebroken.

Maar oorlog of geen oorlog Teunis gaat onverstoord door en laat zich niet afleiden van zijn eigen plan.

Zoon Gerrit wordt in 1915 geboren en tenslotte zijn dochter Rijkje in 1918.

Wanneer zijn laatste dochter wordt geboren is Teunis inmiddels drieënzestig jaar. Het gezin kwam de 1e Wereldoorlog goed door. Het was een gelukkig en warm nest vertelde zijn zoon Hendrik mij. Als volwassen man sprak hij vol ontroering over zijn vader. Hij herinnerde zich dat hij als kind vaak met zijn vader mee mocht naar de paardenmarkt in Barneveld. Vader dronk dan stevast één maatje jenever en Hendrik kreeg een reep chocolade. De laatste jaren zijn niet makkelijk geweest voor Teunis.

Drie jaar is hij ziek geweest. Geurtje heeft hem vol liefde verzorgd. In het laatste jaar ging zijn gezondheid snel achteruit. Teunis wist dat zijn einde naderde. Het moeilijkste vond hij om zijn vrouw te moeten loslaten. In één van zijn laatste weken zat Teus in de zon voor het huis. Lopen kon hij nog nauwelijks. Een buurman zag hem zitten en liep naar hem toe en zei: 'wel buur 'k het eigeluk geen tied maar ik kom toch maor effe bie je zitte want marege kun je wel dood wezen.' Een staaltje van fijnzinnig meeleven zullen we maar zeggen.

Meestal droeg Teunis zijn ziekte zonder klagen maar soms werd het hem teveel.

Zoon Hendrik bezocht hem elke dag in zijn laatste weken. Teunis had veel pijn en voelde zich ellendig. 'Jong, ik wou dat ik er nie meer was ik viend het genog zo,...' Er viel een stilte en vader en zoon lieten de tranen de vrije loop. 'Ik zag mijn altijd zo stoere vader daar zitten en voelde me zo eindeloos machteloos', vertelde Hendrik mij. Kort voor zijn dood werd Teunis nog geopereerd maar het mocht niet meer baten. Hij overleed op 12 juli 1927 en werd in Bennekom begraven. Terwijl Teunis al zwaar ziek was kocht hij een boerderijtje onder Ederveen. Het boerderijtje werd gekocht in het jaar dat Teunis overleed. Hij heeft er zelf nooit gewoond. In september 1927, twee maanden na het overlijden van Teunis, verhuisde Geurtje met haar kinderen naar Ederveen. Het werd een moeilijke tijd want er was vijfduizend gulden voor het boerderijtje betaald. Teunis had drieduizend gulden hypotheek op het huisje genomen wat neerkwam op een jaarlast van 175 gulden. Dit bedrag was voor Geurtje moeilijk op te brengen maar met hulp van haar kinderen en de verkoop van groente en fruit van eigen bodem lukte het toch. Ook bracht de erfenis van Evertje van de Heg in die jaren enige verlichting in de financiële situatie van het gezin. Zij was een halfzuster van Teus en redelijk vermogend. Geurtje Folmer was een vriendelijke bedrijvige vrouw. Zij is de dood van haar man nooit te boven gekomen. Haar laatste periode van haar leven bracht ze door op Huize Danneborgh in Lunteren. Ze kon daar totaal niet wennen en verzonk in haar verdriet. Ze heeft ontzettend veel gehuild. Het laatste jaar leed ze aan dementie. Ze overleed in 1958.

4.3.1 ZWAANTJE VAN DE HEG 1904 – 1958

Zwaantje van de Heg is een dochter van Teunis van de Heg en Geurtje Folmer.

Ze wordt in Wageningen geboren op 31 juli 1904 en vernoemd naar haar grootmoeder Zwaantje van 't Hol. Het was een zorgenkind want Zwaantje was doofstom. Ze kon wel gebrekkig wat woorden zeggen en kon zelfs aardig liplezen. Van haarzelf zei Zwaantje altijd dat ze 'schoon was gelijk Juliana'. Ze bedoel-

de Prinses Juliana van Oranje. Daar leek ze ook wel een beetje op maar een schoonheid? Nou nee, niet echt. Zwaantje was een beetje ijdel en werd buitengewoon graag geprezen. Ook al ging het om de meest onbenullige dingen.

Wanneer ze koffie had gezet voor haar broers hoorde ze liever tien keer dat die zo lekker was dan negen maal. Haar broer Peter plaagde haar vaak en gooide dan haar koffie demonstratief door de gootsteen. Dan trok hij een vies gezicht en spoelde zijn mond wel drie keer. Dan werd Zwaantje echt verdrietig en Peter vond dat prachtig. Steevast zei hij later: 'Zwaantje dit was een grapje'. Maar Zwaantje kon dat niet waarderen. Zwaantje kon bijzonder goed overweg met naald en draad. Ze maakte exclusieve kleding voor veel opdrachtgevers tot ver in de omtrek. 'Ook voor dames van stand uit Utrecht', zoals ze trots aan een ieder die het wilde horen liet weten. Het was overigens geen gemakkelijk mens en ze was behoorlijk achterdochtig. Die achterdocht was ook wel mede een gevolg van haar handicap.

Ze had altijd het gevoel dat zij onderwerp van gesprek was ook al was dat niet zo.

Ze was buitengewoon zuinig.

Ze trouwde toen ze tweeënveertig was met Anthonie Adrianus van Ginkel. Meer bekend als Toon van Ginkel. Ze gaan in Ederveen wonen. Toon kon redelijk omgaan met het grillige karakter van zijn vrouw. Hij moest er echter wel aan wennen dat Zwaantje kon liplezen want dat vergat hij vaak en daardoor kwam hij wel eens in de problemen wanneer hij dacht dat Zwaantje toch niet hoorde wat hij zei. Dat was dan ook wel zo maar Zwaantje zag het wel!

Toen er eens een mooie vrouw voorbij liep wees Toon zijn zwager, die bij hem op bezoek was, op deze bevallige oogstrelende verschijning.

Beide zwagers waren het over eens; 'het was een lekker ding!' 'Wat een lekkere deern is dat, daar zou ik wel wat mee willen', zei Toon tegen zijn zwager. Zwaantje keek achterdochtig naar Toon en gebaarde gelijk naar haar zwager haar te zeggen wat Toon tegen hem zei. Voordat de zwager ook maar een woord kon zeggen zei Toon tegen Zwaantje: 'ik zei wat een lekker weer is het, daar zou ik wel meer van willen'. Zo was Toon er altijd op berekend om zich er uit te praten. Dat lukte hem overigens veelal heel goed. Ik zei het al, Zwaantje was zuinig van aard. Regelmatig hadden Toon en Zwaantje onenigheid over het moment wanneer in de herfst de kachel aan ging. Normaal gesproken doe je de kachel aan wanneer het kouder wordt maar dat was bij Zwaantje niet aan de orde. De kachel ging niet eerder aan dan 1 november. Vond je het voor die tijd te koud trok je maar een extra trui aan.

Dat zinde Toon totaal niet en hij klaagde regelmatig over de kou. Maar koud of niet koud, Zwaantje was onverbiddelijk!

Toon kon op z'n kop gaan staan, Zwaantje week niet van haar standpunt af. Ze heeft dit jaren volgehouden tot het moment onze Toon het helemaal met haar grillen had gehad en haar voor eens en altijd duidelijk maakte dat voortaan hij, en niemand anders, bepaalde wanneer de kachel aan ging. Zwaantje begreep dat het menens was en legde zich er mokkend bij neer.

Helaas had Zwaantje zelf geen kinderen. Dat heeft ze altijd betreurd. Regelmatig vroeg Zwaantje haar nichtjes te logeren. Ze beloofde de meisjes dan een heerlijke maaltijd.

Ze maakte hen duidelijk dat ze iets heel speciaals zou klaarmaken. Dat lekkere speciale etentje bestond dan tot grote teleurstelling van de meisjes altijd uit een broodje ei met rauwe radijs. En was het nu zo dat de marktprijs van de eieren een beetje hoger was dan de vorige week nam ze zelf geen ei en spaarde zo enkele centen uit. En waren de eieren toevallig fors aan de prijs kon ook Toon naar z'n ei fluiten. Zwaantje van de Heg overlijdt op 24 januari 1958 veertien dagen na haar moeder. Ze werd met haar solex omver gereden en dat werd haar fataal. Ze werd vierenvijftig jaar oud.

Het paar behoorde tot de Nederlands Hervormde Kerk. Zwaantje werd in Ederveen begraven. Toon van Ginkel hertrouwt na het overlijden van zijn vrouw met Jansje van Koesveld.

Hij overlijdt op 9 april 1989 op de leeftijd van 82 jaar.

*Zwaantje van de Heg zit naast
haar zus Rijkje van de Heg*

4.3.2 PETER VAN DE HEG 1907 – 1980

Ter oriëntatie geef ik een overzicht van het geslacht Peter van de Heg die ik nu ga beschrijven.

HENDRIK VAN DE HEG (1822)	X	ZWAANTJE VAN 'T HOL
TEUNIS VAN DE HEG (1855)	X	GEURTJE FOLMER
PETER VAN DE HEG (1907)	X	GERRITJE VERKUIL

KINDEREN

TEUNIS VAN DE HEG (1930)	EVERT VAN DE HEG (1932)	GEURT VAN DE HEG (1943)
-----------------------------	----------------------------	----------------------------

Peter was het tweede kind van Teunis van de Heg en Geurtje Folmer. Hij werd in Bennekom geboren op 29 januari 1907. Daar ging hij naar school. In zijn jonge jaren reisde hij regelmatig naar Maarssen om in de polder gras te maaien. Dat verdiende destijds goed. Later werkte Peter in een kininefabriek waar medicijnen werden geproduceerd. Het was een man die alles aanpakte om zijn gezin zo goed mogelijk te kunnen onderhouden.

Zo heeft hij ook een tijdje als boerenknecht gewerkt. Op een goede dag komt hij Gerritje Verkuil tegen. Dat leek hem wel wat. Het klikte heel goed tussen beiden en ze geven elkaar dan ook vol overtuiging het 'jawoord' op 15 januari 1930. Tien maanden later, op 10 november 1930, wordt het huwelijk bekroond met de geboorte van een zoon. Dit jongetje wordt genoemd naar zijn grootvader en krijgt de naam Teunis. Twee jaar later, op 13 december 1932 is er weer feest in huize Van de Heg want dan krijgt Teunis een broertje die de naam Evert krijgt. Na verloop van tijd wordt Peter chauffeur en krijgt hij een aanstelling als ambassadechauffeur in Den Haag. Hij was de privé chauffeur van een jonge prins uit India die in Den Haag als diplomaat was geplaatst.

Naast zijn taak als chauffeur fungeerde hij ook als bodygard van de prins. Dat was ook wel te begrijpen want Peter was een boom van een kerel en sterk als een beer. Peter werd dus ambtenaar en kreeg abso-

lute geheimhouding opgelegd. Dat was maar goed ook want op de achterbank van de diplomatenauto werd heel wat afgerommeld door de prins en zijn minnaressen. Maar Peter hield dit allemaal keurig onder de chauffeurspet en gunde zijn baas z'n pleziertjes. Hij kon zijn baas wel een beetje begrijpen, zo stelde hij, want die man was zo alleen en zover van huis! Later is het overigens met de prins slecht afgelopen want toen hij was teruggekeerd naar zijn vaderland werd hij kort daarna vermoord.

Peter ging weer op zoek naar werk en werd chauffeur bij een transportbedrijf dat zand en grind vervoerde. De oorlog breekt aan en net als de meeste Heggen duikt Peter het verzet in. Bij een vuurgevecht bij het kanaal bij Maarsen wordt een vriend van Peter gedood. Dat heeft veel indruk op hem gemaakt. Later wordt Peter zelf door de Duitsers tewerk gesteld in Rozenburg. Daar werkte hij als metselaar. Hij probeerde daar de voortgang te boycotten en te saboteren.

Peter van de Heg en Gerritje Verkuil

Aan het eind van de dag was zijn cementemmer nog net zo vol als aan het begin van de dag met dit verschil dat het cement in de emmer een steenlaag was geworden.

Dat werd natuurlijk opgemerkt. De bewaker pikte dat niet en gaf Peter op een kwade dag een geweldige dreun met een geweercolf tegen zijn hoofd. Hij belandde in het ziekenhuis en trof daar een arts. Peter had al snel door dat de arts 'een zuivere' was. Ze spraken samen over de toestand waarin beiden zaten en de arts gaf aan dringend melk, vlees en andere levensmiddelen nodig te hebben. Nu was het zo dat Peter zelf een paar koeien en varkens had. Aan eten was binnen het gezin dan ook geen gebrek. Peter, handelsman als hij was, stelde de arts een deal voor. Hij zou er voor zorgen dat de arts een fors aantal distributievoedselbonnen zou krijgen en in ruil daarvoor moest de arts Peter afkeuren voor het zware werk dat hij, gedwongen door de Duitsers, moest doen. Er werden foto's gemaakt van de nek van Peter en die werden door de arts gemanipuleerd. De deal slaagde. Peter werd afgekeurd voor alle diensten en de arts kreeg een forse hoeveelheid voedselbonnen. Ook gaf hij de arts nog een flinke hoeveelheid vlees en aardappelen. Zoveel als hij kon missen. Peter hield zich in de oorlog veel bezig met ruilhandel. Geld was er niet en als het er al was kon je bijna niets kopen. Met zijn broer Gerrit ruilde hij voedsel voor textiel en zo kwam het gezin heel redelijk de oorlog door. Midden in de oorlog wordt het derde kind van Peter en Gerritje geboren.

Wellicht heeft Peter er zelf ook van op gekeken want het was immers elf jaar geleden dat hun laatste kind werd geboren. Het werd weer een jongen die de naam Geurt krijgt vernoemd naar zijn oma Geurtje Folmer.

Hij zag het levenslicht op 21 april 1943. Na de oorlog wordt Peter chauffeur bij de landmacht. Dat is hij blijven doen tot aan zijn pensioen. In die periode verbleef hij veel in Den Haag en was hij meestal alleen in het weekend thuis. Dat was niet makkelijk voor zijn vrouw die de zorg had voor een kleuter en twee beginnende pubers.

Eén van de karaktertrekken van Peter was dat hij nogal driftig van aard was. Dat mag blijken uit de volgende anekdote. Bij een verhuizing groef hij een waslijn uit om die mee te verhuizen. Die waslijn was van hemzelf maar de buurman maakte daar ook gebruik van. De buurman was het er absoluut niet mee eens dat de waslijn werd meegenomen en maakte behoorlijk stampij. Peter werd tot het uiterste getergd en op een gegeven moment erg boos. In zijn drift haalde hij uit naar de buurman. Kwam hier een beetje het temperament dat zijn vader ook in zich had naar voren? De buurman liet het er niet bij zitten en de politie werd gewaarschuwd. Peter kreeg een boete. Laconiek betaalde hij de boete en zei: 'beter een boete betaald dan een slag voor je kop gekregen!' Als hobby deed Peter graag aan prijschieten. Hij was een goede schutter en bij prijschieten was het steeds weer raak.

Peter won altijd! In zijn jonge jaren stroomde Peter graag en probeerde hij menige haas van het land af te knallen. Het gezin was van Nederlands Hervormde huize. Vooral Gerritje was een gelovige vrouw. Later bezoekt het gezin de Pinkstergemeente waarin zij ook actief worden. Peter had het karakter van een 'echte Heg'. Hij was eigenzinnig en zette zijn eigen wil vaak door ook al ging dat wel eens ten koste van anderen. Hij hanteerde soms Spartaanse methoden in de opvoeding van zijn jongens. Wanneer Peter je mocht kon je met hem lezen en schrijven maar als dat niet het geval was had je een verkeerde aan hem. Het was een man die recht door zee was. Kortom een Heg met al zijn aardig- en eigenaardigheden. De sfeer in huize Van de Heg was meestal heel goed en gemoedelijk. Moeder Gerritje was een zorgzame vrouw, altijd bezig met de zorg voor man en jongens. Het zal voor haar ook wel niet altijd meegevallen zijn met al die hanen in huis.

De familiebanden waren goed en werden stevig onderhouden. Zo kon Peter uitstekend overweg met zijn broers en zussen. Vooral met zijn zus Rijkje had hij een sterke band.

Het gezin heeft in verschillende plaatsen gewoond. Vanuit Maarsen vertrekt men in 1953 naar Amersfoort. Daar woont het gezin 20 jaar. Peter en Gerritje brengen hun laatste jaren door in Barneveld. Daar zijn ze in 1973 gaan wonen. Hun zoon Geurt was al eerder naar Barneveld vertrokken. Na zijn pensionering is Peter nog een periode actief geweest in de zaak van zijn zoon Geurt. Peter van de Heg overleed op 3 april 1980. Hij werd 73 jaar.

Zijn vrouw Gerritje Verkuil overleed op 14 mei 1999. Zij bereikte de hoge leeftijd van 92 jaar. Beiden werden in Barneveld begraven.

4.3.2.1 TEUNIS VAN DE HEG 1930 – 1991

Ik kan me voorstellen dat het je zo nu en dan begint te duizelen met de beschrijving van al die Heggen. Heb je er moeite mee kijk dan nog even als geheugensteun naar het oriëntatie overzicht bij de beschrijving onder nummer 4.3.2. Teunis van de Heg was de zoon van Peter van de Heg en Gerritje Verkuil. Hij werd in Maarssen geboren op 10 november 1930.

Hij trouwde in Amersfoort toen hij vierendertig was op 28 oktober 1964 met Toos Wetters die twaalf jaar jonger was. Uit hun huwelijk worden geen kinderen geboren.

Teunis was een beetje een buitenbeentje in de familie. Hij zag en hoorde vreemde dingen en had wonderlijke visioenen. Zou dat in de genen hebben gezeten? Van zijn overgrootvader Hendrik van de Heg waren deze verschijnselen ook bekend. In zijn jongere jaren verzorgde Teus in Maarssen met een roeiboort de verbinding over het Amsterdam – Rijnkanaal tussen het dorp en het station. Het was een soort fiets- en voetgangerspontje. Hij zette de voetgangers en fietsers over en hij roeide de boot zelf. Door al

dat roeien raakte hij behoorlijk gespierd. Dat viel kennelijk op want Teus lag buitengewoon goed bij de meiden van het dorp. Bij het begin van de oversteek had Teunis een klein veerhuisje tot zijn beschikking. Dit werd een geliefde ontmoetingsplaats voor de jongens en meiden. Een plek voor 'hangjongeren' zouden we tegenwoordig zeggen. Het was daar een gezellige boel en er gebeurde daar van alles. Er stond een grammofoon in het schuurtje waaruit eigentijdse muziek uit de jaren zestig klonk en Teus had altijd wel een paar meiden om zich heen. Hij verkocht er ook koeken en chocola. Uiteindelijk was het Toos Wetters die hem aan de haak sloeg. Teunis was een sportman in hart en nieren en ook de boxsport had zijn belangstelling. Hij raakte bevriend met bokser Gerrit Huisstede van wie hij lange tijd sparringpartner is geweest. Huisstede was een befaamd boxer en later een zeer getalenteerde trainer. Teunis heeft lange tijd gewerkt als burgerchauffeur bij de luchtmacht. Later verhuist hij naar Hoensbroek in Limburg.

Teunis overleed op zestigjarige leeftijd in 1991. Hij overleed tijdens zijn vakantie in Zwitserland aan een hartstilstand. Teunis van de Heg en Toos Wetters hadden geen nakomelingen.

4.3.2.2 EVERT VAN DE HEG 1932 – 2009

Evert van de Heg was een zoon van Peter van de Heg en Gerritje Verkuil.

Hij was het tweede kind dat uit dit huwelijk werd geboren. Hij zag in Maarssen het levenslicht op 13 december 1932. Als kind werd Evert streng opgevoed en vader Peter hield er harde methoden op na. Hij gaat in Maarssen naar school. Evert is buitengewoon sportief. Hij kan prachtig kunstschaatsen en goed skiën. Evert wordt ouder en werd verliefd. Hij komt op zekere dag Hennie de Graaf tegen en dat is gelijk raak want Evert valt als een blok voor haar!

Op 11 februari 1955 trouwt Evert zijn Hennie.

Het huwelijk werd bekroond met twee kinderen. Zoon Peter werd op 1 augustus 1955 geboren en dochter Anita op 8 december 1962.

Evert was een bezige bij, een echte duizendpoot! Een man die altijd bezig was met klussen in en rond het huis. Een echte 'doe het zelve' die overal wel een oplossing voor wist.

Kortom een energiek en vindingrijk mens!

Hij had een vlotte babbel en een beetje bravoure. Een stoere kerel die nergens bang voor was, altijd op zoek naar uitdagingen en een hoofd vol plannen.

Hij was altijd in de weer en kon maar moeilijk stil zitten. Niet alleen de wintersport maar ook watersport had zijn aandacht. Zeilen en surfen kon hij als de beste en hij genoot van zijn motorboot. Daar voeren Evert en Hennie regelmatig mee naar het buitenland. Soms waren ze dan wel vier weken onderweg. Evert en Hennie waren dol op hun kleinkinderen. Kleindochter Lianne herinnert zich nog heel goed dat zij met haar ouders, broertjes en opa en oma naar 'het landje' gingen. Dat was een stuk grond dat Evert huurde bij de Loosdrechtse plassen waar ze in de zomer konden aanleggen met de boot. Met zwembandjes om mochten ze dan lekker dobberen en rond peddelen op de surfplank.

Ook het samen schaatsen met opa in Utrecht herinnert Lianne zich nog heel goed.

Evert stelde zijn kleindochter dan ook aan iedereen voor die hij maar enigszins kende. Apetrots was hij op zijn kleinkinderen! Ook de gezelligheid bij opa en oma thuis voelde als een warme deken. Vooral oma Hennie wist die sfeer te creëren herinnert Lianne zich.

Het karakter van Evert wordt bestempeld als een 'echte onvervalste Heg'.

Hoe dat er uit ziet? Een man die trots is op wat hij heeft bereikt, betrouwbaar maar ook materialistisch, behulpzaam, lief, zorgzaam, soms wat egoïstisch en vaak geheel overtuigd van eigen gelijk ook tegen beter weten in. En dat laatste ging bij Evert wel eens ten koste van anderen. Kortom een mens in al z'n facetten en met al zijn aardig- en eigenaardigheden.

En hoe vat ik dat nu kort samen? Een mooi mens, ...boeiend maar vermoeiend!

Evert was kraanmachinist van beroep. Hij heeft jaren gewerkt bij Van Seumeren Mammoet, een bedrijf dat gespecialiseerd is in het hijsen en verplaatsen van zware objecten.

Daarna heeft hij vijftien jaar als vertegenwoordiger gewerkt bij Van de Heg BV.

In 2009 ontstaan er gezondheidsproblemen bij Evert. Hij werd geopereerd aan een vernauwd bloedvat in zijn nek. Aanvankelijk zag het er na de operatie goed uit maar omdat de bloedtoevoer naar het hoofd kennelijk te groot was kreeg hij een aantal hersenbloedingen achter elkaar waarvan de laatste hem fataal werd. Hiermee kwam een einde aan het leven van een markante 'Heggentelg'.

Evert werd op 21 november 2009 begraven op de Algemene Begraafplaats in Maarsen.

Lisanne van de Heg herinnert zich haar oma Hennie de Graaf als een lieve warme vrouw. Buitengewoon zorgzaam en zacht van karakter. Al vrij vroeg werd bij haar de ziekte van Alzheimer vastgesteld dat na het overlijden van haar man snel verergerde.

Hennie de Graaf verblijft anno 2012 in een verpleeginstelling.

4.3.2.2.a PETER VAN DE HEG 1955

Peter van de Heg is een zoon van Evert van de Heg en Hennie de Graaf.

Hij werd in Oud – Zuilen geboren op 1 augustus 1955. Net als zijn vader kreeg hij een behoorlijk strenge opvoeding. Vanuit zijn kindertijd weet Peter nog dat hij, wanneer hij bij opa en oma Van de Heg in Amersfoort op bezoek was, stevast met opa naar de snackbar in de buurt ging en daar een zak snoep mocht uitzoeken. Als kind bezocht hij in Utrecht de lagere school en daarna de Koningin Juliana Mulo in Utrecht. Hierna ging hij aan de MTS in Utrecht bouwkunde studeren en daarna ging hij in deze tak verder studeren aan het Hoger Technisch Instituut in Amsterdam. Van de thuissituatie als kind herinnert hij zich nog de vakantie-reizen naar Zwitserland. In die tijd een hele onderneming. Peter herinnert zich zijn ouders als hardwerkende mensen. Naast zijn gewone werk was zijn vader in de avonden meestal in de schuur te vinden en was daar bezig met allerlei klussen. Hij repareerde auto's en machines. Moeder was altijd druk in het huishouden. Zo bleef er weinig tijd voor de kinderen over om leuke dingen te doen. Dat had ook tot gevolg dat de vader van Peter regelmatig van hem verwachtte ook allerlei klussen in en rond het huis te verrichten. Dat was lang niet altijd even leuk. Peter miste thuis de warme gezelligheid die hij bij zijn vriend thuis wel heeft ervaren. Wanneer ik aan Peter vraag wat voor jongen hij als tiener was zegt hij:

'Ik kreeg voor het behalen van mijn Mulo diploma en mijn 16^e verjaardag een Puch van mijn ouders. Ik was gek op brommer rijden en tijdens mijn verjaardag was ik de hele dag aan het toeren. Ik hield van verschillende muziekstijlen zoals de Stones, Beatles en ook het meer ruigere werk had mijn waardering. En omdat ik gek van voetbal was zal het je niet verbazen dat mijn idolen uit die tijd in die hoek moeten worden gezocht. Johan Cruijff en Johan Neeskens zijn daar voorbeelden van. Verder hield ik van flipperen, biljarten en uitgaan.'

Kortom een Hollandse jongen in al z'n facetten.

Na zijn studie gaat Peter in militaire dienst. Dat was een mooie tijd vooral door de saamhorigheid die hij met zijn maten heeft ervaren.

Hij werd ingedeeld bij de Genietroepen en werd na zijn opleiding tot sergeant aangesteld als instructeur. Zijn vader herinnert Peter zich als een gedreven man, ijverig, eigenwijs en snel aangebrand en vaak overtuigd van zijn eigen gelijk. Hij was sportief, schaatste en zeilde graag en stond met plezier op de surfplank. Ook op latere leeftijd. Hij was een echte doordouwer maar nogal egocentrisch en kon zich moeilijk de situatie van anderen inleven. Daar heeft Peter best last van gehad want van een hechte 'vader zoon' relatie is het nooit gekomen. Ik vraag Peter naar zijn werkverleden. Hij vertelt hierover:

'Ik ben ooit begonnen bij een bouwbedrijf als bouwkundig tekenaar, calculator en werkvoorbereider. Daarna heb ik via detacheringsbedrijven verschillende functies gehad. Ook heb ik gewerkt in de winkelinterieurbouw als technisch commercieel adviseur en manager. In 2001 ben ik bij de Gemeentelijke overheid terecht gekomen bij de afdeling bouw- en woningtoezicht'. En wat zijn de hobby's van Peter anno 2012? 'Ik kijk heel graag naar sport. Voetballen en schaatsen zijn daarbij favoriet. Ik houd ervan om in de natuur te wandelen. Vakanties breng ik graag rondreizend door al of niet met de caravan. Bergen hebben een magische invloed op mij. Daar krijg ik nooit genoeg van. Verder rijd ik heel graag in mijn riante BMW.

We gaan terug in de tijd. Naar midden jaren 70 van de vorige eeuw. Peter krijgt belangstelling voor de meiden en komt bij een vriend Monique Smit tegen. Het klikt tussen beiden en het stel trouwt op 19 oktober 1978. Samen krijgen ze drie kinderen; Marko, Frank en Lisanne.

Na een huwelijk van 26 jaar zijn Peter en Monique gescheiden.

Maar gelukkig komt er een nieuwe liefde in zijn leven. Peter komt Anja Cornuijt tegen en woont inmiddels enkele jaren met haar samen in Grashoek in Limburg.

In het echte 'Heggenkarakter' herkent Peter zich niet helemaal. Hij kan wel eigenwijs zijn, soms een beetje driftig en waardeert humor. Kinderen van Peter zeggen hierover:

'Peter komt stoer over. Hij is humoristisch, kan zorgzaam zijn en is zowel mentaal als fysiek een sterke persoonlijkheid. Hij kan heel wisselend op situaties reageren en kan moeilijk omgaan met emoties. Met zijn charismatische uitstraling is Peter nadrukkelijk aanwezig'.

De kinderen van Peter hebben mooie jeugdherinneringen aan hun vader.

Herinneringen aan zijn stoere buien wanneer hij op zondagmorgen na het douchen met ontbloot bovenlijf de kamer binnen kwam en zich overdreven manifesteerde als een bodybuilder. Het samen kip eten bij Restaurant Juffrouw Tok en de mooie boswandelingen en openhartige gesprekken.

Tot slot vraag ik Peter naar zijn rol als opa. Samen met Anja zijn ze grootouders van vier kleinkinderen waar ze heel blij mee zijn. Niels is het kleinkind die Peter verbindt aan de stamboom 'Van de Heg'. Hij zegt daarover: 'Niels geeft mijn leven een extra dimensie, ik ben heel gek op dat mannetje en ik vind het leuk om te zien hoe fijn zijn pappie en mammi met hem omgaan en hem heel veel aandacht schenken'. Een mooi slot van deze beschrijving dat tot nadenken stemt.

*Peter van de Heg
met zoon Marko en
kleinzoon Niels*

4.3.2.2.a.1 MARKO ALEXANDER VAN DE HEG 1983

Marko van de Heg werd op 29 december 1983 in Utrecht geboren.

Hij was het eerste kind geboren uit het huwelijk van Peter van de Heg en Monique Smit.

Aan het Oosterlicht College in Nieuwegein heeft hij het Atheneum afgerond.

Daarna studeerde hij aan de Hogeschool Utrecht. Daar behaalde hij het diploma Accountancy.

Hierna is hij verder gaan studeren aan NOVAA (Nederlandse Orde van Accountants-administratieconsulenten) om zijn AA-diploma en inschrijving in het register te behalen.

Tijdens zijn studie heeft hij vier jaar gewerkt als verhuizer en koerier.

Marko is werkzaam bij Flynth in Woerden. Een bedrijf gespecialiseerd in Accountancy, Audit Belasting- en Bedrijfsadvies. Marko is getrouwd met Marit Rietveld en trotse vader van Niels Julian Johannes van de Heg die werd geboren op 6 augustus 2010.

Wanneer we een paar karaktereigenschappen van Marko noemen vallen bescheidenheid, zorgzaamheid, sarcastische humor en doorzettingsvermogen op.

4.3.2.2.a.1.a NIELS JULIAN JOHANNES VAN DE HEG 2010

Niels van de Heg is de zoon van Marko van de Heg en Marit Rietveld.

Hij werd geboren op 6 augustus 2010.

4.3.2.2.a.2 FRANK COLLIN VAN DE HEG 1985

Frank Collin van de Heg is geboren in Maarssenbroek op 13 mei 1985.

Hij is een zoon van Peter van de Heg en Monique Smit. Net als zijn broer Marko heeft Frank zijn Atheneumstudie afgerond aan het Oosterlicht College in Nieuwegein.

Daarna studeerde hij Accountancy aan de Universiteit Nijenrode in Breukelen.

Tijdens zijn studie was hij werkzaam bij Deloitte. Na verloop van tijd realiseerde Frank zich dat zijn interesse toch ergens anders lag. Hij ging psychologie studeren aan de Universiteit in Utrecht. In 2011 behaalde hij zijn Master diploma. Sindsdien is Frank werkzaam bij de Rabobank in Amsterdam. Frank woont in Utrecht.

Herkenbare karaktertrekken: open en eerlijk, assertief, ongenuanceerd en 'allesdurver'.

4.3.2.2.a.3 LISANNE KARINA VAN DE HEG 1988

Twee zonen had het echtpaar Peter van de Heg en Monique Smit reeds.

Wat zullen ze trots geweest zijn toen op 10 oktober 1988 hun dochter Lisanne werd geboren.

Lisanne zag het levenslicht in Nieuwegein.

Net als haar beide broers studeerde ze aan het Oosterlicht College in Nieuwegein en behaalde daar haar diploma Atheneum. Ook zij ging Accountancy studeren aan de Universiteit Nijenrode in Breukelen.

Daar behaalde ze Bachelor in 2012.

Daarna is zij verder gaan studeren aan hetzelfde instituut voor haar Master in Controlling.

Tijdens haar Bachelor opleiding was zij werkzaam bij KPMG de Meern.

Daarna is zij gaan werken als controller bij GGD investments te Eindhoven.

Eigenschappen die voor Lisanne herkenbaar zijn: impulsief, emotioneel, initiatiefrijk en oprecht.

Lisanne woont samen met Martijn van Rossum.

Van Lisanne lezen we wat meer in de beschrijving van haar grootvader onder nummer 4.3.2.2.

4.3.2.2.b ANITA VAN DE HEG 1962

Anita van de Heg is een dochter van Evert van de Heg en Hennie de Graaf.

Ze werd in Utrecht geboren op 18 december 1962. Bij haar geboorte heeft ze al een broertje van zeven. Met recht dus haar 'grote' broer. Na de lagere school gaat ze naar de Mavo en daarna naar de Kweek-school. Aan haar schooltijd heeft ze niet zoveel herinneringen.

Van de lagere school herinnert ze zich nog wel een vriendinnetje waar ze veel mee speelde maar in het algemeen genomen was Anita een eenling. Ze is creatief aangelegd.

Ze boetseert graag en bovendien speelt ze accordeon. Ze is ook heel sportief want ze mocht vroeger graag zeilen, surfen, motorcrossen en schaatsen. Momenteel zijn skiën en reizen favoriet.

Ze gaat heel graag met het vliegtuig naar het buitenland om dan vervolgens met de auto dat land door te trekken. Ze is graag in de natuur en weet veel namen van planten, dieren en vogels. Als tiener houdt ze van Supertramp en Pinkfloyd. Wanneer ik naar haar karakter vraag zegt Anita: 'Ik ben recht door zee, eerlijk en soms niet zo tactisch in mijn reageren naar anderen. Ik wijk niet snel af van mijn mening wanneer ik denk dat ik gelijk heb.

Dit met alle consequenties van dien maar die accepteer ik dan ook'!

Tijdens het schrijven van dit boek is deze beschrijving voor mij heel herkenbaar geworden. Typisch een 'Van de Heg' noem ik dat.

Ondanks haar opleiding is Anita niet verder gegaan in het onderwijs. Het paste niet bij haar.

Ze ging als receptioniste werken bij een inkooporganisatie. Daarna werkte ze vijf jaar bij een meubel-tonzaal waar ze zowel de verkoop als administratie deed. Hier raakte ze ook uitgekeken en vervolgens vervulde Anita acht jaar een leidinggevende functie bij de PTT. Haar huidige functie is managementas-sistente bij een groot ICT bedrijf.

Op 6 juni 1983 trouwt Anita met Rene de Kruijf waarvan ze in 1998 is gescheiden.

Samen hebben Anita en Rene drie kinderen. Dochter Laura werd op 24 mei 1988 geboren en zoon Martijn op 18 oktober 1990. Twee jaar later op 13 oktober 1992 werd dochter Marlot geboren. Sinds 1998 is Anita samenwonend met Enrico Becattini waarmee ze op 15 oktober 2003 is getrouwd. Door dit huwelijk krijgt Anita er twee kinderen bij. Toen zij met Enrico trouwde had hij reeds twee kinderen, Allissa en Gianluca.

Wanneer ik Anita vraag of zij religieus is moet ze daar even over nadenken.

'Ik ben opgegroeid in de Pinkstergemeente. Ik durf niet te zeggen dat ik niet geloof,.....Ik geloof zeker niet in mensen!' Wanneer ik hierover nadenk vertaal ik het zo; Anita gelooft wel,.... maar is haar ver-trouwen in mensen kwijt.

4.3.2.3 GEURT VAN DE HEG 1943

Ruim veertig jaar keihard werken aan je levenswerk en het dan in enkele uren letterlijk zien opgaan in rook. Dat overkwam Geurt van de Heg op vrijdag 3 november 2006. Een felle uitslaande brand liet niets meer over van zijn kantorencomplex en het centraal magazijn van zijn groothandelsbedrijf. Het bedrijf Flevolicht en Wonen was in één klap gevloerd. Dat mag dan het geval zijn geweest met zijn bedrijf; voor Geurt van de Heg zelf gold dat allermint. De brand veroorzaakte innerlijke woede en teleurstelling maar gaf tegelijkertijd een enorme stoot energie. Geurt was de zestig reeds ruim gepasseerd en het was

niet vreemd geweest wanneer hij het bijltje er bij neer gegooid zou hebben. Niets bleek echter minder waar. Samen met zijn vrouw Margo en zijn zoons ging hij er keihard tegenaan.

'Ik stond er als een zombie naar te kijken. Het was net als of ik in een slechte film was terecht gekomen. Je beseft wat er gebeurt maar je gelooft je ogen niet. Het is je eigen bedrijf, je levenswerk dat voor je ogen afbrandt.

Ik was verbijsterd maar wist gelijk dat dit niet het einde was en dat ik er vol tegenaan zou gaan. Enkele uren na de brand zat ik met mijn vrouw en jongens al in vergadering om de eerste stappen naar een nieuwe start te bespreken, vertelde Geurt. En dat geeft nu net een bijzonder detail van het karakter van Geurt van de Heg weer. Ondernemingslust en veerkracht. En die twee eigenschappen kwamen hem bij de wederopbouw van zijn bedrijf zeer goed van pas. 'Gelukkig dacht mijn zoon Gerard Alexander aan de server waarin alle gegevens van het bedrijf waren opgeslagen. Hij wilde zelf het brandende gebouw in om deze te halen maar daarin heb ik hem tegen gehouden. De brandweermensen hebben de server weten te redden', vertelt Geurt. Margo, de vrouw van Geurt, stond haar man volledig ter zijde en hielp waar zij kon. Ze besloot haar baan bij een verzekeringsbedrijf op te geven en haar man en zijn zonen te ondersteunen bij de opbouw van het bedrijf. Haar standpunt was dat, ondanks de brand een ramp was, er toch ook weer nieuwe kansen en mogelijkheden ontstonden. Met veel energie en improvisatievermogen lukte het de familie Van de Heg om het bedrijf weer van de grond te krijgen en het mag worden gezegd; dit is een staaltje van puur ondernemerschap en doorzettingsvermogen. Het is een prachtig nieuw groothandelsbedrijf geworden dat zich bezig houdt met de ontwikkeling, productie en levering van een groot assortiment sfeer- en projectverlichtingsarmaturen, lampenkappen en meubelen. Men kan er voor een volledig interieur terecht behoudens stoffering.

Het is dan ook volkomen terecht dat Geurt van de Heg in 2008 tijdens de tiende Business Event in Barneveld tot ondernemer van het jaar werd gekozen. Je kunt bewondering hebben voor de manier hoe Geurt van de Heg zich zakelijk heeft ontwikkeld. Geurt werd midden in de tweede wereldoorlog geboren als derde zoon van Peter van de Heg en Gerritje Verkuil.

Hij werd in Maarssen geboren op 21 april 1943. Hij was een 'achteraankomertje' want toen hij werd geboren waren zijn broers al twaalf en tien jaar oud. Hij gaat eerst naar de basisschool en daarna naar de Technische School. Hij wilde automonteur worden. Toen hij zeventien jaar oud was ging hij werken bij een garagebedrijf. Zijn dienstplicht vervulde hij bij de Luchtmacht. Later gaat hij werken als burgermonteur in het leger. Toch wil hij wat anders.

Hij werd onrustig en het ondernemersbloed begint zich te laten gelden. Hij begint wat te handelen in goedkope verlichtingsartikelen. Hij verkoopt het vanuit een schuurtje bij zijn ouders aan familie en bekenden. 'Dat ging best goed. Daarna ben ik langs enkele winkels gegaan om mijn waren aan de man te brengen en dat lukte ook heel aardig. Ik wist dat hier meer mogelijkheden in zaten en ik vertelde mijn vader dat ik mijn baan er gedeeltelijk aan wilde geven. Hij verklaarde me voor gek want ik had immers een vaste aanstelling bij het Rijk. Die status werd destijds nog hoog gewaardeerd', vertelde Geurt.

Geurt zet zijn plannen door en begint in 1965 een groothandel in lampen. Hij bezoekt beurzen en produceert zelf lampenkappen. Veel thuiswerkers gaan voor hem aan de slag. Vanuit Amersfoort verhuist Geurt naar Barneveld. Hij trouwde in 1968 toen hij 25 jaar was met Berendina Meijer. Anderhalf jaar later wordt hun eerste kind geboren. Het is een jongen en krijgt de naam Mark Peter. Zakelijk gaat het uitstekend. Het bedrijf verhuist diverse malen om door te kunnen groeien. Er worden verschillende winkels geopend in verlichtingsartikelen en meubelen. Het echtpaar krijgt samen nog twee kinderen. Zoon Harm Robin wordt geboren op 11 februari 1974 en zoon Gerard Alexander ziet op 13 juni 1985 het levenslicht.

Na zijn scheiding van zijn eerste vrouw trouwt Geurt opnieuw met Margo Niemeijer.

Dit huwelijk wordt op 23 januari 1999 bekroond met de geboorte van zoon Jasper Martijn.

Na de brand in 2006 werd er een geheel nieuw bedrijf gebouwd aan de Harselaarseweg in Barneveld. Een bedrijfspand met een schitterende uitstraling. Bij van de Heg werken 125 medewerkers en men ex-

porteert naar 12 landen. Het bedrijf heeft zich sterk ontwikkeld en kent 4 woonwinkels. Werkelijk alles is hier te vinden op het gebied van wonen, verlichting en accessoires. Het mag gezegd; Geurt van de Heg heeft samen met zijn vrouw en zonen een prachtige prestatie neergezet. En in zijn geval is gebleken dat Geurt van de Heg doorgaat waar anderen stoppen!

*Jasper, Alexander,
Robin en Mark-Peter
van de Heg*

4.3.2.3 a MARK PETER VAN DE HEG 1970

Mark Peter van de Heg is de zoon van Geurt van de Heg en Berendina Meijer.
Hij is geboren op 16 januari 1970.
Mark Peter is ongehuwd en woont in Amersfoort.
Hij is hoofd verkoop in het bedrijf van zijn vader.

4.3.2.3 b HARM ROBIN VAN DE HEG 1974

Harm Robin van de Heg is de zoon van Geurt van de Heg en Berendina Meijer.
Hij werd op 11 februari 1974 geboren.
Hij is ongehuwd en vader van Daan van de Heg geboren 17-12 1999
Harm Robin woont in Harderwijk en is winkelchef van Flevolicht Amersfoort.

4.3.2.3.b.1 DAAN VAN DE HEG 1999

Daan van de Heg is de zoon van Harm Robin van de Heg.
Hij werd geboren op 17 december 1999

4.3.2.3.c GERARD ALEXANDER VAN DE HEG 1985

Gerard Alexander van de Heg is de zoon van Geurt van de Heg en Berendina Meijer.
Hij werd geboren op 13 juni 1985.
Hij heeft een samenlevingscontract met Esther Vooges en samen hebben Alexander en Esther twee kinderen.

Sofie Anne Mia van de Heg geboren 18 september 2009, en Femke Ina Esther van de Heg geboren 26 april 2011

Hij woont in Waddinxveen en is werkzaam in de ICT.

4.3.2.3.c.1 SOFIE ANNE MIA VAN DE HEG 2009

Sofie van de Heg is de dochter van Gerard Alexander van de Heg en Esther Vooges
Ze werd geboren op 18 september 2009

4.3.2.3.c.2 FEMKE INA ESTHER VAN DE HEG 2011

Femke van de Heg is de dochter van Gerard Alexander van de Heg en Esther Vooges
Ze werd geboren op 26 april 2011

4.3.2.3 d JASPER MARTIJN VAN DE HEG 1999

Jasper van de Heg is de zoon uit het 2e huwelijk van Geurt van de Heg met Margo Niemeijer.
Hij werd op 23 januari 1999 geboren.

4.3.3 HENDRIK VAN DE HEG 1909 – 2001

Oriëntatie overzicht

HENDRIK VAN DE HEG (1822)	X	ZWAANTJE VAN 'T HOL
TEUNIS VAN DE HEG (1855)	X	GEURTJE FOLMER
HENDRIK VAN VAN DE HEG (1909)	X	JANNETJE VERKUIL

KINDEREN

TEUNIS (1931) METJE (1933) TEUNIS (1936) HENDRIK JAN (1941)
EVERT (1943) EVERT (1944) GERDA (1947) GERDA (1949)

Met Hendrik van de Heg heb ik gesproken in zijn woonplaats Niewer Ter Aa, een klein dorp bij Breukelen. Deze man heeft een bewogen leven achter de rug. Ongelooflijk wat hij heeft moeten doorstaan. Toen ik hem sprak was hij de tachtig ver gepasseerd. Direct viel mij zijn levenslust op. Vrolijk, assertief, veerkrachtig en scherpzinnig. Een plezierige man om mee te praten. Toen ik hem voor het eerst ontmoette voelde dat gelijk als 'eigen familie'.

En eerlijk gezegd, dat voel ik niet zo snel. Maar bij hem voelde dat wel zo!

Hij vertelde me veel mooie familie verhalen. Toch kwamen er ook de tranen naar boven tijdens ons gesprek. Dat was op het moment dat hij over het vreselijke ongeluk sprak dat zijn zoon Evert was overkomen. Deze jongen verongelukte met zijn opgevoerde brommer nog maar 22 jaar oud.

Mijn ogen werden getrokken naar een foto met een vriendelijk lachende jongenman.

Dat moet Evert zijn, dacht ik. Hendrik zag dat ik naar de foto keek, pakte de foto en zei: 'Moet je zien, wat een prachtkerel, in één klap weg.'

Ook over het tragische levenseinde van zijn vrouw Jannetje Verkuil sprak hij met pijn in z'n hart. Maar wanneer hij over zijn vader vertelde kreeg hij sterretjes in zijn ogen. Hij vertelde dat hij samen als tienjarig jongetje met zijn vader naar de paardenmarkt ging. Ze liepen van Bennekom naar het station Ede-Wageningen en gingen met de trein naar Barneveld.

Hendrik kreeg dan altijd een reep chocola van zijn vader. Ze gingen dan vaak even langs bij tante Evertje, een halfzuster van zijn vader. 'Dat was een knap wijf met een goed hart die voor mijn vader en ons gezin alles kon missen. Wanneer ze wist dat ik kwam bakte ze krentenbrood. Ik ruik nog de lucht als ik er aan denk', zei Hendrik.

Ook vertelde Hendrik dat hij zich heel goed de familiebezoekjes herinnerde aan zijn oom Aart en tante Aaltje die op de Bruinhorst onder Lunteren woonde.

Hij herinnerde zich de begrafenis van deze oom Aart van de Heg nog heel goed.

Deze Aart van de Heg was mijn opa die ik zelf overigens niet heb gekend.

'Toen woonden ze op de Anna Maria Hoeve op de Biezen. Dat was een grote boerderij.

Het was een grote begrafenisstoet met veel volgkoetsen achter de lijkkoets. En daar zaten dan alleen de vrouwen in want de mannen liepen van het sterfhuis naar de begraafplaats achter de lijkkoets. Ik herinner me nog heel goed dat de hele kamer en deel propvol met mensen zaten die de begrafenis bijwoonden. Dat was ook geen wonder want het waren plezierige gastvrije mensen. Ik weet dat oom Aart veel heeft gedaan voor ons gezin nadat mijn vader was overleden', vertelde Hendrik. Dat was een moeilijke tijd want zijn vader had kort voor zijn dood een boerderijtje gekocht onder Ederveen. Daar zat een behoorlijke hypotheek op. Hendrik was het derde kind van Teunis van de Heg en Geurtje Folmer. Hij werd geboren in Wageningen op 1 juli 1909. Met plezier vertelde hij over zijn jeugd. 'We hadden het thuis goed. We waren niet rijk maar het was altijd gezellig. Moeder was overbezorgd en vader was een stoere kerel. Vroeger, toen hij nog niet was getrouwd, ging het wel eens mis met hem.

Dan was er drank in het spel. Hij heeft zelfs nog gevochten met zijn zwager en dat kwam beide heren op een korte periode 'brommen' te staan als je snap wat ik bedoel.

Maar voor ons als vader en echtgenoot van mijn moeder was het een fijne joviale en vriendelijke man. Ik kon mij geen betere vader wensen!', vertelt Hendrik.

Hendrik groeit op en het begint te kriebelen. Hij komt Jannetje Verkuil tegen en die vindt hij meer dan aardig. Wanneer hij 21 jaar is trouwt hij op 27 februari 1931 met Jannetje die een jaar ouder is dan Hendrik. Op 4 oktober in datzelfde jaar wordt Hendrik vader van een zoontje die Teunis wordt genoemd. Helaas overlijdt dit jongetje vier maanden later op 9 januari 1932.

Maar Jannetje raakt opnieuw zwanger van Hendrik en het echtpaar krijgt op 18 juli 1933 een dochter die de naam Metje krijgt genoemd naar haar oma van moeders zijde.

Drie jaar later werd het gezin verblijd met een zoon die wederom de naam Teunis draagt.

Hij werd geboren op 27 augustus 1936. Later vertrekt deze zoon naar Australië.

Dan volgen er twee jongens Hendrik Jan en Evert. Hendrik Jan werd geboren op 13 maart 1941 maar overlijdt nog geen maand later op 10 april 1941.

Evert ziet op 28 augustus 1943 het levenslicht maar overlijdt vijf dagen later.

Ik realiseer me dat ik deze feiten wel erg zakelijk beschrijf maar ben me er terdege van bewust welk drama hier achter steekt. Dat heeft vader Hendrik van de Heg mij echt wel duidelijk gemaakt. En de rampspoed stopt hier niet mee.

In 1944, op 29 november wordt weer een zoontje geboren. Hij krijgt wederom de naam Evert. De jongen wordt genoemd naar grootvader Verkuil. Hoewel Hendrik veel van al zijn kinderen hield was Evert toch wel zijn oogappel. De knaap had een beetje het karakter van zijn grootvader Teunis van de Heg zo vertelde hij mij. Hij was op de brommer een echte hardrijder. Dramatisch komt deze jongen op 4 juni 1967 aan zijn einde. Met zijn brommer wordt hij geschept door twee tegemoetkomende treinen en dat liep fataal af.

Als zevende kind van het echtpaar kwam Gerda ter wereld. Ze werd geboren op 8 november 1947. Precies een maand later overlijdt dit meisje. Het laatste kind dat het echtpaar krijgt is een dochter. Ook zij wordt Gerda genoemd. Zij werd geboren op 2 januari 1949. Wanneer ik deze geschiedenis op me laat inwerken denk ik; 'waar haalde deze man zijn veerkracht vandaan?' Hendrik van de Heg heeft het grootste deel van zijn leven gewerkt bij een verzinkerij in Maarssen.

8 maart 1963 is een zwarte dag voor Hendrik en zijn kinderen. Jannetje Verkuil, vrouw en moeder, komt tragisch aan het eind van haar leven. En zo heeft Hendrik zijn levensverhaal aan mij verteld. Ik weet nog dat er hierna een stilte viel. Een veelzeggende stilte. We keken elkaar aan en hij zei: 'Ja jong, dat is heel wat is het niet? Er is zoveel gebeurd. Maar die jongen,... dat hakte er in dat kan ik je vertellen', zei hij terwijl hij de foto van Evert, waarmee hij het hele gesprek in zijn handen heeft gezeten, weer terug zette op het dressoir.

Er rolde tranen over zijn wangen. Na het overlijden van zijn eerste vrouw is Hendrik opnieuw getrouwd met Elsje Korthals. Toen ik terug reed naar Barneveld realiseerde ik me dat ik deze middag had gesproken met een bijzondere man uit het geslacht van de familie Van de Heg.

Ik voelde grote bewondering voor hem. Wat een veerkracht had die man! Het leven van Hendrik gaat verder. Inmiddels is hij de negentig gepasseerd. Hendrik is altijd een krachtige man geweest en gebleven. Zowel mentaal en lichamelijk bleek hij zeer sterk. Toch eist de ouderdom ook bij Hendrik haar tol. Na lang overwegen besluiten Hendrik met zijn tweede vrouw te verhuizen naar een aanleunwoning van een verzorgingshuis in Breukelen. Een jaar later struikelt Hendrik over een snoer en breekt zijn heup. Hij werd naar het ziekenhuis gebracht en geopereerd. Hij heeft 3 maanden in het ziekenhuis gelegen. Hendrik raakt in het ziekenhuis zwaar in de stress. Vanuit het ziekenhuis gaat hij voor revalidatie naar een verpleeghuis. Hij gaat zijn bed uit op het moment waarop dat nog niet verantwoord was en vernielde daarmee zijn heup definitief. Hendrik raakt meer en meer in de stress en haakt af.

Zijn 92^e verjaardag, op 1 juli 2001, werd in het verpleeghuis gevierd.

Het gaat echter niet goed met Hendrik en hij overleed op 25 augustus 2001.

Zo verdween ook deze sterke man 'in de tijd die voorbij ging'. Een tijd die nu geschiedenis is. Hendrik werd begraven in Nieuwer Ter Aa. Zijn tweede vrouw overleed enige tijd later.

*Hendrik van de Heg en
Jannetje Verkuil*

4.3.3.1 TEUNIS VAN DE HEG 1931 – 1932

Teunis van de Heg was de eerste zoon uit het huwelijk van Hendrik van de Heg en Jannetje Verkuil. Hij werd geboren op 4 oktober 1931 en overleed enkele maanden later op 9 januari 1932.

4.3.3.2 METJE VAN DE HEG 1933

HENDRIK VAN DE HEG (1822)	X	ZWAANTJE VAN 'T HOL
TEUNIS VAN DE HEG (1855)	X	GEURTJE FOLMER
HENDRIK VANVAN DE HEG (1909)	X	JANNETJE VERKUIL

KINDEREN:

TEUNIS (1931) **METJE (1933)** TEUNIS (1936) HENDRIK JAN (1941)
EVERT (1943) EVERT (1944) GERDA (1947) GERDA (1949)

Metje van de Heg werd als tweede kind geboren uit het huwelijk van Hendrik van de Heg en Jannetje Verkuil. Dat was op 18 juli 1933. Metje heeft heel wat meegemaakt in haar leven. 'Dat is wellicht de reden dat ik heel goed met mijn vader kon opschieten. Ik was het tweede kind en heb bewust meegeemaakt hoe mijn twee broertjes en een zusje als baby stierven en voordat ik werd geboren hadden ze al een kind verloren. Ik vergeet nooit de beelden van mijn vader hoe hij deze kinderen het huis uitdroeg om te gaan begraven. Ook vergeet ik nooit het intense verdriet dat mijn moeder heeft doorgemaakt. Die beelden staan blijvend op het netvlies en draag je heel je leven mee. Ook het overlijden van mijn moeder en broer Evert hebben hun sporen nagelaten. Er gebeurde zoveel binnen ons gezin. Ik kan wel zeggen dat ik een behoorlijke rugzak heb. Daar kwam ook nog bij dat mijn broer Teunis in 1959 naar Australië vertrok. Mijn moeder vond dat verschrikkelijk. Hoewel mijn broer voor drie jaar zou vertrekken wist moeder vanaf het begin dat dit blijvend zou zijn. Ze voelde dat zo en ze heeft gelijk gekregen! Ook mijn vader heeft hier onder geleden maar ik sta nog steeds versteld van de veerkracht en het optimisme van die man', vertelde Metje mij.

Metje herinnert zich haar vader als een harde werker. 'Hij stak de handen behoorlijk uit de mouwen. Hij werkte bij een zinkfabriek in Maarssen en om extra inkomen te verdienen ging hij vaak werken in de hooibouw of appels plukken. Zo verdiende hij extra bij. Mijn vader wilde het allerbeste voor ons. Ik werd naar zwemles gestuurd en mocht naar de gymvereniging. Moeder was een erg zorgzame vrouw. Overbezorgd! Maar wat wil je ook na alles wat ze had meegemaakt. Na mijn schooltijd ben ik gaan werken in de huishouding bij het gezin van een dominee. Dat heb ik drie jaar gedaan. Henk Broers, mijn man, woonde twee huizen verder van mijn ouderlijk huis. Als kind was ik al verliefd op hem. Hij zag er ook zo stoer uit! Maar Henk ging naar de marine en ik zag hem lange tijd niet. Al die tijd is mijn verliefdheid in stilte voor hem gebleven. Toen hij terug kwam wakkerde het liefdesvuur bij ons beiden aan en zijn we verloofd. Daarna ging Henk weer weg. Nu voor anderhalf jaar naar Nieuw Guinea. Voor mij betekende dat weer wachten! Maar nu was het anders. Kort na zijn terugkomst zijn we getrouwd. Dat was op 11 juni 1954', vertelt Metje. Henk en Metje krijgen samen vier kinderen. Vier zonen! Nadat Henk uit Nieuw Guinea was teruggekeerd is hij in de bouw gaan werken. Henk was een vakman in het metselen. Maar dan ontstaan er problemen.

Hij krijgt een ernstige hernia en na een lange ziekteperiode werd hij afgekeurd. Hij is dan zesenvieftig jaar oud. Daar heeft Henk grote problemen mee gehad.

Hij voelde zich buiten spel staan. Zowel lichamelijk als psychisch was dit een moeilijke periode die z'n weerslag had op het gehele gezin. Later krijgt Henk ook problemen met zijn longen. Toch probeert hij weer

uit het donkere dal op te klimmen en na een periode van vallen en opstaan lukte dat. Hij vindt werk bij een schildersbedrijf. Daar werkte hij in het magazijn. 'Ik verdiende daar nauwelijks wat mee maar ik had weer een doel en contacten. Ik voelde me weer nuttig', vertelt Henk. Tien jaar heeft hij bij de schilder hand- en spandiensten verricht. Inmiddels was hij ook aan andere activiteiten begonnen. In de woonkamer van Henk en Metje hangen een paar mooie schilderijen. Ook staat er een prachtige zeilboot en enkele mooie siertafeltjes. Al deze decoraties zijn van de hand van Henk. Het leven van Metje, Henk en de kinderen verloopt verder in haar normale rustige gang. De vier zonen groeien op van peuters tot kleuters en volgen de gebruikelijke weg naar pubers. Je weet wel dat is die periode dat de ouders wel erg lastig worden voor hun kinderen. Alle vier volgen ze een gedegen opleiding en vinden uitstekende banen. Uiteindelijk volgen de jongens de weg van huisje, boompje, beestje! Ze trouwen, krijgen kinderen en zorgen er voor dat Metje en Henk hun hart kunnen ophalen in een actieve rol van oma en opa. Met een zekere regelmaat bezocht Metje haar broer Teus in Australië. Zo ook in juni 2008. Op aandringen van Henk gaat Metje met één van haar zonen naar haar broer. Henk zelf mocht op dat moment niet vliegen om gezondheidsredenen. Metje weet dat haar broer op dat moment ernstig ziek is. Ze blijft er maar een week. Een week die enerzijds heel verdrietig was want haar broer overlijdt één dag voor haar vertrek naar Nederland. Anderzijds is Metje heel dankbaar dat ze juist op dat moment bij haar familie in Australië aanwezig was en nog afscheid heeft kunnen nemen van haar broer Teus. Op de dag van vertrek naar Nederland viel het afscheid van haar schoonzus en neven haar zwaar. Inmiddels zijn Henk en Metje anno 2012 bijna zestig jaar getrouwd. Voor mij staat vast dat Metje van de Heg de veerkracht, het optimisme en doorzettingsvermogen in de genen heeft meegekregen van haar vader Hendrik.

Kinderen geboren uit het huwelijk van Metje van de Heg en Henk Broers zijn:

Hendrik Broers 21 februari 1956, Wilhelmus Martinus Broers 2 juli 1957, Rob Broers 3 juli 1962 en Olaf Broers 5 november 1963.

*Metje van de Heg en Henk Broers
met hun zonen Olaf, Martin, Erik
en Rob*

4.3.3.3 TEUNIS VAN DER HEG 1936 – 2008

Teunis van 'der' Heg. Dat valt op want het tussenvoegsel 'der' is afwijkend van onze originele familienaam. Dit komt echter door een fout in de administratie van de gemeente Blacktown in Australië. Deze fout is nooit hersteld vandaar dat de tak in Australië door het leven gaat als familie Van der Heg. Teunis is het derde kind van Hendrik van de Heg en Jannetje Verkuil. Hij werd in Maarssen geboren op 27 augustus 1936 en vernoemd naar zijn opa Van de Heg. Hij en zijn kinderen vormen de Australische tak van onze familie.

Toen Teunis geboren werd had hij reeds een broertje en een zusje. Zijn zusje heette Metje en zijn broertje droeg dezelfde naam als Teunis. Helaas overleed dit jongetje 3 maanden na zijn geboorte. Teunis heeft zijn oudere broer dus niet gekend. Na Teunis worden er nog 5 kinderen geboren. Net als zijn zus Metje heeft Teunis veel meegemaakt binnen het ouderlijk gezin.

Ik schreef hier al uitvoerig over bij de beschrijving van zijn zus Metje.

Teus gaat naar de lagere school in Maarssen. Als kind is hij een doerak. Op een leuke manier heel ondeugend en vol actie. Wanneer hij 14 jaar is gaat hij aan het werk. Studeren zag hij absoluut niet zitten. Hij wilde zijn handen gebruiken. Wel deed hij de avondschool voor Metaalbewerking. Dat had zijn interesse en daar slaagde hij dan ook voor. Na zijn schooltijd ging hij werken bij Hazemeijer Metaal in Breukelen. Hier had Teus het na verloop van tijd niet meer zo naar zijn zin en hij ging in de bouw werken. Dat beviel hem goed. Teus was gek op voetbal, daar was hij goed in. Hij was lid van een voetbalvereniging in Maarssen. Hij was bevriend met Jan Slager. Dat was een vriendschap door dik en dun. De familie Slager had het plan opgevat te emigreren naar Australië. Zijn vriend Jan vroeg hem of hij niet mee wilde emigreren. Dat leek Teus wel wat. In de jaren 50 van de vorige eeuw zijn veel Nederlandse gezinnen vertrokken naar Australië, Canada en Amerika. Kennelijk trok dit avontuur ook Teus sterk aan want hij besloot met de familie Slager te vertrekken naar Australië.

Dit besluit werd ook wel mede ingegeven door de omstandigheden die in Nederland golden. Door de overheid was in die tijd een bestedingsbeperking ingesteld en de lonen lagen laag. In het begin had Teus niet de intentie om te emigreren maar was van plan om een jaar of drie weg te blijven. Hij wilde gewoon de mogelijkheden onderzoeken die het land te bieden had voor jonge kerels als hij. En zo vertrok Teus op 22 jarige leeftijd op 26 juni 1959 met M.S. Johan van Oldenbarnevelt naar het verre Australië. Dit tot groot verdriet van zijn ouders. Vooral zijn moeder had hier heel veel moeite mee. Op 1 augustus 1959 kwam Teus in Sidney aan. Bij aankomst werd hij samen met de familie Slager opgevangen in een speciale accommodatie voor migranten 'Scheyville Migrant Accomodation'. Hier verbleven ze 19 dagen. De accommodatie was weinig bemoedigend. Er was een gaarkeuken en het verblijf daar was een troosteloze aangelegenheid. Hierna vertrok Teus naar Cronulla. Daar verbleef hij een jaar. Uiteindelijk komt Teus in Blacktown terecht waar zijn vrouw Alie anno 2012 nog woont. In Australië kan Teus aan de slag in de bouw. Hij werkt er 25 jaar als opperman.

Daarna komt hij in gemeentelijke dienst van de gemeente Blacktown.

Daar vervulde hij gedurende 24 jaar verschillende functies. Hij stopte met werken in het jaar 2000. Zoals geschreven vertrok Teus met de familie Slager omdat hij zeer goed bevriend was met zoon Jan. Na verloop van tijd krijgt Teus belangstelling voor de meiden en de zus van Jan vindt hij heel aantrekkelijk. Dat is Alie die negen jaar jonger is dan Teus. Ook Alie ziet wel wat in Teus en het paar trouwt op 11 april 1964 in de St. Patricks Catholic Church in Blacktown.

Teus is dan inmiddels 27 jaar oud. Samen bouwen ze aan de toekomst in Blacktown. Anderhalf jaar na hun huwelijk wordt hun liefde bekroond met de geboorte van een zoon.

Hij krijgt de naam James van der Heg en ziet het levenslicht op 13 oktober 1965. Twee jaar later, op 31 augustus 1967 wordt Hendrik geboren. Hij werd naar zijn grootvader genoemd. Darren van der Heg is de derde zoon die uit dit huwelijk werd geboren en hij kwam op 17 juni 1970 de wereld binnen. Teus heeft het in Australië niet altijd even gemakkelijk gehad. Hij heeft veel verdriet op afstand meegemaakt. Zoals in 1963, het jaar dat zijn moeder op tragische wijze om het leven komt. Elke week schreef Teunis zijn moeder een brief. Daar was ze geweldig blij mee. Wanneer ze weer een brief van Teus had gekregen ging ze snel naar haar dochter Metje om al het nieuws te vertellen. En dan het jaar 1967, het jaar dat Teus hoorde dat zijn broer Evert om het leven was gekomen door een fataal ongeluk. Daar heeft Teus ook veel verdriet van gehad. Hij had zijn broer nog twee keer gezien na zijn vertrek naar Australië. Beide keren was Evert op doorreis toen hij op de Willem Ruys voer als hofmeester. Het waren emotionele ontmoetingen. Al dit verdriet moest Teus zelf verwerken in dat verre Australië. Het is 1974. Er gebeurt wat opmer-

kelijks. Teus krijgt last van heimwee naar Nederland. En wel zo sterk dat hij zijn huis verkocht en met zijn gezin naar Nederland terug ging. Maar uiteindelijk vond hij ook in Nederland geen rust en besloot het gezin dat Australië toch hun vaderland zou zijn. Na vijf maanden keerde het gezin dan ook weer terug. Terug in Australië werkten beiden hard met als doel een comfortabel leven op te bouwen.

Alie werkte vele jaren in verschillende delicatessenwinkels en slagerijen.

Samen hebben Teus en Alie ook enkele jaren een eigen snackbar gerund.

Teus had verschillende hobby's. Zijn leven lang is hij gek op voetbal gebleven. Zo kon hij er verschrikkelijk van balen wanneer Duitsland tijdens belangrijke wedstrijden won van Nederland. Teunis was geen lid van een kerk. Hij trouwde in de kerk omdat zijn schoonvader dat graag wilde. Zijn karakter was van het gehalte 'ruwe bolster blanke pit'. Altijd volledig loyaal aan zijn vrouw, kinderen en vrienden. En wanneer hij bij zijn maten in de club was en zijn kleinkinderen kwamen op bezoek verliet hij de club altijd eerder omdat zijn kleinkinderen kwamen. Teus was een man recht door zee, iemand waar zijn familie en vrienden voor de volle honderd procent van op aan konden. Hij stond altijd voor de ander klaar. Zijn kinderen gaf Teus een gedegen opvoeding en regels waren regels. Drie keer is Teunis na zijn verblijf in 1974 nog in Nederland geweest. In 1979, 1990 en 1996.

In het jaar 2000 is Teus gestopt met werken. Hij genoot van zijn eigen stekkie, zijn eigen tuin en sinaasappel- en mangobomen. Teunis was altijd een gezonde sterke kerel geweest. Tot in december 2007 blaaskanker werd geconstateerd. Hij werd geopereerd en onderging een aantal chemokuren. Zijn toestand verslechterde echter snel en hij overleed op 30 juni 2008.

Teunis werd 71 jaar. Hij werd gecremeerd en voor hem werd een gedenksteen geplaatst op de begraafplaats 'Pinegrove Cemetary Minchinbury'.

Gezinsfoto van Teunis van der Heg en Alie Slager (Australië)

Voor: v.l.n.r. Nathan, Meagan, Alie, Kaitlyn en Brooke van der Heg

Achter: Teus, Darren, Henk, Natalie en Lauren van der Heg

4.3.3.3a JAMES VAN DER HEG 1965

James van der Heg is de zoon van Teunis van der Heg en Alie Slager en is op 13 oktober 1965 geboren in Australië in Blacktown Hospital.

In Australië is het niet de gewoonte dat een bevalling thuis plaats heeft.

Blacktown is een kleine stad van ongeveer 40.000 inwoners. Het ligt in New South Wales 35 km ten Westen van Sidney. James is artistiek aangelegd. Hij schildert prachtige schilderijen. Vaak met Bijbelse voorstellingen zoals: 'Rolling away the Stone' en 'Son setting on Calvary'. Verder schrijft hij songs, voornamelijk gospel, speelt gitaar en zingt.

Het laat zich raden dat James christen is. Zelf zegt hij daarover:

'In 1985 leerde ik Jezus kennen'. James is metselaar van beroep. Hij heeft een eigen bedrijf.

James is gek op drop,....veel drop!

James heeft een relatie met Jade Graham. In december 2012 hoopt hij met haar te trouwen. James is eerder gehuwd geweest en heeft geen nakomelingen.

James van der Heg en Jade Graham

4.3.3.3.b HENDRIK (HANK) VAN DER HEG 1967

Hendrik van der Heg werd geboren op 31 augustus 1967. Hij is een zoon van Teunis van der Heg en Alie Slager.

Hendrik (Hank) zag het levenslicht in Australië in Blacktown Hospital. Hij is getrouwd met Natalie Schembri. Samen hebben ze een dochter Rachael die helaas niet levensvatbaar bleek.

Ze werd geboren op 5 februari 1993. Op 19 juni 2000 werd dochter Lauren geboren. Ook Hendrik is metselaar van beroep.

4.3.3.3.b.1 LAUREN VAN DER HEG 2000

Lauren van der Heg is de dochter van Hendrik (Hank) van der Heg en Natalie Schembri.

Ze werd in Australië geboren op 19 juni 2000.

4.3.3.3.c DARREN VAN DER HEG 1970

Darren van der Heg werd op 17 juni 1970 geboren in Australië in Blacktown Hospital.

Hij is de zoon van Teunis van der Heg en Alie Slager.

Hij is getrouwd met Meagan Whyte. Op 27 oktober 1995 werd hun dochter Brooke geboren. Twee jaar later volgt er een zoon die de naam Nathan kreeg. Nathan werd geboren op 27 december 1997. Op 7 januari 2001 werd zoon Jake geboren. Helaas overleed dit jongetje kort na zijn geboorte. Kaitlyn is het laatste kind dat uit dit huwelijk werd geboren en zag op 4 april 2003 het levenslicht. Darren heeft een eigen metselbedrijf en een aantal metselaars in dienst.

4.3.3.3.c.1 BROOKE VAN DER HEG 1995

Brooke van der Heg is de dochter van Darren van der Heg en Meagan Whyte. Ze werd in Australië geboren op 27 oktober 1995.

4.3.3.3.c.2 NATHAN VAN DER HEG 1997

Nathan van der Heg is de zoon van Darren van der Heg en Meagan Whyte. Hij werd geboren in Australië op 27 december 1997.

4.3.3.3.c.3 KAITLYN VAN DER HEG 2003

Kaitlyn van der Heg is de dochter van Darren van der Heg en Meagan Whyte. Ze werd in Australië geboren op 4 april 2003.

4.3.3.4 HENDRIK JAN VAN DE HEG 1941 – 1941

Hendrik Jan van de Heg is het vierde kind uit het huwelijk van Hendrik van de Heg en Jannetje Verkuil. Op 13 maart 1941 werd hij geboren. Het jongetje is echter geen lang aards leven beschoren want hij sterft op 10 april 1941 nog geen maand oud. Het is het tweede kindje dat het echtpaar moest verliezen.

4.3.3.5 EVERT VAN DE HEG 1943 – 1943

Evert van de Heg ziet het levenslicht op 28 augustus 1943. Er valt maar weinig van dit jongetje te vertellen want hij werd nog geen maand oud. Het ventje overleed op 21 september 1943. Het zijn maar een paar zinnen waarin dit trieste feit staat beschreven maar wat zal er een verdriet en frustratie achter hebben gezeten bij de ouders en overige kinderen. Voor de derde keer overkomt het deze ouders dat er een baby werd uitgedragen. Menselijk gesproken teveel leed voor ouderschouders om te dragen.

4.3.3.6 EVERT VAN DE HEG 1944 – 1967

Een jaar nadat zijn broertje Evert was overleden werden Hendrik en Jannetje opnieuw ouders van een zoon die wederom Evert werd genoemd. Hij werd geboren op 29 november 1944. Wat zullen zijn ouders blij geweest zijn met de geboorte van dit jongetje. Maar wat zal er ook een angst zijn geweest om ook deze baby te moeten verliezen! Immers dat was hun al drie maal eerder overkomen. Evert was een vriendelijk kereltje en kon als kind prachtig zingen. 'Een mooi aandoenlijk jong waar ik veel van hield', zo omschreef zijn zus Metje hem. Hij gaat naar de lagere school en daarna naar de Mulo. Dan wordt Evert ziek en komt in het ziekenhuis terecht in Utrecht. Hij blijkt aan pleuritis te lijden, een ernstige ontsteking aan het borstvlies rondom de longen en de binnenkant van de thorax. Evert is erg ziek en zijn moeder is enorm bezorgd om hem. Dat is ook geen wonder want wat had zij allemaal al niet meegemaakt! De ge-

dachte om weer een kind te moeten verliezen overheerste op dat moment haar leven. Het ging niet goed met haar. Evert ligt maanden lang in het ziekenhuis. Van januari tot en met mei. Hij valt enorm af en is sterk verzwakt. Dan slaat het noodlot opnieuw toe in het leven van Evert en zijn familie. Het is 8 maart 1963. Terwijl Evert in het ziekenhuis ligt komt er een tragisch einde aan het leven van zijn moeder. Wat zal dat moeilijk geweest zijn voor Evert en de overige familieleden. Na verloop van tijd gaat het beter met zijn gezondheid en mag hij het ziekenhuis verlaten. Evert keert terug in een gezin waar veel is veranderd. Zijn moeder ontbreekt. Zijn zus Metje doet er alles aan om het gezin zoveel mogelijk draaiende te houden. Anderhalf jaar na het overlijden van zijn moeder hertrouwt zijn vader en Evert moet erg wennen aan deze nieuwe situatie. Hij voelt zich onrustig en zoekt het avontuur. Hij monstert aan als hofmeester op de Willem Ruys. Die brengt hem naar Sidney en daar ontmoet Evert zijn broer Teunis die in de buurt van deze stad woont. De boot ligt maar korte tijd in deze plaats en na zijn aankomst hebben de beide broers de hele nacht met elkaar gesproken. Teunis had zoveel vragen over alles wat in de laatste jaren was gebeurd. Teunis was er overigens beduusd van hoe zijn broer uit de kluiten was gewassen sinds hij hem de laatste keer had gezien. Hij herinnerde hem zich als jonge knaap en nu stond er een forse volwassen kerel voor hem. Het weerzien was heel ontroerend tussen beide broers. Maar de tijd was kort want de Willem Ruys voer weer uit en Evert voer mee. Kort daarna is Evert nog een keer bij zijn broer op bezoek geweest. Beide jongens konden niet weten dat het de laatste keer zou zijn dat ze elkaar zouden zien. Inmiddels is Evert ook flink verliefd geworden. Hij verloofde zich met een aardig meisje uit het dorp. Haar vader was overleden en het jonge paar zou in december, het is inmiddels 1967, gaan trouwen. Ze hadden plannen te gaan wonen bij de moeder van Evert's vriendin. Hij was al druk doende geweest de bovenetage van het huis van zijn aanstaande schoonmoeder om te bouwen tot hun droomplekje. Inmiddels had hij ook een leuke kantoorbaan gevonden in Utrecht aan de Maliebaan.

Het is 4 juni 1967. Veelal ging Evert op de brommer naar zijn werk. In Nieuwer Ter Aa moest hij dan de spoorbaan oversteken. Ook deze ochtend ging Evert met de brommer naar zijn werk. Hij had de gang er altijd aardig in. Vele malen had hij de spoorwegovergang gepasseerd en kende deze als zijn broekzak. Maar deze ochtend maakte Evert een gruwelijke inschattingsfout. Hij werd op de spoorwegovergang gegrepen door twee passerende treinen. Dat werd hem fataal en hij overleefde het niet. Een enorme slag voor zijn vader Hendrik en zijn zussen en broer. Wat zal het voor hen een ongelooflijk zware gang zijn geweest naar de begraafplaats in Maarssen. Daar vond Evert zijn laatste aardse rustplaats in het graf waar ook zijn moeder ter ruste was gelegd. Zo kwam er abrupt een dramatisch einde aan een leven van een vrolijke goedlachse jonge kerel, die vol plannen zat, die van brommer rijden hield, erg verliefd en ook een beetje ijdel was. Want Evert liep geen spiegel of ruit voorbij zonder even te kijken of zijn haar wel goed zat.

Evert van de Heg 1944 – 1967

4.3.3.7 GERDA VAN DE HEG 1947 – 1947

Op 8 november 1947 werd Gerda van de Heg geboren. Zij was een dochter van Hendrik van de Heg en Jannetje Verkuil. Ook Gerda overleed als baby. Op 8 december 1947 stierf het meisje één maand oud.

En weer moesten deze ouders de gang maken naar het kerkhof.

Weer moesten zij een verlies verwerken dat voor beiden bijna niet te verwerken moet zijn geweest. Ook verschrikkelijk voor de kinderen om dat mee te moeten maken.

Heel onwerkelijk ook om deze familiegeschiedenis te schrijven.

4.3.3.8. GERDA VAN DE HEG 1949

Gerda van de Heg was het achtste en laatste kind dat uit het huwelijk van Hendrik van de Heg en Jannetje Verkuil werd geboren. Ze zag het levenslicht op 2 januari 1949.

De eerste jaren van haar jeugd heeft ze als gelukkig ervaren. Ze woonde met haar ouders, haar zus Metje en broers Teunis en Evert in Maarssen waar ze overigens ook geboren is. Ze gaat in Maarssen naar school. Echt graag naar school ging ze niet maar ja dat hoorde er nu eenmaal ook bij. Ze kan zich haar oudste broer Teunis nog goed herinneren. Die emigreerde naar Australië. Ze was toen nog een jong meisje en herinnert zich Teunis als een altijd vrolijke, aardige jongen die enorm veel kon eten. Haar zus Metje heeft altijd een belangrijke rol in haar leven gespeeld. Zeker was dat het geval na het overlijden van Gerda's moeder.

Als jong meisje sport ze graag. Ze gaat dan ook naar 'de gym' zoals dat vroeger werd genoemd. Ze heeft mooie herinneringen aan haar vader. 'Hij was een rustige aardige man. Hij werkte hard en was een echte familieman. Ik zie wat van hem terug in mijn zoon. Die lijkt wel een beetje op hem. Vader was wars van ruzie daar kon hij niet tegen. Ik was de jongste en werd, net als mijn broertje Evert, een beetje verwend. Als we op de brommer naar oma Van de Heg gingen kocht hij onderweg wel eens een patatje voor mij. Dat was heel wat in die tijd. Ook ging ik met mijn vader naar het voetbalveld waar hij de entreekaartjes verkocht. Ik zat dan heel knus bij hem in het verkooploketje. Mijn vader leerde heel laat zwemmen en wij gingen vaak samen naar het zwembad. Hij heeft zijn zwemdiploma wel gehaald', vertelt Gerda. Tot het moment dat Gerda een jaar of dertien is gaat het allemaal heel goed. Dan slaat het noodlot toe. Broer Evert werd ernstig ziek en komt in het ziekenhuis terecht. Er werd gevreesd voor zijn leven en vooral de moeder van Gerda had grote angst dat het niet goed met Evert zou gaan. Gelukkig komt Evert zijn ziekte te boven maar in deze periode komt de moeder van Gerda op tragische wijze om het leven. Vreselijk wat er binnen haar ouderlijk gezin allemaal heeft afgespeeld. Na het overlijden van haar moeder trouwt haar vader opnieuw. Voor Gerda breekt er dan een minder gelukkige periode aan. Wanneer Gerda wat ouder wordt gaat ze werken. Ze werkt als hulp in de huishouding in Bilthoven en daarna als kamermeisje in hotel De Witte in Amersfoort. Daarna gaat ze werken bij een gezin in Maarn waar ze het heel goed naar haar zin had.

Grote indruk heeft het overlijden van haar broer Evert op Gerda gemaakt.

Evert kwam om het leven door een gruwelijk ongeluk. Ze herinnert zich Evert als een jongen die graag 'haantje de voorste' was. Als kind was hij op een leuke manier ondeugend en hij was ook een beetje ijdel. Een levenslustige vrolijke knaap.

Gerda wordt ouder en krijgt belangstelling voor de jongens. Tijdens een dansavond in Maarssen ontmoet ze Willem Gerssen. Die jongen staat haar wel aan en kennelijk was de belangstelling ook omgekeerd het geval want ze krijgen dikke verkering. Willem was schilder van beroep. Ze trouwen op 24 juli 1970 en gaan in Vleuten wonen. In 1972 vertrekken ze naar Haarzuilens. Daar hebben ze gewoond tot 2011. Het was daar prachtig wonen maar de pacht werd zo langzamerhand onbetaalbaar. Eind 2011 ver-

trekken Gerda en Willem naar Wilhelminaoord. Deze plaats in Drenthe kenden ze goed van vakanties die ze in die buurt hadden doorgebracht. Als hobby houden Willem en Gerda jachthonden.

Momenteel (2012) hebben ze er een die vijf jaar oud is.

'Het zijn geweldige beesten en het is prachtig om met ze te gaan lopen en fietsen.

Ook de jachthondentrainingen zijn heel leuk om te doen. Daar hebben we veel plezier in.

Het is mooi om een jachthondencursus te volgen. Je leert daar heel veel van.

Vooraf Heidewachtels en Munsterlanders vinden wij prachtige honden. Ik heb ook wel tentoonstellingen gelopen in Hoenderloo. We zijn lid van een jachthondenvereniging en genieten volop van onze hobby', vertelt Gerda.

Het echtpaar krijgt 2 kinderen. Een dochter en een zoon.

Jannetje Gerssen wordt geboren op 30 januari 1971 en haar broer Willem Evert Gerssen ziet op 16 maart 1972 het levenslicht. Gerda en Willem hebben 4 kleinkinderen; 3 meisjes en 1 jongen.

4.3.4 RIJK VAN DE HEG 1912 – 1991

Rijk van de Heg kon behoorlijk driftig zijn. Hij was een tikkeltje eigenwijs, gesloten van karakter, goedig en een beetje een pestkop. Hij was een echt gezelligheidsmens. Zo omschrijven zijn twee zonen Hendrik en Teunis hem. Mocht hij je, dan kon je met hem lezen en schrijven maar was dat niet het geval kon je maar beter uit de buurt blijven. Dat is een karaktertrek die ik overigens bij heel wat familieleden tegenkom. Rijk zat graag aan het dambord en sjoelen vond hij ook prachtig. En gezegd moet gezegd, hij kon goed tegen zijn verlies.

Wanneer hij ergens op bezoek was, en hij had het er niet naar zijn zin, sloot hij zichzelf af en gebeurde het niet zelden dat hij uit verveling in slaap viel.

Rijk kon goed leren maar was geen makkelijke leerling. Hij zette in de klas de boel nog al eens op z'n kop.

Op een warme zomerdag was hij weer behoorlijk aan het klieren. De meester werd hem zat en stuurde hem de gang op. Rijk liep echter naar buiten. Voor het open raam van de klas begon hij luid te zingen:

'Meester je wordt bedankt, voor het zitten in de bank,

Voor 't staan in de hoek, en de klappen voor mijn broek.

Ik ga nu mooi vertrekken, en de meester kan verrekken!'

Dat werd de kleine Rijk niet in dank afgenomen door de leraar en die deed dan ook dezelfde dag z'n beklag bij de ouders van Rijk. Dat heeft wel indruk gemaakt want zijn broer Hendrik wist mij dit verhaal nog decennia later van hem te vertellen en liet weten dat zijn ouders hier helemaal niet blij mee waren. Rijk was een soort rekenwonder Hoofdrekenen kon hij als geen ander en enorm snel. Hij werd echter niet in de gelegenheid gesteld om door te leren want er moest geld worden verdiend dus moest hij jong gaan werken. Later heeft hij veel bijgeleerd. Hij behaalde op vijftienjarige leeftijd zijn middenstandsdiploma. Rijk was een zoon van Teunis van de Heg en Geurtje Folmer. Hij werd geboren op 28 april 1912. Hij was het vierde kind van het echtpaar. Rijk is vijftien wanneer zijn vader overlijdt. Hij wordt ouder en komt op een goede dag Gijsbertje Luigjes tegen. Die vindt hij wel heel aardig en hij legt het dan ook met haar aan. Dat lukte heel goed want op 16 december 1942 trouwen ze. Rijk is dertig- en Gijsbertje eenentwintig jaar. Een jaar na hun huwelijk wordt er een zoontje geboren die de naam Teunis krijgt. Dit jongetje heeft maar kort geleefd want negen maanden na zijn geboorte overleed het ventje aan difteritis. Wat zal het jonge echtpaar hier een verdriet van hebben gehad. Maar gelukkig komen er betere tijden. Twee jaar na het overlijden van Teunis werd het huwelijk bekroond met de geboorte van een dochter die de naam Geurtje krijgt maar Gea wordt genoemd. Weer twee jaar later wordt er een zoon geboren die de naam Hendrik draagt. Zeven jaar na de geboorte van Hendrik ziet zoon Teunis het levenslicht. Het gezin heeft in verschillende plaatsen gewoond zoals Hamersveld, Nijkerkerveen en

tenslotte in Hoevelaken. Rijk heeft heel wat ambachten versleten maar het grootste deel van zijn leven was hij brandstofhandelaar. Maar hij is ook boerenknecht, autohandelaar en schoorsteenveger geweest. In de oorlog zat Rijk in de zwarte handel en deed veel aan ruilhandel. Zo kwam het gezin redelijk goed de oorlog door. Als vader wordt hij door zijn zonen herinnerd als een man die rechtvaardig en soms behoorlijk streng was. Zijn karakter was gesloten en Rijk liet niet snel het achterste van zijn tong zien. In 1966 pakten er zich donkere wolken samen boven het gezin van Rijk.

Zijn vrouw Gijsbertje wordt ernstig ziek en overlijdt op 1 januari 1967 aan kanker, nog maar 45 jaar oud. Teunis is dan 12 jaar, zijn broer Hendrik 19 en Gea 21.

Gea krijgt een zware last op haar schouders want zij moet het gezin een beetje draaiende proberen te houden. Rijk verwerkt het verdriet voor zichzelf. Hij was een binnenvetter. Sprak niet zo makkelijk over de dood van zijn vrouw en over zijn gevoelens al helemaal niet. Later is hij een aantal jaren hertrouwd geweest maar dat was een minder gelukkige tijd voor Rijk en zijn kinderen. Dit huwelijk werd geen succes en hield dan ook geen stand.

Toen ik met de kinderen sprak bleek dat zij mooie herinneringen aan hun moeder hadden.

Gijsbertje Luigjes was een bijzonder zorgzame vrouw. Ze stond altijd voor anderen en haar gezin klaar en hielp haar man in de kolenhandel waar ze kon. Hoewel de kinderen hun vader als een gesloten man hebben ervaren wisten ze dat hun vader stapel dol op hen was. Rijk had nog een opvallende karaktertrek. Hij was nogal besluiteloos. Zo kon hij maanden bezig zijn met de aanschaf van een nieuwe vrachtwagen met als resultaat dat deze er nooit kwam.

Een nieuw te bouwen schuur waarvoor de vergunningen van de gemeente binnen waren en alles was geregeld kwam er uiteindelijk toch niet. Rijk kon maar moeilijk beslissen.

Rijk van de Heg heeft een bewogen leven achter de rug. Ook hij draagt de specifieke kenmerken van 'een Heg' duidelijk in zich. De tijd gaat door en Rijk krijgt problemen met zijn gezondheid. Op 7 maart 1991 komt er een eind aan zijn leven. Hoewel hij al wel geruime tijd ziek was, hij leed aan een beenmerg en bloedziekte, overleed hij vrij plotseling op de leeftijd van 78 jaar. Rijk behoorde van oorsprong tot de Gereformeerde Kerk maar door zijn huwelijk sloot hij zich aan bij de Gereformeerde Gemeente. Hij mocht zich verheugen in een rijk familieleven. Hij kon het heel goed vinden met zijn drie kinderen en zeventien kleinkinderen. Na een rouwdienst in het gebouw 'Rehoboth' werd hij op 12 maart 1991 onder grote belangstelling bijgezet in het familiegraf op de begraafplaats in Hoevelaken.

4.3.4.1 TEUNIS VAN DE HEG 1943 – 1943

Teunis van de Heg was het eerste kind dat geboren werd uit het huwelijk van Rijk van de Heg en Gijsbertje Luigjes. Het jongetje werd in Leusden op 17 juli 1943 geboren.

Helaas was de kleine Teunis een kort leven beschoren want negen maanden na zijn geboorte overleed hij in de ochtend van 13 april 1944 in Nijkerk. Teunis leed aan difteritis.

4.3.4.2 GEURTJE VAN DE HEG 1945 – 2004

Geurtje van de Heg was het tweede kind dat werd geboren uit het huwelijk van Rijk van de Heg en Gijsbertje Luigjes. Ze kreeg Gea als roepnaam. Haar broertje Teunis die twee jaar eerder werd geboren was reeds overleden. Ze zag het levenslicht op 21 augustus 1945. De tweede wereldoorlog was net voorbij. Het jonge gezin woonde in Nijkerk. Wanneer ze twee jaar is wordt haar broertje Hendrik geboren.

Toen ze negen jaar oud was kreeg ze weer een broertje die de naam Teunis kreeg. Een groot deel van haar leven heeft Gea in Hoevelaken gewoond. Ze groeit op in een harmonieus gezin. Gea was een echt

gezelligheidsmens, nieuwsgierig van aard, hartelijk, gastvrij en een beetje driftig. Ze was dol op haar familie en onderhield de familiebanden heel trouw. Ook verre familieleden werden regelmatig door haar bezocht. Ze hield van lekkere dingen en genoot daar ook volop van. Haar eigen verjaardagen werden uitbundig gevierd en kende een geheel eigen sfeer. In 1966 overleed haar moeder. Dat had grote gevolgen voor Gea want dat betekende dat zij vanaf dat moment het huishouden draaiende moest houden. Gea heeft altijd voor haar vader en broers klaargestaan, ook na haar huwelijk op 9 augustus 1967 met Dorus Duits. In de eerste periode van haar huwelijk heeft ze korte tijd in Zwartebroek gewoond bij een oom en tante. Daarna verhuisde ze naar Hoevelaken. Ze is altijd heel zorgzaam gebleven voor haar vader. Tot zijn dood ging hij elke dag bij Gea en Dorus eten. Het echtpaar werd gezegend met vijf kinderen, twee jongens en drie meisjes. Gea heeft dertien kleinkinderen gekend. Op 10 maart 2004 is Gea overleden ten gevolge van een ernstige ziekte. Gea zal de geschiedenis in gaan als een liefhebbende moeder, een hartelijke en zorgzame vrouw. Het gezin kende een harmonieus gezins- en familieleven. Kinderen geboren uit het huwelijk van Gea van de Heg en Dorus Duits: Bep geboren 22 januari 1968, Henriëtte geboren 3 november 1969, Dirk-Jan geboren 8 december 1970, Rijko geboren 15 december 1972 en Dorien geboren 21 oktober 1978.

*Gea van de Heg en
Dorus Duits*

4.3.4.3 HENDRIK VAN DE HEG 1947

‘Je ziet het vanzelf waar je moet zijn want er staat een grote locomotief in de tuin’, zei Hendrik van de Heg toen ik voor het eerst telefonisch kennis met hem maakte. Ik wilde een afspraak maken om met hem te praten over zijn vader en hemzelf.

De grote locomotief is overigens in 2011 verwijderd uit de tuin.

Hendrik, een naam die al bijna vierhonderd jaar veelvuldig in onze familie voorkomt. De eerste ‘Van de Heg’ die ik beschreven heb was ook een Hendrik. Prachtig dat een naam het zo lang volhoudt in een familie. Mooi ook dat deze Hendrik zelf de traditie ook weer heeft voortgezet want ook hij heeft een zoon die Hendrik werd genoemd. De Hendrik die ik hier beschrijf is Hendrik van de Heg, een zoon van Rijk van de Heg en Gijsbertje Luigjes. Hij werd op 30 mei 1947 geboren. Na de lagere school en de Technische school te hebben gevolgd ging hij werken in de kolenhandel bij zijn vader. Het kolenverbruik liep echter in de jaren zestig van de vorige eeuw snel terug omdat er in Nederland enorme hoeveelheden aardgas werden geproduceerd. Na een aantal jaren bij zijn vader te hebben gewerkt ging Hendrik bij een transportbedrijf werken. Weer later kwam hij in de machinehandel terecht.

Handel drijven zat Hendrik al vroeg in het bloed. Na verloop van tijd ging hij voor halve dagen werken om zo voor zichzelf een bedrijf op te zetten. Dat lukte goed. Inmiddels heeft hij samen met zijn zonen

René en Henk een bloeiende metaal- en machinehandel in Nijkerkerveen. Leuk detail is dat hij het bedrijf heeft gesticht op de plek waar vroeger zijn grootvader woonde. Machines worden ingekocht, gerenoveerd en weer verkocht. Machines die niet meer te renoveren zijn worden in onderdelen verkocht. Het restproduct, oud ijzer, is ook voor de handel.

Hendrik heeft goede herinneringen aan zijn jeugd. 'Het was een tijd van hard werken voor mijn ouders maar er heerste een goede sfeer binnen het gezin', zo vertelt hij. Net als zijn vader is hij een beetje driftig. Dat zijn waarschijnlijk de genen van zijn opa die hij in zich draagt. Hij praat liefdevol over zijn moeder. Een vrouw die altijd voor alles en iedereen klaar stond. Helaas overleed zij jong. Hendrik is dan krap twintig jaar oud. Maar er breken betere tijden aan want hij wordt verliefd. Hij loopt Albertha Looijen tegen het lijf. Zij werd op 25 maart 1949 in Canada geboren in de plaats New Wester Minster. Samen kunnen ze het goed vinden en op 23 juli 1970 stapt hij met haar in Hoevelaken in het huwelijk. Het gezin wordt gezegend met acht kinderen. Vijf meiden en drie jongens. Wanneer je met Hendrik praat komt hij rustig over maar toch ook een beetje als een vrijbuiters. Hij heeft een grondige hekel aan de, in zijn ogen, veel voorkomende onzinnige ambtelijke regelgeving. Nee, onze Hendrik heeft het niet zo op ambtenaren. Motorrijden was vroeger een passie voor hem. Hij heeft dan ook veel aan motorcross gedaan.

Wanneer ik de geschiedenis van Hendrik van de Heg beschrijf constateer ik dat hij zich mag verheugen in een rijk gezins- en familieleven en samen met zijn vrouw geniet van hun kinderen en kleinkinderen.

4.3.4.3a RIJK VAN DE HEG 1971

Rijk van de Heg is een zoon van Hendrik van de Heg en Albertha Looijen.

Hij werd op 30 april 1971 in Nijkerkerveen geboren.

Op 4 juli 1995 is hij in Maarssen getrouwd met Mettie van Oostrum.

René, zoals zijn roepnaam luidt, werkt samen met zijn vader in de machinehandel.

Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren. Henriëtte, Henco, Corné en Brenda.

4.3.4.3 a.1 HENDRIKA VAN DE HEG 1996

Hendrika van de Heg is een dochter geboren uit het huwelijk van Rijk van de Heg en Metje van Oostrum.

Ze werd in Hoevelaken geboren op 3 juni 1996.

Haar roepnaam is Henriëtte.

4.3.4.3 a.2 HENDRIK VAN DE HEG 1998

Hendrik van de Heg is een zoon van Rijk van de Heg en Metje van Oostrum.

Hij werd in Hoevelaken geboren op 15 oktober 1998

4.3.4.3 a.3 CORNELIS VAN DE HEG 2002

Cornelis van de Heg kreeg als roepnaam de naam Corné mee.

Hij is de zoon van Rijk van de Heg en Metje van Oostrum.

Hij zag het levenslicht op 20 maart 2002.

4.2.4.3.a 4 ALBERTHA VAN DE HEG 2006

Haar doopnaam is Albertha maar haar roepnaam Brenda van de Heg.

Ze werd in Amersfoort geboren op 1 maart 2006.

Brenda is de dochter van Rijk van de Heg en Metje van Oostrum.

4.3.4.3b JOHANNA VAN DE HEG 1974

Johanna van de Heg is een dochter van Hendrik van de Heg en Albertha Looijen.

Ze werd op 23 januari 1974 in Amersfoort geboren. Hanneke is haar roepnaam.

Hanneke is op 8 juni 1995 in Hoevelaken getrouwd met Frans Arens.

Uit dit huwelijk zijn twee kinderen geboren. Evert en Rijk Arens.

Evert werd geboren op 21 november 1996 en zijn broer Rijk op 14 januari 1999.

Beide jongens kwamen in Apeldoorn ter wereld.

4.3.4.3c CORNELIA VAN DE HEG 1976

Corine van de Heg is een dochter van Hendrik van de Heg en Albertha Looijen.

Ze werd geboren op 18 september 1976.

Ze is in Oosterwolde op 13 oktober 2000 getrouwd met Evert Dokter.

Uit dit huwelijk werden twee kinderen geboren. Twee meisjes. Gerlinda en Anne Roos. Gerlinda werd in Zwolle geboren op 21 mei 2004 en Anne Roos op 23 november 2007 eveneens in Zwolle.

4.3.4.3d GIJSBERTHA VAN DE HEG 1979

Bettie is haar roepnaam. Ze is de dochter van Hendrik van de Heg en Albertha Looijen.

Ze werd in Amersfoort geboren op 17 augustus 1979. Ze is in Nijkerk getrouwd op 10 september 1999 met Albert Hendriksen. Uit dit huwelijk werd zoon Janco geboren.

Janco zag het levenslicht in Amersfoort op 11 januari 2012.

4.3.4.3 e JANNY LAMBERTHA VAN DE HEG 1981

Janet van de Heg is een dochter geboren uit het huwelijk van Hendrik van de Heg en Albertha Looijen.

Ze werd op 31 maart 1981 in Amersfoort geboren. Ze is in Nijkerk op 18 maart 2004 getrouwd met

René van Dijk. Uit dit huwelijk zijn drie kinderen geboren. Twee meisjes, Alinda en Heleen en een jongen die Henri werd genoemd. Deze kinderen werden in Amersfoort geboren. Alinda op 27 september 2004, Heleen op 31 mei 2007 en Henri op 4 december 2010.

4.3.4.3 f HENDRIK (HENK) VAN DE HEG 1982

Hendrik van de Heg is een zoon van Hendrik van de Heg en Albertha Looijen. Hij werd geboren in Amersfoort op 7 oktober 1982. Hendrik werkt bij zijn vader in het bedrijf.

Hij trouwde op 18 maart 2011 met Mariska Verhoeks. Uit dit huwelijk werd een dochter geboren die de naam Maria kreeg.

4.3.4.3 f1 MARIA VAN DE HEG 2011

Maria van de Heg is een dochter van Hendrik van de Heg en Mariska Verhoeks.
Ze werd geboren op 6 september 2011 in Amersfoort

4.3.4.3g CORNELIS VAN DE HEG 1985

Cornelis van de Heg kreeg de roepnaam Cor. Hij is een zoon van Hendrik van de Heg en Albertha Looijen en werd op 16 maart 1985 geboren.
Hij is op 9 mei 2012 in Nijkerk gehuwd met Tiffany van der Vlag.

4.3.4.3.h ALBERTHA VAN DE HEG 1989

Albertha van de Heg werd in Amersfoort geboren op 26 juni 1989.
Haar roepnaam is Jacolien. Zij is een dochter van Hendrik van de Heg en Albertha Looijen.

*Gezin van Hendrik van de Heg en
Albertha Looijen
v.l.n.r. staande: Cor, Corine, vader
en moeder van de Heg, Janet en
Henk
zittend: Hanneke, Bettie, René en
Jacolien*

4.3.4.4 TEUNIS VAN DE HEG 1954

Teunis van de Heg werd op 3 december 1954 in Hoevelaken geboren.
Hij was een 'achteraankomertje' in het gezin van Rijk van de Heg en Gijsbertje Luigjes zou je kunnen zeggen want het was al zeven jaar geleden dat zijn broer Hendrik werd geboren. Helaas heeft Teunis zijn moeder maar kort gekend. Zij overleed toen hij twaalf jaar oud was. Na de lagere school gaat hij naar de Technische school. 'Aan school had ik een hekel en ik was blij dat ik er van af was', vertelde hij mij onomwonden. Teunis wilde zijn handen gebruiken en gewoon gaan werken. Hij komt terecht bij verwar-

mingsbedrijf Schreuder in Amersfoort. Na een tijdje wilde hij wel eens wat anders en zei tegen zijn chef dat hij naar wat anders ging solliciteren. Dat had hij beter voor zich kunnen houden want de chef lichtte de grote baas in en die nam op zijn beurt weer contact op met de vader van Teunis.

Nou Teunis kon hoog of laag springen, hij bleef gewoon bij Schreuder werken want het was zijn vader die dat bepaalde. Zo ging dat destijds. Het uiteindelijke resultaat was dat Teunis 34 jaar bij dit bedrijf heeft gewerkt. In 2002 kwam er verandering in zijn situatie want toen vond Teunis de tijd rijp om wat voor zichzelf te beginnen. Net als bij zijn broer Hendrik zat de handelsgeest en het ondernemerschap hem in het bloed. Hij begon een handelsonderneming in Nijkerk die zich specifiek richt op centrale verwarming. Daarnaast worden partijen sanitair ingekocht en verkocht. Ook de 'doe het zelf man' kan in zijn bedrijf van cv-artikelen terecht. Natuurlijk is het niet vreemd dat Teunis een handel in cv-artikelen is begonnen. Hij had immers een enorme ervaring opgedaan bij zijn voormalig werkgever. Daar kwam hij in aanraking met het overbodig materiaal, kocht dat op en probeerde dat weer te verkopen. Dat lukte goed. Zo ontdekte Teunis een gat in de markt. Hij richt zich helemaal op de handel en geeft ook adviezen op het gebied van centrale verwarming. Wat betreft de designradiatoren voert Teunis naast bekende merken ook een eigen merk dat hij 'HEGrad' heeft gedoopt.

Maar het is niet alleen handel wat de klok slaat in het leven van Teunis. Ook hij ging achter de meiden aan en kwam Corrie Melis tegen. Die zag hij helemaal zitten en andersom was dat ook het geval. Ze trouwen op 15 december 1978. Krap een jaar later wordt het huwelijk bekroond met de geboorte van een dochter. Er volgen nog twee dochters en bijna tien jaar na hun huwelijk wordt er een zoon, en daarmee een stamhouder, geboren. Het is het jaar 2011 wanneer ik het leven van Teunis van de Heg beschrijf. Dan is hij inmiddels 57 jaar en de gelukkige 'pater familias' van een flink aantal kleinkinderen.

*Trouwfoto van Teunis van de Heg
en Corrie Melis*

4.3.4.4.a JACOB VAN DE HEG 1979

Cobi van de Heg werd geboren op 4 augustus 1979.

Zij is de dochter van Teunis van de Heg en Corrie Melis.

Ze is op 13 september 2002 gehuwd met Herman van Braak

Uit het huwelijk werden twee kinderen geboren.

Rick werd geboren op 4 juni 2004 en Colin op 11 maart 2009.

4.3.4.4.b GIJSBERTJE VAN DE HEG 1981

Bertine van de Heg werd geboren op 25 mei 1981.

Zij is de tweede dochter geboren uit het huwelijk van Teunis van de Heg en Corrie Melis.

Ze is op 3 september 2004 gehuwd met Gert Bunt.

Uit het huwelijk werden vier kinderen geboren.

Jessica op 18 augustus 2005, Mathilde 15 september 2006, Joshua zag het levenslicht op 7 juni 2009 en Melissa werd geboren op 7 november 2011.

4.3.4.4.c CORNELIA VAN DE HEG 1984

Corine van de Heg werd geboren op 6 maart 1984.

Corine was de derde dochter uit het huwelijk van Teunis van de Heg en Corrie Melis.

Ze is op 18 januari 2001 gehuwd met Gijsbert van Gessel.

Het echtpaar krijgt drie kinderen.

Gijsbert werd geboren op 1 juni 2001, Lianne op 4 februari 2003, en Brenda op 22 juli 2009.

4.3.4.4.d RIJK VAN DE HEG 1988

Rijk van de Heg werd geboren op 25 februari 1988.

Ik veronderstel dat na de geboorte van drie dochters zijn ouders Teunis van de Heg en Corrie Melis heel blij zijn geweest met de geboorte van een zoon.

Rijk werkt net als zijn vader in de verwarmingsindustrie.

4.3.5 GERRIT VAN DE HEG 1915 – 1995

Gerrit van de Heg heb ik verschillende keren ontmoet. Ik herinner mij hem als een vriendelijk bescheiden mens. Gerrit had ik gevraagd om mij aan meer informatie te helpen over de tak Teunis van de Heg, zijn vader. Hij was gelijk razend enthousiast en samen zijn wij op pad geweest om de boerenhoeven Groot Harselaar en de Groote Heg te bekijken.

Gerrit was het vijfde kind dat werd geboren uit het huwelijke van Teunis van de Heg en Geurtje Folmer. Hij werd geboren op 17 september 1915 in Ede. Gerrit heeft bij zijn geboorte 3 broers en 1 zuster. Zijn zus Zwaantje is dan 11 jaar, broer Peter 7, Hendrik 6 en Rijk 3 jaar.

Een druk huishouden voor moeder Geurtje van de Heg – Folmer. Alle kinderen die ik uit dit gezin heb gesproken zijn het over één ding eens. Er heerste harmonie binnen het ouderlijk gezin. En telkens verwonder ik me er weer over dat vader Teunis zo totaal veranderd is na zijn huwelijk met Geurtje Folmer. Wat had die vrouw toch?

Het gezin had het in financieel opzicht niet breed maar door creatief en zuinig te zijn lukte het allemaal wel. Uit overlevering zijn er een aantal leuke anekdotes bekend uit het leven van Gerrit. Zo had vader Teunis de gewoonte om aan de kinderen te vragen: 'hebben jullie de boterhammen in de hand? Doe dan het licht maar uit want je kunt je mond ook wel in donker vinden'. Dit om zogenaamd de kosten van elektriciteit te besparen. De jongens van Teus en Geurtje sliepen in de winter boven de stal. Boven de koeien was het een stuk warmer dan elders in de boerderij. Wanneer de jongens teveel herrie maakten en vader Teus een aantal keren had gewaarschuwd en de jongens toch doorgingen werd hij het

helemaal zat. Hij ging naar boven en in het donker mepte hij van links naar rechts met zijn pet in het rond. De oudsten waren dan al lang onder het bed gedoken maar de kleine Gerrit was nog niet zo slim en was dan ook menigmaal de klos.

Het gezin van Teunis en Geurtje behoorde tot de Gereformeerde kerk. In zijn kinderjaren ging Gerrit dan ook naar de 'School met de Bijbel' zoals de gereformeerde scholen werden genoemd. De tijd gaat door en Gerrit wordt tiener. Inmiddels heeft hij er nog een zusje bij gekregen die Rijkje werd genoemd. Op een zeker moment wordt de vader van Gerrit ziek. Dat ziekteproces heeft Gerrit als jong kind meegemaakt en heeft diepe indruk op hem gemaakt.

Hij is 11 jaar wanneer zijn vader in 1927 sterft. Net voor zijn dood had zijn vader een boerderijtje gekocht in Ederveen. Kort na het overlijden vertrekt moeder Geurtje met haar kinderen naar Ederveen. Dat is geen makkelijke periode maar ze slaan er zich dapper doorheen. Wanneer Gerrit 13 jaar is gaat hij aan het werk. Dat was ook nodig want elke cent die werd verdiend was welkom. Werken wanneer je 13 bent dat is in onze tijd toch ondenkbaar! Gerrit ging klompen venten voor klompenmaker Dirk van de Kaa. Met een grote kist vol klompen voorop de fiets ging hij de boeren langs.

Gerrit van de Heg verkoopt klompen vanuit de bakfiets

Voor elk paar klompen dat hij verkocht kreeg hij een klein bedrag. Sommige boeren vroegen Gerrit of hij ook sokken en wol kon leveren. Dat bleek een gat in de markt en Gerrit begon voor zichzelf te handelen in deze artikelen. Er kwamen steeds meer artikelen bij en vooral in de oorlog breidde dit behoorlijk uit. De zaken gaan goed en Gerrit opende een kleine manufacturenwinkel. Dat deed hij in de voorkamer van het huis van Dirk van de Kaa.

Wanneer Gerrit de boer op ging runde de vrouw van Dirk van de Kaa het winkeltje.

Op een gegeven moment gaat een zekere Truida de Rhoter uit Rhenen naar haar nicht in Ederveen. Ze vroeg haar nicht of zij nog een adres wist waar ze kousen kon kopen. Haar nicht verwees haar naar Gerrit van de Heg.

Toen Truida de winkel van Gerrit binnen stapte was het bij Gerrit gelijk raak.

Zijn hart sloeg over en hij werd op slag verliefd. En zo kon het gebeuren dat daar in de voorkamer van Dirk van de Kaa iets moois opbloeide.

Uiteraard had Gerrit kousen voor deze jongedame. Hierna ontmoetten ze elkaar vaker en er ontstond een romance die uitliep op een huwelijk dat uiteindelijk werd bekroond met vier kinderen.

Jaren heeft Gerrit op de markt in Ede gestaan met een kraam met kousen, sokken, breiwool, stoffen en werkmanskleding. Teveel om op te noemen want Gerrit was een echte handelsman en verkocht geen 'nee'. En o,...o,...wat had hij soms zin in zo'n lekkere gevulde koek die zijn collega aan de overkant

verkocht. Maar Gerrit wist zich menigmaal te beheersen want hij had maar één doel voor ogen; sparen voor een eigen winkel! Dat lukt hem dan ook want in 1950 opent hij een mooie manufacturenwinkel aan de Maanderweg in Ede. Daar gaat het gezin ook wonen. 'Toen hij zijn eigen winkel had was hij sterk betrokken bij de opvoeding van de kinderen. Daar kreeg hij meer tijd voor want hij was nu meer thuis. Mijn vader was een zorgzame vader. Hij deed veel in het huishouden en stond 's morgens als eerste op. Hij maakte onze boterhammen, kookte eitjes, waste af en pakte alles aan. Voordat wij naar school gingen kwam onze moeder naar beneden en kamde onze haren', vertelt dochter Gerda.

Naast zijn werk mocht Gerrit van de Heg graag in de tuin werken. Hij was erg handig en knapte allerlei klussen op. De krant las hij elke dag van A tot Z.

Zijn werk was zijn lust en leven. Vooral in het 'de boer' opgaan met zijn auto vol textiel had hij veel plezier. De oorlogstijd was een enerverende tijd voor Gerrit en zijn vrouw. Na zijn huwelijk is Gerit Nederlands Hervormd geworden. Het echtpaar zong samen in het kerkkoor.

Truida had een mooie stem en heeft bijna tot aan het eind van haar leven gezongen.

Gerrit van de Heg had een heel herkenbaar 'Heggenkarakter'. Hij was rechtvaardig en eerlijk, hard voor zichzelf en soms ook voor een ander. Hij was soms koppig en driftig en handelsman in hart en nieren. Hij kon maar heel moeilijk zijn gevoelens uiten maar als je hem echt goed kende en hij je vertrouwde liet hij wel dieper in zijn ziel kijken. Toch had Gerrit ook een karaktertrek die we niet zo vaak tegenkomen bij de Heggen. Herinner je nog de uitdrukking 'heggengemakkelijk'? Nou dat was Gerrit bepaald niet. Hij was ongelooflijk netjes en precies. Alles lag in het magazijn precies op z'n plaats. Je kon er de meetlat als het ware langs halen. Dat is een eigenschap die we niet vaak tegenkomen bij de 'Heggen'. De meeste Heggen zijn een beetje slordig. Nee,...jij natuurlijk niet!

In 1975 wordt de winkel in Ede van de hand gedaan. Gerrit is inmiddels de 60 gepasseerd en gaat het wat rustiger aandoen. Hij verhuurt de winkel aan zijn neef Geurt van de Heg en gaat zelf in Ederveen wonen en realiseerde daar een lang gekoesterde droom. Jaren geleden had hij daar een stuk grond gekocht met als doel daar ooit een mooie woning te bouwen om daar te gaan wonen. Die droom werd werkelijkheid. Van daaruit is hij nog een aantal jaren 'de boer' opgegaan om zijn vaste trouwe klanten te bedienen. Gerrit geniet van zijn vrijheid zijn hobby's en niet te vergeten zijn kippen en ganzen. In 1995 wordt Gerrit ziek. Er wordt een hersentumor geconstateerd. Na een periode in het ziekenhuis te hebben gelegen is Gerrit thuis overleden op 25 oktober 1995. Hij bereikte de leeftijd van 80 jaar.

Zes jaar later, op 26 oktober 2001 overleed zijn vrouw Geertruida Hendrika de Rhoter.

Beiden werden begraven in Ederveen.

4.3.5.1 GEERTRUIDA VAN DE HEG 1951

Truus van de Heg is het eerste kind dat op 28 april 1951 in Ede werd geboren uit het huwelijk van Gerrit van de Heg en Truida de Rhoter.

Als kind gaat ze in Ede naar de Willem van Oranjeschool en daarna twee jaar naar de huishoudschool. Aansluitend volgt ze nog een jaar de 'verkoopklas' en daarna gaat ze bij haar vader in de zaak werken. 'Mijn vader vond het belangrijk dat ik hem in de winkel kwam helpen. Het liefst had hij gezien dat al zijn kinderen hem in zijn voetsporen waren gevolgd. Zijn werk was zijn lust en leven en dat wilde hij kennelijk aan ons overbrengen', vertelt Truus.

Zes jaar heeft zij in de winkel van haar vader gewerkt. Intussen had zij haar textielbrevet en haar middenstandsdiploma gehaald. Ook volgde ze een cursus managementassistente.

Truus herinnert zich haar ouderlijk huis als een warm gezin hoewel het leven wel in het teken van de zaak en hard werken stond. Maar op woensdagmiddag was de zaak dicht en was er alle tijd voor de

kinderen. Dan gingen ze vaak naar de speeltuin en werd er een ijsje gegeten.

Op zondagmiddag ging het gezin naar het bos. Er werden stoeltjes, speelgoed en snoep meegenomen. Ook kan zij zich nog een aardige anekdote herinneren van haar vader uit de tijd dat zij werkzaam was in de winkel. 'Het was op een vrijdag, een warme drukke dag.

De winkel was op vrijdag 12 uur open. Aan het eind van de dag was pa erg moe en had hij ontzettend zin in een borreltje. Hij pakte de fles en een glaasje en ging lekker naar buiten in een tuinstoel zitten. Maar helaas de fles valt uit zijn handen en lag in diggelen op de grond. En wat erger was,...ook het kostbare nat! Geen nood dacht Gerrit, ik pak een andere fles.

Maar er was geen reservefles en de winkels waren inmiddels dicht.

Gevolg: pa kon naar zijn borreltje fluiten en was de hele avond chagrijnig'.

De tijd gaat door en Truus wordt ouder. Op 11 mei 1974 ontmoet ze tijdens een basketbalwedstrijd waar haar zus Gerda in meespeelde een leuke jongen. Dat was Jan Bekker. Het stel wordt verliefd en trouwt op 11 maart 1976.

Jan was werkzaam op de verkoopafdeling van de Scheepjeswolfabriek in Veenendaal.

Later begint hij samen met Truus en het echtpaar Gerritsen een groothandel in wol en handwerken onder de naam 'GB Wol en Handwerken'. Truus helpt mee in de zaak en hierbij kwamen de opleidingen die zij had gedaan goed van pas.

Later is Jan bij Smeba Brandbeveiliging gaan werken.

Net als haar moeder zingt Truus graag en is zij verbonden aan Oratoriumvereniging Euphonia in Rhenen. Haar plezier in tuinieren heeft zij van haar vader meegekregen. Met veel warmte denkt zij terug aan de momenten dat haar vader haar groente uit eigen tuin bracht.

Naast genoemde hobby's mag Truus ook graag handwerken.

Als Heggentelg ziet Truus een aantal karaktertrekken in haarzelf terug.

Ze noemt er een paar: bescheiden, eigenwijs en vriendelijk.

Het gezin wordt gezegend met 4 kinderen.

William Bekker geboren 24 juni 1978; Mirjam Bekker geboren 29 maart 1981 Gert-Jan Bekker geboren 8 maart 1986 en Stefan Bekker geboren 24 maart 1989.

4.3.5.2 GERDA VAN DE HEG 1953

Gerda van de Heg is het tweede kind dat werd geboren uit het huwelijk van Gerrit van de Heg en Truida de Rhoter. Ze werd in Ede geboren op 10 januari 1953. Haar ouders hadden in Ede drie jaar eerder een manufacturenwinkel geopend aan de Maanderweg.

Haar kindertijd noemt Gerda zorgeloos. Ze kwam uit een warm gezin. Speelde altijd buiten met kinderen uit de buurt en ze voelde zich als kind gelukkig en veilig. Mooie herinneringen bewaart Gerda uit haar kindertijd aan haar zus Truus. Ze sliepen samen in hetzelfde bed en vertelden elkaar voor het slapen gaan zelf verzonden verhalen.

Dat deden ze net zolang totdat ze in slaap vielen. Ze gaat naar de Hervormde basisschool 'Willem van Oranje' in Ede. Die werd ook wel de 'Glazenschool' genoemd omdat de school voor een groot deel uit glaselementen was opgebouwd. In Arnhem volgde ze de Detailhandelsschool en daarna heeft ze via de avondschool haar textielbrevet gehaald.

Haar schooltijd heeft ze altijd als plezierig ervaren. Wanneer Gerda een jaar of 16 is gaat ze haar vader helpen in de winkel. Daarna heeft ze enkele jaren bij 'Miss Etam' gewerkt.

In haar jonge jaren deed ze veel aan sport en speelde basketbal in competitieverband.

In de winter was ze veel op de ijsbaan te vinden. Verder fietste Gerda graag en was creatief in de naaldkunst. Gerda werd ouder en ging met vakantie naar Cattolica in Italië. Toen kon zij nog niet weten dat

in deze omgeving haar toekomstige leven een definitieve bestemming zou krijgen. Want Gerda ontmoette daar een leuke Italiaanse jongen die luisterde naar de naam Giuliano de Angelis. Kennelijk vond Giuliano Gerda ook heel leuk want hij vroeg haar mee om samen met hem het kasteel Gradara te gaan bezichtigen. De jongen sprak goed Engels dus samen communiceren lukte ook wel. Het klikte heel goed tussen beiden en Giuliano was intussen in Nederland komen wonen om hier te werken. In Bennekom vond hij werk als houtbewerker bij firma Weijer. De liefde tussen beiden bloeit verder op en dat had tot gevolg dat Giuliano en Gerda gingen samenwonen. Twee jaar daarna, op 11 oktober 1978, stapten ze in de huwelijksboot. Het huwelijk werd voltrokken in het gemeentehuis in Ede. Het was een mooie zonnige dag en ook de ouders, broer en enkele vrienden van Giuliano waren hierbij aanwezig. Leuk detail bij de huwelijksvoltrekking was dat de ambtenaar van de Burgelijke Stand Italiaans had gestudeerd en de huwelijksluiting zowel in het Nederlands als Italiaans deed. Tien jaar later zijn Gerda en Giuliano alsnog in de Katholieke kerk in Pesaro getrouwd. Pesaro is de woonplaats van het echtpaar. Na een periode in Bennekom te hebben gewerkt krijgt Giuliano veel heimwee naar zijn geboorteland. Het echtpaar besluit dan ook om in Italië te gaan wonen. Daar hadden de ouders van Gerda lange tijd heel veel verdriet van.

In Pesaro gaat Giuliano voor zichzelf werken als houtbewerker. Giuliano heeft een echt zuidelijk temperament in zich. Hij kan impulsief zijn, opvliegend en stort zich met grote passie op iets nieuws. Hij is eerlijk, rechtvaardig en behulpzaam. Hij is bijzonder artistiek aangelegd. Maakt meubels, kan metselen, houtbewerken, tekenen en alles wat hij met zijn handen aanpakt lukt. Ook schrijft hij poëzie en heeft een passie voor archeologie. Daar leest hij veel over en hij organiseert archeologische tentoonstellingen. Maar nu weer terug naar Gerda zelf. Is zij een echte 'Van de Heg' gebleven of inmiddels meer Italiaans gericht? Meestal is het zo dat je als mens de eigen wortels trouw blijft en dat is bij Gerda ook het geval. Gerda is altijd vrij nuchter gebleven, soms een beetje snel op haar teentjes getrapt en ze kan niet tegen onrechtvaardigheid. Gerda heeft altijd hard gewerkt. Ze kan niet stil zitten en is altijd wel met iets bezig. Zoals je ziet, al deze elementen passen bij een 'Heggenstructuur'. In het begin heeft ze het niet gemakkelijk gehad met de emigratie.

Ze miste haar familie, vrienden en Nederlandse gewoonten heel erg.

De Italiaanse taal leren viel niet mee. Maar het ging allemaal wat beter toen ze ging werken.

Eerst heeft ze een seizoen in een restaurant gewerkt. Daarna ging ze werken in een winkel waar tassen, schoenen en lederen kleding werd verkocht. Na een paar jaar kreeg ze het Italiaans aardig onder de knie. Het echtpaar wordt gezegend met twee dochters Elisa en Claudia. Toen de kinderen naar school gingen begon Gerda het sociale leven in Italië meer en meer te kennen en te waarderen. Het sociale leven is vergelijkbaar met Nederland met dit verschil dat er veel meer tijd wordt besteed aan maaltijden bereiden, eten en samenzijn. Temeer omdat er in Italië dagelijks twee keer warm wordt gegeten. De maaltijden worden bereid met veel fantasie en creativiteit. Toen haar dochters naar school gingen is Gerda minder gaan werken. Ze hielp haar man in het bedrijf maar bleek allergisch voor houtstof. Daar moest ze dan ook vrij snel mee stoppen. Daarna heeft ze 18 jaar bij een gezin voor halve dagen in de huishouding gewerkt. Dat was nogal zwaar. Inmiddels zijn beiden met pensioen. Ze genieten van hun vrije tijd en verheugen zich in hun opa- en oma-rol. Daar hoort het oppassen op de kleine Emma bij.

Pesaro, de woonplaats van Gerda is een kleine 15 minuten fietsen verwijderd van zee en strand. Landinwaarts kom je al snel in de bergen terecht met veel archeologische plekken uit de Romeinse tijd en die van de Etrusken. Een geweldige streek om te wonen waar Gerda naar hartenlust kan fietsen en Giuliano zich volledig kan uitleven in zijn hobby archeologie.

Beide dochters van het echtpaar zijn werkzaam in de verpleging. Dochter Elisa, geboren op 20 november 1981, is getrouwd met Davide Morgantie en samen hebben ze een dochter Emma. Dochter Claudia, geboren 15 juni 1987, is verloofd met Andrea Auriemma.

*Familie De Angelis – van de Heg
(Italië)*

4.3.5.3

HENNIE VAN DE HEG

1961

Hennie van de Heg was het derde kind dat werd geboren uit het huwelijk van Gerrit van de Heg en Geertruida de Rhoter. Ze werd in Ede geboren op 22 mei 1961.

In Ede hadden haar ouders een bloeiende manufacturenwinkel. Haar mooiste jeugdherinnering is dat ze als kind lekker buiten kon spelen met haar vriendjes en vriendinnetjes. Er waren heel veel kinderen in de buurt om mee te spelen. Gewoon lekker onbezorgd kind kunnen zijn dat is het gevoel dat uit haar kindertijd bij haar opkomt. Na de lagere school is Hennie naar de Mavo gegaan en daarna naar de Kweekschool, tegenwoordig bekend als de Pabo. Die heeft ze niet afgemaakt want hoewel Hennie geen hekel aan school had was ze niet erg enthousiast en gemotiveerd om verder te studeren. De gezinssituatie thuis herinnert ze zich als 'streng en rechtvaardig'. Er was een duidelijk rollenpatroon en vader nam doorgaands de beslissingen.

De kinderen werd geleerd dat niet alle dingen vanzelfsprekend waren. Voor extra hebbedingetjes moesten de kinderen zelf werken. Hennie heeft dan ook van alles gedaan om wat bij te verdienen zoals auto's wassen, kranten bezorgen, vader helpen in de winkel met het prijzen van artikelen en in de zomer als 14 jarig meisje in het zwembad versnaperingen verkopen.

De beslissing van haar vader om van Ede naar Ederveen te verhuizen vond ze vreselijk.

'Voor vader mocht dat een droom zijn voor mij was het een nachtmerrie. Opeens was ik al mijn vrienden en vriendinnen kwijt en ik vond het moeilijk om in Ederveen te wennen en nieuwe vrienden te maken', zegt Hennie. Ook betekende de verhuizing voor haar dat ze dagelijks 20 km moest fietsen door weer en wind om naar school te gaan. Hennie wordt ouder en ontwikkelt zich als een echte tiener. Ze gaat uit en geniet van het leven. Op een gegeven moment komt ze Severino Ermedi tegen. Severino is van Italiaanse afkomst zoals zijn naam al doet vermoeden.

Ze heeft Severino ontmoet via haar zus en zwager. Het klikt heel goed tussen beiden en Hennie en Severino gaan samenwonen in Rotterdam. Daar hebben ze een jaar gewoond en daarna zijn ze definitief vertrokken naar Italië. Na zeven jaar samenwonen trouwen ze op 8 oktober 1986 tijdens een vakantie in Nederland in Rotterdam. De bruiloft hadden Hennie en Severino vanuit Pesaro telefonisch geregeld. Pesaro is de geboorteplaats van Severino. Ze hadden inmiddels voldoende gespaard om de eerste aanbetaling te doen voor een restaurant dat zij in Pesaro zijn begonnen. Met hart en ziel hebben beiden zich hier op gestort. Het was hard werken voor Hennie en Severino maar ze wisten waarvoor ze het deden. Uiteindelijk zijn ze eigenaar geworden van een prachtig restaurant vlak aan zee met een accommodatie van 300 gasten. Ze runden het restaurant met 22 man personeel.

Na vele jaren van intensieve arbeid stoppen beiden met werken. In 2001 verhuren ze het restaurant en in 2007 verkopen ze het definitief.

Een mooi resultaat maar wel een resultaat dat er niet vanzelf is gekomen. Het betekende jarenlang hard werken, lange dagen draaien en dat zeven dagen per week.

Hennie voelt zich geheel thuis in Italië. Ze heeft er een rijk sociaal leven opgebouwd met familie en vrienden. Inmiddels, anno 2012, doen ze het rustig aan. Severino werkt nog wat bij voor een paar dagen per week. Hennie was reeds in 2005 met werken gestopt.

Enkele jaren heeft ze tussen de bedrijven door vertaalwerk gedaan voor de rechtbank en procureur in Pesaro. De rechtbank had een vertaler nodig omdat er een aantal Nederlanders gearresteerd waren in het gebied. Regelmatig moest Hennie dan naar de gevangenis om de verhoren te vertalen.

We gaan weer even terug in de tijd. Twee jaar na hun huwelijk werden Hennie en Severino verblijd met de geboorte van een zoon die de naam Luigi krijgt. Luigi werd geboren op 15 juli 1988. Veertien jaar later wordt op 16 juni 2002 dochter Giada geboren. En zo kreeg Luigi als een reeds uit de kluiten gewassen tiener een heel klein zusje en kreeg Giade bij haar geboorte een hele grote broer! In de winter gaat het gezin regelmatig skiën in Italië of het buitenland. In de zomer zijn Hennie en Severino in Pesaro te vinden. 'In de zomer zijn we thuis in Pesaro op vakantie', zegt Hennie.

Dat is ook wel te begrijpen want Pesaro ligt in een prachtige omgeving. Het is er altijd mooi weer in de zomer en de Ermedi's wonen riant vlak bij het strand! Ja,...en wat heb je dan nog verder te wensen? Hoewel Hennie een echte 'Van de Heg' is kan zij niet zoveel over 'de Heggen' vertellen. Ze heeft alleen de broers en zus van haar vader gekend en enkele neven.

Het leven van Hennie speelt vooral in Italië af een land dat haar vaderland is geworden.

Van huize uit is Hennie Nederlands hervormd en Severino Rooms Katholiek.

Zelf hebben ze weinig met religie. Beiden zijn agnostisch. Dat is een filosofische leer dat kennis van bovennatuurlijke verschijnselen als onmogelijk ziet omdat het niet met een traditionele wetenschappelijke aanpak is te bewijzen. Agnosten hebben de hoop dat het bestaan van een God eventueel valt te bewijzen en daarom mag het bestaan van God ook niet expliciet worden uitgesloten. Zij nemen het bestaan van God echter niet blindelings aan.

Het Griekse woord 'a-gnoskein' betekent letterlijk 'niet weten'.

Hennie is niet de enige Nederlander die in Pesaro woont. Nee,...een wel heel goede bekende woont vlak bij haar. Dat is haar zus Gerda.

4.3.5.4 TON VAN DE HEG 1966

Het zal groot feest geweest zijn in huize Van de Heg op 11 juli 1966.

Na drie dochters wordt er een zoon geboren bij Gerrit van de Heg en Geertruida de Rhoter.

Wat zal Gerrit trots zijn geweest! Ze noemen het jongetje Ton.

Jongetje? Ja toen misschien,... maar als je Ton nu ontmoet moet je wel even naar boven en van links naar rechts kijken om zijn lengte en breedte waar te kunnen nemen want Ton is een boom van een kerel. Zijn vader was dat overigens ook. Ton lijkt precies op hem.

Ton is een 'nakomertje' zoals hij dat zelf zegt. Hij heeft drie zussen die hem als kind behoorlijk in de watten hebben gelegd.

'Ja eigenlijk ben ik ook voor een deel door mijn zussen opgevoed want vader en moeder waren vaak druk met de zaak. Ook waren mijn ouders al wat ouder tijdens mijn kinderjaren en dat heb ik niet altijd als leuk ervaren. Soms was ik wel eens bang dat ik ze vroeg moest verliezen. Daar dacht ik als kind best vaak aan', vertelt Ton.

Wanneer ik met Ton praat merk ik ook wel iets van een generatiekloof tussen vader en zoon,

Bijvoorbeeld, Ton had als tiener zijn kamer volgeplakt met voetbalidolen en daar had vader niets mee. Die vond dat maar onzin en zag het als rommel aan de muur. Daar ging hij heel ver in want op een dag waren alle posters van de kamermuren gehaald en in de container gemikt. Ja,... en dat moet je natuurlijk bij een tiener niet uithalen want een tienerkamer is een domein waar je als ouders niks hebt te zoeken. Doe je dat wel dan zijn de rapen gaar. Zo ook bij Ton!

De band tussen Ton en zijn vader was goed maar zeker niet close. Dat had wellicht te maken met het leeftijdsverschil en gemis aan 'maatjesgevoel'.

Gerrit van de Heg was trots op zijn zoon maar betrok hem niet echt bij zijn eigen leven.

De vader van Ton deed het liefst alles zelf want het was niet snel goed in zijn ogen wat de andere deed. Dat had te maken dat vader Gerrit erg perfectionistisch was.

Dat vond Ton wel eens jammer. Veel last heeft Ton gehad van het feit dat twee zussen snel achter elkaar naar Italië emigreerden. Die miste hij lange tijd.

Als kind gaat Ton naar de Willem van Oranjeschool in Ede.

Daarna volgt hij de Chr. Agrarische en Technologische school. Na zijn schooltijd gaat Ton werken bij een bedrijf in reformartikelen in Ede.

Hij vervult daar de functie ordeverzamelaar. Later, wanneer hij de opleiding Levensmiddelentechnologie heeft gevolgd wordt hij kwaliteitscontroleur.

Na verloop van tijd wil Ton wat anders gaan doen en gaat hij in Veenendaal werken bij Halfords een groothandel in automaterialen en fietsen.

Helaas krijgt hij problemen met zijn rug en moet hij wat anders zoeken.

Inmiddels is Ton sinds 2010 taxichauffeur een beroep dat hem uitstekend bevalt.

Dat is ook geen wonder want Ton is altijd gek op autorijden geweest. Zo kan hij hobby en beroep combineren. Verder is hij gek op voetbal, computeren en lekker TV kijken.

Als karaktereigenschappen noemt hij van zichzelf; resoluut en ook wel emotioneel en een beetje een binnenvetter. Ton deelt zijn leven met een vriendin en woont met haar samen.

4.3.6 RIJKJE VAN DE HEG 1918 – 1997

Rijkje van de Heg was het laatste kind dat in het gezin van Teunis van de Heg en Geurtje Folmer werd geboren. Haar vader is dan inmiddels 63 jaar en haar moeder 43.

Rijkje werd geboren op 17 juli 1918. Een jaar waarin de eerste wereldoorlog eindigde.

Ze had vier broers en één zuster. Ze groeide op in een harmonieus gezin. Ze ging naar school in Ederveen. Toch werd haar jeugd overschaduwd door het overlijden van haar vader. Die overleed in 1927 en werd begraven één dag voordat Rijkje negen jaar werd. Na het overlijden van Teunis krijgt het gezin het financieel erg zwaar met als gevolg dat Rijkje heel jong moet gaan werken. Ze werd dienstbode bij het gezin van de dominee in Renswoude.

Maar gelukkig komen er betere tijden voor Rijkje. Ze wordt verliefd en wel op Godert van Manen. Ze trouwen op 10 mei 1939. Ze gingen in Ellecom wonen waar hun eerste twee kinderen worden geboren. Het echtpaar krijgt overigens drie kinderen. Op 4 december 1939 wordt er een zoontje geboren die de naam Godert krijgt. 4 september 1943 ziet dochter Gerda het levenslicht en op 8 juni 1949 komt zoon Wijnand ter wereld.

De periode van de Tweede Wereldoorlog was een enerverende tijd voor Rijkje. Om aan voedsel te komen ging ze vaak de boer op in de Havikerwaard. Het was een gevaarlijke periode want regelmatig vlogen er vliegtuigen over dat gebied en moesten mensen schuilen voor de bombardementen. Dat gebeurde ook die keer toen zij weer onderweg was om voedsel te zoeken en er twee vliegtuigen laag over haar heen vlogen. Rijkje schrok daar hevig van, bedacht zich geen moment en sprong in het eerste

'eenmansgat' dat ze tegen kwam. Eenmansgaten werden in de oorlog in bermen, tuinen en plantsoenen gegraven ter beveiliging van mensen die moesten vluchten voor bombardementen of ander gevaar. Het waren smalle diepe kuilen. Daar ingesprongen kwam ze er achter dat ze er niet meer op eigen kracht uit kon komen. Uiteindelijk vond een boer haar die haar uit de put heeft bevrijd. De omgeving waar Rijkje woonde was ook behoorlijk gevaarlijk want hun huis stond vlak langs de spoorlijn en die werd regelmatig gebombardeerd. Daar is Rijkje erg bezorgd over geweest want ze wist dat het gevaar altijd boven haar gezin hing. Daar kwam nog bij dat in de laatste maanden van de oorlog er veel V1-projectielen overvlogen. Zolang die een hoog fluitend geluid lieten horen was er niets aan de hand maar zodra het geluid op hield was het mis. Dan viel de V1, een zware bom, neer. Een buitengewoon angstige tijd die veel indruk op Rijkje heeft gemaakt. In de laatste maanden van de oorlog woonden er veel evacués bij het gezin. Die kwamen uit Arnhem na de mislukte operatie Market Garden. Zoon Godert, die toen nog een kleuter was, wist zich dat nog te herinneren. Voor Rijkje van de Heg was de oorlog een angstige en moeilijke tijd.

Godert van Manen is na zijn huwelijk met Rijkje gaan werken in Dieren. Daar is hij gebleven tot 1948, het jaar waarin het gezin naar Rheden verhuist. Vanaf dat jaar wordt Godert marktkoopman. Zijn koopwaar bestond uit kousen en aanverwante artikelen kortweg 'beenmode' genoemd. Dat beviel hem uitstekend. In 1963 wordt hij ziek, Het noodlot slaat toe binnen het gezin want op 5 november van dat jaar overleed Godert slechts 45 jaar oud. Rijkje werd jong weduwe. Het was geen makkelijke periode voor het gezin dat achterbleef.

Enkele jaren na het overlijden van haar man begint Rijkje een eigen winkel in textiel. Dat heeft ze volgehouden tot begin jaren tachtig van de vorige eeuw. Ondanks dat Rijkje veel in haar leven heeft meegeemaakt was ze vrolijk van aard. Dat is ze altijd gebleven. Ze was een echte doorzetter en zat niet snel bij de pakken neer. Ze kon heel koppig zijn maar over een andere kant ook wel tolerant.

Haar kinderen hebben hun moeder ervaren als een bijzonder zorgzame vrouw. Twee gebeurtenissen in haar leven hebben haar leven sterk beïnvloed.

Dat was het overlijden van haar man en de gebeurtenissen rond de tweede wereldoorlog.

Van huis uit was Rijkje Gereformeerd maar later werd zij overtuigd lid van de Pinkstergemeente. Ze was een gelovige vrouw en zette zich sterk in voor de geloofsgemeenschap. Groot was haar vreugde op het moment dat ook haar broer Peter zich bij dit kerkgenootschap aansloot. Rijkje was altijd zeer gehecht aan haar familie maar aan Peter in het bijzonder. Ze deed veel moeite om de familiebanden te onderhouden. Ze kon heel goed koken en haar puddingen met lange vingers waren zeer geliefd bij haar kinderen en de hele familie. Het was haar specialiteit. Veel plezier had ze in de contacten met haar kleinkinderen. Niet alles ging even gemakkelijk in haar leven. Rijkje heeft enorm veel moeite gedaan om te leren autorijden. Op latere leeftijd heeft ze haar rijbewijs wel gehaald maar eigenlijk was ze een gevaar op de weg.

De tijd gaat door en Rijkje wordt ouder. De laatste periode van haar leven verbleef ze in verzorgingshuis 'Rhederhof' in Rheden. Ze overlijdt aan een hartstilstand op 3 juli 1997.

Ze bereikt de leeftijd van bijna 79 jaar. De begrafenisdienst werd op 7 juli 1997 gehouden in de 'Rhederhof' waarna ze werd begraven op 'Heiderust' in Rheden.

Boven haar overlijdensbericht stond geschreven:

*'In leven en sterven was haar enige troost,
dat zij eigendom was van Jezus Christus'.*

Een mooie tekst waaruit veel troost beleefd kan worden.

Deel 4

4.4 HENDRIK VAN DE HEG 1857 – 1862

Ik neem jullie nu weer mee terug in de tijd om Hendrik van de Heg te beschrijven.
Kijken we even naar onderstaand oriëntatie overzicht dan weten we over wie we het hebben.

ouders HENDRIK VAN DE HEG EN ZWAANTJE VAN 'T HOL

KINDEREN

EVERTJE (HALFZUSTER)

TEUNIS HENDRIK NENNETJE WILLEM HENDRIKA ZWAANTJE AART

Hendrik was het tweede kind van Hendrik van de Heg en Zwaantje van 't Hol. Hij werd vernoemd naar grootvader Van 't Hol. Hendrik werd geboren op Groot Harselaar op 7 mei 1857. Hij kwam in een jong gezin terecht. Zijn vader was 35 jaar toen hij werd geboren en zijn moeder 29. Zijn halfzusje Evertje was 7 en broertje Teunis bijna 2 jaar. Wanneer Hendrik 2 jaar is wordt zijn zusje Nennetje geboren en drie jaar later zijn broertje Willem. Niets lijkt het geluk binnen dit jonge gezin in de weg te staan. Maar dan slaat het noodlot toe.

Op zondag 12 oktober 1862 om vier uur in de middag overlijdt de kleine Hendrik nog maar 5 jaar oud. Wat een ramp voor dit gezin. Het overlijden van het jongetje wordt door zijn vader bij de gemeente aangegeven. Verder weten we helemaal niets van dit jongetje. Ook niet uit overlevering. We weten niet of hij ziek is geweest en kennen de oorzaak van zijn vroegtijdig overlijden niet. In ieder geval is daar de zware gang geweest van Hendrik van de Heg en Zwaantje van 't Hol naar de begraafplaats in Voorthuizen. Zou er uit de oude familie Bijbel zijn gelezen? In ieder geval staat zijn naam op het familieblad van de Bijbel opgetekend. Een blijvend teken van zijn bestaan.

Deel 5

4.5 NENNETJE VAN DE HEG 1859 – 1902

Een verboden liefde....

Over Nennetje van de Heg zou ik een complete boerenroman kunnen schrijven.

Een verhaal dat zowel romantisch als tragisch is over een verboden liefde, intriges en verstoord familiege-
luek. Nennetje was de dochter van Hendrik van de Heg en Zwaantje van 't Hol. Ze wordt geboren op 26 juni 1859 op Hoeve Groot Harselaar onder Voorthuizen. Ze groeit op in een druk gezin. Ze heeft vier broers en twee zussen.

Ze gaat naar school en helpt haar moeder op de boerderij. Nennetje gaat door het leven als de dochter

van 'een welgestelde boer' zoals dat heet. Er zijn een aantal knechten en meiden die een groot deel van het werk op Groot Harselaar voor hun rekening nemen. Een van die knechten was Jan van Veldhuizen. Jan kwam van het boeren erf 'Vossegat'. Vijf jaar is hij in militaire dienst geweest. Van deze Jan is bekend dat hij een mooie kerel was die erg goed bij de vrouwen lag. Het was dan ook niet zo verwonderlijk dat Nennetje een oogje op Jan had laten vallen. Andersom was dat ook het geval. Ook van Nennetje weten we dat zij een mooie jonge vrouw was met prachtig haar en donkere ogen. Bovendien zag Jan een rijke schoonvader wel zitten want die oude Van de Heg zat er warmpjes bij zo wist hij. Ze vinden elkaar meer dan aardig en de contacten gaan verder dan alleen maar een knipoog en het maken van een wandeling. Jan maakte er stevig werk van en de gevolgen bleven dan ook niet uit. Nennetje raakte op haar twintigste jaar zwanger van Jan. Vader Van de Heg was in alle staten. Dat zijn dochter ongehuwd zwanger raakte was natuurlijk een blamage voor de familie maar dat het kind van de knecht was sloeg werkelijk alles. Dat was geheel beneden de stand van de familie. Dat vader Hendrik zelf, nadat hij weduwnaar was geworden, met zijn eigen dienstmeid trouwde nadat ze zwanger van hem bleek te zijn vergat hij kennelijk gemakshalve maar even. De pot verwijt....zullen we maar zeggen. Hoe Nennetje haar vader ook probeerde te overtuigen dat ze met haar minnaar wilde trouwen, het had geen zin. Vader van de Heg bleef weigeren. Hij zei: 'Mit een onecht kiend weet je waor je mee af bint maar mit die Jan van Veldhuuze nog nie. Da's geen kerel waor je van op an kunt'. Dat kon Hendrik wel zeggen maar het sloeg nergens op want er viel op Jan van Veldhuizen niets aan te merken. En zo gebeurde het dat daar op Groot Harselaar een verdrietige hoogzwangere vrouw rondliep die haar kind zonder man alleen ter wereld bracht. Het werd een dochtertje dat op 5 september 1880 op Groot Harselaar het levenslicht zag en de naam Maria kreeg. Dat moet wat geweest zijn. We moeten niet vergeten dat ongehuwd moeder worden in die tijd een grote schande was. En het kind dat werd geboren kreeg de sticker 'onecht kind' opgeplakt. En dat heeft Nennetje allemaal moeten verdragen. De schande, de priemende blikken en het geroddel achter haar rug om.

Daarbij kwam ook nog de onverbiddelijke houding van haar vader en het commentaar van broers en zussen. Een dochter van Nennetje heeft over deze situatie waar haar moeder in was verzeild geraakt wel eens gesproken met mijn moeder. Het kwam er op neer dat Nennetje een vreselijke periode heeft doorgemaakt. De situatie voor Nennetje werd onhoudbaar op Groot Harselaar. Niet lang na de geboorte van Maria vertrekt Nennetje dan ook voor een jaar naar Lunteren. Op 4 november 1882 komt ze weer naar Groot Harselaar. Kennelijk was de lucht toen wat opgeklaard. Vooral haar moeder Zwaantje is blij met haar terugkeer. Intussen loopt Jan met hetzelfde probleem als zijn Nennetje. Hij hield heel veel van haar en zag zijn kind bij de familie Van de Heg groot worden. Van contacten tussen Jan en de Heggen was geen sprake. Of toch wel? Jan zat in café 'Het Schaap' in Barneveld een borrel te drinken. Op een gegeven moment komt Teunis van de Heg het dranklokaal binnen.

Teunis was een broer van Nennetje. Deze Teus was een prima kerel maar had in zijn jongere jaren een 'kwaaije dronk' over zich zoals men dat noemt. Daar had hij overigens de titel 'wilde Teus' aan te danken. Teus dronk een paar borrels en ook Jan liet het niet bij één maatje.

De sfeer werd ongemakkelijk en broeierig. Teus begon Jan behoorlijk te jennen en maakte opmerkingen over zijn zus en het kind van Jan. Hij zei dat hij het kon vergeten dat hij ooit met z'n zus zou trouwen. Die was te goed voor een knecht! Dat raakte Jan in het diepste van zijn ziel. Er ontstonden schermutse-lingen en er kwamen messen aan te pas. Het verhaal gaat dat Teus zijn mes in de balk van de bar drukte. Wanneer de uitgedaagde het mes uit de balk trok ging hij de uitdaging aan. Zo ging dat in die tijd. Natuurlijk liet Jan dit niet over z'n kant gaan en hij trok het mes uit de balk. Er ontstaat een behoorlijke vechtpartij en Teunis krijgt een paar stevige jappen over zijn borst en Jan in de schouder. De diender komt er aan te pas en de twee worden opgebracht.

Er volgt voor beide heren een veroordeling tot een korte periode 'gratis volledig verzorgd verblijf in een door de overheid te bepalen en te betalen instelling'.

Dat is pas echt 'shame en scandal in the family'. Overigens weten we dat Jan en Teus het later uitstekend met elkaar konden vinden en veel met elkaar optrokken. Het werden dikke maten. Regelmatig wanneer ze anderen vertelden over hun ervaringen in het 'rijkshotel' lieten ze de littekens van de vechtpartij met enige trots zien.

Intussen kunnen Jan en Nennetje niet zonder elkaar. In het geheim blijven ze contact houden.

Ze kunnen elkaar niet loslaten en dat is ook letterlijk het geval want in het najaar van 1883 verwekt Jan opnieuw een kind bij Nennetje. Vader van de Heg schijnt weer in alle staten te zijn geweest. Maar hij kreeg nu ook eindelijk in de gaten dat hij om een huwelijk tussen Nennetje en Jan niet meer heen kon. Tegen zijn zoon Teus verzuchtte hij:

'Noe motte ze maor gaon trouwe want aandere h'ek over een paor jaor zo de hele brink vol lope mit jonge's van die verrekte reuperd van een vent'. En zo gebeurde het dat Jan van Veldhuizen zijn Nennetje trouwt op 18 februari 1884. Nennetje zal daar vol trots en geluk, met haar buik vol leven, hebben gestaan want ze was inmiddels vijf maanden zwanger. En vader van de Heg? Die had het zure nakijken. Tijdens hun huwelijk erkent Jan zijn eerste dochter als eigen kind, 'echten' noemde men dat vroeger. En zo werd de kleine Maria eindelijk van onecht... echt! Vier maanden later, op 22 juni 1884, wordt zoon Aart geboren. En zo is het geluk van het gezinnetje compleet. Met hard werken probeert Jan de kost voor zijn gezin te verdienen. Zijn zoontje Aart wordt aangegeven door de vroedvrouw Sophia Schouten wegens afwezigheid van de vader. Opmerkelijk! Het was beter geweest dat Opa Van de Heg dat had gedaan. Maar waarom deed Jan dat zelf niet? Jan was een maand voor de geboorte van zijn tweede kind naar Friesland afgereisd om gras te maaien. Daarmee was in die tijd goed geld te verdienen. Het betekende wel dat Nennetje ook haar tweede kind baarde in afwezigheid van de vader. Op 10 februari 1887 worden Jan en Nennetje opnieuw vader en moeder.

Dochter Zwaantje wordt geboren. Op 12 oktober 1891 volgt zoon Hendrik en drie jaar later op 25 juni 1894 ziet dochter Gijsje het levenslicht, een vrouw die ik zelf nog heb gekend.

Zij was het die met mijn moeder over het lot van haar moeder Nennetje sprak.

Het laatste kind dat werd geboren uit het huwelijk van Jan en Nennetje is weer een dochter en krijgt de naam Hendrika mee die op 12 oktober 1898 werd geboren.

In 1896 kopen Jan en Nennetje een eigen boeren bedrijfje in de 'Engelse Stad' gelegen tussen Scherpenzeel en Barneveld. Jan werkte op dat moment bij Toon de Heus aan de Watermolen in Barneveld. Jan heeft er alles, maar dan ook alles aan gedaan om zijn gezin het zo goed mogelijk te geven. Van de familie Van de Heg was geen enkele hulp te verwachten.

Noch moreel noch financieel. Na hun huwelijk werd Jan door de familie geduld en niet meer dan dat. Behalve door zijn zwagers Teus en Aart met wie hij een goede relatie had.

Tenminste in de periode na de vechtpartij. Maar Jan en Nennetje redden zich goed door hard te werken. Toch zijn er grote zorgen want de TBC die de familie Van Veldhuizen al zo zwaar had getroffen ging ook aan het gezin van Jan en Nennetje niet voorbij.

Hun zoontje Hendrik wordt ziek en bange vermoedens worden bevestigd.

De diagnose is TBC. Het jongetje overlijdt op 9 januari 1893 nog maar vijftien maanden oud. Wat een ongelooflijk verdriet. Drie jaar later overlijdt dochter Zwaantje aan dezelfde ziekte. Zij wordt twaalf jaar. In 1898 huurt Jan de boerderij de Groote Kamp onder Barneveld. Ze gaan er wonen en zetten een boerenbedrijf op. Kennelijk wilde hij een bestaansbasis creëren voor zijn gezin. In dit jaar werd bij Jan ook de gevreesde TBC geconstateerd. Jan wist wat dat betekende.

Op de Groote Kamp maken ze de eeuwwisseling mee. De negentiende eeuw verdwijnt in de schoot der tijd. De twintigste eeuw ligt voor hen. Inmiddels is ook Nennetje ziek geworden. In 1901 verkopen ze het bedrijfje in de 'Engelse Stad'. Dat hadden ze aangehouden als uitvlucht wanneer het op de Groote Kamp niet zou lukken. Ze verkopen het voor 1800 gulden. Jan wordt zieker en er moeten extra knechten worden ingehuurd want het echtpaar kan het werk niet meer aan. Jan redt het echter niet en moet

zich gewonnen geven aan die vreselijke ziekte TBC die al zoveel slachtoffers had gemaakt in zijn familie. Het is zaterdag 18 januari 1902 de dag waarop Jan van Veldhuizen om negen uur in de ochtend het tijdelijke met het eeuwige verwisseld. Wat een ramp voor Nennetje. Een man, nog maar vijfenveertig jaar oud, waar ze zielsveel van heeft gehouden ontvalt haar. Twee van haar geliefde kinderen had ze al naar het graf begeleid.

De wrede ziekte TBC die de oorzaak was van al dit verdriet had haar zelf ook getroffen.

Nennetje wist dat het niet lang meer duren zou voordat zij haar man zou volgen.

Op 8 februari 1902 wordt door notaris Heuven de gemeenschappelijke boedel beschreven. Een broer van Jan is benoemd als toeziend voogd. Uit alles blijkt dat er haast gemaakt moest worden want ook de dagen van Nennetje zijn geteld. Tien dagen later op 18 februari 1902 wordt de inboedel verkocht. Het brengt 1407 gulden op en er is een contant bedrag van 500 gulden in huis. De enige schulden waren enkele doktersrekeningen.

Nennetje is inmiddels opgenomen bij haar eigen familie, vermoedelijk bij broer Aart.

Ze sterft op 1 maart 1902 vijf weken na haar geliefde man en minnaar en twee maanden na haar moeder. Ze laat vier kinderen achter waarvan er 2 nog heel jong zijn.

Wat zullen de laatste jaren moeilijk zijn geweest voor Nennetje en Jan. Helaas is er van Nennetje geen foto beschikbaar. Toch is er een mooi teken van leven van deze telg uit onze familie. Een prachtige letterlap door haar geborduurd in 1897. Ik heb deze gefotografeerd voor het familiearchief.

Deel 6

4.6 WILLEM VAN DE HEG 1862 – 1904

Van Willem van de Heg is heel weinig bekend. Hij was een zoon van Hendrik van de Heg en Zwaantje van 't Hol. Willem werd geboren op 5 april 1862 op Groot Harselaar.

Hij overleed in Ede op 18 maart 1904 op de leeftijd van 42 jaar. Waarschijnlijk is hij overleden aan de TBC, een ziekte die in deze periode desastreus huis hield binnen de familie.

Zijn zus Nennetje en zwager Jan waren twee jaar eerder overleden aan deze ziekte.

Hij trouwde in Barneveld op 22 oktober 1899 met Johanna van de Bospoort. Hij was toen zevenendertig jaar oud en Johanna tien jaar jonger. Zij werd op 14 oktober 1873 geboren in Ede. Ze was een dochter van Lammert van de Bospoort en Geurtje van 't Hol. De laatste naam komt bekend voor denk je wellicht en dat is ook zo. Geurtje was een zuster van Zwaantje van't Hol. Willem is dus met zijn volle nicht getrouwd. Van Willem weten we dat hij boerenknecht is geweest. Helaas heeft Willem geen nakomelingen verwekt in zijn huwelijk dat nog geen vijf jaar heeft geduurd. Tien maanden nadat Willem was overleden trouwt Johanna opnieuw met Maas van den Top. Dat was op 21 januari 1905. Negen maanden later wordt Johanna moeder van een zoon. In de daarop volgende jaren krijgt het echtpaar nog vier kinderen. Uit overlevering weten we dat de familie Bijbel destijds in bezit was van Willem van de Heg. Wellicht heeft Willem de Bijbel rond 10 december 1901 van Groot Harselaar, zijn ouderlijk huis, meegenomen naar zijn eigen huis.

Die datum werd er erhuis gehouden op Groot Harselaar en het interieur verkocht zo hebben we al kunnen lezen. Na de dood van Willem van de Heg heeft Maas van den Top de Bijbel teruggegeven aan Aart van de Heg, een jongere broer van Willem.

Deel 7

4.7 HENDRIKA VAN DE HEG 1864 – 1908

Van Hendrika van de Heg kan ik heel weinig vertellen. Hendrika is de dochter van Hendrik van de Heg en Zwaantje van 't Hol. Ze werd geboren op 18 december 1864 op Groot Harselaar in Voorthuizen. Ze brengt haar jeugd door op deze boerderij. Na haar schooltijd helpt ze haar moeder in de huishouding en later wordt ze dienstbode. Die gegevens kunnen we lezen in de Burgerlijke Bevolking. Wanneer ze 27 jaar is trouwt ze op 26 februari 1892 met Jan Steven van den Brink een man die bijna 20 jaar ouder is dan Hendrika. Hij werd geboren op 24 augustus 1845. Wat hadden die oudere kerels vroeger toch dat ze kennelijk heel makkelijk een mooie jonge deern aan de haak konden slaan. We lezen het in dit boek wel erg vaak dat de mannen veel ouder zijn dan de vrouwen op het moment dat ze trouwden. Wel weten we dat er haast bij het huwelijk was geboden want vijf maanden na hun huwelijk wordt hun eerste kind geboren. Het is een zoon die de naam Jan krijgt, vernoemd naar zijn opa Jan Steven van den Brink. Hierna volgen er nog vier dochters. Zwaantje, Gijsbertje, Hendrika en Gerretje. Hendrika van de Heg overlijdt op zaterdag 24 oktober 1908. Ze woonden met haar gezin in buurtschap Kallenbroek. Ze werd 43 jaar. Mogelijk is ze overleden aan TBC dat in deze periode veel dodelijke slachtoffers maakte binnen onze familie.

Hendrika van de Heg

Deel 8

4.8 ZWAANTJE VAN DE HEG 1868 – 1933

Een bittere en teleurgestelde vrouw. Zo kunnen we Zwaantje van de Heg het beste omschrijven. Nors en ontevreden van aard en onaangenaam in de omgang, zo weten we uit overlevering. Ze werd in 1868 op

11 april geboren op boerenhoeve Groot Harselaar onder Voorthuizen. Ze was een dochter van Hendrik van de Heg en Zwaantje van 't Hol. Ze werd naar haar moeder vernoemd. Zwaantje was een kunstenaar in het maken van kleding.

Voor veel gegoede burgerdames uit Barneveld maakte zij kleding en de hoeden die ze maakte leken ware kunstwerken. Ze kon grof zijn in haar opmerkingen en maakte met iedereen ruzie. Ze was buitengewoon achterdochtig en eigenzinnig en vertrouwde niemand. Zien we hier het karakter van haar vader een beetje in terug?

Kortom het was een lastig mens in de contacten. Wanneer ze je goed gezind was, en dat gebeurde zelden, was er wel met haar te leven maar, o wee als dat niet het geval was, dan had je een hele verkeerde aan haar.

Dat merkte ook haar minnaar. Zwaantje werd verliefd op een jongen uit Barneveld.

Ze deed daar altijd uiterst geheimzinnig over. Ze ontmoette hem in het geheim.

Het verhaal gaat dat Zwaantje op het punt van trouwen stond. In de familie is de naam van een zekere Liefink gevallen. Ik weet niet of dat juist is want het is een verhaal van het gehalte 'men fluistert...' en ik fluister het verder! Deze man scheen een soort haat- liefde verhouding met Zwaantje te hebben gehad. Ze maakten altijd ruzie met elkaar maar konden niet buiten elkaar.

In ieder geval vond deze man haar kennelijk aantrekkelijk want Zwaantje raakte zwanger van hem. Dat heeft haar vader Hendrik van de Heg niet meer meegemaakt maar haar moeder Zwaantje van 't Hol wel. Een huwelijksdatum werd vastgesteld en de voorbereidingen werden getroffen. Ook dit alles in het diepste geheim want er rustte nu 'schande' op de verhouding.

Zwaantje van de Heg

Wat er gebeurd is weten we niet. Er doen verschillende verhalen de ronde. Maar wat we wel weten is dat het paar vlak voor hun huwelijk knallende ruzie kreeg. Zwaantje wees haar minnaar de deur en wilde niets meer met hem te maken hebben. Er werd niet getrouwd en op 5 maart 1898 wordt Zwaantje ongehuwd moeder. Ze krijgt een dochter die ze Hendrika noemt. Nooit heeft deze of een andere man meer toegang gekregen tot haar leven en vanaf dat moment had Zwaantje geen goed woord meer over voor welke man dan ook. Dat betekent wel dat ze alleen voor de opvoeding van haar kind stond. Dat moet zeker niet makkelijk voor haar zijn geweest want wanneer je in die tijd in de genoemde situatie verzeild raakte was je onderwerp van roddel en achterklap en werd je beschouwd als een, laat ik het netjes zeggen, ontspoorde vrouw. Lange tijd heeft ze op de oude Rijksweg gewoond tussen 'Het Ei' en het dorp Voorthuizen. Ze werd financieel ondersteund door haar broer Aart. Dat beschouwde ze overigens als volstrekt normaal en niet meer dan de plicht van haar broer. Het was immers een ander die haar in deze

situatie had gebracht! Natuurlijk was het niet gemakkelijk voor haar maar om zelf de rol aan te nemen van 'volledig onschuldig' ging haar broer Aart toch te ver. En toen die haar er eens fijntjes op wees dat haar situatie toch echt met twee mensen te maken had kon hij de wind van voren krijgen en eindigde Zwaantje met de conclusie: 'jie bin net as aal die aandere kerels, ze deugen nargens veur!' En daar kon haar broer Aart, mijn opa, het mee doen. Aart was dan ook niet erg gecharmeerd van deze zus. Van zijn andere zus trouwens ook niet! Van enige dankbaarheid voor de ondersteuning van haar broer was dan ook geen sprake. Integendeel, wanneer haar broer Aart haar tegen kwam draaide ze met een zekere arrogantie haar hoofd om. Maar Aart bleef haar ondersteunen en Zwaantje accepteerde dit. Ook na het incident vond ze dat volstrekt normaal. Aart kon dit maar moeilijk verkroppen en zei stevast wanneer hij zijn zus voorbij zag gaan: 'Kiek,...daor gaot den donder weer...'

Uit ovelevering weten we dat moeder Zwaantje en dochter Hendrika het niet zo goed met elkaar konden vinden. Zwaantje kon haar weinig liefde geven. Wel heeft zij haar dochter geleerd te kunnen omgaan met naald en draad want ook Hendrika was een vrouw die de mooiste kleding maakte. Zwaantje van de Heg,... als ik haar levensverhaal beschrijf word ik er niet erg vrolijk van.

Niet bepaald een vrolijk leven dat zij had. Maar ja, dat had Zwaantje dan ook grotendeels aan haar zelf te danken. Zwaantje van de Heg overleed op de leeftijd van 65 jaar op 3 mei 1933. Na haar overlijden bleek dat ze een behoorlijke erfenis had achter gelaten ten gunste van haar dochter. Een zure gewaardwording voor haar broer Aart die haar jaren financieel ondersteunde en zich terecht heeft afgevraagd of dat ook werkelijk nodig was geweest.

4.8.1 HENDRIKA VAN DE HEG 1898 – 1983

Hendrika van de Heg werd geboren op 5 maart 1898. Men noemde haar altijd Driek.

Een vrouw die haar leven lang last heeft gehad van het feit dat ze een 'onechte' was.

Een onechte, zo noemde men dat vroeger wanneer je een product was van een ongehuwde moeder en een al of niet bekende vader. Hendrika werd namelijk opgevoed zonder te weten wie haar vader was. Daar had ze overigens wel een vermoeden van. Haar moeder Zwaantje ging echter elk gesprek over haar vader uit de weg en werd boos wanneer ze er naar vroeg.

Haar vader heeft overigens nooit een poging gedaan om contact met Hendrika te zoeken.

Ik heb Hendrika zelf nooit ontmoet. De familie verhalen heb ik van 'horen zeggen' van Arie Top, een vroegere bloemist uit Barneveld, en van Gerrit van de Heg een neef van Hendrika. Driek was geen plezierig mens en niet erg geliefd bij haar familie.

Haar neef Gerrit van de Heg uit Ederveen wist daarover mee te praten. Gerrit was textielhandelaar en Driek had hem opdracht gegeven om zes stoelen te bekleden.

De stof werd uitgezocht en beiden kwamen een bedrag overeen voor de te leveren prestatie.

Per abuis werden de stoelen in de fabriek bekleed met een veel duurdere stof.

De overeengekomen prijs was veel te laag voor het werk en het materiaal dat was geleverd.

Gerrit ging met de stoelen naar zijn nicht en legde de zaak uit.

Driek keek naar de stoelen en zei: 'deze stof is veul mooier dan ik had uitgezocht. Ik bin er bar blie mee!' Dat gaf Gerrit hoop en die legde Driek uit dat hij, wilde hij met de prijs uitkomen, zestig gulden hoger uit kwam dan de overeengekomen prijs. Gerrit vroeg of Driek daar dan ook de helft van wilde betalen. Maar daarvoor was hij bij Driek aan het verkeerde adres: 'Je denkt toch nie dat ik joe gao betaolen veur je eige stommigheid', was haar onverbidelijke reactie. Gerrit droop af en had het nakijken. Later zei Driek tegen een ieder die het maar wilde horen dat ze die Gerrit toch maar mooi te pakken had! Van je familie moet je het maar hebben nietwaar?!

Driek heeft in haar jeugd weinig liefde gekregen. Dat ze zonder vader door het leven moest heeft ze

maar moeilijk kunnen verkroppen. Als jonge vrouw gaat ze al vrij snel zelfstandig wonen. Ze vertrekt naar de Langstraat in Barneveld in het pand waar anno 2012 de Wibra is gevestigd. Later woonde ze op een kamer bij de familie Gijsbertsen op de Nieuwe Markt.

Weer later verhuist ze naar de Graaf van Lijndenlaan in Barneveld. De laatste jaren van haar leven woont ze in Bejaardencentrum Elim in Barneveld.

Driek was van huis uit Nederlands Hervormd. Later gaat haar sympathie uit naar de Gereformeerde Gemeente. Dat had te maken met een onenigheid met Ds. Eisinga een predikant in Barneveld. Ze is overigens nooit lid geworden van de Gereformeerde Gemeente. Ouderlingen van de Hervormde Gemeente bezochten haar nog wel maar een predikant kwam er bij haar niet meer in. Driek was een hardvochtige vrouw.

Tijdens een opname in Zilverschoon in Nijkerk lag ze bij een mevrouw die Rooms Katholiek was. Ze heeft het deze vrouw niet makkelijk gemaakt. Ze was scherp van tong en onredelijk in haar gedrag. Wanneer de verpleegsters haar smakelijk eten wenste zei ze stevast:

'dat gaat je geen bliksem aan'. Driek wantrouwde bijna iedereen. Arie Top was een van haar weinige vertrouwelingen. Top was ook haar executeur testamentair. Hij vertelde dat ze in haar laatste jaren haar testament wel drie maal wijzigde. Ze had heel weinig contact met haar familie. Haar erfenis ging uiteindelijk naar Geurtje, Hendrik en Teunis van de Heg de kinderen van Rijk van de Heg. Rijk zelf erfde niet van haar en dat had te maken met het tweede huwelijk dat Rijk was aangegaan na de dood van zijn eerste vrouw.

Hendrika van de Heg overlijdt op 18 februari 1980 aan een beroerte in verpleeghuis Zilverschoon. Ze bereikte de leeftijd van bijna 82 jaar. Ze werd in Barneveld begraven.

Haar leven werd bepaald door het feit dat ze in haar jeugd als 'onechte' werd bestempeld.

Dat heeft haar zeer gedaan. Daar heeft zij ooit met Arie Top over gesproken.

Dat heeft haar leven lang verdriet gedaan. En laten we eerlijk zijn, het is ook wel een onredelijk stempel dat je als kind en je verdere leven meedraagt.

an den Boven - Ysfel,

n 1 November 1812.

Jennis Gerretsen

ard aantenemen voor Geslachtsnaam den

van De Heg.

GROTE HEGWEG

de Maan

H. H. S.

HOOFDSTUK

5

Deel 1

5.1. AART VAN DE HEG 1871 – 1948

ouders HENDRIK VAN DE HEG
 ZWAANTJE VAN 'T HOL

KINDEREN

EVERTJE (HALFZUSTER)

TEUNIS HENDRIK NENNETJE WILLEM HENDRIKA ZWAANTJE **AART**

Ik begin nu aan het laatste hoofdstuk van dit familieboek. Dat begint met de beschrijving van Aart Van de Heg. Hij was mijn opa. Ik heb hem zelf niet gekend maar uit overlevering van mijn ouders, mijn tante Jo van de Heg- Knottenbelt en oudere neven en nichten heb ik een mooi beeld van hem gekregen. Een beeld van een gedegen, stille en hardwerkende Veluwse boer maar vooral een markante persoonlijkheid.

*Aart van de Heg
op 19 jarige leeftijd*

Aart van de Heg werd geboren op 10 oktober 1871 op de boerenhoeve Groot Harselaar in buurtschap Harselaar onder Voorthuizen. Hij was het achtste kind van Hendrik van de Heg en het zevende kind

van Zwaantje van 't Hol. Aart had drie zusters één halfzuster en drie broers. Hij groeide op in een druk gezin. Aart had een sterke band met zijn moeder. Over zijn vader hoorde je hem weinig praten. Daar had hij een moeizame relatie mee weten we uit overlevering. Toen Aart werd geboren was zijn vader inmiddels 49 jaar en zijn moeder 43. Aart groeit op en gaat in Voorthuizen naar school. Zo rond zijn 20e jaar was hij een grote breedgeschouderde kerel met handen als kolenschoppen. Hij was beresterk en zijn gestalte maakte indruk. Hij had een goed en vriendelijk karakter maar je moest hem niet tegen hebben want dan had je een verkeerde aan hem. Aart was een gesloten jongen en dat is hij tot zijn dood gebleven. Hij was niet makkelijk te doorgronden en gaf daar ook geen ruimte voor. Als jongen scheen hij in zijn doen en laten sprekend op zijn moeder te hebben geleken.

Aart heeft na zijn schooltijd altijd gewerkt op de boerderij van zijn vader. Nadat zijn vader was overleden, hij was toen 19 jaar, heeft hij nog elf jaar op Groot Harselaar gewoond samen met zijn moeder en broer Teunis. Hij runde daar het boerenbedrijf. Groot Harselaar was in familiebezit tot 1881. Helaas is de vader van Aart niet al te slim omgegaan met dit erfgoed. Hij verspeelde het door een aantal rechtszaken aan te spannen die bij voorbaat kansloos waren. De proceskosten waren zo hoog dat de vader van Aart de boerenhof moest verkopen. Elders in dit boek lees je hier meer over. Zoals gezegd was Aart van de Heg zeer gehecht aan zijn moeder. Hij heeft haar jaren geholpen vooral toen zij steeds meer invalide raakte. Maar liefst zeven maal kreeg zijn moeder een beroerte. Op het laatst was zij gedeeltelijk verlamd. De laatste weken dat zijn moeder leefde week hij niet van haar zijde en verzorgde haar volledig. Gelukkig was de liefde inmiddels een rol gaan spelen in het leven van Aart en hij ontmoette Aaltje van Veelen. Aart was ruim vier jaar ouder dan Aaltje en ze hadden geruime tijd verkeren. Toen de moeder van Aart stierf op oudejaarsdag 1901 was er reeds op 10 december erfhuis gehouden op Groot Harselaar. Om tien uur in de ochtend zijn daar een groot aantal kopers gekomen om hun voordeel te doen. Alles werd verkocht. Ook Aart zal hierbij aanwezig zijn geweest. Er werd van alles te koop aangeboden. Een gladtands bruin merriepaard, een ruïn, en een driejarige merrie. Met een gladtands paard werd een oud paard bedoeld. Er werden 11 kalfdragende koeien en 5 drachtige zeugen, 5 pinken en 70 kippen aangeboden.

Verder werd er rogge, haver, boekweit en 6000 halve kilos hooi verkocht. Hooi werd in die tijd te koop aangeboden in ponden.

Een boerenwagen, een plezierwagentje en 2 plaggenwagens waren ook in de aanbieding.

De boerenwagen zal misschien nog wel gebruikt zijn bij de uitvaart van Hendrik van de Heg. Als huisraad was er ook van alles te koop zoals een kabinet, 3 kasten, spiegels, stoelen, ronde en vierkante tafels, kaststellen, kachels met toebehoren en een geweer.

Verder schotels, blik-, glas- en aardewerk. Al deze artikelen worden genoemd in een prachtige advertentie die het erfhuis aankondigde geplaatst in de Barneveldse Krant.

Geweldig dat deze kranten op film bewaard zijn gebleven.

Zwaantje van 't Hol verbleef haar laatste weken bij haar zuster Rikje in Zwarteboek waar Aart haar verpleegde tot haar dood. Ze werd 73 jaar. Zwaantje van 't Hol werd begraven in Voorthuizen. Direct na het overlijden van hun moeder vertrekken Aart en zijn broer Teunis van Groot Harselaar. Teunis gaat naar zijn halfzuster Evertje en Aart en Aaltje maken hun liefdesnestje gereed op de Bruinhorst. Ze trouwen op 28 februari 1902. Ze hielden zielsveel van elkaar en hadden een goed huwelijk. Dat is tot de dood van Aart zo gebleven.

Aaltje was een kleine pittige vrouw. Ze was sterk sociaal bewogen met veel gevoel voor haar medemensen. Ze liet echter niet met zich sullen. Het waren gastvrije mensen waar de overige familieleden graag kwamen. Nooit lieten ze de gasten met lege handen naar huis gaan. Altijd werd er wel groente, eieren, fruit, vlees of graan meegegeven.

Na hun huwelijk gaan Aart en Aaltje op 10 maart 1902 op de Bruinhorst wonen een klein boerderijtje gelegen aan 'de Veenen 26' onder Ederveen. Dit prachtige authentieke boerderijtje werd in 2009 afgebroken maar ik heb er mooie foto's van bewaard in het familiearchief.

Achterzijde van de Bruinhorst

Negen maanden na hun huwelijk wordt op 15 december 1902 een zoon geboren, mijn vader, die de naam Hendrik krijgt, vernoemd naar zijn grootvader.

Hendrik was een kind 'van de kale beddenplank' zoals men dat vroeger noemde. Het is een gelukkig gezinnetje daar op de Bruinhorst. Aart heeft in die tijd vijf koeien, een hok vol kippen en wat varkens. Daarnaast een flinke groentetuin en een grote boomgaard. Niet ver van de Bruinhorst heeft hij zijn weide- en landbouwgronden.

Het gezin kan zich redelijk redden. In de winter vlecht Aart manden van wilgentenen die hij op de jaarmarkt in Arnhem verkoopt. Het echtpaar krijgt in totaal zes kinderen.

Op 8 januari 1905 krijgt de kleine Henk een zusje die Cornelia werd genoemd. Dit meisje werd vernoemd naar haar oma Van Veelen. Daarna volgen er drie jongens. Gerardus Hendrikus die in 1906 werd geboren, Aart die in het jaar 1908 ter wereld kwam en Jacob die het levenslicht in 1913 ziet. Als laatste kind van dit echtpaar wordt in 1914 dochter Zwaantje geboren. In datzelfde jaar begon op 28 juli de eerste wereldoorlog die duurde tot 11 november 1918. Vader Aart is dan 41 jaar oud en moeder Aaltje 38. Hendrik is 12, Cornelia 9 en Gerard 8 jaar. Aart is bijna 6 jaar en Jacob anderhalf. De kleine Zwaantje is net als baby ter wereld gekomen. Als je zo naar de samenstelling van dit gezin kijkt dan zien we een druk gezin.

Aaltje zal haar handen er vol aan hebben gehad. En hoewel ze het goed hadden hing er wel een schaduw boven dit gezin. Nee, niet ten gevolge van de eerste wereldoorlog maar door de ziekte van dochter Cornelia die aan een ernstige hartkwaal leed. Om dit meisje waren er grote zorgen binnen het gezin. En dat niet ten onrechte zo blijkt want Cornelia overlijdt op 13 januari 1918. Ze is dan 13 jaar oud. Vooral voor moeder Aaltje werd dit een drama.

Ze is deze slag nooit te boven gekomen en was ontroostbaar.

Ook vele jaren later beheerste deze gebeurtenis nog haar leven. Niet alleen zij maar ook haar man en de kinderen hebben hieronder geleden. Het was heel moeilijk voor hen het intense verdriet, dat niet leek te stoppen, van hun vrouw en moeder te moeten aanzien. Het gezin ging naar de kerk in Lunteren. Dicht bij de Bruinhorst lag een buitenhuis van de familie Cornelis. Een rijke familie die daar vaak de zomermaanden doorbracht.

Deze familie had kinderen in dezelfde leeftijd van de kinderen van Aart en Aaltje.

Samen haalden de jongens veel kattenkwaad uit en heel de buurt was opgelucht wanneer de 'Cornelissen' weer naar de stad waren vertrokken want dan hadden ze ook geen last meer van die verrekke 'Heggen'.

Aaltje was een propere vrouw en daar ging ze prat op. Ze zag er op toe dat de kinderen zich goed wassen. De kinderen gingen naar het Woudse schooltje. Een schooltje dat er tot op de dag van vandaag anno 2012 nog steeds staat en als school in gebruik is. In de zijmuren van de school is nog het authentieke siermetselwerk te zien.

Wanneer er weer eens luizen waren geconstateerd op school werden de hoofden van de kinderen dagelijks rijkelijk ingesmeerd met pure brandewijn. Telkens weer complimenteerde het onderwijzend personeel Aaltje van de Heg dat het weer gelukt was de luizen van de hoofden te houden van haar kinderen. Wanneer ze vroegen hoe haar dat toch lukte zei ze alleen maar: 'een mens moet proper zijn'. Dat haar kinderen bijna bedwelmde en als zombies in de klas zaten was een ander verhaal. Het leven gaat door en de kinderen worden groter.

Ik heb me altijd afgevraagd hoe dit gezin kon wonen in dat kleine boerderijtje de Bruinhorst.

Dat moet in mijn beleving echt proppen zijn geweest. Aart van de Heg was een goede stille eigenzinnige man. Hij was sterk en voor niets en niemand bang.

Hij was de enige in de familie waar zijn broer Teus ontzag voor had. Ook wanneer Teus gedronken had wist hij dat met Aart niet viel te spotten.

Dat kwam goed uit want onze Teus maakte het zijn moeder nogal eens lastig wanneer hij had gedronken en dat pikte Aart niet. Ook de volgende anekdote is aardig om te schrijven.

Eens probeerde een landloper op de Bruinhorst enkele kippen te stelen. Hij werd op heterdaad betrapt door Aart. Hij sloot zijn grote handen om de nek van de onfortuinlijke dief en tilde hem een eindje boven de grond. En wanneer men Aart vroeg hoe dit is afgelopen zei hij:

'toen ik hum blaauw zag aanleupe hek hum dwaars deur 't kiepenrik gedonderd en daor het ie wel een half uur op aoepgaope gelege'.

Fietsen leerde mijn opa pas toen hij dertig was. Hij had een 'doortrapper', dat is een fiets waarbij je niet ineens kunt stoppen met trappen omdat er geen vrije stand op zit. In een bocht op een zandweggetje ging hij te hard en hij kon niet meer stoppen. Hij reed recht de plomp in en was nat van sokken tot pet. Wanneer hij dit avontuur vertelde zei hij met een ernstig gezicht: 'ik zei nog wel ho,....ho toch fiets!'

Met zijn zwagers van de familie Van Veelen kon Aart het best vinden. Maar soms werden de eindeloze geloofsdiscussies hem teveel. Dat zat zo. Aaltje van Veelen was van huis uit Gereformeerd maar na haar huwelijk met Aart is ze meegegaan naar de Nederlands Hervormde Kerk. Haar broer Hendrik heeft dat nooit zo goed kunnen verkroppen en wanneer hij op bezoek was bij zijn zus begonnen ze stevast over het geloof. De tendens die Hendrik in deze gesprekken legde was dat Aaltje toch wel de verkeerde keuze had gemaakt. Aart werd dat op een gegeven moment spuugzat. Hij had dat al een paar keer aan beiden laten weten maar ze gingen maar door. Op een gegeven moment stond Aart op, pakte zwager Hendrik en vrouw Aaltje in de kraag en leidde ze rustig doch zeer beslist naar de deel.

'Gao maor achter de koeien staon kwiesten dan komt de stront vanzelf en as je dat zat bint kom je maor trug', zei opa. Hij ging terug naar de geut, nam plaats in zijn rieten stoel, pakte een pruim tabak en spoog met een welgemikt schot een prachtige bruine fluim precies in de spuugbak die altijd naast hem stond. Hij miste bijna nooit!

Aart kon heel goed opschieten met zijn broers maar met zijn zusters was dat wat minder. Zeker met zijn halfzus Evertje en zijn zus Zwaantje was dat het geval. Met Evertje was hij het totaal niet eens dat zij een tweede huwelijk aanging met Cees Floor. Dat zat vooral in het feit dat Aart het heel goed kon vinden met de eerste echtgenoot van Evertje en veel sympathie voor deze man had. Dat was Hendrik Jan Luttikhuisen. Met deze zwager, die maar liefst 38 jaar ouder was dan Aart, kon hij geweldig opschieten. Aart zag hem veel meer als een vader dan zwager. Vooral na de dood van de vader van Aart trokken ze veel met elkaar op. Wellicht vond hij in deze man wat hij in zijn vader had gemist. Hendrik Jan leerde hem jagen en van die twee is bekend dat ze dagen samen het veld introkken. Aart had er dan ook veel verdriet van toen zijn zwager overleed. Toen zijn halfzus tien maanden na het overlijden van Hendrik Jan opnieuw wilde trouwen schoot hem dat in het verkeerde keelgat. 'Veul te vrog', vond hij. Vanaf dat moment ging het geheel mis tussen die twee. Hier is bij de beschrijving van Evertje van de Heg al uitvoerig over geschreven. Met zijn zus Zwaantje had hij het ook regelmatig aan de stok omdat hij haar arrogant vond.

Bij de beschrijving van Zwaantje van de Heg is hier meer over te lezen.

Maar ik schreef het al, met zijn broers ging alles van een leien dakje.

Zo vertelde Gerrit van de Heg uit Ederveen mij dat zijn vader Teus van de Heg regelmatig met het gezin op bezoek ging bij Aart en Aaltje. Wij woonden in Bennekom en gingen dan met de koets naar Ome Aart en tante Aaltje. We gingen dan een hele zondag. Het was altijd gezellig daar en tante Aaltje kookte de lekkerste pudding die je kon bedenken.

Wij speelden dan met onze neven en nichten. Soms liet ome Aart dan zien hoe sterk hij was en tilde dan met het grootste gemak twee grote jongens van de grond.

'Aartoom' was een fijne kerel', vertelde Gerrit van de Heg mij.

We weten ook dat de relatie tussen Aart en zijn oom Aart van de Heg van Klein Dusschoten heel close was. De kleinkinderen die ik heb gesproken praten ook met veel liefde en respect over hun opa.

Aart was dol op zijn kleinkinderen. Mijn oudere broers Aart en Henk vertelde mij dat, wanneer ze bij opa en oma gingen logeren, opa hen ophaalde in Leusden met paard en koets. Dat was een mooi zwart koetsje met houten wielen met daar omheen een laag zwart rubber. De koets werd getrokken door een schitterend zwart paard dat 'Ras' werd genoemd. Ze mochten dan drie dagen logeren en aten pannenkoeken en pudding. Een jongere naamgenoot, Aart van de Heg (1943) herinnerde zich zijn opa als vijfjarig jongetje als volgt:

'Ik ging met mijn vader op de fiets naar opa en oma. We bleven dan ook eten.

Opa zat daar, met zwarte kleren aan en een pet op in een rieten stoel. In mijn beleving zat hij altijd doodstil. Wanneer er voor het eten werd gebeden hield hij de pet voor zijn gezicht. Als we gingen eten zette hij de pet weer op. In mijn beleving was hij vreselijk groot en ik heb hem nooit zien lachen'.

De tijd gaat door en we komen in het jaar 1927. De kinderen van Aart en Aaltje zijn jong volwassen.

Nog steeds wonen ze op de Bruinhorst maar dat gaat eigenlijk niet meer.

De ruimte is te beperkt. Aart van de Heg schrijft een brief aan een zekere heer W.A. Hamel. Deze man was directeur van een zeilmakerij in Rotterdam.

Hij was een rijk zakenman. Met Aart van de Heg had deze man wel eens gesproken om in de omgeving van Barneveld onroerend goed te kopen voor geldbelegging. Aart beveelt hem in een brief het landgoed 'De Biezen' aan. Daartoe behoorden ook 3 boerderijen.

'De gebouwen der boerderijen en ook de villa zijn uit royalen beurs gebouwd zodat men daar in geen jaren onderhoudskosten aan behoeft te maken', zo prijst Aart het goed aan.

'Nu zou ik zelf graag één van deze boerderijen willen kopen doch dat kan ik met mijn financiën niet goed krijgen, dan zou ik bedrijfskapitaal tekort komen. En toch zou ik een wat groter boerderij willen aanschaffen. Mijn zoons worden groter en daar heb ik hier geen werk genoeg voor', zo gaat Aart verder in zijn brief. Het was een poging om ook zijn kinderen een mogelijkheid te bieden om aan de bak te komen. Dat lukte prima want de heer Hamel kocht het landgoed en Aart van de Heg kon de aangekochte boerderij de 'Anna Maria Hoeve' huren.

*Aart van de Heg met Ras het paard
bij de Anna Maria Hoeve*

De pachtsom bedroeg 1500 gulden per jaar. Aart huurde de boerderij voor 12 jaar.

Aart van de Heg en Aaltje van Veelen betrekken de boerderij vanaf 1 november 1927.

Hij verkoopt de Bruinhorst en heeft zo een redelijk beginkapitaal voor zijn nieuwe boerenbedrijf. Er volgen een aantal goede jaren en Aart leert het boerenvak aan zijn zoon Jacob net zoals hij dat zelf van zijn vader Hendrik en van Hendrik Jan Luttikhuisen had geleerd. Jacob was zijn beoogde opvolger. Zijn andere zonen voelden niet voor een boerenbedrijf. Zoon Gerardus nog wel maar hij was beperkt door problemen met zijn arm.

De jaren dertig gaan voorbij en ook in de crisisjaren heeft het gezin het goed. Dan volgt de oorlog.

Op de Biezen worden een aantal Joden ondergebracht waaronder het gezin van schrijver Abel Herzberg. Toen de joodse groep Barneveld tegen elke belofte in werd gedeporteerd heeft moeder Thea Herzberg haar kinderen naar boer Van de Heg gestuurd. Zoon Jaap van de Heg heeft deze kinderen in de eerste instantie in zijn boerderij ondergebracht. Later worden de kinderen elders in de familie ondergebracht in verband met het gevaar voor een inval van de vijand. Ook in de oorlogstijd bleken Aart en Aaltje uit het goede hout gesneden. In de laatste periode van de oorlog waren er maar liefst 30 evacués op de boerderij bij Aart en Aaltje. Ze kwamen overal vandaan. Bijvoorbeeld uit Zeeland, Rotterdam en Oosterbeek. De vrouwen hielpen Aaltje in de keuken en elke dag weer stond er een stevige maaltijd op tafel. En op zondag was er pudding voor iedereen. Aaltje stond bekend om haar overheerlijke puddingen die ze kookte.

Kort na de oorlog krijgt Aart gezondheidsproblemen. Zijn krachten namen af.

Hij is lang ziek geweest. Er waren problemen met zijn nieren en hij is uiteindelijk aan nierversgiftiging overleden.

Het was een onbewolkte dag. Een graad of acht en de zon scheen. Het was 15 maart 1948 de dag dat Aart van de Heg de laatste adem uitblies.

Het was een indrukwekkende begrafenisstoet die vijf dagen later van de Anna Maria Hoeve vertrok. De stoet ging richting Barneveld waar Aart van de Heg onder grote belangstelling werd begraven.

Gesloten van aard, ik schreef het al. Daar is een typisch voorbeeld van. Toen Aart ernstig ziek was probeerde zijn zoon Aart met hem over geloofszaken te praten. Hoe zag zijn vader het hiernamaals was de vraag? Aart keek zijn zoon langdurig aan en zei: 'ik denk dat ik nu ga slapen, ik ben te moe'. O nee, dat was zeker geen onverschilligheid want hij stond positief tegenover het geloof. Nee, zijn zoon probeerde zijn vader te dicht te benaderen in zijn gevoelens. Mijn opa, Aart van de Heg trok zijn eigen grenzen. Wanneer je hem probeerde te benaderen bewaarde hij een zekere afstand en zijn diepere innerlijke liet hij niet zien.

Zeker niet op een moment waarop hij dat zelf niet wilde. Herken jij je daarin? Ik wel!

Tot slot van deze beschrijving van Aart van de Heg nog een mooie anekdote uit de oorlogstijd.

Ik zei het al, ik heb hem niet gekend maar ik zie hem voor mij. Die grote opa, een boom van een kerel, ijzersterk. Die stoere man die voor niemand bang was vond op een dag een witte kip in het hok. Het beest bleek vleugellam. Aart maakte er een apart hokje voor en verzorgde de kip met liefde. Die kip werd ongelooflijk mak en volgde opa waar hij ging. Regelmatig nam opa de kip op zijn arm en liep het boerenerv ermee rond. Hij praatte ook tegen de kip. Iedereen lachte hem uit maar daar trok hij zich niets van aan. Op een dag kwam er een vrouw op een fiets om eten te vragen. Ze werd uitgenodigd aan tafel om mee te eten en kreeg bij het verlaten van de boerderij een tas vol aardappelen en groente mee.

Kennelijk miste ze nog het vlees want de 'dame' haalde de witte kip van opa uit het hokje en draaide deze vakkundig de nek om. Maar ze had pech want ze werd op heterdaad betrapt door opa. Die verloor zijn zelfbeheersing, greep de fiets van de dame en smakte deze uit pure frustratie een aantal keren tegen de grond. Van de fiets was weinig over en opa huilde om de kip die dood op de brink lag.

*Familiefoto Aart van de Heg en
Aaltje van Veelen*

*Achter: Aart van de Heg, Dit van de Heg –
van Dijk en Henk van de Heg,
Gijsje van de Heg – van Reenen en Jaap van
de Heg, Gerard van de Heg
Voor: Zwaantje Mosterd – van de Heg en
Jochem Mosterd, vader en moeder van de
Heg – van Veelen, Ger van de Heg – Koot*

Deel 2

5.2 HENDRIK VAN DE HEG 1902 – 1959

Hendrik van de Heg is het eerste kind van Aart van de Heg en Aaltje van Veelen.

Hij werd geboren op 15 december 1902. Hendrik is mijn vader.

In deze beschrijving zal ik hem dan ook wisselend Henk dan wel mijn vader noemen.

Henk was een kind 'van de kale beddenplank' zoals dat vroeger werd gezegd.

Men bedoelde daarmee een kind van een echtpaar dat exact negen maanden na het huwelijk van de ouders werd geboren. Zijn jeugd brengt hij door op 'de Bruinhorst' in Ederveen.

Dat was een klein boerderijtje dat zijn vader begin 1902 had gekocht en waar ze na hun huwelijk gingen wonen. Hij gaat naar de Openbare Lagere School 'De Klomp', beter bekend als het Woudse schooltje.

Specifieke christelijke scholen waren er in die periode nog niet.

Hij krijgt in de loop van de tijd 3 broers en 2 zusters. Zijn zusje Cornelia, het kind dat na Henk werd geboren, leed aan een ernstige hartkwaal. Dat heeft zwaar gedrukt op het gezin. De moeder van Henk kon hier maar zeer moeizaam mee omgaan. Ze kon er eigenlijk helemaal niet mee omgaan en dat is ook best te begrijpen.

Henk wordt groter en nadat hij van school is gekomen helpt hij zijn vader op de boerderij.

Als jongeman is hij groot en sterk. Het boerenvak vindt hij echter maar niets. Hij gaat in militaire dienst en wordt gelegerd in Utrecht bij het 3e regiment Genietroepen. Bataljon Technische Troepen 2^e Compagnie, om precies te zijn. Hij wordt als dienstplichtig militair ingelijfd op 20 maart 1922. Zijn uitrusting bestaat uit een paar beenwindsels, een broodzak met band, een eetketel en eetketelzak, een haarkam en een knipmes, een naaizakje, een overjas en pantalon, een schoenborstel en een spijslepel en vork, een veldjas en veldmuts en niet te vergeten een zakboekje. Daarnaast wordt er een volledige militaire uitrusting verschaft. Deze gegevens komen uit 'den Handleiding voor den Recruit bij het Regiment Genietroepen 1922'. Leuk dat dit boekje en deze gegevens bewaard zijn gebleven.

Hendrik vervult zijn militaire dienst en hij wordt onrustig in de onderbuik, dus verliefd. Hij heeft zijn oog laten vallen op Dirkje van Dijk die in Stoutenburg woonde op boerenhoeve De Oude Gort, een boerderij

die er anno 2012 nog steeds staat. Dit was een mooie jonge deern met prachtig golvend zwart haar. Ze hebben elkaar voor het eerst ontmoet in Barneveld tijdens Koninginnedag dat destijds nog op 31 augustus werd gevierd. Dat was kort nadat Henk uit militaire dienst was gekomen. Ze hebben zes jaar verkeren. Al die jaren ging Henk wekelijks op de fiets van Ederveen naar Stoutenburg om zijn geliefde te ontmoeten. Wanneer hij hard fietste en geen tegenwind had overbrugde hij die afstand met één vulling voor zijn carbidlamp. Deze lamp staat nu bij mij in de woonkamer. Elke keer wanneer ik naar de lamp kijk zie ik een jonge kerel met een pet op die zich helemaal te pletter fietst op weg naar zijn meisje in Stoutenburg.

Hendrik van de Heg en Dirkje van Dijk op de dag van hun verloving in 1923

Mijn vader had er wel wat voor over om mijn moeder te veroveren vind ik. Maar ja, hij was dan ook tot over de oren verliefd. Ze trouwen op 21 november 1929 in de Hervormde kerk in Renswoude. Dat was kort nadat de moeder van Dit, zoals de roepnaam van mijn moeder luidde, overleed. Mijn moeder heeft mijn oma tijdens haar ziekte tot haar dood verzorgd. Henk en Dit hadden een eerder gepland huwelijk uitgesteld in de hoop dat mijn oma Van Dijk nog zou opknappen. Dat mocht echter niet zo zijn.

Na hun huwelijk gaan Henk en Dit in Renswoude wonen aan de Dorpsstraat, tegenover de Oude Kerk. De huisjes staan er nog en staan tegenwoordig anno 2012 onder bescherming van Monumentenzorg. Henk is na zijn huwelijk gaan werken bij de Coöperatieve Meelhandel in Renswoude. Hij was daar minger. Ze hadden het goed naar hun zin op hun stekkie in Renswoude. Het heeft even geduurd maar op 21 december 1933 is het groot feest in huize Van de Heg want er werd een zoon geboren die de naam Aart kreeg vernoemd naar zijn grootvader.

Vier jaar later wordt er een tweede kind geboren die de naam Hendrik krijgt. Vernoemd naar overgrootvader Van Veelen en zijn vader.

Kort na de geboorte van Henk verhuist het gezin naar Leusden. Het huis in Renswoude werd te klein. Hendrik gaat in Amersfoort werken bij Firma Gerritsen een groothandelaar in granen. Het wordt 1939-1940. De crisistijd is op haar hoogtepunt en de 2e Wereldoorlog breekt uit. Gelukkig kan ik trots zijn op mijn ouders wanneer ik naar hun rol kijk die zij tijdens de oorlog vervulden. Dat is trouwens ook bij mijn opa en ooms het geval. Vader en moeder hebben Esther Herzberg, een dochter van schrijver en jurist Abel Herzberg, bijna drie jaar als Joodse onderduikster in huis gehad. Mijn vader had gezorgd voor een vals persoonsbewijs voor Esther. Hiermee kreeg zij de naam Elizabeth Hesterman.

Ze werd overgeschreven naar Arnhemseweg B49 in Leusden. Dat was destijds het adres van mijn ouders. Daarmee werd Esther gelegaliseerd als inwonster van de gemeente Leusden en kreeg ze zelfs distributiebonnen. Ze kon zich vrij bewegen door het dorp. Op een kwade dag dreigde het toch bijna fout te lopen. Een Nederlandse SS'er, iemand die lid was van een foute beweging, floot haar altijd na.

Deze knaap probeerde echt werk van haar te maken. Op een gegeven moment hield hij Esther aan en maakte aanstalten haar te versieren.

Daar was Esther niet van gediend en zei hem dat ze als Hollandse meid niets van landverraders wilde weten. Toen trok de SS'er het gesprek in een onprettige sfeer en zei haar: 'volgens mij ben jij een Jodin maar ik zorg er wel voor dat er niets met je gebeurt want ik zie wel wat in je'. Esther vertelde dit aan mijn vader en voor de zekerheid is Esther toen een aantal weken naar de Glindhorst in De Glind gebracht. Toch was dit voor mijn ouders geen reden om daarna Esther niet meer in huis op te nemen. Enkele weken na dit gebeuren was Esther al weer terug. Ook het zusje van Esther, Judith Herzberg, verbleef tijdens de oorlog een kortere periode bij Henk en Dit van de Heg.

In een biografie van Abel Herzberg, geschreven door Arie Kuiper, spreken Abel Herzberg en zijn dochters uitvoerig over deze tijd. Wanneer ik dan lees dat het handelen van mijn vader, en zijn broer Jaap als zeer indrukwekkend wordt bestempeld en beiden diepe indruk bij hen heeft achtergelaten ben ik daar best trots op. Zeker wanneer ik lees dat dit allemaal gebeurde met reëel gevaar voor eigen leven. Ook hebben er enkele weken een aantal verzetsstrijders in de schuilkelder van ons huis, een kleine loze ruimte achter de kelder, ondergedoken gezeten. Dit, de vrouw van Henk, mijn moeder, was een dappere vrouw. Soms zelfs roekeloos. Zij heeft maar liefst 2 maanden lang in het geheim het dagelijks brood gebakken voor soms wel 40 ondergrondse verzetstrijders. Die moesten een spoorlijn in de buurt opblazen. Op een dag ging mijn moeder de eieren uithalen. Ze had 30 kippen in Leusden.

Ze kwam naar buiten met de eieren en daar stond plotseling een Duitser voor haar die de eieren opeiste. Mijn moeder schrok zich lam want ze had wel een Jodin in huis en ook in de schuilkelder verbleven op dat moment mensen. Toen bleek dat 'de mof' het om haar eieren te doen was werd ze brutaal. Ze maakte de man duidelijk dat hij de eieren nooit zou krijgen. De Duitser begon aan de mand te trekken en mijn moeder haalde uit, kiepte de mand om en het struif van de eieren liep over de broek en schoenen van de Duitser. De man was zo gefrustreerd dat hij vloekend en tierend het kippenhok inging en 15 kippen de nek omdraaide. Toen hij weg ging wilde hij de fiets van mijn moeder meenemen maar mijn moeder heeft dat belet. Ze rukte aan de achterkant van de fiets en begon hard te schreeuwen. De Duitser liet de fiets uiteindelijk los en schold mijn moeder uit voor alles wat ik hier niet durf te schrijven en ging weg. Zonder eieren en zonder fiets! Moeder heeft de dode kippen bij elkaar geraapt en de burens werden gewaarschuwd. Binnen de kortste keren waren de kippen geslacht en werden deze verdeeld. Die avond vers gebraden kip op het menu in huize Van de Heg,...en bij de burens!

Toen hij in Leusden ging wonen is Henk gaan werken bij meelhandel Van Nieuwenhuis in Amersfoort. Ook daar was hij minger. Het is juni 1944. Bijna zeven jaar na de geboorte van hun tweede zoon kondigt zich midden in de oorlog een derde kind aan.

Weer een jongen! Hij krijgt de namen Gerardus Hendrikus. Gerard werd vernoemd naar zijn oom. Al snel blijkt dat dit een zorgenkind is. Gerard had een ernstige hartafwijking. Daar kon zijn vader maar heel moeilijk mee omgaan. Dat is ook wel te begrijpen want de impact van de hartziekte van zijn zusje Cornelia op zijn ouderlijk gezin kwam in al z'n heftigheid weer naar boven. Zelf herinner ik mij ook maar al te goed dat een dergelijke situatie een zwaar stempel drukt op een gezin.

De gezondheidssituatie van Gerard heeft binnen ons gezin jarenlang voor grote spanningen gezorgd. Dit, de moeder van Gerard, was veel meer rationeel in denken en handelen dan haar man. Zij was, misschien wel tegen beter weten in, veel optimistischer over de situatie dan mijn vader. We lezen daar bij de beschrijving van zoon Gerard meer over. Twee jaar na de geboorte van Gerard wordt het gezin opnieuw verblijd met de geboorte van hun vierde en laatste kind. En weer is het een jongen. Hij krijgt de doopnaam Dirk vernoemd naar zijn moeder. Dick, ik praat dus nu over mijzelf, werd geboren op 1 juli 1946 in Leusden. Zes weken later vertrok het gezin naar Barneveld.

Daar gaat Hendrik werken bij Meelhandel Gebroeders Van de Heg een constructie ontstaan uit Meel- en groothandel Knottenbelt.

Vooral mijn moeder had er moeite mee om Leusden te verlaten. Zij had het goed naar haar zin in Leusden en was het dan ook niet met de plannen van haar man eens. Maar Henk zette door. Hij had zijn zin nu eenmaal gezet op zijn nieuwe baan.

Wanneer ik zelf aan mijn vader denk herinner ik mij hem als een vriendelijke rustige man die altijd aardig voor mij was. Zie ik mezelf bij hem zitten voorop de fiets op weg naar mijn oma die op de Biezen woonde. Op de Woudseweg telden we dan samen de bomen. Ik zie hem in mijn gedachten zitten in het voormalig Concertgebouw in Barneveld, waar nu de bibliotheek is gevestigd, trots als een pauw wanneer ik meedeed in een zangspel van de Barneveldse Zangertjes. Mooie herinneringen. Maar van korte duur. Mijn vader stierf in mijn kindertijd.

Na verloop van tijd is Henk gaan werken bij de Coöperatie in Renswoude. Ook heeft hij een korte periode gewerkt als vertegenwoordiger en verkoper van melkmachines. De laatste jaren van zijn leven heeft Hendrik gewerkt bij Unilever Van Breugel's Fabrieken. Hij was portier en ziekencontroleur.

Daar had hij het geweldig naar zijn zin. Helaas was deze periode van korte duur.

Op 28 mei 1959 was Henk bezig in de tuin om erwten en bonen te poten. Met zijn fiets maakte hij prachtige kaarsrechte gootjes. Om kwart over vijf gingen we eten want Henk moest om zes uur de afsluiting van de fabriek verzorgen. Tijdens het eten gaf hij aan zich niet zo lekker te voelen. Na het eten ging hij naar boven om zich om te kleden. Hij haalde nog net zijn slaapkamer en overleed plotseling. Zijn hart begaf het. Hendrik van de Heg werd 56 jaar oud. Ds. Willem Vroegindeweij hield op 3 juni 1959 een rouwbijeenkomst in het ouderlijk huis. Daarna werd Hendrik van de Heg vanuit 'De Vijverkamp' uitgedragen en begraven op de Algemene begraafplaats in Barneveld.

Er stonden politiemensen rond het graf van mijn vader, ze brachten een saluut over het graf.

Ik kan me herinneren dat ik dat heel imponerend vond.

Hendrik van de Heg was lid van de vrijwillige Politie in Barneveld.

Dit blijft achter en moet verder met twee jonge kinderen. Ruim een jaar later zal zij weer aan het graf staan waar haar man rustte. Nu om haar 16 jarige zoon Gerard naar zijn laatste rustplaats te brengen. Een zoon waar ze in haar leven zoveel zorg om heeft gehad.

Van nabij heb ik haar verdriet meegemaakt om het verlies van dit kind. Ze was het verlies van haar man nog lang niet te boven en kreeg er een tweede dreun overheen. Een nare periode kan ik je vertellen. Na het overlijden van haar zoon Gerard verhuist Dit van de Heg naar de Nieuwstraat in Barneveld. De herinneringen aan de Vijverkamp waren te confronterend. De Vijverkamp, een huis waar zij het nimmer naar haar zin heeft gehad. Later verhuist ze naar de Schoutenstraat waar ze op 1 februari 1979 plotseling overlijdt.

Dit van de Heg – van Dijk werd 74 jaar.

Gerard, Aart, Dick en Henk van de Heg

5.2.1 AART VAN DE HEG 1933 – 1979

Ze hebben er vier jaar op gewacht. Het was dan ook groot feest in huize Van de Heg toen zoon Aart werd geboren. Hij was het eerste kind dat geboren werd uit het huwelijk van Hendrik van de Heg en Dit van Dijk. Hij zag het levenslicht in Renswoude op 21 december 1933. Vooral zijn vader was heel verguld met het feit toen bleek dat zijn vrouw Dit zwanger was. Regelmatig kreeg hij opmerkingen van zijn broers te horen wanneer hij er nu eens eindelijk werk van ging maken. Hij reageerde daar dan laconiek op maar deze opmerkingen deden hem zeer, juist omdat hijzelf zo graag kinderen wilde. Het is dan ook best te begrijpen dat hij zo trots was als een pauw toen de kleine Aart werd geboren.

Aart groeit op in Renswoude, Leusden en Barneveld. Hij gaat in Leusden naar de lagere school. De periode Leusden is een mooie en spannende tijd. Aart woont er gedurende de oorlogstijd. Over die tijd lezen we meer bij de beschrijving van zijn ouders.

In die tijd toonde Aart zich als een 'klein verzetsmannetje'. Er zaten veel Duitsers in de buurt van Leusden en zeker in de bossen achter het huis waar Aart woonde. Als kind jatte hij een bajonet van de Duitsers die onbeheerd in een jeep lag. Daar kwam hij mee thuis en ik herinner me dat zijn moeder menigmaal over dit feit vertelde. De vader van Aart was aan de ene kant heel trots maar waarschuwde Aart dat hij deze grappen in het vervolg uit zijn hoofd moest laten. Immers de aandacht van de Duitsers was zeer ongewenst in huize Van de Heg want er waren Joodse meisjes ondergedoken. In 1946 verhuist hij met zijn ouders en zijn drie broers naar Barneveld. Hij kon goed leren maar had er een hekel aan. Na twee jaar op de Mulo te hebben gezeten in Barneveld hield hij het voor gezien en ging werken bij graanhandel Gebroeders Van de Heg. Later gaat hij werken bij slager Van de Beek en daarna bij een loodgietersbedrijf in Barneveld. Als jonge kerel is Aart een knappe jongen en hij valt goed bij de meiden. Wanneer hij 17 jaar is ontmoet hij een leuk meisje. Ineke heette zij. Ze is een jaar jonger dan Aart en leerling verpleegster. Dat is een gelukkige tijd voor Aart. Maar dit geluk wordt verstoord omdat Aart in militaire dienst moet. Hij wordt ingedeeld bij het Korps Mariniers en gelegerd in Doorn in de Van Braam van Houckgeestkazerne. Enkele maanden later wordt hij uitgezonden naar Curaçao en werd gelegerd in de Suffisantkazerne in Willemstad. Het Korps Mariniers is een onderdeel van de Koninklijke Marine en één van de oudste onderdelen van de Nederlandse krijgsmacht. Het Korps bestaat sinds 1665. Aart was bijzonder trots op het feit dat hij marinier is geweest en kon er later vol vuur over vertellen. Zijn militaire dienstitijd begon op 2 juni 1953 en op 12 februari 1955 ging hij met groot verlof.

Als kind herinner ik mij nog het vertrek van Aart naar Curaçao. Vooral zijn moeder had hier grote problemen mee. De heenreis ging per boot met een tussenstop op Madeira. Per vliegtuig is Aart teruggekomen. Ik herinner me nog dat hij een opgezette kaaïman, dat is een kleine krokodil, had meegebracht. Dat beest werd in de voorkamer gezet een ruimte waar ik nauwelijks meer naar binnen ging zolang dat beest er stond. In zijn militaire periode verwaterde de liefde voor Ineke en werd de relatie uiteindelijk verbroken. Ik herinner me als kind toen Aart terugkeerde uit Curaçao dat hij zo bruin was als een neger. Ik was een beetje bang voor hem. Hij was niet meer die vrolijke broer die hij in mijn herinnering was. Terug in Nederland probeert Aart zijn draai weer te vinden. Hij wordt opnieuw verliefd en wel op Mary van de Kamp een dochter van een loodgieter in Barneveld.

Ze trouwen in maart 1957 en op 9 februari 1959 wordt hun eerste kind geboren. Het is een zoon die de naam Olaf Edwin krijgt. Later krijgt het echtpaar nog een zoon die Erwin Gerald wordt genoemd. Hij werd geboren op 24 augustus 1963.

Samen met Mary begint Aart een cafetaria in Amersfoort. Dit houdt hij een paar jaar vol.

Aanvankelijk gaat dat goed maar later blijkt het geen succes. Hij stopt ermee en gaat werken bij de SSL, een Engels bedrijf dat seismografisch onderzoek deed naar de aanwezigheid van aardgas in de Nederlandse bodem. Dit werd gedaan door gaten in de grond te boren. Deze werden met springstof gevuld en tot ontploffing gebracht. Door het meten van trillingen ontstonden indicaties voor de aanwezigheid van

aardgas. In een landrover vervoerde Aart de springstoffen naar diverse plaatsen in het land. Later gaat hij werken als centralist van een betoncentrale bij een bouwbedrijf in Amersfoort. Hij werkt aan projecten in de Bijlmer bij Amsterdam, in Nieuwegein en in Doorwerth. Inmiddels is het gezin in Barneveld gaan wonen. Het gaat echter niet goed met Aart. De grote problemen waarmee hij worstelt kan hij niet overwinnen. In 1978 gaat het echtpaar scheiden. Als kind was Aart een vrolijk jongetje. Samen met zijn broer Henk werd hij regelmatig opgehaald door zijn opa om een paar dagen op de boerderij te gaan logeren. Dan mocht hij naast zijn opa zitten en de teugels vasthouden om Ras het paard de goede richting uit te laten draven. Hij kon geweldig goed mikken. Met een katapult raakte hij elk doel. Eens schoot hij een duif uit de boom tot grote ergernis van zijn moeder. De katapult kon hij inleveren maar Aart had binnen de kortste keren een nieuwe gemaakt. De duiven liet hij overigens na dit incident met rust. Hij kon ook ongelooflijk goed en ver gooien. Op een dag had hij een sneeuwbal in het water gedompeld. Daarna weer door de verse sneeuw gerold zodat er een keiharde ijsbal ontstond. Zijn moeder stond boerenkool te plukken in de tuin. Aart gooide de ijsbal omhoog en zag dat het projectiel recht boven zijn moeder naar beneden kwam. Hij riep: moeder kijk uit, daar..., en wees naar de lucht. Moeder kijkt omhoog en krijgt op hetzelfde moment de ijsbal recht op haar oog. Gevolg: bril kapot en een blauwe plek rond het oog van 10 centimeter! Dat betekende geen gelukkige dag voor moeder,...en ook niet voor Aart. Op 45 jarige leeftijd is Aart op 27 november 1979 in het ziekenhuis in Ede overleden. Hij werd in Barneveld begraven.

Aart en Henk van de Heg tijdens een voordracht bij een familiefeest

5.2.1.1

OLAF EDWIN VAN DE HEG

1959

Met de geboorte van Olaf van de Heg kregen mijn ouders voor het eerst de titel opa en oma en werd ik 'oom'! Ik herinner me dat ik dat destijds heel wijs vond klinken.

Olaf is de zoon van Aart van de Heg en Mary van de Kamp. Hij werd in Amersfoort geboren op 17 februari 1959. In Amersfoort, waar zijn ouders een horecabedrijf runden, brengt hij zijn eerste acht levensjaren door. Deze onderneming blijkt geen succes en Olaf verhuist met zijn ouders en broer Erwin naar Barneveld. Wanneer ik naar zijn jeugdherinneringen vraag zegt hij: 'Ik herinner me nog heel goed dat ik spelend op 'de Koot' vaak ruzie had met Henkie Koudijs die later, ironisch genoeg, mijn beste vriend werd. Ik ruik nog de lucht van vers gebakken brood dat oma Van de Heg bakte.' In Barneveld gaat Olaf naar de School met de Bijbel. Hierna doet hij de Mavo en gaat als 17 jarige knaap naar de Politie school in Apeldoorn. Dat was bijna een cultuurschok voor Olaf want hij kwam bij collega's die vaak veel ouder waren, kinderen hadden en alles al hadden beleefd wat er in het leven te beleven viel. Het

was een enerverende periode. Bovendien strandde in hetzelfde jaar het huwelijk van zijn ouders. Hieraan vooraf was een minder leuke periode gegaan en de problemen waren groot. Zijn schooltijd beleefde Olaf niet als een bijzonder specifieke periode. Het hoorde simpelweg bij het leven maar van de vakken aardrijkskunde en geschiedenis kon hij erg genieten. Tijdens zijn puberperiode voelde Olaf zich, net als vele medepubers, onzeker. Hij probeerde dat te verbloemen door de stoere jongen uit te hangen.

Olaf zegt hier zelf over: 'Ik weet inmiddels dat gedrag in veel gevallen is aangeleerd en dat je onder de waterlijn moet kijken om er achter te komen hoe iemand echt in elkaar steekt'.

De brommer die Olaf reed was een Kreidler. 'Er was geen betere brommer om je ego op te krikken!

Zundapp, de tegenhanger van Kreidler, deed nog een beetje mee maar met een Puch reed je finaal voor schut', zegt Olaf.

De Puchrijders, overigens was ik er daar zelf één van, dachten weer precies andersom.

Olaf houdt in het algemeen genomen van sport en van voetbal in het bijzonder. Hij is de meest trouwe fan van zijn zoon Sven.

Na afronding van de opleiding aan de Politieschool komt Olaf door loting in Groningen terecht. Hij wordt bij de Rijkspolitie in Winsum geplaatst. Daar leerde hij Hillie de Jager kennen. De twee kunnen het goed met elkaar vinden en werden verliefd.

Ze trouwen op 22 december 1978. Na verloop van tijd werd het huwelijk bekroond met de geboorte van een dochter. Zij krijgt de naam Ilse en ziet het levenslicht op 15 augustus 1979. Ilse is licht gehandicapt en vraagt veel structuur in haar leven. In hetzelfde jaar overleed de vader van Olaf op de leeftijd van 45 jaar. In 1981 gaat Olaf werken als surveillant bij de AVD in Driebergen. Hij verhuist met zijn gezin naar Nieuwegein. Kort voor de verhuizing, op 11 januari 1982, werd hun tweede kind geboren. Een zoon die de naam Sven krijgt.

Via verschillende functies en standplaatsen wordt Olaf uiteindelijk tewerk gesteld bij de districtrecherche in Ede. In de nacht van 20 november 2007 overleed de moeder van Olaf op de leeftijd van 68 jaar. Haar overlijden heeft grote indruk gemaakt op Olaf. Maar verdriet en vreugde kunnen dicht bij elkaar liggen. Groot was de vreugde dan ook toen de kleine Milo Olaf van de Heg werd geboren. Het eerste kleinkind van Hillie en Olaf. Hij is de zoon van Sven van de Heg en Martine Visser en werd op 25 april 2011 geboren. Olaf en Hillie van de Heg zijn lid van de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt in Barneveld.

5.2.1.1.a ILSE NADINE VAN DE HEG 1979

Ilse van de Heg is een dochter van Olaf van de Heg en Hillie de Jager.

Ze werd in Groningen geboren op 15 augustus 1979.

5.2.1.1.b SVEN VAN DE HEG 1982

Sven van de Heg is de zoon van Olaf van de Heg en Hillie de Jager.

Hij werd geboren op 11 januari 1982.

Hij is gehuwd met Eveline Visser. Samen hebben ze een zoon die de naam Milo draagt.

5.2.1.1a.1 MILO OLAF VAN DE HEG 2011

Milo van de Heg is de zoon van Sven van de Heg en Eveline Visser.

Hij werd in Zwolle geboren op 25 april 2011

5.2.1.2 ERWIN GERALD VAN DE HEG 1963

Elke zaterdag kun je hem vinden op het voetbalveld. Steevast bezoekt hij de wedstrijden wanneer Joeri, zijn zoon, moet voetballen. Jaren is hij leider geweest van het elftal waarin zijn zoon speelde. Ik beschrijf Erwin van de Heg, zoon van Aart van de Heg en Mary van de Kamp. Uit zijn kindertijd herinnert hij zich vooral de bezoeken die hij met zijn vader op zondagochtend aan Oma van de Heg bracht. Hij hoort als het ware zijn oma nog zeggen: 'Jong, wil je een glaasje Sisi?' Erwin werd in Amersfoort geboren op 21 augustus 1963. Een paar jaar na zijn geboorte vertrok het gezin waarvan Erwin deel uitmaakte naar Barneveld. In Barneveld ging hij naar 'De school met de Bijbel' en daarna naar het Fontanus College. Later bezocht hij het Midland College in Amersfoort. Een opleiding die goed bij hem paste en een school die hij met veel plezier bezocht. Overigens de hele schooltijd heeft Erwin als plezierig ervaren. De thuissituatie heeft Erwin in zijn jeugdjaren als minder positief beleefd omdat er nogal wat problemen waren.

Wanneer Erwin 14 jaar is scheiden zijn ouders. Zijn vader overlijdt op de leeftijd van 45 jaar. Erwin is dan 16 jaar oud is. Geen gemakkelijke periode in het leven van Erwin.

Hij bewaart goede herinneringen aan zijn vader en noemt hem een lieve aardige man. Een ingrijpend gebeuren voor Erwin maar hij is jong en zoals elke puber vat hij in die periode de grote ontdekkingsreis naar het volwassen leven aan. Een periode waar er veel op jonge mensen afkomt. Veel tijd om stil te staan bij het overlijden van zijn vader had Erwin niet want hij was met heel andere dingen bezig. Erwin wil het leven ontdekken. In die tijd is hij een beetje bravoureachtig, ook wel koppig en driftig maar eerlijk, onbevangen, vol humor en trouw. Zo komt hij ook nu nog anno 2012 over wanneer ik hem spreek.

De dag waarop hij 16 jaar zou worden kon hij nauwelijks afwachten want die mijlpaal betekende immers 'een brommer'! Uiteraard een Kreidler want dat was de enige echte in die tijd. De Zundapp was er immers voor de boeren en de Puch meer voor de snobs.

Erwin toerde er lustig op los maar wilde meer. Toen hij 18 jaar werd kocht hij zijn eerste motor, een Kawasaki, en hij is tot op de dag van vandaag een fervent motorrijder.

Anno 2012 rijdt hij een Harley Davidson. Hij voetbalde graag in die periode en Status Quo was zijn muziek. Zijn vrienden betekenden veel voor hem in die tijd. Een paar namen noemt hij met een dankbaar gevoel. Wanneer Erwin op zijn studietijd terug kijkt zegt hij achteraf dat hij voldoende kansen heeft gehad maar wellicht daar te weinig mee heeft gedaan. Daar kan hij echter niet mee zitten want Erwin neemt het leven zoals het komt.

Al vroeg is hij begonnen in de dakbedekking, een beroep dat hij gelijk leuk vond om te doen. Inmiddels heeft hij een eigen dakdekkersbedrijf aan de Beekstraat in Barneveld. Regelmatig werkt hij samen met zijn zoon Joeri die hetzelfde beroep als zijn vader koos.

We gaan weer even terug in de tijd. De periode wanneer Erwin belangstelling krijgt voor de meiden! Op een gegeven moment treft hij bij een vriend thuis een aardig meisje. Het is Alexandra Christina Kraaikamp. Zij werd in Amsterdam geboren op 24 oktober 1965. Ze kunnen het heel goed samen vinden en de vonk sloeg over! Ze gingen in 1985 samenwonen. Samen zijn ze lekker knus begonnen in een stacaravan. Op 22 juni 1990 gaan Alexandra en Erwin trouwen. Een jaar later op 17 juni 1991 wordt dochter Charissa geboren. Twee jaar later krijgen Erwin en Alexandra een zoon. Hij kreeg de naam Joeri en werd op 22 mei 1993 geboren. Juist in die periode komen de herinneringen aan zijn vader naar boven en had hij sterk het gevoel van: 'dit had hij mee moeten maken'.

Anno 2012 mag Erwin nog steeds graag bezig zijn met voetbal, is hij gek op motorrijden, is graag bij zijn vrienden en fervent bezoeker van rockfestivals.

5.2.1.2.a CHARISSA VAN DE HEG 1991

Charissa van de Heg is de dochter van Erwin van de Heg en Alexandra Kraaikamp.
Ze werd op 17 juni 1991 geboren.

5.2.1.2.b JOERI VAN DE HEG 1993

Joeri van de Heg is de Zoon van Erwin van de Heg en Alexandra Kraaikamp.
Hij werd geboren op 22 mei 1993.

5.2.2 HENDRIK VAN DE HEG 1937 – 1997

Zijn doopnaam was Hendrik van de Heg. In zijn jongere jaren werd hij Henny genoemd en zijn roepnaam was Henk. Hij was de tweede zoon van Hendrik van de Heg en Dirkje van Dijk. Henk werd in Renswoude geboren op 14 augustus 1937. Al gelijk blijkt het een temperamentvol kereltje te zijn. Dat temperament had hij van zijn moeder.

Als puber was hij een doerak. Zijn moeder zei wel eens: 'aan Henk heb ik meer werk gehad dan aan mijn overige drie kinderen samen'. In zijn jonge jaren was hij een wildebras.

Hij had echter een hart van goud. Zijn eerste schooljaren bracht hij in Leusden door. Het gezin was vrij snel na zijn geboorte naar Leusden vertrokken omdat het huis in Renswoude te klein werd. De laatste schooljaren bracht hij in Barneveld door waar het gezin in augustus 1946 is komen wonen op de 'Vijverkamp', een woning die anno 2012 nog steeds deze naam draagt. Ook op school hadden de leerkrachten hun handen vol aan onze Hendrik. Met name meester Vossengat werd regelmatig radeloos van hem en klaagde menigmaal steen en been bij zijn ouders. Altijd was er wel wat. Zo kreeg hij eens van zijn ouders een nieuwe fiets.

Een nieuwe fiets betekende in die tijd een opgeknapte 2^e hands fiets, vaak gekocht op de groei zodat er op de trappers houten blokken werden gezet om er bij te kunnen. Dat was al heel wat in die tijd. Daar was hij heel trots op. Maar een weddenschap om 3 sigaretten, hij was toen 11 jaar, bracht hem er toe om drie rondjes door de Muziektent, die vlak bij de Julianaschool stond, te rijden om daarna met een vaart de stenen trap af te jagen. Natuurlijk ging Henk over de kop! Resultaat, tanden los in zijn mond, kapotte broek en jas, armen, benen en gezicht kapot. Maar het ergste,.....een fiets met vierkante wielen en geen spaak meer heel! Toen Henk van school kwam is hij gaan werken. Hij heeft werkelijk van alles gedaan. Wat ik mij herinner; hij was melkventer bij Teus van den Brink, werkte als kok bij het pannenkoekenhuis in Lunteren, was vleesbezorger bij Slager Van de Beek, heeft pompboringen gedaan bij een Barnevelds loodgietersbedrijf, heeft gevaren op de grote vaart op het koopvaardijship M.S. de Bloemfontijn. Daarmee is hij enkele malen naar Zuid-Afrika gevaren. Hij heeft zijn dienstplicht vervuld bij de Koninklijke Marine. Begon een eigen vleeshandel en ging daarna werken bij een bouwbedrijf. Uiteindelijk werd hij Sociëteitbeheerder in Apeldoorn. Daar was hij goed op z'n plaats en heeft hij vele jaren gewerkt. Dit arbeidsverleden maakte dat Henk van alle markten thuis was. Henk was net een vliegende Hollander en kon alles! Wanneer mijn ouders weg waren en Henk paste op mijn broer Gerard en mij trommelde hij ons uit bed en mochten we opblijven. Stiekem haalde hij de BSA, de motor van mijn vader, uit de schuur en scheurde er mee door het Woud. Wanneer hij terug kwam razen liet hij een remspoor van minstens 10 meter achter op de dam.

Gerard en ik moesten dan in donker de remsporen met de bezem uitvegen en Henk scheen bij met de

zaklamp. Henk heeft verschillende vriendinnen gehad. Aan meiden geen gebrek. Niemand kon het echter halen bij Greetje Wildenbos uit Zuidland die hij in Amersfoort ontmoette. Bij het zien van Greetje was hij verkocht. Zij wist Henk aardig te temmen. Het klikte heel goed tussen beiden en op 21 oktober 1958 trouwt Hendrik van de Heg zijn Margaretha Wildenbos in Zuidland. Er worden twee kinderen uit dit huwelijk geboren.

Het zijn twee jongens. Hendrik wordt geboren in 1959. Bijzonder is dat zijn opa Van de Heg dit nog heeft meegemaakt want die overlijdt plotseling drie weken later.

*Trouwfoto van Henk van de Heg en
Margaretha Wildenbos*

Ik weet dat het mijn vader veel heeft gedaan dat hij een naamgenoot kreeg. Wat was die man trots! Ruim een jaar later wordt een tweede zoon geboren die de naam Robin krijgt vernoemd naar oma Wildenbos. Als vader gaf hij zijn kinderen een vrije opvoeding. Dat betekende niet dat hij geen regels stelde. Integendeel! Er waren duidelijke regels betreffende orde en regelmaat en afspraak was afspraak. De vrijheid die hij zijn jongens gaf was bedoeld om hen niet in de weg te staan bij zelfontwikkeling en zelfontplooiing. Van Henk herinner ik mij nog een leuke anekdote.

Op een zondagavond zaten we aan de broodmaaltijd. Het was een drukte van belang aan tafel want er waren ook wat vrienden van mijn broer Gerard bij. Er werd enorm getettert. Mijn vader stelde plotseling een spelletje voor. Dat was opmerkelijk want pa was niet zo van spelletjes. 'Ik weet een leuk spel. We doen wie het langst z'n mond dicht kan houden, alleen eten mag, en de verliezer moet afwassen', zei mijn vader. Het werd helemaal stil aan tafel. Precies wat mijn vader wilde bereiken. Henk pakte een boterham, smeerde deze en pakte toen de schaal metworst. Hij deed eerst één plak op zijn boterham, daarna nog een, en nog een,....hij bleef mijn moeder daarbij uitdagend aankijken en ging verder met de volgende plak, en weer een! Toen hij daarmee bleef doorgaan werd het moeder teveel. Ze kon zich niet langer beheersen en riep 'Henk, bliksem, laat dat en leg die worst terug!'

Waarop Henk droog antwoordde: 'moe mot afwassen!'

Mijn broer Henk heeft veel indruk op mij gemaakt. Samen hebben wij vanuit onze ouderlijke gezins-situatie veel meegemaakt. Het grootste deel van hun huwelijk hebben Henk en Greetje in Apeldoorn gewoond. Na een intens geleefd leven en een lange ziekteperiode is Henk in Apeldoorn overleden op 2 februari 1997. Hij werd op 6 februari 1997 onder grote belangstelling begraven op begraafplaats Heidehof in Ugchelen.

Voor mij betekende het overlijden van Henk niet alleen dat ik een fijne broer was kwijtgeraakt maar ook dat de bloedband met de leden van mijn ouderlijk huis vanaf dat moment definitief waren doorgesneden.

Hendrik van de Heg werd geboren in Amersfoort op 7 mei 1959.

Hij is het eerste kind dat werd geboren uit het huwelijk van Hendrik van de Heg en Margaretha Wildenbos. Zijn roepnaam is Erik.

Wanneer ik Erik naar zijn jeugd vraagt begint hij spontaan zijn levensverhaal te vertellen.

Ik laat hem dus lekker praten.

'Ik heb veel mooie herinneringen aan vroeger uit mijn jeugd. We woonden dan ook in een ideale omgeving waar ik zo vrij was als een vogel. Vlak bij de bossen, een bouwplaats en de Barneveldse Beek. Dat was een dorado voor het beleven van jeugdavonturen.

Het stiekem roken van Javaanse Jongens, vlagveroverij spelen, leegstaande huizen binnen sluipen zonder iets kapot te maken en oud papier ophalen. Allemaal herinneringen die ik koester. Ook herinner ik me nog dat ik, toen ik op 'de Vijverkamp' woonde, op zolder door een gaatje in de plankenvloer probeerde te plassen. Dat lukte en het resultaat kwam in de bijkeuken terecht. In Barneveld bezocht ik de Prinses Irene school. Daarna ben ik naar het Marnix College in Ede gegaan. Via een lerarenopleiding in Nijmegen ben ik uiteindelijk op de Kunstacademie in Arnhem beland. Hoogtepunt van mijn studietijd was de Kunstacademie, vooral door de daar opgebouwde contacten en vriendschappen.

Vanuit Barneveld zijn we naar Apeldoorn verhuisd.

Mijn herinneringen aan Apeldoorn staan vooral in het teken van vriendschappen en een vriendin waar ik zeer intensief mee omging. De periode rond mijn 17e jaar was een beetje dubbel. Enerzijds hanteerde ik de bravoure die ik van mijn pa had meegekregen maar anderzijds werd ik aangetrokken door de alternatieven van midden jaren 70 waar stoerheid uit den boze was.

Bovendien was ik een puber met alle ongemakken die daarbij hoorden zoals conflicten thuis, onzekerheden en die gehate jeugdpuistjes. Ik reed op een Thomos dat een Puch had moeten zijn en luisterde naar symfonische Rock.

Ondanks de gebruikelijke conflicten die bij het generatieverschil horen waren mijn ouders in die tijd een grote steun. Ze wisten absoluut niet waar ik mee bezig was maar waren loyaal en vertrouwden me. Ik kon altijd bij hen terecht. Ik heb warme gevoelens voor mijn ouders. Mijn vader ging door het vuur voor zijn vrouw en kinderen, had humor, was loyaal en was een doorzetter. Maar ook een man die niet makkelijk voor zichzelf was dus ook niet voor de ander. Ik denk dat ik wel een paar van die eigenschappen in mijn eigen karakter herken maar ik lijk meer op mijn moeder. Haar ervaar ik als een zorgzame lieve vrouw die mij als puber wanneer het nodig was thuis uit de wind hield. Met veel plezier denk ik terug aan de periode dat ik een woonwagen bouwde in het plaatsje Asch. Mijn vaders gezondheid liet te wensen over. Hij werkte niet meer maar kwam mij bijna elke dag een paar uur helpen voor zover dat in zijn vermogen lag. We zaten veel naast elkaar in de zon; nu weer pratend dan weer zwijgend. Na de Kunstacademie ben ik gaan schilderen. Daarnaast deed ik allerlei baantjes.

Ruim acht jaar was ik hoofd onderhoud van Paradiso in Amsterdam.

Momenteel anno 2012 run ik een meubel- en interieurbouw en koester daarbij de ambitie een eigen label te beginnen. Schilderen doe ik momenteel weinig meer', vertelt Erik.

In 1985 ontmoet Erik zijn vriendin Pascale van der Wiel waarmee hij op 7 mei 1990 is getrouwd. Op 25 januari 1994 wordt uit dit huwelijk zoon Glenn geboren.

In het jaar 2000 komt er een einde aan het huwelijk van Erik en Pascale.

Veel tijd brengt hij door met zoon Glenn. Ze staan dicht bij elkaar en samen zittend op de bank is alles bespreekbaar. Daar vangen ze elkaar graag verbaal vliegen af maar dat hoort bij 'het generatieverschil' zullen we maar zeggen. Dat herkent Erik nog maar al te goed.

5.2.2.1.a GLENN VAN DE HEG 1994

Glenn van de Heg is de zoon van Erik van de Heg en Pascale van der Wiel.
Hij werd geboren op 25 januari 1994.

5.2.2.2 ROBIN VAN DE HEG 1960

Wanneer ik aan Robin denk dan denk ik aan wadlopen. Wanneer ik aan wadlopen denk, denk ik aan heel veel lol maken, bloedserieuze gesprekken houden en oeverloos slap ouwenelen over van alles en nog wat! Met Robin kun je lachen en huilen,...kortom een maatje om zuinig op te zijn! Zo, dat vooraf! Robin van de Heg is de zoon van Henk van de Heg en Margaretha Wildenbos.

Robin werd geboren op 27 juli 1960.

De eerste jaren van zijn leven bracht hij samen met zijn ouders en broer door op de Vijverkamp in Barneveld. Later verhuizen ze naar de Narcissenstraat in Barneveld en weer later naar Apeldoorn.

Vanuit zijn vroegste herinnering komen vooral de trapskelters in Hilvarenbeek naar boven waarmee hij tijdens een vakantie eindeloos rond reed. Als kind wilde Robin altijd buiten spelen, weer of geen weer.

Hij ging in Barneveld naar de lagere school en daarna naar de Mavo in Apeldoorn. Aan het Instituut Vakopleiding Tandtechniek volgt hij de opleiding tot Tandtechnicus.

Daarna volgde hij de opleiding tot Tandprotheticus. In school was Robin destijds weinig geïnteresseerd.

In zijn pubertijd was hij veel meer bezig met alles wat het, in zijn ogen, spannende volwassen leven te bieden had. Hij toerde rond op zijn Thomos, was opstandig en altijd op zoek naar de uiterste grenzen.

David Bowie en Lou Reed waren voor hem de topartiesten en hij hield van popmuziek in het algemeen.

Hij ging graag uit en judo was zijn sport. In die periode had hij enkele vrienden die veel voor hem betekenden. Zijn ouders hebben in zijn leven als een voorbeeld gediend. Hij waardeert zijn opvoeding zoals

hij die heeft gekregen en heeft de wijze raad die zijn ouders hem steeds voorhielden n.l. 'met inzet en hard werken kun je wat bereiken' volledig in praktijk gebracht. Wanneer we naar de karaktereigenschappen van Robin kijken ontstaat het volgende beeld. Het bravoureachtige, de stoerheid en machogedrag heeft hij reeds lang achter zich gelaten. Robin heeft een grote dosis humor, is trouw en een doorzetter, hij is eerlijk en noemt zich redelijk zorgzaam. Hij is open in zijn communicatie. Een Heg,.....? Ik dacht het wel!

Robin begon zijn carrière in een tandtechnisch laboratorium. Hij vond het werk leuk en zag er toekomst in. Hij volgde de opleidingen Tandtechnicus en Tandprotheticus. In 1983 is Robin zelfstandig gaan werken. Momenteel is hij directeur/eigenaar van Tandprothetische Praktijk R van de Heg BV, een praktijk gespecialiseerd in het aanmeten en vervaardigen van gebitsprotheses. Binnen deze praktijk werken tandprotheticus, tandtechnicus, implantoloog en tandarts nauw met elkaar samen. Dit alles gebeurt onder één dak. Robin heeft samen met zijn vrouw Connie een bloeiende praktijk opgebouwd. Zijn vrouw Connie Mesie kent hij al vanaf de Mavo. Ze zagen elkaar helemaal zitten en trouwden op 19 mei 1982 in Apeldoorn.

De geboorte van zijn kinderen heeft Robin als de mooiste en meest emotionele momenten beschouwd uit zijn leven. Hij ziet zichzelf als een plagende, indien nodig confronterende, vader maar gaat zo mogelijk conflicten uit de weg. Daar moet hij niets van hebben.

Anno 2012 is Robin 52 jaar oud en houdt nog steeds van sport.

Hij mag graag mountainbiken, wandelen en skiën. Hij is weinig geïnteresseerd in kunst maar zijn vrouw Connie voedt hem hier een beetje in op zodat hij kunst wel is gaan waarderen. Samen hebben Robin en Connie vier kinderen. Twee dochters en twee zonen. Dochter Wendel is de oudste en werd 3 juli 1987 geboren. Twee jaar later op 15 februari 1989 zag zoon Marnix het levenslicht. Dochter Colette kondigde zich op 25 september 1990 aan en zoon Diederik werd op 16 oktober 1996 geboren. Samen

vormen ze een hecht gezin waarvan Robin zegt: 'In mijn leven draait het om mijn relatie met Connie en de kinderen. De gezondheid en welbevinden van ons gezin,...daar gaat het om!'

5.2.2.2.a WENDEL VAN DE HEG 1987

Wendel van de Heg is het eerste kind dat werd geboren uit het huwelijk van Robin van de Heg en Connie Mesie. Ze werd in Apeldoorn geboren op 3 juli 1987.

5.2.2.2.b MARNIX VAN DE HEG 1989

Marnix van de Heg is een zoon van Robin van de Heg en Connie Mesie. Hij zag het levenslicht in Apeldoorn op 15 februari 1989

5.2.2.2.c COLETTE VAN DE HEG 1990

Het derde kind dat uit het huwelijk van Robin van de Heg en Connie Mesie werd geboren is een dochter. Zij kreeg de naam Colette. Ze werd in Apeldoorn geboren op 25 september 1990.

5.2.2.2.d DIEDERIK VAN DE HEG 1996

Diederik van de Heg is een zoon van Robin van de Heg en Connie Mesie. Hij werd geboren in Apeldoorn op 16 oktober 1996.

Precies 92 jaar eerder werd op dezelfde datum zijn overgrootmoeder Dirkje van de Heg - van Dijk geboren.

5.2.3 GERARDUS HENDRIKUS VAN DE HEG 1944 – 1960

Het was oorlog toen Gerard werd geboren. Een vreugdevolle dag in een moeilijke periode. Gerard van de Heg was de derde zoon van Henk van de Heg en Dit van Dijk.

Gerard was mijn broer. Hij werd in Leusden geboren op 4 juni 1944.

Zes weken na zijn geboorte kreeg zijn moeder in de gaten dat er iets mis was met de kleine Gerard. Hij reageerde traag en werd tijdens het drinken steeds vaker blauw van kleur.

Later kreeg hij blauwe nageltje en lippen en sliep veel te veel. Al heel snel bleek dat het jongetje een gevaarlijke hartafwijking had. Dat heeft veel teweeg gebracht binnen ons gezin.

Met Gerard moest altijd rekening worden gehouden. Als kind was hij zwaar belemmerd in zijn mogelijkheden. Hij mocht niet rennen, niet zwemmen of met andere kinderen ravotten. Dat was allemaal veel te belastend. Ik herinner me nog dat met verstoppertje spelen altijd langer geteld moest worden dan normaal om ook Gerard de gelegenheid te geven zich te verstoppen. Vooral zijn vader had veel moeite met het hartprobleem van zijn zoon en kon dat moeilijk accepteren. Hij zag de problemen en ervaringen die hij thuis had meegemaakt met zijn zusje Cornelia, die ook aan een hartafwijking leed, dubbel en dwars op hem afkomen. Hij kon dan ook heel moeilijk met deze situatie omgaan. Zijn moeder was daar veel meer doortastend in.

Dagenlang heeft ze uren aan de slootkant gezeten om samen met Gerard kikkervisjes te vangen. Dat was in de sloten rondom het huis de Vijverkamp in Barneveld waar het gezin in 1946 was komen wonen. Bij de geringste inspanning was het echter mis met mijn broer.

Soms werd hij dan zo benauwd dat zijn moeder vreesde dat hij er in zou blijven. Na veel onderzoeken in het St. Antonius ziekenhuis in Utrecht stelde de cardiologen voor om Gerard te opereren. Daar werd gelijk bij verteld dat de risico's heel groot zouden zijn.

Toen mijn vader de arts in een voorbespreking vroeg welke garantie van slagen er gegeven kon worden kreeg hij het ontnuchterende antwoord: 'meneer Van de Heg garantie geven we zelfs niet voor een blindendarm, laat staan hiervoor'. Misschien wel juist geredeneerd van deze arts maar voor vader Van de Heg werd het er niet gemakkelijker op. Maar het alternatief was dat Gerard binnen enkele jaren zou overlijden. Moeder van de Heg was er voor zichzelf snel uit. Zij wilde dat de operatie zou worden uitgevoerd. Vader was veel minder zeker over deze situatie. Hij kon maar niet beslissen en raakte door de knagende onzekerheid zwaar in de stress. Maar zijn vrouw wist hem van de noodzaak van een operatie te overtuigen. Mijn ouders stemden uiteindelijk in met een operatie.

Vlak voor de operatie werd er van de kinderen een foto gemaakt. Moeder heeft later aangegeven dat zij dit bewust had laten doen. In haar achterhoofd hield zij er natuurlijk ook rekening mee dat het fout kon gaan. Gerard werd geopereerd en de operatie slaagde.

Gerard was het eerste kind in het ziekenhuis in Utrecht waarbij een 'open hartoperatie' zoals dat werd genoemd werd uitgevoerd. Twaalf weken heeft Gerard in het ziekenhuis gelegen voordat hij naar huis mocht. Altijd is hij een jongen met een zeer zwakke gezondheid gebleven. Hij bezocht de Prinses Julianaschool in Barneveld. Voortdurend moest hij zich inhouden bij de geringste activiteiten en heel rustig aandoen. Daar baalde hijzelf ontzettend van. Regelmatig werd hij opstandig. In mei 1959 overleed zijn vader. Daar heeft Gerard veel moeite mee gehad. Ik weet dat omdat ik in hetzelfde schuitje zat en we daar samen doorheen moesten. Hij ging na de lagere school naar een vakopleiding bij Stichting Valkenheide in Maarsbergen. Daar leerde hij voor het vak fijn-instrumentmaker. Op de Technische school in Barneveld was dat niet mogelijk. Hij ging met de bus naar school want fietsen was uitgesloten. Gerard was technisch goed onderlegd. Als kind maakte hij de mooiste en meest ingewikkelde creaties van Meccano. Daar kon hij uren mee bezig zijn.

Soms liet Gerard zich van een heel andere kant zien. Net als vele Heggen kon hij erg driftig worden. Op een middag kwam hij uit school en was verschrikkelijk kwaad op 'meester Vossengat', een leraar waar veel Heggen nogal eens mee in de clinch lagen. Gerard moest schoolblijven en daar was hij het totaal niet mee eens. Toen hij uit school kwam gooide hij uit frustratie een bovenruit stuk van de oude eierhal. En één ruit was kennelijk niet voldoende want er volgde er nog 8! Negen ruiten keilde hij maar liefst in. Ik weet nog dat mijn ouders daar fors voor moesten betalen.

Maar goed, Gerard zal wel van zijn frustraties af zijn geweest zullen we maar hopen.

Toen hij 16 jaar was geworden ging hij voor 3 dagen per week werken bij Garage Zwart in Barneveld. Op vrijdag 26 augustus 1960 moest Gerard voor een controle naar het ziekenhuis.

Daar was men zeer tevreden over zijn lichamelijke conditie. Hij mocht maar liefst twee jaar wegblijven voor controle. Hij was zijn hartprobleem 'redelijk overgroeid' zoals men dat noemde. Zijn moeder was heel blij. Zeker na het overlijden van haar man, een jaar eerder, was dit een opsteker. Er werd patat en kroketten gegeten om dit te vieren.

Vier dagen later, 30 augustus 1960. Gerard ging zoals gewoonlijk naar zijn werk.

Het was warm die dag. Tussen de middag hebben we buiten gegeten en lazen we het Bijbelverhaal van Koning Hizkia die nog vijftien jaar aan zijn leven kreeg toegevoegd.

'Die had mooi geluk', zei Gerard nuchter nadat er gelezen was.

Dat geluk had hij zelf niet. Om één uur ging hij 'naar de zaak', zoals hij dat met een zekere trots noemde. Hij keerde niet meer levend naar huis terug.

Gerard van de Heg 1944 – 1960

Die middag overleed hij plotseling in de garage nog maar 16 jaar oud. Een ader rond zijn hart was gesprongen en Gerard was op slag dood. Ik herinner mij Gerard als een introverte jongen waar ik ondanks zijn korte leven goede herinneringen aan bewaar. En hoewel wij totaal verschillend van karakter waren werd juist in het laatste jaar van zijn leven de band tussen ons beiden wat closer. Dat had alles te maken met de verwerking van het overlijden van onze vader. Voor de moeder van Gerard was het overlijden van haar zoon een enorme klap. Ze had zo ontzettend veel zorg gehad om deze zoon en het overlijden van haar man was nog zo vers. Kort na het overlijden van Gerard hoorde ik mijn moeder tegen een ouderling zeggen: 'Ik kan u vertellen dat, wanneer je man overlijdt je vleugellam raakt maar als je kind sterft dan sterft je een beetje mee!' Een uitspraak die ik nooit ben vergeten. En zelf had ik het gevoel dat, na het zo snel na elkaar overlijden van mijn vader, mijn oma en broer, mijn jeugd in één klap voorbij was. En dat was ook zo.

5.2.4 DIRK VAN DE HEG 1946

Dick van de Heg werd op 1 juli 1946 in Leusden geboren. Hij was het vierde en laatste kind dat werd geboren uit het huwelijk van Hendrik van de Heg en Dirkje van Dijk. Hij heeft zijn jeugd doorgebracht in Barneveld. Daar volgde hij de lagere school en de Mulo. Ruim veertig jaar heeft hij gewerkt bij het Ministerie van Financiën. Op 30 december 1970 trouwt hij met Miny de Man. Samen krijgen ze twee kinderen. Serge Christian en Léon Manuel. Dick van de Heg is schrijver van dit familieboek.

5.2.4.1 SERGE CHRISTIAN VAN DE HEG 1972

Serge van de Heg is het eerste kind geboren uit het huwelijk van Dick van de Heg en Miny de Man. Hij werd op 9 juni 1972 geboren in Amersfoort. Bijna een standaardzin wanneer ik een 'nieuwe Heg' begin te beschrijven. Maar nu is dat toch echt anders! Met de geboorte van Serge kregen mijn vrouw en ik opeens de titel 'papa en mama,...ouders!'. In verwondering hebben wij dit kind geboren zien worden. De eerste twee jaar van zijn leven woont Serge met zijn ouders in het gebied 'Zeumeren' bij Voorthuizen.

Daarna verhuist hij naar Barneveld. Ik vraag hem naar zijn vroegste jeugdherinnering. Dan begint hij te vertellen! 'Ik herinner me nog heel goed dat ik zat te huilen op de trap toen oma Van de Heg overleed. Als kind speelde ik veel buiten. Voetballen was favoriet. Het patroon van mijn herinnering is vooral gebaseerd op emoties die ik heb beleefd. Na de basisschool, de Prins Willem Alexanderschool in Barneveld waar mijn eigen kinderen ook naar school gaan, heb ik de Mavo, Meao, Heao en Pabo gedaan.

Bij Imago volgde ik daarna de Schoolleideropleiding en later aan de Christelijke Hogeschool in Ede een opleiding tot coach. Daarnaast heb ik een aantal opleidingen gevolgd aan de Open Universiteit. Tijdens mijn studie heb ik allerlei baantjes gehad. Kippen vangen, werken bij een kippenslachterij, hondenvoer inpakken en de post rondbrengen. Aan de periode bij de PTT denk ik met veel plezier terug. Daar heette ik VAN DE HEG. Er was niemand die zo snel post kon sorteren dan ik. Daar was ik echt iemand en daar genoot ik van. In mijn pubertijd was ik geen gemakkelijke jongen omdat ik in die tijd heftig naar mezelf op zoek was. Alle ongemakken die daarbij horen heb ik wel doorleefd. Vanuit mijn jonge jeugd heb ik weinig vrienden overgehouden. Vanaf mijn 18e jaar heb ik enkele waardevolle vriendschappen opgebouwd die tot op de dag van vandaag hecht zijn gebleven. Dat vind ik ontzettend belangrijk.

Als ik naar de karaktertrekken van 'de Heggen' kijk, herken ik mezelf daar gedeeltelijk in. Ik denk overigens dat ik net zoveel van mijn moeder als van mijn vader in het karakter heb meegekregen. Mijn ouders vervullen nog steeds een belangrijke rol in mijn leven. Ik maak nu deel uit van vier generaties en zie elke generatie worstelen met het voorbijtrekkende landschap van het leven. Daarbij ben ik vooral trots op mijn oma De Man wanneer ik zie hoe zij haar lijden draagt naar het eind van haar leven. Het onderwijs is mijn grote passie. Als directeur van een basisschool in Ede kan ik mijn ei daar helemaal in kwijt. Samen met een collega heb ik een adviesbureau dat leerkrachten, ouders en kinderen, directeurs en andere doelgroepen inspireert en begeleidt op het gebied van leiderschap, coaching, intervisie, motivatie en talentontwikkeling.

Serge is op 2 juli 1998 in Barneveld getrouwd met Marianne Pronk. Samen zijn ze gezegend met vijf kinderen. Vier dochters en een zoon. Als vader van Serge denk ik met plezier terug aan de reizen naar Tsjechië en Oostenrijk die we samen hebben ondernomen.

5.2.4.1.a JOËLLE JEROUSHA VAN DE HEG 1999

Joëlle van de Heg is het eerste kind geboren uit het huwelijk van Serge van de Heg en Marianne Pronk. Ze werd geboren op 6 mei 1999. Joëlle is het eerste kleinkind van mijn vrouw en mij. De geboorte van deze eerste kleindochter heeft grote indruk op ons beiden gemaakt. Opeens waren we oma en opa, een rol die we met trots vervullen.

Midden in de nacht hebben we samen de seringensoort leeggeplukt om de bloemen tijdens ons eerste bezoek aan onze kleindochter te geven aan haar trotse mama Marianne.

Op haar geboortekaartje staat geschreven:

'Weet je dat de Vader je kent, weet je dat je van waarde bent?

Weet je dat je een parel bent, een parel in Gods hand!'

Joëlle is een gedisciplineerd, gewetensvol, consequent en eerlijk meisje. Karaktereigenschappen waarmee je de wereld kunt veroveren.

5.2.4.1.b HANNAH REBEKKA VAN DE HEG 2001

Hannah van de Heg is de tweede dochter geboren uit het huwelijk van Serge van de Heg en Marianne Pronk. Hannah werd op 27 oktober 2001 geboren. Hannah heeft een karakter waarin mooie eigen-

schappen liggen besloten: Een beetje dromend, filosofisch, hopend en verwachtingsvol. Hannah heeft een groot invoelend vermogen waarmee ze belangrijk zal zijn voor andere mensen.

5.2.4.1.c NAOMI MARIA VAN DE HEG 2003 – 2003

Naomi van de Heg werd geboren op 22 januari 2003. Ze is de derde dochter van Serge van de Heg en Marianne Pronk. Groot was de vreugde toen Naomi werd geboren. Intens het verdriet toen zij na 10 dagen plotseling overleed. Naomi overleed op 1 februari 2003. Op 5 februari 2003 werd afscheid van Naomi genomen tijdens een dienst van Woord en Gebed in de Goede Herderkerk te Barneveld. Naomi werd begraven op 'De Plantage' in Barneveld. Boven de rouwkaart van Naomi stond geschreven:

'Zie ik heb u in de beide handpalmen gegraveerd'. Jesaja 49 : 16.

5.2.4.1.d EVA JULIA VAN DE HEG 2004

Eva van de Heg is de vierde dochter geboren uit het huwelijk van Serge van de Heg en Marianne Pronk. Eva werd geboren op 2 april 2004. Vanaf haar geboorte is Eva een temperamentvol meisje. Altijd vrolijk en speels. Steeds weer trakteert ze haar opa en oma op haar meest volle en gulle lach wanneer we haar ontmoeten. Eva is een zonnetje! Een gedreven, energiek, passioneel, krachtig en moedig meisje.

5.2.4.1.e RUBEN SAMUËL VAN DE HEG 2005

Na de geboorte van vier dochters werd er op 24 augustus 2005 een zoon geboren in Huize Van de Heg aan de Hertespoor in Barneveld. Ik moet eerlijk bekennen dat er heel wat door ons heen ging toen wij hoorden dat we een kleinzoon hadden gekregen.

Een stamhouder vond ik een heel bijzonder idee. Ruben van de Heg is de zoon van Serge van de Heg en Marianne Pronk.

Net als zijn zusjes gaat Ruben naar dezelfde basisschool die ook zijn vader bezocht n.l. de Prins Willem Alexanderschool in Barneveld. Wij als opa en oma Van de Heg ervaren Ruben als een speels, enthousiast, blij, onbezorgd en humoristisch kereltje.

Tot slot van zijn korte beschrijving stellen we voor eens en altijd vast en staat het nu echt zwart op wit: 'wanneer opa op reis is dan is Ruben de directeur van de familie!!'

5.2.4.2 LEON MANUEL VAN DE HEG 1975

Léon van de Heg, niet zomaar een Heggentelg voor mij. Léon is de tweede zoon die werd geboren uit het huwelijk van Dick van de Heg en Miny van de Heg – de Man.

Hij is dus mijn zoon. Léon werd geboren op eerste kerstdag, 25 december 1975, in het ziekenhuis de Lichtenberg in Amersfoort. Toen ik na zijn geboorte de hal van het ziekenhuis inliep stond er een koor te zingen. Ik ben onopvallend achter de tenoren van het koor gaan staan en heb uit volle borst het 'Ere zij God' meegezongen. De leden keken mij een beetje verbouwereerd aan en wisten niet zo goed wat ze er van moesten denken. Ik kon het hen niet kwalijk nemen want wisten zij veel wat ik die ochtend had

meegemaakt,...?! Je eigen kinderen beschrijven is geen gemakkelijke taak dus laat ik Léon zelf maar aan het woord. Ik vraag hem naar een vroege herinnering uit zijn kindertijd. 'Veel vroege herinneringen uit mijn jeugd heb ik niet. Bijgebleven is dat ik heb meegedaan aan een Lego wedstrijd van Intertoys. Ik won de tweede prijs voor een ontwerp van een vrachtwagen met oplegger. Die heeft wel twee weken in de etalage van de winkel gestaan. De prijs die ik won was een lepelkraan met pneumatiek. Ook herinner ik me de lessen houtsnijden in het schuurtje bij opa Koster bij een brandende potkachel'. Na de lagere school, de Prins Willem Alexanderschool in Barneveld, heeft Léon de Mavo gedaan en daarna de Christelijke MEAO in Amersfoort. Vervolgens ging hij naar de HEAO Windesheim in Zwolle. Na afronding van de HEAO deed hij de opleiding Post HBO Control aan de Hogeschool Arnhem-Nijmegen. 'Mijn schooltijd heb ik als goed ervaren, vooral vanaf een jaar of 14 ging ik met veel plezier naar school', vertelt Léon.

Ik vraag hem naar eventuele specifieke herinneringen uit zijn leven.

'Ik heb niet zo heel veel specifieke herinneringen. Ik weet dat ik uren, ja dagenlang aan het bouwen was met Lego. Latere herinneringen zijn vooral de vakanties naar Londen en Italië. Wat voor soort jongen was Léon in zijn tienertijd?

'Ik denk dat ik over het algemeen een rustige jongen ben geweest. Ik speelde in die tijd graag gitaar en was actief bij het jeugdwerk van de kerk betrokken. Vakanties met de HGJB, Dabarwerk en de wandelvakanties in Polen, Ierland en Schotland zijn waardevolle herinneringen. Als sport beoefende ik Taekwondo, maar echt actief sportief ben ik niet gebleven. Rond mijn 15^e jaar heb ik mijn belangrijkste vrienden leren kennen. Het belangrijkste is dat ik weet dat ze er zijn als ik ze nodig heb. Mooi ook dat we samen in geloof dingen deden en ook nu nog kunnen delen'. Wanneer je naar specifieke eigenschappen van de familie Van de Heg kijkt herken je jezelf daar dan in? 'In sommige karaktereigenschappen zeker. Ik ben een doorzetter en kan niet stil zitten. Kijk ik naar mijn vader zie ik bij hem ook een vracht aan energie. Een doorzetter, een tikkeltje eigenwijs, een man van niet zeuren maar doorbijten.' Daar herken ik me echt wel in. De overeenkomsten zijn zelfs groot.

Welke rol hebben je ouders in je leven gespeeld? 'Een belangrijke rol. Altijd waren en zijn ze er voor mij en mijn gezin. Ze hebben mij een stabiele jeugd gegeven. Geven altijd goede adviezen en hebben me in het leven de goede kant op gemotiveerd'. Hoe ziet jouw werkverleden er uit en wat was of is daar leuk en minder leuk aan? 'Mijn eerste baantje was een studentenbaantje. Groenteboer bij de Albert Heijn. Tot op heden de werkgever waar ik het langst heb gewerkt. Mijn eerste baan na de studie was bij Youth for Christ. Daar werkte ik als administrateur. Daarna ben ik als financieel medewerker gaan werken bij Pon, importeur van auto's. En vervolgens heb ik een aantal jaren als hoofd administratie bij Informatie Management Nederland (IMN) gewerkt. Anno 2012 werk ik als controller bij 's Heeren loo. Het is mooi om daar te werken. Ik leer er veel en heb het gevoel dat ik kan bijdragen aan de kwaliteit van de organisatie en het welzijn van mijn medemens'. Léon van de Heg is op 23 april 2003 getrouwd met Lisette Pronk. Samen werden ze gezegend met twee kinderen. Een dochter en een zoon die de namen Lydia en Lucas kregen.

Zowel Léon als Lisette zijn creatief ingesteld. Naast zijn bezigheden als houtsnijder en amateur bouwvakker heeft Léon zijn creativiteit uitgebreid met het ontwerpen en bouwen van gitaren terwijl Lisette een succesvol schrijfster is.

5.2.4.2.a ANNA LYDIA VAN DE HEG 2005

Lydia van de Heg is de dochter van Léon van de Heg en Lisette Pronk.

Ze werd geboren op 9 mei 2005.

Op haar geboortekaartje staat geschreven:

'Door Zijn oog gezien door Zijn hand gevormd

Naar Zijn beeld geschapen in Zijn hart geborgen'

Opmerkelijk, pienter, directief en levendig. Dat zijn de karaktereigenschappen die opvallen bij Lydia van de Heg.

5.2.4.2.b TIMOTHEÛS LUCAS VAN DE HEG 2006

Op 11 oktober 2006 werden mijn vrouw en ik oma en opa van een tweede kleinzoon.

Een tweede stamhouder! Ontroerend en een mooie gedachte.

Op zijn geboortekaartje stond geschreven:

'De Heere zegent jou en Hij beschermt jou.

Hij schijnt Zijn licht over jouw leven.

Hij zal genadig zijn en heel dicht bij je zijn.

Hij zal Zijn vrede aan je geven.'

Lucas heeft technisch inzicht en kan logisch denken.

Een vrolijk humoristisch ventje. Heel zorgzaam.

Soms denk ik: 'bleven de kinderen maar wat langer kind!'

Lucas is het tweede kind dat werd geboren uit het huwelijk van Léon van de Heg en Lisette Pronk.

*Ruben, Eva, Lucas, Hannah, Joëlle en
Lydia van de Heg*

Deel 3

5.3 CORNELIA VAN DE HEG 1904 – 1918

We gaan weer terug in de tijd. Voor het gemak geef ik een oriëntatie overzicht.

GROOTOUDERS HENDRIK VAN DE HEG (1822) EN ZWAANTJE VAN'T HOL

OUDERS AART VAN DE HEG (1871) EN AALTJE VAN VEELLEN

KINDEREN

HENDRIK CORNELIA GERARD AART JAAP ZWAANTJE

Cornelia van de Heg is het tweede kind dat werd geboren uit het huwelijk van Aart van de Heg en Aaltje van Veelen. Ze werd op 8 januari 1905 geboren op de Bruinhorst in Ederveen.

Ze werd vernoemd naar haar oma Cornelia van Veelen – Van den Top.

Cornelia bleek al vrij snel een zorgenkind. Bij haar werd een ernstige hartafwijking geconstateerd. Ze groeit op in een jong gezin met vier broers en een zus. Ze gaat in Ederveen naar de school. Ze kan goed leren en haalt hoge cijfers op school. Van haar is het schoolrapport nog bewaard gebleven. Cornelia is sterk aan stemmingen onderhevig en vaak erg humeurig. Haar ouders maakten zich grote zorgen om haar. Niet ten onrechte zal blijken want de gezondheidssituatie van Cornelia wordt steeds slechter. De twee laatste jaren zijn erg moeilijk geweest voor heel het gezin. Vooral moeder van de Heg kon zeer moeilijk met de situatie omgaan. Letterlijk alles draaide om Cornelia.

Cornelia overlijdt op zondag 13 januari 1918 net 13 jaar oud. Ze werd in Lunteren begraven op vrijdag 18 januari 1918. Een inktzwarte dag, vooral voor haar moeder die de dood van Cornelia nooit te boven is gekomen. De dood van Cornelia van de Heg heeft veel impact gehad op het gezin waartoe ze behoorde. Ja zelfs nog vele jaren later kon moeder Aaltje van de Heg- Van Veelen nog diep rouwen om haar zeer geliefde dochter.

Deel 4

5.4 GERARDUS HENDRIKUS VAN DE HEG 1906 – 1954

Gerard van de Heg werd geboren op 5 september 1906. Hij was het derde kind van Aart van de Heg en Aaltje van Veelen. Hij werd geboren op de Bruinhorst, een klein boerderijtje onder Ederveen. Later verhuist het gezin naar Lunteren waar het op de Anne Maria Hoeve ging wonen een boerderij die ook nu nog anno 2012 door familie Van de Heg wordt bewoond. Wanneer Gerard wordt geboren heeft hij reeds een broertje Hendrik van bijna vier jaar en een zusje Cornelia van anderhalf jaar oud. Twee jaar na zijn geboorte krijgt hij een broertje die Aart wordt genoemd. Als hij zes jaar is volgt nog een broertje die als Jacob door het leven gaat. Een jaar later wordt het laatste kind geboren uit het huwelijk van zijn ouders. Het is een dochter die Zwaantje wordt genoemd.

Een druk gezin daar op de Bruinhorst en ik vraag me steeds weer af hoe het mogelijk is geweest dat dit forse gezin kon wonen in zo'n klein boerderijtje. Onvoorstelbaar!

Samen met zijn broertje Aart heeft Gerard in zijn kindertijd heel wat kattenkwaad uitgehaald. Zo zagen ze op een dag een marskramer lopen met de houten warenkist op zijn rug.

Gerard kon heel goed mikken. Wanneer hij met een steen gooide raakte hij bijna altijd doel. Ook kon hij, net als zijn broertje Aart, heel hard lopen.

Aart stookte zijn broertje op om een steen tegen de kist van de marskramer te gooien om hem te laten schrikken. Zo gezegd, zo gedaan. Gerard zocht een mooie ronde steen uit, mikte... en gooide de steen recht op de kist. De marskramer schrok zich lam en zette de achtervolging in. Nu hadden Aart en Gerard zich aardig in de snelheid van de koopman vergist want het bleek dat hij met kist en al ontzettend hard kon lopen. De jongens zagen het gevaar op hen afkomen. De koopman was een volhouder en kwam steeds dichterbij. Ze renden wat ze konden en vluchtten naar een boerderij. Ze renden achter de boerderij langs en sloten zichzelf op in de plee, een houten huisje achterin de tuin. Ze waren heel bang en bleven een tijdlang roerloos op de poepdoos zitten.

Op een gegeven moment wordt er aan de deur gerommeld. 'Vreemd, die zit op slot', hoorde ze iemand zeggen. Er werd een flinke ruk aan de deur gegeven en de jongens schreeuwden van angst. Toen de deur openzwaaide zagen ze pontificaal de boerin staan die zich op haar beurt weer te pletter schrok. De jongens rende langs haar heen en vluchtten naar huis.

Wanneer Gerard 11 jaar is maakt hij een traumatische ervaring mee. Zijn zusje Cornelia overlijdt nog maar net 13 jaar oud. Zijn zusje was al jaren ziek geweest en dat had al die tijd diepe sporen getrokken in het leven van heel het gezin. Zijn moeder kon het verdriet niet verwerken en ook vele jaren na het overlijden van Cornelia stond het leven in teken van rouw om haar dood. Daar heeft het gezin sterk onder geleden. Het was vooral ook het aanzien van het lijden van hun moeder onder dit verlies van haar dochter dat het allemaal zo moeilijk maakte. Maar het leven gaat door en tijdens het spelen, ze waren aan het bokjesspringen, ging het op een kwaad moment danig fout met onze Gerard. Hij maakte een verkeerde sprong en tuimelde op de grond. Gevolg: een verbrijzelde elleboog. Met paard en wagen is hij naar Arnhem naar het ziekenhuis vervoerd. Dat maakte diepe indruk op de kleine Gerard. Met de elleboog is het overigens nooit meer goed gekomen. Als kind wilde Gerard later, net als zijn vader, boer worden. Daar moest hij echter vanaf zien want dat was uitgesloten na het probleem met zijn arm. Boer worden was geen optie meer. Maar wat dan? Het vak leraar leek hem wel leuk. Daar ging hij dan ook voor studeren. Gerard kon goed leren en behaalde hoge cijfers. Dat was best bijzonder in die periode want doorstuderen was lang niet voor iedereen weggelegd. Tijdens een stage zag hij het echter niet meer zitten. Uiteindelijk is hij boekhouder geworden bij graanhandel Knottenbelt.

Op 1 september 1938 werd hij benoemd tot procuratiehouder. Gerard wordt ouder en de liefde laat zich gelden. Hij ontmoet Gerritje Koot, de dochter van een bekende bakker in Barneveld. Ja inderdaad,.... die van de Haantjes Pik! Ze krijgen verkering nadat ze een dagje uit waren geweest naar Scheveningen. Gerard kon heel goed organiseren maar was wel erg onhandig. Echt iemand met twee linker handen. Klussen in huis was dan ook niets voor hem.

Op 24 juni 1932 is het de grote dag voor Gerard want die dag trouwt hij met zijn geliefde.

*Trouwfoto van Gerard van de Heg
en Ger Koot*

Ruim een jaar later wordt het huwelijk bekroond met de geboorte van een dochter die Aaltje wordt genoemd. Drie jaar later wordt zoon Aart geboren en weer twee jaar later ziet zoon Willem het levenslicht. In 1940 wordt Eva geboren en drie jaar later zoon Henk. Het huwelijk werd gezegend met vijf kinderen. Het gezin gaat harmonieus met elkaar om. Hoewel Gerard zelf in de Nederlands Hervormde traditie is opgevoed sluit het gezin zich aan bij de Gereformeerde kerk. Later keert het gezin weer terug naar de Nederlands Hervormde kerk.

Het was vooral de kerkelijke controle en betutteling die Gerard erg benauwde binnen de Gereformeerde Kerk. In de oorlog zit Gerard, net als zijn vader en broers in het verzet. Hij werkte mee aan het in veiligheid brengen van Engelse piloten en het zoeken van onderduikadressen voor Joodse mensen. Hiervoor droeg hij altijd de zogenaamde verklaring 'Politiek betrouwbaar' van de Nederlandse Binnenlandse Strijdkrachten bij zich. Zijn grote hobby was de schietsport. Lang is hij secretaris geweest van de schietvereniging de Eendracht in Barneveld. Het wordt 24 september 1954. Donkere wolken pakken zich samen boven het gezin. Die dag overlijdt Gerard van de Heg, slechts 48 jaar oud.

Zijn hart begaf het en het gezin moet zonder man en vader verder. Hij werd in Barneveld bij zijn ouders begraven. Moeder Ger van de Heg – Koot blijft achter met vijf jonge kinderen.

Een verdrietige tijd volgt maar de saamhorigheid binnen het gezin wordt alleen maar groter.

Tien jaar later, op 21 augustus 1964, overlijdt ook Ger Koot op de leeftijd van 61 jaar.

Drie jonge broers blijven achter in het ouderlijk huis.

5.4.1 AALTJE VAN DE HEG 1933

Haar doopnaam is Aaltje maar we kennen haar als Alie van de Heg. Zij was het eerste kind dat werd geboren uit het huwelijk van Gerard van de Heg en Ger Koot. Alie werd geboren aan de Wilhelminastraat in Barneveld. Haar ouders waren daar gaan wonen na hun huwelijk.

Later verhuist het gezin naar de Nairacstraat.

Alie werd geboren op 10 november 1933. Ze maakte deel uit van een gezin met vijf kinderen.

Wanneer Alie bijna 10 jaar is wordt haar laatste broertje Henk geboren. Ze heeft dan drie broers en een zus. Ze kent een gelukkige kindertijd. Het gezin waarin ze opgroeit is een harmonieus gezin en ze konden goed met elkaar opschieten. Alie herinnert zich haar vader en moeder als zorgzame ouders die altijd voor hun kinderen klaar stonden.

Na de lagere school, 'de School met de Bijbel' aan de Schoutenstraat in Barneveld bezoekt ze de huishoudschool in Ede. Dat was steeds weer een flink eind fietsen maar als het slecht weer was ging ze met de trein. Haar schooltijd heeft ze als heel plezierig ervaren. Na haar schooltijd is Alie tot haar huwelijk thuis gebleven. Ze hielp haar moeder die haar hulp goed kon gebruiken. Elke vrijdag fietste ze naar 'de Biezen' waar haar oma woonde. Die woonde in het bakhuis naast de boerderij de Anna Maria Hoeve. Opa was inmiddels overleden. Alie poetste dan het hele huis en kreeg daar twee gulden voor.

Alie van de Heg met haar zusje Eva

Haar tante Gijsje, die in de boerderij woonde, wist ook altijd wel een aantal klussen voor haar te bedenken. Die liet haar bij voorkeur op zolder de richels schoonmaken tussen de planken vloer. Dat vond Alie echt vervelend werk. En dan niet te vergeten haar tante Zwaantje die ook de nodige aandacht vroeg wanneer het om poetsen of oppas voor de kinderen ging.

'Ik heb heel wat afgewerkt bij de familie. Iedereen wist mij wel te vinden. Ik heb altijd een zorgend karakter gehad en ik vond het dan ook helemaal niet erg om overal in te springen.

Ook bij de familie Koot heb ik regelmatig gewerkt wanneer dat nodig was.

Achteraf denk ik wel eens dat ik net was als 'Haarlemmer olie', dus overal goed voor.

Toch heb ik er nooit spijt van gehad. Ook later niet toen ik in de winkel op de Amersfoortsestraat mijn schoonmoeder hielp. Moeder van Ginkel was daar een winkeltje in kruidenierswaren begonnen nadat ze vanuit Stoutenburg in Barneveld kwam wonen. Dat was nadat haar man was verongelukt.

Uit mijn jeugd herinner ik me nog heel goed mijn opa en oma Van de Heg. Dat waren lieve mensen.

Met mijn neef Aart uit Leusden ging ik vaak logeren bij mijn grootouders. Dat vonden we heel leuk en we hadden samen de grootste lol. Met neef Aart ben ik heel wat opgetrokken in die tijd. Samen waren we de bruidskinderen bij het huwelijk van mijn tante Zwaantje en oom Jochem', vertelt Alie.

Het is vrijdag 24 september 1954. Vader Van de Heg was vroeg in de middag naar huis gekomen omdat hij zich niet lekker voelde. Alie kwam thuis uit haar werk. Ze had zoals gewoonlijk bij oma gepoetst. De auto van haar vader stond wat vreemd geparkeerd bij het huis en daar kreeg ze een wat vreemd gevoel bij. Toen Alie haar moeder vroeg of haar vader al thuis was vertelde zij dat hij naar bed was gegaan en zich niet goed voelde. Alie ging naar boven om even bij hem te kijken en deed een afschuwelijke ontdekking. Haar vader was overleden aan een hartaanval.

Een feit, in een paar zinnen neergeschreven, maar ik realiseer me terdege het drama dat hier achter steekt. Deze gebeurtenis maakte diepe indruk op Alie.

Haar moeder bleef achter met vijf kinderen. Inmiddels kreeg Alie belangstelling voor de jongens. Of misschien moet ik wel zeggen; de jongens kregen belangstelling voor Alie.

Wuf van Ginkel in het bijzonder. Hij zag Alie wel zitten en vroeg haar mee naar de bioscoop in het voormalige Concertgebouw in Barneveld waar nu de bibliotheek is gevestigd. Van het een kwam het ander en op 27 juli 1955 was daar de grote dag. Alie en Wuf trouwden in de Hervormde Kerk in Barneveld. Het gezin werd gezegend met 4 kinderen. Jan van Ginkel, geboren 19 januari 1957 en getrouwd met Suze Langedijk. Gerben van Ginkel geboren 9 november 1958 en getrouwd met Gertie Treffers. Else van Ginkel geboren 14 januari 1960 en getrouwd met Jan Lam. Wilma van Ginkel geboren 8 augustus 1963 en getrouwd met Ronald de Wilde. Na hun huwelijk gaan Alie en Wuf inwonen bij moeder Van Ginkel op de Amersfoortsestraat in Barneveld. Daar worden hun eerste drie kinderen geboren. Maar dan wordt het huis echt te krap. Het gezin gaat na 1960 aan de Bloemendallaan wonen in Barneveld en later op de Archimedesstraat. Het is een hecht en warm gezin dat een goede tijd doormaakt. Wuf van Ginkel heeft jaren gewerkt als bedrijfsleider bij kledingatelier 'de Barcon' in Barneveld. Hij was een sociaal bewogen mens. Hij heeft zich vele jaren ingezet voor de voetbalvereniging SDVB. Hij overleed op 24 juli 1988. Dat veranderde het leven van Alie ingrijpend. Toch is zij niet bij de pakken neer gaan zitten. Ze leerde bridge spelen, kegelt graag en houdt van reizen.

Ze vervult met veel plezier haar oma-rol en is inmiddels overgrootmoeder.

Daar is ze geweldig trots op.

5.4.2 AART VAN DE HEG 1936 – 1979

De naam Aart van de Heg komt veel voor in onze familie. Dat is ook geen wonder want één van onze stamvaders droeg ook deze naam. Aart was het tweede kind geboren uit het huwelijk van Gerard van

de Heg en Ger Koot. Hij werd in Barneveld aan de Wilhelminastraat geboren op 12 juli 1936. Als kind was hij een vrolijke sportieve jongen. Hij had altijd veel vriendjes om zich heen maar kon ook een echte pestkop zijn. Vooral zijn broertje Henk moest het nogal eens ontgelden.

Op een dag stond Aart in de keuken en Henk buiten. Aart haalde zijn kleine broertje weer eens ouderwets het bloed onder de nagels vandaan. Henk werd zo verschrikkelijk kwaad dat hij met de hark dwars door de ruit sloeg waarachter Aart stond. Die schrok zich uiteraard lam.

Net als zijn zusters en broers ging Aart naar de Gereformeerde school. Daarna deed hij drie jaar naar de Mulo om vervolgens de Handelsschool in Amersfoort te doen. Nadat hij deze studie had afgerond ging hij werken bij de Middenstandsbank in Barneveld. Hij had het daar niet zo naar zijn zin en ging vervolgens in militaire dienst. Hij diende bij de Marine.

Aart was gek op postduiven. Die hobby deed hij op bij buurman Leeflang. Toen het gezin in de Nairacstraat woonde had Aart zijn eigen duivenhok met postduiven. Hij was lid van duivenvereniging 'Snelpost Barneveld'. Later werd hij lid van een duivenvereniging in Voorthuizen omdat 'Snelpost Barneveld' op zondag vloog en dat kon natuurlijk niet in een straat waar het bolwerk van de Gereformeerde Gemeente stond.

Aart was ook gek van voetbal. Jaren heeft hij gevoetbald bij SDVB. Samen met zijn zwager Wuf van Ginkel was Aart in maart 1954 betrokken bij de oprichting van deze voetbalvereniging. De tijd tikt door en Aart wordt ouder. Na zijn dienstitijd solliciteert hij bij de firma Bekebrede in Barneveld. Daar heeft hij jaren als personeelschef gewerkt. Hoewel Aart het best naar zijn zin had bij Bekebrede wilde hij toch ook wel eens wat anders gaan doen. Hij ging werken bij Broederij de Morgenzon. Na korte tijd daar gewerkt te hebben krijgt Aart het verzoek van Bekebrede om terug te komen. Dat doet hij. Hij heeft daar voor de rest van zijn leven gewerkt. In 1978 gaat Bekebrede een fusie aan met diepvrieskippenbedrijf Friki. Zo ontstond het bedrijf 'Plukon' (Pluimveekombinatie Nederland). Daar werd Aart locatiemanager.

We gaan weer even terug in de tijd. Aart is zijn tienertijd voorbij en krijgt aandacht voor de vrouwen. Hij ontmoet bij zijn zus Alie een leuk meisje dat daar op de kinderen paste.

Dat was Alie Jansen. Zij vond Aart gelijk een bijzonder aardige jongen.

'Hij was gezellig, humoristisch en had een open karakter. Hij kon slecht tegen onrecht en was zelf recht door zee. Een jongen waar ik me gelijk bij thuis voelde', vertelt Alie.

Na enkele ontmoetingen bleek het te klikken en vriendschap veranderde in dikke verkering.

'Dat was een tijd die ik veelal met anderen moest delen want wij hadden een groot gezin en mijn zusje vond zo'n grote broer ook reuze interessant en liet ons weinig met rust.

Bovendien was mijn schoonmoeder zwak van gezondheid in die periode en dat bracht ook zorg met zich mee. Zij is in onze verkeringstijd overleden. Maar we hebben zeker een mooie verkeringstijd gehad. Met veel plezier denk ik terug aan de vakantieritten naar Cannes, Nice, Monaco en de Franse kust. Zulke reizen maken was best bijzonder in die tijd. We keken er na verloop van tijd naar uit om te gaan trouwen om zo meer samen te kunnen zijn', zegt Alie. Die grote dag is op 31 augustus 1966. Het paar trouwde in de Hervormde kerk in Barneveld. Hun huwelijk werd ingezegend door Ds. Monster. Een jaar daarvoor hadden Aart en Alie belijdenis bij deze predikant gedaan. Het feest werd gevierd in Zaal Grotenhuis een gelegenheid waar in die tijd bijna alle huwelijken werden gevierd. Het werd een prachtige dag hoewel het gemis van de ouders van Aart zeker voelbaar was. Het paar gaat na hun huwelijk wonen aan de Van Lennepstraat in Barneveld.

Daar worden hun drie kinderen geboren. Twee jongens en een meisje. Zoon Gerard werd geboren in 1967 en dochter Jannette in 1969. In 1972 komt zoon Martin de wereld binnen. Op 12 juli 1975, de verjaardag van Aart, neemt het gezin haar intrek in een eigen woning aan de Livingstonestraat. De kinderen worden groter en alles verloopt in goede harmonie. Aart was een erg sociaal bewogen mens. Mooi voorbeeld daarvan is toen hij in de jaren 70 van de vorige eeuw buitenlandse medewerkers op een zondagmiddag door de straat zag lopen. Die mensen waren gastarbeiders en liepen daar dan met de ziel onder hun arm. Vaak hadden deze mensen eigen gezinnen die ver weg woonden. Aart kon het dan niet

nalaten de mensen binnen te vragen voor een kop thee en een praatje. Hij kon zich de situatie van een ander goed inleven. Na zijn huwelijk was het met de duivenhobby van Aart gedaan. Hij bouwde enkele voliëres achter het huis. Zo bleef er van de tuin in de Van Lennepstraat weinig over. Aart hield vele soorten vogels zoals parkieten, kanaries, kwartels en allerlei andere vogels.

Aart was een zorgzame vader en echtgenoot. Hij was gek op zijn kinderen. Die waren alles voor hem. De kinderen hebben dan ook mooie warme herinneringen aan hun vader.

Alles gaat goed en niets lijkt het gezinsgeluk in de weg te staan. Maar dan slaat het noodlot toe. Aart krijgt problemen met zijn hart. Aanvankelijk wordt dit niet onderkend door de arts en daarna gaat er veel tijd verloren aan eindeloze onderzoeken. Uiteindelijk blijkt dat er van alles mis is met zijn hart. Hij moet worden geopereerd maar de wachttijd is twee jaar in die periode. Maar er is een andere mogelijkheid. Aart kan worden geopereerd in Geneve.

Na wikken en wegen wordt besloten van deze mogelijkheid gebruik te maken.

Dit blijkt echter geen succes en Aart komt er zieker vandaan dan hij er naar toe ging.

Hij mag naar huis maar er volgt een spannende tijd voor het gezin. Even lijkt het beter te gaan maar dan komt al snel het einde. Aart overlijdt in het ziekenhuis in Amersfoort op 26 januari 1979. Hij werd 42 jaar. Alie blijft met drie jonge kinderen achter.

Zo kwam er een triest einde aan het leven van Aart van de Heg die velen zich zullen herinneren als een zeer sociaal bewogen mens.

5.4.2.1 GERARD VAN DE HEG 1967

Gerard van de Heg werd geboren op 23 september 1967.

Hij is de zoon van Aart van de Heg en Alie Jansen.

Hij is op 17 juni 2011 getrouwd met Claudia van de Broek

Van beroep is hij financieel adviseur.

Samen hebben zij 2 kinderen. Een dochter en een zoon.

5.4.2.1.a DEMI VAN DE HEG 2005

Demi van de Heg is de dochter van Gerard van de Heg en Claudia van de Broek.

Ze werd op 16 september 2005 geboren.

5.4.2.1.b NICK VAN DE HEG 2008

Nick van de Heg werd geboren 4 maart 2008.

Hij is de zoon van Gerard van de Heg en Claudia van de Broek.

5.4.2.2 JANNETTE VAN DE HEG 1969

Jannette van de Heg werd geboren op 16 september 1969.

Zij is de dochter van Aart van de Heg en Alie Jansen.

Zij is getrouwd op 29 oktober 1993 met Marinus van Ommeren.

Zij is systeem therapeut van beroep. Samen hebben zij 2 kinderen. 2 jongens.

Niels van Ommeren werd geboren op 28 december 2000 en zijn broer Tijn van Ommeren zag het levenslicht op 29 maart 2003.

5.4.2.3 MARTIN VAN DE HEG 1972

Martin van de Heg is geboren op 5 februari 1972.

Hij is een zoon van Aart van de Heg en Alie Jansen.

Hij is op 19 juni 2003 gehuwd met Tianne van Woudenberg.

Van beroep is hij grafisch ontwerper.

Samen hebben ze een dochter die Juul werd genoemd

5.4.2.3.a JUUL VAN DE HEG 2007

Juul van de Heg is de dochter van Martin van de Heg en Tianne van Woudenberg.

Zij werd geboren op 18 april 2007

*Aart, Wim en Henk
van de Heg*

5.4.3 WILLEM VAN DE HEG 1938

Willem van de Heg wordt vernoemd naar zijn opa Willem Koot. Hij is het derde kind van Gerard van de Heg en Ger Koot. Willem heeft als 'meelezer' een belangrijke rol gespeeld in de realisatie van dit boek. Niet alleen de taal en stijlfouten haalde hij uit al mijn geschrijf maar hij gaf mij ook waardevolle adviezen. Willem werd geboren aan de Wilhelminastraat in Barneveld. Het ouderlijk gezin bewoonde daar een huis dat tegen de fabriek van firma Knottenbelt was aangebouwd. Hij zag het levenslicht op 24 oktober 1938. Uit zijn kinderjaren herinnert hij zich vooral de grote vrijheid die hij als kind genoot. Er was veel ruimte en er viel altijd wel wat te beleven in de fabriek van Knottenbelt. Deze firma had zes paarden waarmee het meel werd vervoerd naar de boeren. Een prachtig nostalgisch gezicht, herinnert Willem zich. Ook herinnert hij zich als kind nog goed dat hij de begrafenisstoet van zijn Opa Van de Heg langs hun huis zag rijden op weg naar het kerkhof. In die periode ging dat nog met paarden en koetsen. Wan-

neer hij aan zijn opa denkt ziet hij in zijn gedachten een rieten stoel voor zich met daarin zittend een grote man met een pet op. De oorlogsjaren maakt het gezin mee aan de Wilhelminastraat en Willem herinnert zich nog heel goed de beschieting door de Duitsers van het 'Barneveldse boemeltje', zoals de trein van Arnhem naar Amersfoort werd genoemd.

'Het was een complete chaos. De spoorlijn lag niet ver achter ons huis vandaan. Mensen waren in paniek in de sloot gesprongen. Er werden ook enkele mensen doodgeschoten. De mensen die de trein waren ontvlucht kwamen in paniek ons huis en de zaak van de firma Knottenbelt binnen. Opeens liepen er overal politieagenten, dominees en niet te vergeten ook de pastoor rond. Ziekenwagens reden af en aan. Ik weet nog dat wij in de voorkamer werden opgesloten omdat er ook gewonden werden binnengebracht. Dat was een heftige tijd.

Lange tijd heeft er toen geen passagierstrein meer gereden langs Barneveld.

Ook heb ik de Joodse mensen bij ons in de straat zien langskomen op weg naar de trein.

Zij werden gedeporteerd van Huize de Biezen naar Westerbork en later naar Bergen Belsen. Daar zal ook de familie Herzberg tussen hebben gelopen waarover elders in dit boek wordt gesproken. Later, wanneer je volwassen wordt, realiseer je jezelf van welk drama je getuige bent geweest. Ik herinner me nog dat ik, nadat deze mensen waren weggevoerd, samen met opa Van de Heg door Huize de Biezen ben gelopen. Het was daar een enorme bende en er hing nog een groot portret van Theodor Herzl, een Joods-Oostenrijkse activist en publicist die als de vader van het moderne Zionisme wordt beschouwd. Dat was een donker kijkende man met een enorme zwarte baard. Heel imponerend', vertelt Willem. Willem gaat naar school en wel naar 'de School met de Bijbel' aan de Schoutenstraat in Barneveld. 'Daar vond ik het niet zo leuk. Zeker niet toen wij later Hervormd werden.

Toen kreeg ik al snel het gevoel er niet meer bij te horen immers we zaten op een Gereformeerde school. In die tijd was dat onderscheid nog sterk merkbaar.

Onze vriendjes gingen naar de catechisatie en de jongensclub, 'de Jongelingenvereniging' heette dat vroeger. Wij gingen daar niet heen en waren dus al snel een buitenbeentje.

Het was een strenge school waar je alleen maar dingen 'moest'. Bovendien had het onderwijzend personeel nogal losse handjes en mepte er aardig op los en dat waren we thuis al helemaal niet gewend', vertelt Willem.

Na de lagere school gaat Willem, net als zijn broer Aart, een paar jaar naar de Mulo.

Dat vond hij geen succes en hij stopte daar dan ook niet al te veel energie in.

Hij stopt met de studie en Willem gaat werken bij de Gebroeders Van de Heg en later bij Knottenbelt.

Hierna vervult hij zijn dienstplicht bij de Marine in Amsterdam.

Later gaat hij bij Van Roekel werken een bedrijf dat het voormalig bedrijf van Knottenbelt voortzet.

Na een fusie van Van Roekel met firma Wateler uit Amersfoort gaat Willem 2 jaar in Amersfoort werken.

Willem heeft een bewogen leven achter de rug. Zijn vader verliest hij op 16-jarige leeftijd.

Zijn moeder overlijdt wanneer hij 25 jaar is. Samen met zijn broers Aart en Henk blijft hij achter in het ouderlijk huis. Zijn zussen waren inmiddels getrouwd. Kort na het overlijden van zijn moeder trouwt broer Aart. Na verloop van tijd wordt hun huis aan de Nairacstraat, dat in eigendom van de familie Koot is, verkocht en verhuizen Willem en Henk weer naar de Wilhelminastraat. Willem gaat dan weer werken bij Knottenbelt. Daar is hij in 1986 gestopt.

De laatste jaren werkt hij bij firma Foeth, een bedrijf op de Harselaar dat handelt in gebruikte machines. Daar heeft Willem gewerkt tot dat hij in 2003 vijftien jaar werd.

In 1987 kopen Willem en zijn broer een huis aan de Hackfortlaan in Barneveld.

Willem heeft zijn leven lang samen onder één dak gewoond met zijn broer Henk.

Samen delen ze hun hobby voor motorrijden. Willem begon met een Heinkel scooter toen hij 22 jaar was. Zijn leven lang heeft hij motoren gereden. Altijd is hij het merk BMW trouw gebleven. Op dit moment rijdt hij een toermotor BMW 1200.

Samen met zijn broer Henk en enkele motorvrienden heeft hij prachtige tochten gereden door een groot deel van Europa met voorliefde voor Noorwegen. Het is de grote vrijheid die je voelt wanneer je op de motor zit dat deze hobby zo interessant maakt. Verder legt Willem graag een kaartje. Klaverjassen en jokeren hebben daarbij zijn voorkeur. En als echte Barnevelder houdt Willem ook nog kippen. En als we praten over karaktertrekken zegt Willem: 'Die eigenzinnigheid van die Heggen herken ik wel en ook wel een beetje mijn aversie tegen regeltjes en ambtenarij. Ik ben nu eenmaal een beetje een einzelgänger'.

5.4.4 EVA VAN DE HEG 1940

Eva van de Heg was het vierde kind dat werd geboren uit het huwelijk van Gerard van de Heg en Ger Koot. De 2^e Wereldoorlog was net een half jaar geleden begonnen en het was een onrustige tijd in Nederland. Eva zag het levenslicht op 15 november 1940 en werd vernoemd naar haar oma Evertje Koot. Ze werd geboren aan de Wilhelminastraat in Barneveld. Eva komt uit een warm en gezellig gezin. Dat is haar vooral van vroeger bijgebleven. Er werden spelletjes gedaan en veel gelezen. Ook herinnert ze zich dat het bij haar thuis een beetje 'een zoete inval' was waar iedereen graag kwam en ook hartelijk welkom was. Later verhuist Eva naar de Nairacstraat in Barneveld. Als kind gaat ze naar de Gereformeerde school in Barneveld; de School met de Bijbel. Daarna is ze naar de huishoudschool in Ede gegaan. Haar schooltijd was een plezierige tijd en ze had altijd veel vriendinnen om haar heen die regelmatig bij haar thuis kwamen.

Eva heeft het altijd jammer gevonden dat zij niet in de gelegenheid was om door te studeren. In die tijd was dat geen vanzelfsprekende zaak en niet voor iedereen weggelegd.

Ook heerste in die periode in het algemeen gezien nog de opvatting dat jongens moesten doorleren en dit voor meisjes minder noodzakelijk was. Dit was een puur Veluwe opvatting in die periode want zo werd er in het algemeen gedacht.

Maar Eva blijkt een behoorlijk doorzettingsvermogen te hebben, een herkenbare Heggeneigenschap, want later doet ze de avond Mavo alsnog.

Het is 1954, donkere wolken pakken zich samen boven dit gelukkige gezin.

Op 24 september van dat jaar overlijdt plotseling Eva's vader. Ze is dan 13 jaar. De schok is enorm en het overlijden van haar vader heeft haar verdere jeugd sterk beïnvloed.

Opeens was het mooie zorgeloze leven niet meer zorgeloos en werd alles anders.

Hoewel Eva zich heel goed herinnert dat ze deel uitmaakte van een warm gezin heeft ze weinig persoonlijke specifieke herinneringen aan haar vader. Dat is ook logisch want ze heeft haar vader jong verloren. Wel heeft ze nog herinneringen aan haar oma Van de Heg.

Maar op het moment dat ze haar beter leerde kennen begon haar oma te dementeren.

Zij zag haar dan aandachtig lezen. Ze las meestal preken. Maar Eva zag dat zij altijd dezelfde bladzijde had opgeslagen. Haar oma las niet maar was stil ingekeerd en weggeleden in haar eigen gedachten en wereld. Nadat Eva de school verliet is ze gaan werken bij Modehuis Klomp een gerenommeerde damesmodezaak. Daar heeft ze een groot aantal jaren met veel plezier gewerkt en veel ervaring opgedaan in verkoop en mensenkennis. De tijd gaat door en Eva krijgt belangstelling voor de jongens en de jongens voor Eva. Om de ware te vinden hoefde ze niet ver buiten de deur te zoeken want, in dit geval, 'de ware Jan' woonde net om de hoek. Dat was Jan Viets een zoon van Jan Willem Viets de smid. Als buurkinderen waren ze al bevriend en deze lange vriendschap groeide uit tot een stevige relatie.

Jan en Eva trouwden op 14 augustus 1963 in de Hervormde kerk in Barneveld. De trouwdienst werd geleid door Ds. Eijssinga. Na haar huwelijk gaat Eva werken in de zaak van Gebroeders Viets. Dat was

een zaak waar haarden, gereedschappen en aanverwante artikelen werden verkocht. Later, toen er meer gashaarden in de belangstelling kwamen, is men ook deze tak van sport gaan beoefenen. In de periode dat de centrale verwarming haar intrede deed heeft Eva de zaak omgebouwd naar een winkel waar glas-, koffie-, thee- en eetserviezen, cassettes en luxe artikelen werden verkocht. De zaak kreeg de naam 'Geschenkhuis Viets'.

In 2004 is de zaak overgenomen door een schoondochter van Eva.

We gaan weer even terug in de tijd. Een jaar na hun huwelijk overlijdt Eva's moeder op 61 jarige leeftijd. Eva heeft beide ouders vroeg verloren en dat heeft beslist een stempel op haar leven gedrukt. Zelf zegt ze daarvan: 'Het maakt je een ander mens en je gaat de betrekkelijkheid van het leven inzien. Als kinderen waren we onze ouders veel te vroeg kwijt. Dit maakte wel dat de band met mijn broers en zus nog hechter werd. Zulke ervaringen leren je ook om dankbaar te zijn voor alles wat je hebt. Het leert je naar elkaar om te zien en te genieten van de goede dagen in het leven'.

Het echtpaar werd gezegend met twee zonen. Jan Willem wordt geboren op 29 december 1968. Zijn broertje Erik Gerard ziet het levenslicht op 8 november 1972.

Inmiddels zijn Eva en Jan trotse opa en oma van twee kleindochters. Marlou en Esmée.

Daar genieten ze volop van.

5.4.5 HENK VAN DE HEG 1943

Hendrik van de Heg. Vele malen komen we deze naam zowel in het verleden als in het heden tegen in onze familie. Al deze nakomelingen dragen de naam van de eerste telg die ik in dit boek heb beschreven. Al bijna 400 jaar komt deze naam traceerbaar voor in de familie.

De Hendrik die ik nu beschrijf werd vernoemd naar zijn oom Hendrik van de Heg, een broer van zijn vader. Henk werd op 26 september 1943 geboren aan de Wilhelminastraat in Barneveld. Het was midden in de oorlog. Ik moet eigenlijk zeggen dat Henk aan de Romeijnstraat werd geboren. Dat klinkt wat verwarrend maar ik zal het uitleggen.

Tijdens de oorlog hadden de bezetters de naam van de Wilhelminastraat veranderd in Romeijnstraat. Wilhelmina was tijdens de oorlog het staatshoofd van Nederland en alles wat aan het koningshuis herinnerde werd uitgebannen.

Wat Henk uit zijn kinderjaren vooral is bijgebleven is zijn blinde darm operatie toen hij zes jaar was. Hij werd naar het ziekenhuis in Ermelo gebracht en dat heeft grote indruk op de kleine Henk gemaakt. Na de oorlog verhuist het gezin naar de Nairacstraat.

Net als zijn broers en zussen gaat Henk naar de School met de Bijbel.

Daar had hij het niet zo naar zijn zin. We horen van Henk hetzelfde verhaal als van zijn broer Willem.

Het was een strenge school en het onderwijzend personeel had losse handjes.

Een tik om je oren was heel normaal. Dat is in onze tijd wel anders!

Als kind herinnert Henk zich ook heel goed de langdurige logeerpartijen van zijn oma Van de Heg. Met grote regelmaat kwam die voor een langere tijd bij hen wonen.

'De laatste drie winters van haar leven was ze er de hele winter. Dat viel soms niet mee want oma dementeerde in haar laatste levensjaren'.

Henk herinnert zich zijn oma als een pittige, drukke vrouw die overigens wel heel lief was.

De kinderjaren van Henk verlopen zoals een kind zich zou wensen. Maar dan twee dagen voordat Henk elf jaar wordt valt de bom binnen het gezin. Op 24 september 1954 overlijdt plotseling Henks vader. En dat op een moment dat een kind zijn vader juist zo hard nodig heeft. Vanaf dat moment verandert er veel binnen het gezin. Gelukkig kunnen broers en zussen Henk goed opvangen in deze moeilijke periode maar 'opvangen is geen vervangen' zoals we weten.

Het leven gaat door en na de lagere school gaat Henk naar de Technische school. Daarna volgt Henk de MTS. Wanneer hij 16 jaar is gaat Henk werken bij de Moba in Barneveld. Daar blijft hij vijf jaar. Dan wil Henk wat anders en gaat werken bij Firma Foeth een handelsonderneming in gebruikte machines. Daar heeft Henk het kennelijk naar zijn zin want hij werkt er tot zijn 65^e jaar. Meer dan veertig jaar trouwe dienst. Net als zijn broer Willem is Henk gek op motoren. Toen hij 19 jaar was kocht hij zijn eerste Puch 350 CC. Henk was geen jongen die vast zat aan een bepaald merk motor. Zo heeft hij bijvoorbeeld ook Jawa-, Honda- en BMW motoren gereden. Op dit moment staat er nog een zware 'Pan European' in de schuur maar daar rijdt Henk om gezondheidsredenen niet meer op. Wel gaat hij nog regelmatig met zijn Suzuki op pad.

'Dat motorrijden heeft wat. Vanaf mijn jonge jaren heeft dat mijn belangstelling gehad. We hebben schitterende tochten gemaakt door heel Europa. Vooral in Noorwegen is het geweldig rijden', vertelt Henk. We gaan weer even terug in de tijd. Het is 1964. De moeder van Henk heeft al geruime tijd gezondheidsproblemen. Zij overlijdt op 21 augustus in Naarden als gevolg van een hersenbloeding. Henk is dan 20 jaar. Henk is zijn ouders vroeg verloren.

Zijn zussen zijn reeds getrouwd en broer Aart zal een jaar na het overlijden van zijn moeder trouwen. Henk blijft samen met zijn broer Wim achter op de Nairacstraat.

Beide broers rooien het prima samen. Altijd is er wel hulp geweest van zussen, nichten en andere mensen die assisteerden in de huishouding. Dat is tot op de dag van vandaag nog zo.

Begin jaren zeventig van de vorige eeuw verhuizen beide broers weer naar de Wilhelminastraat. In 1987 kopen beide broers een woning aan de Hackfortlaan waar ze anno 2012 nog steeds wonen.

Deel 5

5.5 AART VAN DE HEG 1908 – 1979

Voordat ik Aart van de Heg ga beschrijven wil ik eerst zijn vrouw Johanna Gerharda van de Heg – Knottenbelt even voor het voetlicht plaatsen. Zij was mijn tante. Midden jaren tachtig was ik bij haar op bezoek in Voorthuizen en liet zij mij het resultaat zien van haar genealogisch onderzoek naar de familie Knottenbelt. Daar was ik best van onder de indruk en bij mij ontstond steeds meer het idee om ook mijn eigen familie te gaan uitpluizen.

Toen ik haar dat vertelde was ze enthousiast en heb ik haar gevraagd mij op weg te helpen in de archieven. Ze stemde hier gelijk mee in. Vele dagen zijn we samen op pad geweest naar de archieven in Arnhem en Barneveld. Zij maakte mij wegwijs in de bronnen waarin gezocht kon worden. Daar denk ik met veel plezier aan terug.

Tante Jo was een intelligente wijze vrouw. Origineel, assertief met humoristische uitspraken. Ik herinner me er nog een paar. Toen we het over het feit hadden dat het best bijzonder was dat er nog zoveel 'Heggen' waren ondanks het feit dat ons voortbestaan meerdere malen afhing van één mannelijke telg zei ze: 'Ja heel opmerkelijk en vooral onze Gijsje (haar schoonzus) kan zich momenteel bogen op een enorme berg nazaten waarvan ik de tel zou kwijtraken!' En toen ik haar vroeg hoe zij haar binnenkomst in onze familie had ervaren zei ze: 'Toen ik met Aart trouwde trad ik een boerenfamilie binnen

vol vastgeroeste niet te doorbreken gewoonten en tradities'. En de laatste die ik noem vind ik ook wel leuk: We waren aan het zoeken in het archief. Het werd later dan verwacht en tante Jo had mij verteld dat zij nog moest koken. Toen ik haar op de tijd wees zei ze: 'Ach het kan nog wel even en bovendien ben ik eigenlijk helemaal geen mens van potten en pannen,... nooit geweest! Ik neem wel een boterham'. Dat was natuurlijk niet nodig want die avond heeft ze gezellig bij ons thuis gegeten. Maar nu terug naar Aart van de Heg. Hij werd als vierde kind geboren uit het huwelijk van Aart van de Heg en Aaltje van Veelen. Hij werd vernoemd naar zijn vader en oom. Toen Aart werd geboren had hij al twee broertjes en een zusje. Zijn broer Henk was 6, zus Cornelia 3 en broer Gerard 2 jaar. Later komen daar nog een broertje en zusje bij.

Aart werd geboren op 15 november 1908 in dat kleine boerderijtje 'de Bruinhorst' in Ederveen. Hij gaat als kind naar het Woudse schooltje.

Als vierde kind van het gezin had Aart echter geen gemakkelijke positie.

Na de lagere school ging Aart zijn vader helpen op de boerderij. Of beter gezegd; zijn moeder helpen.

Aart werd veel ingezet op huishoudelijk werk. Dat had vooral te maken met het feit dat er geen dochter in huis was die dat voor haar rekening kon nemen.

Zijn zusje Cornelia was op 13 jarige leeftijd in 1918 overleden. Aart was toen nog geen tien jaar. Daar heeft het gezin enorm onder geleden. Vooral ook omdat zijn moeder dit verdriet niet aankon en dat geen plaats kon geven. Dat had tot gevolg dat zijn moeder in die periode minder in staat was haar taken goed te volbrengen en Aart meer en meer moest inspringen. Zet dat feit dan eens tegen de achtergrond van de in die tijd heersende cultuur.

Een cultuur van: 'een man is een man en een vrouw is een vrouw dus een man doet geen huishoudelijk werk want dat doet een vrouw!' We kunnen begrijpen dat Aart dit helemaal niet leuk vond en zelf voortdurend dat spanningsveld moet hebben gevoeld.

Daar kwam bij dat zijn broer Gerard was voorbestemd om door te leren. Financiële ruimte voor meerdere kinderen om door te studeren was er niet dus ook hier miste Aart de boot.

Al met al een positie die Aart flink belemmerde in zijn persoonlijke mogelijkheden en ontwikkeling. In zijn kinderjaren heeft Aart met zijn broers heel wat manden gevlochten die hun vader op de jaarmarkt in Arnhem verkocht. In het vlechten van de manden hebben de kinderen Van de Heg heel wat uren moeten steken. Manden vlechten was dan ook geen populaire bezigheid van Aart. Na een periode thuis te hebben gewerkt is Aart later als boerenknecht gaan werken in Otterlo. Weer later ging hij terug naar zijn ouders die inmiddels op de Anne Maria Hoeve in Lunteren waren neergestreken. Dat was een veel grotere boerderij dan de Bruinhorst dus was er veel meer werk aan de winkel. Aart wordt ouder en krijgt belangstelling voor de vrouwen.

In De Glind ontmoet hij Riek van de Broek. Ze vinden elkaar meer dan aardig en krijgen verkering. Na verloop van tijd is het paar verloofd. Dan slaat het noodlot toe.

Riek wordt ernstig ziek en er wordt TBC geconstateerd. In die tijd een gevaarlijke besmettelijke ziekte. Dan gebeurt er iets opmerkelijks. Uit zijn naaste omgeving wordt er behoorlijk druk op Aart uitgeoefend om Riek te verlaten. Dit onder het mom van 'je bent nog jong'. Maar de echte reden hierachter was de angst van de omgeving voor het gevaar van besmetting. Daar wilde Aart echter niets van weten en hij lapte alle opmerkingen en zogenaamde welgemeende adviezen aan zijn laars. Aart kende in deze geen angst, hij had vertrouwen in zijn eigen beslissing en overweging en koos onvoorwaardelijk voor zijn geliefde. Riek werd echter zieker en zieker en overlijdt. Tot aan haar dood is Aart Riek trouw gebleven. Denk je eens in wat dit heeft betekend voor deze jonge kerel die zijn geliefde uit het leven ziet wegglijden en daarmee ook de toekomst die zij wellicht samen voor ogen hadden.

Een traumatische ervaring denk ik. Maar gelukkig, na verloop van tijd gloort er nieuwe hoop en toekomst voor Aart.

*Aart van de Heg omstreeks
20 jaar oud*

Op de Biezen komt met een zekere regelmaat Johanna Knottenbelt op de thee. Broer Gerard van Aart werkte bij de vader van Johanna als procuratiehouder. Tijdens één van die bezoeken is de vonk kennelijk overgeslagen want Aart en Jo vinden elkaar erg aardig. Ze krijgen verkering en trouwen op 24 maart 1943.

*Huwelijksfoto van Aart van de Heg
en Johanna Knottenbelt*

Het jonge paar gaat wonen aan de Wilhelminastraat in Barneveld naast de zaak van meelhandel Knottenbelt. Op dat moment treedt Aart ook in dienst van dit bedrijf. Tijdens de 2^e Wereldoorlog was het bedrijf van Knottenbelt van overheidswege aangesteld het traject van voedselvoorziening te verzorgen. Deze activiteiten hebben geleid tot het ontstaan van de groothandel in levensmiddelen. Uit het huwelijk van Aart en Jo worden vijf kinderen geboren. Op 8 november 1943 is het een spannende dag in huize Van de Heg. Die dag werd er een tweeling geboren. Een meisje en een jongetje. Een koningswens zoals men dat wel noemt werd in één klap vervuld. Het jongetje wordt Aart genoemd naar opa Van de Heg. Het meisje krijgt de naam Rijkland vernoemd naar oma Knottenbelt. Wat zal dit echtpaar trots zijn geweest toen zij daar de wieg zagen staan met de

kersverse borelingen. Drie jaar later, op 22 september 1946, wordt er een dochter geboren die Cornelia Ada wordt genoemd. Dan volgt Marius een zoon die op 12 september 1950 werd geboren. Dochter Johanna Gerharda ziet het levenslicht op 3 maart 1956. Aart wordt ouder en krijgt meer tijd voor zijn hobby. Vissen deed hij erg graag. Hij heeft echter gewerkt tot aan zijn dood in 1979. De laatste jaren was Aart vooral werkzaam op het kantoor omdat klanten bezoeken hem te zwaar werd. Voor zijn gezin was Aart een echte familieman. Zijn oudste zoon heeft daar mooie herinneringen aan.

Hij vertelt: 'Midden jaren vijftig van de vorige eeuw gingen onze ouders met ons kamperen in Nunspeet. We gingen dan met de Dump-vrachtauto. Achterin de auto werden onze bedjes gezet zodat we tijdens de vakantie in onze eigen bedjes konden slapen.

De kinderen sliepen in de Dump en mijn ouders en de kleine Marius in een grote tent die naast de Dump was opgezet. Best heel bijzonder voor die tijd!

Na de oorlog werd er een gesmede haard aangeschaft. Om te stoken kocht vader de houtstobben van de bomen die rond de Biezen werden omgehakt. Normaal moesten wij om zeven uur naar bed maar op zaterdag mochten we opblijven. Dan werd gezellig de kachel gestookt en las vader ons voor uit 'Kazan de Wolfshond' van James Oliver Curwood.

In het karakter van Aart komen vooral de eigenschappen doorzettingsvermogen, moed, trouw en patriarchaal handelen naar voren. Een sterke eigen wil. Aart geloofde sterk in zichzelf en was een man van 'weinig woorden maar gewoon doen'. Hij had een zorgzaam karakter, ging zijn eigen weg en had maling aan 'wat andere mensen vonden'. In de oorlog heeft Aart een grote rol gespeeld binnen het verzet. Soms ging zijn moedig handelen gepaard met grote risico's en gevaar voor eigen leven. Daar sprak Aart overigens nauwelijks over.

Van Aart kan worden gezegd dat hij een Nederlander was in hart en nieren met het hart op de juiste plaats. Aan Aart van de Heg werd de 'King's Medal for Courage in the Cause of Freedom' toegekend. Een medaille die werd toegekend aan mensen die met gevaar voor eigen leven Britse militairen hielpen te ontsnappen aan de Duitsers. De medaille werd ingesteld door de Britse Koning George VI op 23 augustus 1945. Namens de Amerikaanse President kreeg hij de 'Medal of Freedom' de hoogste onderscheiding die aan een burger wordt toegekend. Beide onderscheidingen lagen jaren lang in het kabinet. Aart heeft deze nooit gedragen. Het zegt echter wel wat van zijn karakter in oorlogstijd.

Aart van de Heg werd 71 jaar en is overleden op oudejaarsdag 1979 in Voorthuizen.

Zijn vrouw Johanna van de Heg – Knottenbelt overleed op de leeftijd van 82 jaar op 20 juni 1999. Beiden werden in Barneveld begraven.

5.5.1 RIJKLAND VAN DE HEG 1943 – 2011

Rijkland van de Heg werd midden in de tweede Wereldoorlog geboren en was het eerste kind uit het huwelijk van Aart van de Heg en Johanna Gerharda Knottenbelt. Ze was één van de kinderen van een tweeling. Haar broertje Aart werd een kwartier later dan Rijkland geboren.

Al vroeg openbaarde zich bij haar epilepsie. Een ziekte waaronder Rijkland veel heeft geleden. Haar jongste zus Hannie Agterberg – Van de Heg vertelt ons over het leven van Rijkland van de Heg.

'Rijkland was ongeveer 12 jaar toen zich bij haar epilepsie openbaarde. De invloed van deze ziekte op haar leven is bijzonder groot geweest. In de jaren vijftig van de vorige eeuw wist men er niet goed raad mee. Er waren mensen die zagen de ziekte van Rijkland als een straf van God. Stel je eens voor wat het met een meisje van 12 jaar doet wanneer een dominee tegen je zegt dat jij maar niet meer in de kerk moet komen omdat wat jij hebt duivels is.

Deze brute afwijzing heeft zij heel haar verdere leven met zich meegedragen en nooit begrepen. Wie zou dat wel kunnen? Juist van een man die een instituut vertegenwoordigde waar je meer begrip en

barmhartigheid van zou en mag verwachten. Het was echter niet de enige afwijzing in haar leven waarmee Rijkland werd geconfronteerd. Er zouden er nog meer volgen. Mensen om haar heen behandelden Rijkland vaak als 'dom'. Het probleem was echter dat men niet wist hoe ze met de situatie rond mijn zus moesten omgaan.

Rijkland was helemaal niet dom, integendeel, ze was alleen niet zo snel dan anderen.

Maar aan haar intelligentie mankeerde niets. Al met al maakte dit het er voor Rijkland en haar omgeving niet makkelijker op rond haar pubertijd. Naar opvattingen die men er destijds rond haar situatie op na hield zou Rijkland geen vak kunnen leren, niet kunnen trouwen, en geen kinderen kunnen krijgen en wat nog niet allemaal meer! Autorijden en zwemmen mocht ze niet. Een aantal dingen die voor anderen normaal waren om te doen waren voor Rijkland onbereikbaar.

Maar Rijkland liet zich niet uit het veld slaan. Rijkland behaalde haar diploma ziekenverzorgster. Tegendraads als zij was trouwde ze op 1 april 1971 met Gerrit van der Grijn. Samen kregen ze twee kinderen. Op 27 juni 1973 werd zoon Arno geboren en twee jaar later, op 10 juni 1975 zag dochter Eva het levenslicht. Rijkland, een open en belezen vrouw, iemand die iets had te melden! Altijd belangstellend naar anderen, eerlijk in haar reactie soms bij het lompe af. Rijkland stond vierkant achter de keuzes die ze in haar leven maakte en een eenmaal ingeslagen weg werd geheel bewandeld. Wat de obstakels ook waren! Zij vroeg zich nooit af of de weg makkelijk zou zijn maar waar de weg naartoe leidde! Als geen ander wist zij dat het leven soms erg oneerlijk is en dat er vaak niets anders opzit dan de instelling aan te nemen van: 'er maar gewoon aan moeten wennen'. Zij bezat een bewonderenswaardige dosis humor. Rijkland was mijn grote zus. Als klein kind zo'n beetje mijn baken tussen al de volwassenen. Mijn mooiste herinnering aan Rijkland is dat ik met haar voor het eerst naar de bioscoop mocht in Utrecht. In het Citytheater. We gingen naar een film van July Andrews:

'Modern Milly'. Een film waar je veilig met je kleine zusje naar toe kon gaan.

Ik vond het een waar feest. Dat grote doek en de muziek. Eens kocht ze voor mij een mini-jurk. Ik vond het prachtig maar moeder vond het maar niets zo'n 'onzedelijk' ding. Achteraf gezien was het gewoon een keurig jurkje met een broekrokje onder de rok.

Bij Rijkland logeren in Amsterdam was een feest. We hadden niet veel woorden nodig.

In een bepaalde periode konden we elkaar een tijdje niet spreken maar toen we elkaar weer zagen gingen we gewoon verder waar we de laatste keer waren gebleven. We hebben vaak lief en leed gedeeld' vertelt Hannie.

Rijkland van de Heg is op 4 april 2011, drie dagen na haar 40 jarig huwelijksjubileum, op de leeftijd van 67 jaar overleden.

Moeder Van de Heg – Knottenbelt met haar kinderen Aart, Ada, Hannie, Marius en Rijkland.

5.5.2 AART VAN DE HEG 1943

Aart van de Heg,... de zoon van Aart van Aart! Drie generaties Aart van de Heg achter elkaar. Dat komen we maar één keer tegen binnen de familie hoewel er momenteel ook heel wat Heggen zijn die deze naam dragen. De Aart van de Heg die ik nu beschrijf is de zoon van Aart van de Heg en Johanna Knottenbelt. Hij werd geboren aan de Wilhelminastraat in Barneveld op 8 november 1943. Maar in de oorlog werd deze straat tijdelijk door de bezetter Romeijnstraat genoemd. Aart zorgde bij zijn geboorte voor grote consternatie. Wat was het geval? Toen zijn zusje Rijkland werd geboren was haar vader in alle staten van vreugde.

Hij wilde het nieuws gelijk aan zijn broer gaan vertellen die destijds naast hem woonde.

Hij deed verslag van de bevalling en op dat moment kwam zijn schoonmoeder aangerend en riep: 'Aart kom onmiddellijk terug er komt er nog één! Aart was totaal verbijsterd en zei op dat moment een woord dat ik hier niet neerschrijf. Hij ging snel terug naar de kraamkamer. Daar was hij net op tijd voor de geboorte van zijn zoon Aart. Die werd 15 minuten later geboren dan zijn zus Rijkland. Ook de arts was totaal verbouwereerd en had niet in de gaten gehad dat er een tweeling geboren zou worden. Aart was er dus één van een tweeling en daarmee het tweede kind van Aart van de Heg en Johanna Knottenbelt.

Bij het laten drukken van de geboortekaartjes maakte zijn vader bewust een foutje. Als eerste naam werd Aart vermeld en daarna Rijkland. De werkelijkheid was echter omgekeerd. Aart zelf zegt hierover: 'Ik kan er niets aan doen, ik heb me keurig gedragen en heb vanaf mijn prille jeugd al gedacht; dames eerst...en dat is mijn leven lang zo gebleven!'

Daar lagen ze dan, twee pasgeboren baby's samen in één wieg. Bij het wassen pasten ze precies naast elkaar in de waskom van het lampetstel. Twee kinderen tegelijk betekende dubbel feest in Huize Van de Heg temeer omdat er helemaal niet op een tweeling werd gerekend. En dan nog wel een jongen en een meisje! Wat wil een mens nog meer?

De jeugdijaren van Aart zijn hem heel dierbaar. Hij vertelde mij over de mooie gezellige avonden wanneer zijn vader de houtkachel stookte. Wanneer er werd voorgelezen en er spelletjes werden gedaan. Hij gaat in Barneveld naar de lagere school en daarna volgt hij een MBO en HBO-opleiding. De schooltijd heeft hij als een plezierige tijd ervaren.

Aart had grote bewondering voor zijn ouders. Met veel respect denkt hij aan hen terug.

Hij heeft zijn ouders als hardwerkende, zeer zorgzame ouders ervaren. De herinnering aan zijn ouders zijn hem zeer dierbaar. Na zijn militaire dienstitijd heeft Aart een groot deel van zijn leven in het bedrijf van zijn ouders gewerkt.

Hij trouwde op 14 augustus 1975 met Josephine Jeanne Schouten. Ze trouwden destijds alleen voor de wet. Ruim 10 jaar later is het huwelijk van Aart en Josephine alsnog kerkelijk bevestigd. Gesloten zijn van karakter vindt Aart een typische karaktereigenschap die bij een Van de Heg past. Dit is gedeeltelijk juist heb ik zelf ervaren tijdens mijn interviews met de vele Heggen. Voor Aart zelf gaat dit wel op maar er zijn ook veel Heggen die juist erg open zijn.

5.5.3 CORNELIA ADA VAN DE HEG 1946

Nu beschrijf ik Ada van de Heg. Zij is een nicht van mij. Ik herinner me dat we vroeger als kleine kinderen veel met elkaar hebben gespeeld. Zowel op de Wilhelminastraat, waar het zomerhuisje de favoriete plek was om te spelen, als op de Koterweg in de boomgaard.

Wanneer Ada naar huis ging liep ik met haar mee tot aan het einde van de Koterweg.

Daar sloeg zij het zandpad, de 2^e Achterdorpstraat, in richting Wilhelminastraat. We riepen, nou ja schreeuwden is een beter woord, dan net zo lang gedag naar elkaar tot we elkaar niet meer konden

horen. Bakker Schaap, die op de Koterweg woonde, kwam op een dag naar buiten en sprak mij vermanend toe met de woorden: 'lelijke schreeuwerd, kan het niet wat minder?' Ada en ik zijn in hetzelfde jaar geboren en samen in dezelfde kerkdienst gedoopt in de Oude Hervormde Kerk in Barneveld. Dat was op 10 november 1946. Aan haar ouderlijk huis bewaart Ada goede herinneringen. Specifiek is haar als kind bijgebleven dat zij van haar vader een Delfts blauw schemerlampje kreeg. 'Toen ik uit bed kwam stond mijn vader boven aan de trap en zei; meidje, dit is voor jou dat heb ik voor je gewonnen. Dat ben ik nooit vergeten en daar bewaar ik een hele mooie herinnering aan', vertelt Ada. Het lampje had haar vader gewonnen met prijsschieten. Hij was lid van een schietvereniging in Barneveld. Het bewust lampje is bij Leertouwer, een verlichtingswinkel, gevallen. Dat heeft Ada heel erg gevonden want hoewel ze een ander lampje kreeg was de tastbare mooie herinnering aan diggelen gevallen en een ander lampje vervangt die herinnering niet. Dit is haar altijd bijgebleven. Maar kinderen worden groter en moeten op een gegeven moment naar school. Die tijd breekt ook voor Ada aan. Echt leuk vond ze de schoolperiode niet. Ze gaat naar de Julianaschool in Barneveld en daarna naar de Huishoudschool in Amersfoort. Later volgt ze een opleiding aan de DEVA Vakschool (Decoratie Etalage Vakschool) in Almelo. Na haar opleiding heeft Ada eerst een korte tijd thuis in de zaak van haar ouders gewerkt. In 1965 ging zij werken bij Warmolts Wijn- en Delicatessen in Bussum. Deze familie runde niet alleen een wijnhuis maar ook een restaurant en een zaak in Indische specialiteiten waar Ada lange tijd heeft gewerkt. Nadat de zaak werd verkocht werd zij overgeplaatst naar Amsterdam. Die zaak werd ook weer verkocht en hierdoor had Ada geen werk meer. Dat vond ze geen leuke periode. Maar Ada zou Ada niet zijn wanneer ze bij de pakken zou gaan neerzitten en vond alweer vrij snel een nieuwe baan. Weer werd haar hart getrokken naar een wijn en delicatessenzaak. Nu bij firma De Jong in Zeist. Daar heeft ze 8 jaar gewerkt. In 1992 verandert ze van baan en gaat ze in Amersfoort werken bij de firma Van Ruijven, een zaak in huishoudelijke artikelen. Inmiddels anno 2012 is Ada de 65 jaar gepasseerd en werkt ze nog steeds voor halve dagen bij deze firma. Wanneer zij aan haar ouders denkt komt vooral het beeld naar boven van twee keihard werkende mensen die het niet altijd even gemakkelijk hebben gehad. De zaak vroeg veel energie en dan schoot de aandacht voor de kinderen er soms wel eens een beetje bij in. Haar vader ziet ze als 'een echte Heg'. Een man van weinig woorden, die rake dingen kon zeggen en oog had voor de ander. Zelf herkent ze zich daar ook wel een beetje in. 'In ieder geval ben ik ook niet zo'n prater', zegt Ada. Ada werd in Barneveld geboren op 22 september 1946 en heeft het grootste deel van haar leven in Amersfoort gewoond.

5.5.4 MARIUS JACOBUS VAN DE HEG 1950

Wanneer ik Marius van de Heg naar zijn mooiste jeugdherinnering vraag kan hij daar niet echt een duidelijk antwoordt op geven. 'Er zijn zoveel mooie herinneringen. Daar is moeilijk uit te kiezen. Ik wil het samenvatten door te zeggen dat ik dankbaar ben voor die tijd, dankbaar dat ik het allemaal heb mogen meemaken', zegt Marius.

Uit zijn reactie mag ik opmaken dat hij een gelukkige jeugd heeft gehad.

Marius van de Heg werd op 12 september 1950 in Barneveld geboren als vierde kind uit het huwelijk van Aart van de Heg en Johanna Knottenbelt. Hij werd vernoemd naar zijn overgrootvader Marinus Jacobus Knottenbelt een markante ondernemer in Barneveld.

Hij gaat in Barneveld naar de lagere school en daarna naar de Ulo in Voorthuizen.

Korte periode bezoekt hij de MTS maar dat blijkt niet zijn richting. Uiteindelijk kiest hij voor de Havo-opleiding die hij volgt in Ede.

De schooltijd heeft Marius niet als bijster interessant ervaren. Huiswerk vond hij niet leuk maar wanneer er voldoende uitdaging in de lesstof zat werd hij wel gemotiveerd en was hij met plezier bezig. 'Wanneer ik er nu over nadenk zou ik het wel over willen doen. Mijn eerste gedachte was destijds om zendeling te worden. Dit wellicht mede geïnspireerd door de mooie spannende verhalen uit de Bijbel. Maar ook aardrijkskundeleraar leek me wel wat. Dit omdat ik een aardrijkskundeleraar had die zeer boeiend les kon geven', vertelt Marius.

Maar zoals bij praktisch iedereen het geval is liep de levensloop van Marius anders.

Na zijn militaire dienst, die hij als tijdsverkwisting heeft ervaren, heeft hij korte tijd bij zijn ouders in het bedrijf gewerkt. Daarna is hij tennisleraar geworden en dat is Marius anno 2012 nog. Wanneer Marius aan de sfeer binnen zijn ouderlijk huis denkt komen er warme gevoelens naar boven. Hij heeft zijn ouders ervaren als mensen die eerlijk en duidelijk waren. Zijn vader was een gevoelsmens, een man met grote capaciteiten maar ook een man die eigen moeilijke levenservaringen niet makkelijk kon loslaten. Warme gevoelens ook voor zijn moeder die 's morgens wanneer hij naar school ging hem aan de deur uitzwaaide, de duim omhoog stak en steevast zei: 'nou kerel, goede reis en behouden vaart!'

Wanneer Marius over zijn ouders vertelt merk je dat hij daar trots op is. 'Mensen van wie ik kan zeggen dat zij gelukkig mijn ouders waren!', zegt hij.

De langste tijd van zijn werkzaam leven is Marius tennisleraar geweest. Achtereenvolgens in Barneveld, Maarssen, Driebergen en Harmelen. In 1970 ontmoet Marius Hisje Sybrine Bangma. Hij vindt haar meer dan aardig en er ontstaat iets moois. Ze trouwen op 25 oktober 1972. Samen krijgen ze drie kinderen.

Op 28 juni 1973 wordt Annemiek geboren. Op nieuwjaarsdag 1977 ziet dochter Johanneke het levenslicht en op 28 maart 1979 wordt zoon Aart geboren. Hij werd vernoemd naar zowel zijn grootvader als zijn overgrootvader. Gelukkig heeft de vader van Marius zijn kleinzoon nog geboren zien worden want die overleed op oudejaarsdag in datzelfde jaar.

Als eigen hobby's noemt Marius sporten en vissen. Goede herinneringen bewaart hij aan de keren dat hij samen ging vissen met zijn vader. Een sport die hij later ook met zijn schoonvader beoefende. Het jaar 2008 is een verdrietig jaar voor Marius, zijn kinderen en kleinkinderen. Op 6 december van dat jaar overleed zijn vrouw, hun moeder en oma, op de leeftijd van 61 jaar. Marius woont inmiddels in de gemeente Woerden.

5.5.4.1 ANNEMIEK VAN DE HEG 1973

Annemiek van de Heg is de dochter van Marius van de Heg en Hisje Sybrine Bangma.

Ze werd op 28 juni 1973 geboren.

Annemiek is gehuwd geweest met Mark Hoek en heeft 2 kinderen.

Zoon Max werd geboren op 8 augustus 1996 en dochter Chris op 20 januari 2003.

5.5.4.2 JOHANNEKE VAN DE HEG 1977

Johanneke van de Heg werd geboren op 1 januari 1977.

Zij is de dochter van Marius van de Heg en Hisje Sybrine Bangma.

Ze is gehuwd met Hans Eekma.

Samen hebben zij een dochter Lizzy die op 4 januari 2011 werd geboren.

5.5.4.3 AART VAN DE HEG 1979

Aart van de Heg werd geboren op 28 maart 1979.

Hij is de zoon van Marius van de Heg en Hisje Sybrine Bangma.

Aart is gehuwd geweest met Sietske Pluim en heeft twee dochters.

Dochter Sam werd geboren op 12 maart 2002. en dochter Puck op 29 september 2004.

Aart van de Heg is een succesvolle actieve en creatieve horeca ondernemer.

Op 22 jarige leeftijd runde hij zijn eerste horecagelegenheid in Utrecht en in 2009 opende hij restaurant 'Juuls' in de Albert Cuijpstraat in Amsterdam.

Een warm en sfeervol restaurant op een bruisende plek in Amsterdam.

Dat werd gelijk een groot succes.

5.5.4.3.a SAM VAN DE HEG 2002

Sam van de Heg is de dochter van Aart van de Heg en Sietske Pluim.

Zij werd geboren op 12 maart 2002.

5.5.4.3.b PUCK VAN DE HEG 2004

Puck van de Heg is de dochter van Aart van de Heg en Sietske Pluim.

Zij werd geboren op 29 september 2004.

5.5.5 JOHANNA GERHARDA VAN DE HEG 1956

'De mooiste herinnering uit mijn kindertijd was de zondag. Mijn ouders moesten zes dagen hard werken maar op zondag werd er niet gewerkt want dan gold de zondagsrust. Dat was voor ons kinderen een fijne bijkomstigheid want dan was er alle tijd voor ons. Wanneer we opstonden stond er altijd een schaal witte bolletjes met rookvlees klaar. Ook nu nog, wanneer ik een bolletje met rookvlees eet, smaakt het naar de zondagochtend. Na kerktijd werd er koffie gedronken en de krant gelezen. Opa Knottenbelt kwam op zondag altijd bij ons eten na het overlijden van oma. De maaltijd werd stevast 'opgeluisterd' door te luisteren naar 'de toestand in de wereld van G.B.J. Hiltermann. Soms heb ik nog heimwee naar die heerlijke rust op de zondag'. Zo begint Hannie van de Heg te vertellen wanneer ze aan thuis denkt. Maar ook de sinterklaasavonden en het trotse blije gezicht van haar vader wanneer hij een grote snoek had gevangen komt in haar herinnering op. En dan die prachtige verhalen die haar moeder haar vertelde voor het slapen gaan. Dat deed ze met behulp van de poppenkastpoppen. Elke pop had haar moeder een eigen karakter meegegeven. En zo ontstonden de meest mooie verhalen. Johanna Gerharda, zoals Hannie in het doopregister staat geregistreerd werd geboren op 3 maart 1956. Ze wordt in Barneveld geboren in een druk gezin. Ze heeft dan twee broers en twee zussen.

Haar ouders zijn mensen die keihard werken in hun eigen grossiersbedrijf. Al vroeg leerde ze van haar ouders dat; 'wat je zelf wilde' niet op de eerste plaats stond in het leven maar de solidariteit met de ander. 'Je was op aarde om je plicht te vervullen en wat de Heer op je bord schepte daar had je het mee te doen', zo omschrijft Hannie het zelf.

Hannie was de jongste thuis en ze had een beetje het gevoel dat zij drie vaders en drie moeders had. Ondanks dit heeft zij toch ervaren dat zij zelf haar eigen weg in het leven moest vinden. In ieder geval wilde ze al vrij jong zelf de dingen doen en de eigen regie over haar leven voeren. In de buurt waar ze woonde waren geen vriendjes of vriendinnetjes. Zelf heeft ze dat nooit als negatief ervaren. Ook niet dat zij niet naar de kleuterschool is geweest.

Ze kon het als kind heel goed in zichzelf vinden. Hannie was niet zo'n groepsmens.

Uren heeft ze als kind zitten kleuren op de hoek van het bureau van haar moeder en hielp ze haar met bonnetjes sorteren.

Ze gaat in Barneveld naar de Julianaschool en later naar de INAS in Amersfoort. Ze heeft haar schooltijd ervaren als 'iets dat er nu eenmaal bij hoorde'.

Haar wortels liggen stevig vast in de Veluwe zandgrond. Tot haar 16e jaar blijft ze in Barneveld wonen. Aan haar geboorteplaats bewaart ze mooie herinneringen zoals aan Gaart Kap op zijn transportfiets, de haantjespik van bakker Koot, snoepjes kopen bij Tienhoven, de ijsjes van Waardenburg en het rond-snuffelen in het leuke winkeltje van Moens. Na haar schooltijd heeft Hannie een opleiding Verpleegkundige A gevolgd in Hilversum. Door omstandigheden heeft ze die opleiding niet af kunnen maken. 3 jaar heeft ze in het Diaconessenhuis in Hilversum gewerkt. Daarna is ze 10 jaar bij een Regionaal Ziekenfonds in dienst geweest en inmiddels werkt ze bijna 20 jaar in Revalidatiecentrum de Hoogstraat in Utrecht als therapie assistente op de afdeling ergotherapie. Wanneer Hannie naar haar eigen karakter kijkt is geen van de specifieke karaktereigenschappen van 'de Heggen' haar vreemd.

Ik noem er een paar. Creatief, praktisch en zorgzaam. Zelfstandig maar ook wel eigenwijs en koppig. Ze passen allemaal perfect in de Heggenstructuur. Hannie is op 24 april 1987 getrouwd met Peter Agterberg. Ze wonen in Utrecht. Peter is Adviseur Hypotheek en Vermogen bij de Rabobank.

Samen hebben zij twee kinderen. Dochter Suzanne werd geboren op 12 februari 1991 en studeert geschiedenis aan de Universiteit in Utrecht en zoon Joost zag het levenslicht op 13 juli 1992 en hij studeert aan de Hogeschool Amsterdam Sport Management en Ondernemen.

Deel 6

5.6 JACOB VAN DE HEG 1913 – 1965

Wanneer ik aan Jacob van de Heg en Gijsje van Reenen denk is het eerste wat bij mij opkomt 'de pollepel'. Op de geut, zoals de keuken van de boerderij werd genoemd hing bij een subliem gepoetste koperen pomp een pollepel. Wanneer je dorst had en water wilde drinken pakte je de pollepel, pompte deze vol... en drinken maar! Dat vond ik als kind een geweldig ritueel. Wanneer ik met mijn vader naar mijn oma ging, die naast de boerderij in het bakhuis woonde, had ik minstens tien keer dorst en maakte ik de gang naar de pollepel want bij oma hing er geen. Dit tot grote ergernis van mijn tante Gijsje. Elke keer wanneer ze me betrapte riep ze: 'verrekte jong, hang je noe weer aan die pollepel, noe is et uut mit dat geflodder, maak da je vurt komt!' Dat bedoelde ze natuurlijk niet kwaad maar tante Gijsje was akelig netjes en precies en kon het niet waarderen dat ik er een zootje van maakte.

Zomaar een herinnering aan Jacob en Gijsje van de Heg. Jaap, zoals hij in de familie werd genoemd, was de vijfde spruit die werd geboren uit het huwelijk van Aart van de Heg en Aaltje van Veelen. Hij werd in de winter op 17 januari 1913 geboren op 'de Bruinhorst' onder Ederveen. Koud was het niet

die dag. Een graad of vier en de zon scheen zelfs een paar uur. Leuke details die nog te achterhalen zijn in oude gedigitaliseerde KNMI gegevens. Jaap werd geboren in een gezin met drie broers en een zusje. Ook hij gaat, net als de andere kinderen uit het gezin, naar het Woudse schooltje. Overigens, dit schooltje staat er anno 2012 nog en heeft nog steeds dezelfde functie. Van de oude muren van de school zijn de zijmuren nog gedeeltelijk authentiek. Jaap was een kleine dondersteen, dat mag wel gezegd worden. Regelmatig haalde hij kattenkwaad uit. Toen hij in 't Woud op school zat moest hij in de middagpauze van school naar huis lopen en omgekeerd was dat ook het geval. Rennen is een beter woord want de tijd was beperkt. Om kwart over twaalf werd er warm gegeten. Dan rende hij altijd langs het huisje van de familie Mastenbroek. Na de maaltijd las boer Mastenbroek altijd luid en eentonig uit de Bijbel. In de zomer stond het raam van de geut open zodat dit goed te horen was wanneer je langs het huis liep. Op een gegeven moment nam Jaap een aardappel en gooide die door het raam de kamer in. Mastenbroek schrok hevig en voor Jaap was het rennen geblazen! Ruim anderhalf jaar nadat Jaap werd geboren kreeg hij een zusje. De ouders waren ontzettend blij met dit meisje. Ze kreeg de naam Zwaantje, vernoemd naar haar oma Zwaantje van 't Hol. Dit meisje werd vanaf het begin van haar leven enorm verwend door haar ouders. Daar hebben de andere kinderen soms best last van gehad. Bij onze Jaap bleek dat heel duidelijk uit de volgende anekdote. In het voorjaar werd in de boerderij de grote schoonmaak gehouden. Alle winterkleden werden dan een dag lang buiten aan de waslijn gehangen om te luchten. Jaap liep langs de lange waslijn en inspecteerde alle kleden. 'Kiek, die is van Zwaantje, en die..., en die, en deze is ok al van Zwaantje en de volgende twee ok, ...alles lijkt wel van Zwaantje te weze...verrek, er hangt ok nog een broek van mien tussen!'

Je kunt er nu wel om lachen maar deze reactie gaf het gevoel van Jaap wel perfect weer.

In 1918 maakt het gezin een moeilijke tijd door. Jaap's zusje Cornelia is al lange tijd ernstig ziek. Ze leed aan een hartkwaal. Op 13 januari 1918 wordt deze ziekte haar fataal en overlijdt ze. Haar moeder is intens verdrietig. Later zal blijken dat ze deze slag nooit te boven is gekomen. Vijf dagen later wordt het meisje begraven. Het is 17 januari 1918, de dag waarop de kleine Jaap vijf jaar werd. Jaap groeit op en hij bereikt de leeftijd dat hij mee naar de kerk mocht. Dat werd hem als een waar feest aangepreft. Zijn zusje Zwaantje was stinkend jaloers want die wilde ook mee naar de kerk. In die tijd werd de kerk lopend bezocht. Vanaf de Bruinhorst werd er gelopen naar Lunteren. Zijn eerste kerkavontuur is hem kennelijk wel opgebroken want toen ze weer thuis kwamen en Zwaantje hem vroeg of het leuk was geweest antwoordde hij: 'ut was iezig leuk maor ik gao nooit weer!' Voor alle duidelijkheid; een week later zat Jaap, hoewel onder protest, weer keurig naast zijn vader in de kerk.

De tijd gaat verder en van kleuter volgt Jaap de weg naar puber en van puber naar jonge man.

Hij krijgt in zijn jeugd de bijnaam 'de pikkert'. Ik heb niet kunnen achterhalen waar hij deze naam aan te danken had maar hij zat er kennelijk niet mee want in een brief die hij aan zijn oudste broer Henk schreef toen deze in militaire dienst zat ondertekent hij zelf met 'Jaap de Pikkert'. Vanaf kind was het voor Jaap al duidelijk dat hij boer wilde worden. Het boerenleven zat Jaap als het ware in het bloed. Hij was overigens de enige van de kinderen die interesse bleek te hebben in het beroep van zijn vader. Zijn broers en zus hadden hier niet zoveel mee behalve zijn broer Gerard die om gezondheidsredenen een ander beroep moest kiezen. Na de lagere school is Jaap thuis gaan werken bij zijn vader op de boerderij. Hij kreeg daarvoor kost en inwoning, kleding en één gulden per week. Het is toch onvoorstelbaar wanneer je hier goed over nadenkt. Eén gulden per week! Dat is nog geen vijftig eurocent! Deze situatie heeft tot zijn huwelijk geduurd. Jaap werd ouder en kreeg belangstelling voor de meiden. Na een paar losse scharrels in de buurt komt hij Gijsje van Reenen tegen. Dat leek hem wel wat en hij legde het dan ook met haar aan. Jaap gooide al zijn charmes in de strijd en Gijsje ging overstag. Ze trouwden op 16 oktober 1942. Jaap was inmiddels 29 jaar en Gijsje 21.

*Huwelijksfoto van Jaap van de Heg
en Gijsje van Reenen*

Het echtpaar gaat inwonen bij de ouders van Jaap op de Anna Maria Hoeve in Lunteren. Deze boerderij werd sinds 1927 door vader Van de Heg gehuurd van de familie Hamel uit Rotterdam. Na verloop van tijd ontstaat bij Jaap de behoefte om zelfstandig te gaan 'boeren'.

Er was al lang sprake van dat Jaap de boerderij van zijn vader zou overnemen maar vader Van de Heg reageerde daar erg traag in. Jaap kreeg een beetje het gevoel aan het lijntje te worden gehouden en forceerde een doorbraak.

'Vader ik heb onder Nijkerk een aardig boeren erf gezien dat ik kan huren van de kerk en ik ben van plan daar te gaan boeren'. Logisch dat Jaap deze stap zette want het was inmiddels 1945 en er was een kleine op komst. Daarbij kwam ook dat het inwonen bij de ouders geen ideale situatie was. Samen zijn ze het boeren erf gaan bekijken en vader Van de Heg kreeg in de gaten dat het zijn zoon menens was om het perceel te gaan huren. Op de terugweg naar huis zei vader: 'Jong, doe ut maor nie, ik maok plaats'. En zo gebeurde het dat Aart van de Heg en Aaltje van Veelen de Anna Maria Hoeve verlieten om plaats te maken voor Jaap en Gijsje. Aart en Aaltje gingen wonen in het aangepaste bakhuis en Jaap en Gijsje kregen de handen vrij om zelfstandig te kunnen gaan boeren. Zo nestelde de tweede generatie Van de Heg zich op de Anna Maria Hoeve en inmiddels woont daar sinds 2010 de vijfde generatie. Het werd overigens ook tijd dat zijn vader stopte met werken want juist in die periode begonnen gezondheidsproblemen een rol te spelen. Aart van de Heg werd steeds sneller vermoeid. Er wordt nierversgiftiging geconstateerd waaraan hij in 1948 overlijdt.

De doortastendheid van Jaap bleek overigens niet alleen bij de overname van het boerenbedrijf van zijn vader. Ook in de 2^e Wereldoorlog komt deze eigenschap sterk naar voren. Het is niet teveel gezegd dat Jaap zich een uitstekend vaderlander heeft getoond en staaltjes van moed heeft uitgehaald die niet zonder gevaar waren voor eigen leven. Jaap had een ontzettende hekel aan de bezetters en deed er alles, maar dan ook alles aan om hiertegen in verzet te komen. Zo heeft hij een belangrijke rol gespeeld in het verzorgen van onderduikadressen voor de kinderen van schrijver en jurist Abel Herzberg. In de biografie van Abel Herzberg geschreven door A. Kuiper wordt hier uitvoerig over gesproken. Ook nam hij actief deel aan de operatie 'Pegasus 1' de codenaam voor de grootste massa ontvluchting in de 2^e Wereldoorlog. Het ging hierbij om het in veiligheid stellen van meer dan 250 'Airbornes' en bemanningsleden van geallieerde vliegtuigen achter de Duitse linies. Jaap hield zich vooral bezig met de reddingsoperatie van Engelse piloten. Voor zijn moedig gedrag kreeg hij hiervoor een oorkonde ingesteld door Winston Churchill. Ook werd hem hiervoor een oorkonde toegezonden door Dwight Eisenhower namens de President van America. In deze oorkonde werd

de dank overgebracht namens het Amerikaanse volk.

Het gaat Jaap als jonge boer voor de wind. Hij verstaat het boerenvak als geen ander. Hij is dan ook succesvol in zijn onderneming. Zijn zonen Aart en Jaap herinneren zich hun vader als een goede vader. Zij vertellen: 'Hij was eerlijk en soms heel driftig. Hij was ook vergevingsgezind want als er eens bonje was wist hij niet hoe snel hij het weer goed met je moest maken. Hij kon geweldig rijmen en dichten. Dat deed hij graag. Er kon veel bij ons thuis maar er waren zeker duidelijke grenzen. Voor vrouw en kinderen ging hij door het vuur'. Het is inmiddels 1961. Er pakken zich donkere wolken samen boven het gezin van Jaap en Gijsje. Het valt de kinderen op dat hun vader steeds vaker en sneller moe is.

Zoon Jaap vertelde mij: 'Mijn vader nam me overal mee naar toe. Hij vertelde mij steeds hoe ik dingen moest aanpakken. Het leek er op of hij mij op mijn toekomstige taak wilde voorbereiden. Achteraf denk ik wel eens dat hij geweten heeft dat het mis met hem zou gaan.

Hij raakte meer en meer vermoeid en op het laatst kon hij niet meer. Vader werd ziek en na onderzoek bleek hij een groot probleem met zijn nieren te hebben. Hij werd in Amsterdam in het ziekenhuis opgenomen. Vier weken heeft hij daar gelegen.

Toen kwam zijn einde op 9 april 1965'.

*Jaap en Gijsje van de Heg
met zoon Aart*

Jaap van de Heg werd slechts 52 jaar oud. Gijsje van Reenen bleef achter met zes kinderen tussen 4 en 20 jaar oud. Zoon Jaap is 18 jaar en wordt geacht de boerderij over te nemen.

Je vraagt je af hoe moeder Gijsje dit allemaal rond moest krijgen. Gelukkig waren er geen financiële problemen en stonden de kinderen als een muur om hun moeder. Dit neemt niet weg dat Gijsje van de Heg – Van Reenen enorm veel heeft meegemaakt. In 1952 verloor ze een dochttertje van zes weken oud. Haar man stierf toen ze 44 jaar oud was. Het overlijden van dochter Alie en haar baby, haar kleinkind Jaap en de wetenschap dat haar kleindochter Aliene zeer ernstig ziek was hakte er enorm in.

De laatste jaren van haar leven woont moeder Van de Heg in een bungalow naast de boerderij. Ze werd gezegd met veel kleinkinderen waar ze ontzettend dankbaar voor was. Het was een humoristische vrouw met een uitgesproken mening. Enerzijds vond ze 'dat gewreut' in de familie maar niks maar anderzijds vond ze het heel interessant waar ik mee bezig was en was ze daar heel belangstellend naar. Tegen een familielid zei Gijsje eens: 'gisteren had ik neef Dick nog op bezoek die heeft een goedaardige vorm van geslachtsziekte!' Het is een voorbeeld van haar humor dat ze, ondanks alles wat zij meemaakte, nooit is kwijtgeraakt. Gijsje van de Heg – van Reenen overleed op 1 maart 1999.

5.6.1 AART VAN DE HEG 1945

Aart van de Heg was het eerste kind dat werd geboren uit het huwelijk van Jacob van de Heg en Gijsje van Reenen. Hij zag het levenslicht op 7 april 1945. Hij werd geboren in de Anna Maria Hoeve 'op de Biezen'. De oorlog liep op haar eind en Barneveld werd 10 dagen na de geboorte van Aart bevrijd. De oorlogstijd was voor de ouders van Aart een enerverende tijd geweest. We kunnen daarover lezen bij de beschrijving van zijn vader. De ouders van Aart hadden kort voor zijn geboorte de boerderij van zijn opa overgenomen. Dat had nogal wat voeten in de aarde want grootvader Van de Heg maakte er niet zoveel haast mee om de boerderij aan zijn zoon Jacob over te laten. Hij hield zijn zoon een beetje aan het lijntje. Maar Jacob zette er wat druk op want de kleine Aart kondigde zich aan en Jacob was niet voornemens nog langer bij zijn ouders 'in te wonen' temeer daar er een goede oplossing was voor zijn ouders want die konden immers prima in het aangepaste bakhuis gaan wonen dat naast de boerderij stond. Bovendien liet de gezondheid van grootvader Van de Heg in die tijd veel te wensen over die overigens in het vroege voorjaar van 1948 overleed. Twee jaar na de geboorte van Aart krijgt hij een broertje die Jaap wordt genoemd. Daarna volgen er drie zusjes, Gerda, Alie en Gijsje.

Gijsje werd geboren op 21 mei 1952 maar overlijdt helaas zes weken later. Dat zal veel indruk hebben gemaakt op de kleine Aart die toen net 7 jaar was. Ruim zeven jaar later volgt er nog een broertje en weer twee jaar later een zusje die de namen Helmert en Betsy kregen. Het was een druk gezin daar op de Anna Maria Hoeve.

'Het was meestal wel gezellig. Er werd hard gewerkt. Er waren uiteraard regels gesteld in huize Van de Heg maar aan de andere kant kon er ook veel', vertelt Aart.

Als kinderen maakten ze van alles mee op de boerderij. Aart herinnert zich nog goed dat wanneer vader en moeder op zondag de middagslaap hielden hij samen met Jaap mollen ging vangen. Ook herinnert hij zich nog heel goed dat hij samen met Jaap een ondergrondse hut wilde bouwen. Daar moest eerst wat opslag van boomwortels voor worden weggehakt.

Aart deed zijn best, maar het op de juiste manier een bijl hanteren had hij nog niet helemaal in de vingers want op een kwaad moment schampte de bijl langs het bovenbeen van Jaap in plaats van op de wortels. Jaap bloedde als een rund en had binnen de kortste keren de klomp vol bloed staan. Maar gelukkig kwam het uiteindelijk toch nog goed. De boerderij was een waar speelparadijs. Ik herinner me zelf nog dat ik samen met mijn broer Gerard en mijn vader op zondagochtend naar mijn oma ging en dan samen met Aart, Jaap, Gerda en Corrie Mosterd verstoppertje speelde. Er was een schommel en een wip op de boerderij en er viel altijd wel wat te beleven. Aart wordt ouder en gaat naar school. Eerst naar de Juliana- en later naar de Ireneschool in Barneveld. Korte tijd volgt hij de Ulo maar dat werd geen succes. Hij gaat naar de VGLO en daarna naar de Landbouwschool in Barneveld. Daarna volgt hij nog twee jaar de Middelbare landbouwschool in Putten. Naar school gaan vond hij prima maar huiswerk maken vond hij maar niets. Na zijn schooltijd helpt Aart veel op de boerderij. 'Dat was behoorlijk aanpakken, zeker toen mijn vader steeds zieker werd en slecht meer uit de voeten kon. Ik herinner me nog heel goed dat we het hooi binnen moesten halen. Dat ging met paard en wagen. We moesten het hooi eerst van het land op de wagen laden en later van de wagen opsteken in de hooiberg. Vooral als de hooiberg vol raakte was dit een zware klus. Dat was geen prettige tijd zeker niet toen ik mijn vader meer en meer achteruit zag gaan', vertelt Aart.

Aart heeft verschillende werkgevers gehad. Hij werkte als menger bij De Heus in Barneveld en bij Ginaf Vrachtwagens in Ederveen. Daarna heeft hij leren lassen en is gaan werken bij Van Lunzen een constructiebedrijf in Barneveld. Aart werd ouder en werd zoals de meeste jongens van tegen de achttien onrustig in de onderbuik. Hij ging achter de meiden aan. Op de ijsbaan in Ederveen kwam hij Gerdi-na Achterstraat tegen. Hij vond haar heel aardig en was onder de indruk van haar mooie haardos. Hij probeerde het met haar aan te leggen maar in het begin lukte dat niet echt. Later kwam hij haar tijdens

Pasen weer tegen bij 'het Pannenkoekenhuis' een restaurant gelegen op de Lunterse berg. En toen was het wel raak. Beiden werden stevig verliefd op elkaar. Op 18 februari 1966 trouwden ze. Aart blijkt, zoals verschillende Heggen, gouden handen te hebben. Hij bouwt nagenoeg geheel zelfstandig een mooi huis aan de Buzerdseweg. Daar gaat hij met Dinie wonen. Kort daarvoor had hij een grote kippen-schuur gebouwd waar hij 21 duizend kippen in kwijt kon. Het echtpaar wordt gezegend met zeven kinderen. Vier zonen en drie dochters. Jaap is de oudste zoon van dit echtpaar en daarna volgen John en Bertine. Marianne is het vierde kind van Aart en Dinie en daarna worden Aart, Aliene en Daniël geboren. Groot is het verdriet binnen het gezin wanneer dochter Aliene ernstig ziek wordt.

Daar is veel zorg om geweest. Het werd een lang ziekteproces, een lange periode van hoop en vrees, maar uiteindelijk mochten alle medische pogingen en zorg niet baten.

Aliene overleed en werd slechts elf jaar. Haar overlijden heeft grote impact gehad op het gezin. De laatste vijftien jaar van zijn arbeidsperiode heeft Aart als conciërge gewerkt bij enkele Hervormde Scholen waaronder de Willem Alexanderschool in Barneveld.

Hij was een zeer gewaardeerd medewerker en kreeg toen hij 65 werd een mooi afscheid van de scholen aangeboden.

Na een lange periode van hard werken, geluk en liefde, maar ook van verdriet en zorg hebben Aart en Dinie nu meer tijd gekregen om samen mooie dingen te ondernemen. Verre reizen maken en lekker een aantal weken overwinteren in Portugal staan daarbij hoog in het vaandel.

Dinie maakt als begeleidster de laatste jaren veel reizen met gehandicapte mensen. Daar vindt zij veel voldoening in. Aart heeft nu meer tijd voor zijn bijen. Dat is een grote passie van hem. Over bijen kan Aart je alles, maar dan ook alles vertellen. Hij is een verwoed hobby imker. Ook in tuinieren kan hij zich helemaal kwijt. En nog steeds klust hij graag in en rond het huis. En hoe zit het met zijn 'heggeneigenschappen'? Aart zegt daar zelf van: 'Ik kan behoorlijk eigenwijs zijn, zeg de dingen gewoon zoals ze zijn dus recht voor de raap maar ik ben niet zo'n prater. Ik denk dat ik meer van mijn moeders karakter heb meegekregen dan van mijn vader'. En zoals ik Aart ken denk ik dat hij daar wel gelijk aan heeft.

*Marianne, Aart en Dinie, Daniël,
Aart en Aliene van de Heg*

5.6.1.1 JACOB VAN DE HEG 1966

Jaap van de Heg is een zoon van Aart van de Heg en Gerdina Achterstraat.

Hij werd geboren op 30 juli 1966. Hij is gehuwd geweest met Christa van Gerestein.

Uit dit huwelijk werden 2 kinderen geboren. Melisa en Erwin.

5.6.1.1.a MELISA VAN DE HEG 1992

Melisa is de dochter van Jaap van de Heg en Christa van Gerestein.
Zij werd geboren op 24 augustus 1992.

5.6.1.1.b ERWIN VAN DE HEG 1995

Erwin is de zoon van Jaap van de Heg en Christa van Gerestein.
Hij werd geboren op 17 juni 1995.

5.6.1.2 EVERT JOHANNES VAN DE HEG 1967

Evert Johannes van de Heg, zijn roepnaam is John, is een zoon van Aart van de Heg en Gerdina Achterstraat. Hij werd geboren op 26 augustus 1967 en is gehuwd met Gratia Burgwal. Uit dit huwelijk werden 3 kinderen geboren. Joyce, Danny en Joëlle.

5.6.1.2.a JOYCE VAN DE HEG 1991

Joyce is de dochter van John van de Heg en Gratia Burgwal. Ze werd op 21 november 1991 geboren.

5.6.1.2.b DANNY VAN DE HEG 1995

Het tweede kind dat uit het huwelijk van John van de Heg en Gratia Burgwal werd geboren was een zoon. Hij kreeg de naam Danny en zag het levenslicht op 14 april 1995.

5.6.1.2.c JOËLLE VAN DE HEG 1999

Joëlle van de Heg is een dochter van John van de Heg en Gratia Burgwal. Zij werd geboren op 31 mei 1999.

5.6.1.3 GIJSBERTINE VAN DE HEG 1972

Beppie van de Heg is een dochter van Aart van de Heg en Gerdina Achterstraat.
Zij werd geboren op 15 mei 1972. Ze is gehuwd met Jan Joosten.
Uit dit huwelijk werden 4 kinderen geboren t.w. Denise-, Janine-, Aron- en Gerwin Joosten.

5.6.1.4 MARIANNE VAN DE HEG 1980

Marianne van de Heg is een dochter van Aart van de Heg en Gerdina Achterstraat.
Zij werd geboren op 25 november 1980. Ze is gehuwd met Johan Versteeg.
Uit dit huwelijk werden 2 kinderen geboren t.w. Celine- en Justin Versteeg.

5.6.1.5 AART VAN DE HEG 1984

Aart van de Heg is een zoon van Aart van de Heg en Gerdina Achterstraat. Hij werd geboren op 1 augustus 1984. Hij is gehuwd met Oedie Steenbeek. Uit dit huwelijk werden twee dochters geboren. Gerrie en Alice.

5.6.1.5.a GERRIE VAN DE HEG 2010

Gerrie van de Heg is een dochter van Aart van de Heg en Oedie Steenbeek. Zij werd op 14 februari 2010 geboren.

5.6.1.5.b ALICE VAN DE HEG 2012

Alice van de Heg is een dochter van Aart van de Heg en Oedie Steenbeek. Ze werd op 3 juni 2012 geboren.

5.6.1.6 AALTJE VAN DE HEG 1988 – 1999

Aliene van de Heg is de dochter van Aart van de Heg en Gerdina Achterstraat. Zij werd geboren op 27 mei 1988. Helaas werd Aliene al op jonge leeftijd getroffen door een ernstige ziekte. Ondanks alle zorg en liefde van haar ouders en de vele pogingen tot levensreddende handelingen van de medici in binnen- en buitenland is Aliene op 2 september 1999 overleden. Aliene werd elf jaar. Deze tragische gebeurtenis heeft diepe sporen nagelaten binnen het gezin van Aart en Dinie van de Heg.

5.6.1.7 DANIEL VAN DE HEG 1992

Daniel van de Heg is een zoon van Aart van de Heg en Gerdina Achterstraat. Hij werd geboren op 1 september 1992.

5.6.2 JACOB VAN DE HEG 1947

Wanneer je mijn neef Jaap van de Heg ontmoet merk je dat hij een boer in hart en nieren is. Dat is ook geen wonder want dit beroep is er vanaf zijn vroege jeugd met de paplepel ingegoten. Jaap is de tweede zoon van Jacob van de Heg en Gijsje van Reenen. Wanneer hij wordt geboren heeft hij reeds een broertje van twee jaar. Na zijn geboorte worden er in het gezin nog vijf kinderen geboren. Wanneer Jaap vijf jaar is overlijdt zijn zusje Gijsje die zeven weken oud werd. Dat moet een traumatische ervaring zijn geweest binnen het gezin. Het is een warm en hecht gezin waarin Jaap opgroeit. Er kon veel maar er golden duidelijke regels. Had je rottigheid uitgehaald kreeg je straf maar daarna was het dan ook over.

Jaap en Eefje van de Heg met hun kinderen Anja, Gijsbertha en Bertus.

Al heel jong moest hij zijn vader missen en kreeg hij samen met zijn moeder de zorg over het boerenbedrijf. Jaap, zijn doopnaam is Jacob vernoemd naar zijn vader, is het 3e geslacht dat de Anna Maria Hoeve bewoonde, een boerderij waar zijn grootvader in 1927 was komen wonen. Inmiddels is het vijfde geslacht 'Van de Heg' op deze boerderij geboren.

Jaap werd geboren op 8 mei 1947. De oorlog was voorbij en zijn vader richtte zich in die tijd geheel op de ontwikkeling van de boerderij. In de oorlogsjaren moest zijn vader zijn aandacht verdelen want hij was op en top een verzetsman. Niet alleen zijn ouders bewoonden het erf van de Anna Maria Hoeve maar ook zijn oma Aaltje van de Heg – Van Veelen woonde daar in het verbouwde bakhuis dat naast de boerderij stond. De jeugdijaren van Jaap staan in het teken van vrijheid. Een vrijheid die je alleen op een boerderij tegenkomt. Altijd gebeurde er wel wat. Als kind is Jaap door 'vallen en opstaan' groot geworden. Vaak letterlijk. Eens moest hij de pootstok naar buurman Bart Brink brengen. 'Niet op de fiets!', waarschuwde zijn vader nog maar ja,... Jaap dacht daar anders over. Hij sjeesde met fiets en pootstok het pad af maar natuurlijk ging dit fout. De stok kwam tegen het wiel en Jaap vloog op z'n kop 'de plomp' (de sloot), in. Jaap is als kind een echte vrijbuiters, een wildebras en dat is hij tot op de dag dat ik dit schrijf gebleven. Wanneer Jaap groter wordt gaat hij naar de Julianaschool in Barneveld. Later bezoekt hij de Ireneschool. Daar liet hij eens een muis los in de klas. Hij had het diertje gevangen en in een blikje gestopt. Gevolg: de meiden allemaal gillen en meester Kamphuis achter de muis aan die het onfortuinlijke diertje in één klap dood mepte. Na de lagere school ging Jaap twee jaar naar de landbouwschool en daarna hield hij de school voor gezien. Hij wilde boer worden en waar kon hij dat vak beter leren dan bij zijn vader thuis. School vond Jaap wel leuk maar dat leren vond hij maar niets. Drie jaar heeft hij met zijn vader samengewerkt. In die periode was zijn vader reeds ziek. Later zegt Jaap hierover: 'Het leek wel of hij mij op mijn taak wilde voorbereiden voor het moment waarop hij er niet meer zou zijn. Alsof hij het einde voelde naderen'. In 1965 overlijdt zijn vader. Jaap is dan nog geen 18 jaar oud. Samen met zijn moeder zet hij het bedrijf door. Maar gelukkig breken er ook weer mooie tijden aan want Jaap wordt verliefd en wel op Eefje Budding. De liefde is wederkerig want het paar trouwt in 1966. Het huwelijk werd gezegend met vier kinderen. Eerst worden de dochters Egbertine en Gijsbertha geboren en daarna volgen twee stamhouders Jacob en Egbertus. Wanneer Jaap 21 jaar is wordt hij zelfstandig boer. Een hele onderneming voor zo'n jonge knaap. Maar Jaap ziet het als een uitdaging en de zaken gaan goed. Niet veel later koopt hij de Anna Maria Hoeve die hij tot dat moment huurde van de Familie Hamel uit Rotterdam.

Alles gaat goed en niets lijkt het geluk van dit jonge gezin in de weg te staan.

Maar hoe anders bleek de werkelijkheid. Het jaar 1991 is net begonnen wanneer er zich op 4 januari van dat jaar een ware ramp voltrekt. Zoon Jaap komt tijdens een vreselijk spoorwegongeluk met zijn brommer om het leven.

Groot is het verdriet binnen het gezin over het verlies van dit kind. Jaap werd slechts 16 jaar. Wanneer

er zoiets gebeurt in een gezin verandert alles. Nooit meer wordt het zoals het was.

Een zwarte bladzijde in de familiegeschiedenis.

Maar het gezin moet verder en de boerderij vraagt blijvende aandacht immers je werkt met dieren.

Aanvankelijk was zoon Jaap de beoogde opvolger om de boerderij over te nemen maar na zijn overlijden hebben Jaap en Eefje hun hoop op zoon Bertus gevestigd.

Dat mag gelukkig wel zo zijn want wanneer zoon Bertus 18 jaar is gaan vader en zoon samen verder in een Maatschap.

Inmiddels heeft Jaap van de Heg samen met zijn zoon Bertus een groot bedrijf met melkvee en legpluimvee. Ik vraag Jaap naar de verschillen in het werk tussen vroeger en nu.

Hij vertelt, 'Niets is meer het zelfde als vroeger. Alles is anders en grootschalig geworden. Toen mijn vader het bedrijf runde had hij 18 koeien. Voor die tijd een fors aantal. Dat zijn er inmiddels 60 geworden. Ja, het zijn er zelfs 80 geweest maar daarmee kwamen we in de problemen met het gestelde melkquotum. Gek wordt je van al die bureaucratische regelgeving. Verder is ons bedrijf gegroeid van 3.000 naar 50.000 kippen. Die houden we in volière stallen waarbij de verzorging en de eierenafvoer geheel computergestuurd gericht is. Tegenwoordig moet een boer van allerlei markten thuis zijn. Een beetje een econoom, een planner, natuurdeskundige en een techneut. Bovendien moet hij op de hoogte zijn van een wirwar van wetten en wetjes. Ik ben dan ook niet zo gesteld op het ambtelijk apparaat waar je als boer mee te maken hebt. Men staat vaak buiten de werkelijkheid.

Jaap van de Heg heeft verschillende bedrijfsmatige bestuursfuncties vervuld op landelijk en regionaal niveau zoals bestuurslid van de landelijke NOP-kring Leghenhouders en het voorzitterschap van de LTO (Land- en Tuinbouw Organisatie).

'Dat waren bewogen jaren. In die periode heb ik bestuurlijk ook wel alles meegemaakt wat er mee te maken viel! Van Mond- en Klauwzeer en BSE tot vogel- en varkenspest. In die periode heb ik veel economisch- en emotioneel leed gezien bij veel boeren', vertelt Jaap.

Ook vervult hij een functie bij beheer Waterschap.

Inmiddels woont zoon Bertus met zijn jonge gezin in de Anna Maria Hoeve. Jaap en zijn vrouw hebben op loopafstand van de boerderij een huis laten bouwen.

Dit huis is gebouwd op het terrein waar vroeger Huize De Biezen heeft gestaan.

Wanneer we kijken naar het karakter van Jaap zijn een aantal van die eigenschappen heel herkenbaar voor een 'Heg'. Jaap is een doorzetter, opvliegend, recht voor z'n raap, soms een tikkeltje onbesuisd, open en eerlijk en... Jaap wacht met alles tot het laatst.

Hoe noemde ik dat laatste ook alweer? O ja, ... 'Heggengemakkelijk'!

5.6.2.1 ANTJE EGTBERTINA VAN DE HEG 1966

Antje Egbertina is een dochter van Jaap van de Heg en Eefje Budding.

Ze werd geboren op 12 december 1966. Ze is getrouwd met Willem Hendrik van de Vliert en samen hebben ze drie kinderen. Jacob-, Evertje- en Neeltje Everdina van de Vliert.

5.6.2.2 GIJSBERTHA JACOBA VAN DE HEG 1968

Gijsbertha Jacoba is een dochter van Jaap van de Heg en Eefje Budding.

Ze werd geboren op 7 oktober 1968. Ze is gehuwd met Jacobus Wijnen.

Samen hebben ze zes kinderen. Jacob-, Jacoba Maria-, Cornelis-, Evertje Evelien-, Jacoba Gijsbertha en Marcel Wijnen.

5.6.2.3 JACOB VAN DE HEG 1974 - 1991

Jacob van de Heg is een zoon van Jaap van de Heg en Eefje Budding.

Voor vrienden was hij Japie. Hij werd geboren op 27 mei 1974. Na twee dochters werd er binnen dit gezin een zoon geboren. Jaap was voorbestemd om zijn vader op te volgen op de boerderij. Hoe anders liep het allemaal. Jaap verongelukte met zijn brommer op een onbewaakte spoorwegovergang in Barneveld. Hij werd 16 jaar. Jaap werd begraven bij zijn grootouders op de begraafplaats in Barneveld. Zijn overlijden heeft grote impact gehad op het gezin van Jaap van de Heg en Eefje Budding.

5.6.2.4 EGBERTUS VAN DE HEG 1982

Bertus van de Heg is de zoon van Jaap van de Heg en Eefje Budding. Hij werd net als zijn vader geboren in de Anna Maria Hoeve onder Lunteren. Bertus heeft één broer en twee zussen wanneer hij het levenslicht ziet op 19 december 1982. Zijn broer Jaap overlijdt wanneer Bertus 8 jaar oud is.

Met het overlijden van zijn broer werd Bertus de beoogde opvolger van zijn vader op de Anna Maria Hoeve. Dat is ook gebeurd want samen met zijn vader werkt hij in een Maatschap.

Samen runnen ze een groot boerenbedrijf met 60 koeien en 50 duizend kippen. Daarnaast kun je op de Anna Maria Hoeve terecht om boerengolf te spelen. Kortom een druk bedrijf.

Bertus is getrouwd met Aaltje van de Lagemaat. En samen hebben ze drie kinderen. Twee meisjes en een jongen. Tessa-, Jacob-, en Evertje van de Heg.

De Anna Maria Hoeve die wordt bewoond door Bertus van de Heg en Aaltje van de Lagemaat

5.6.2.4.a GEERTRUIDA GERDA VAN DE HEG 2007

Tessa van de Heg is een dochter van Bertus van de Heg en Aaltje van de Lagemaat. Ze werd geboren in de Anna Maria Hoeve onder Lunteren op 29 december 2007.

5.6.2.4.b JACOB VAN DE HEG 2009

Jacob van de Heg is een zoon van Bertus van de Heg en Aaltje van de Lagemaat.

Hij werd geboren in de Anna Maria Hoeve op 7 augustus 2009.

Jacob is de 5e generatie Van de Heg die de Anna Maria Hoeve bewoont.

5.6.2.4.c EVERTJE VAN DE HEG 2011

Evertje van de Heg is een dochter van Bertus van de Heg en Aaltje van de Lagemaat.

Ze werd geboren op 9 juni 2011 in de Anna Maria Hoeve onder Lunteren.

5.6.3 GERDA VAN DE HEG 1948 – 2002

Gerda van de Heg werd op 8 november 1948 in de Anna Maria Hoeve onder Lunteren geboren. Ze is de dochter van Jacob van de Heg en Gijsje van Reenen. Na twee zonen werd er een dochter geboren in het gezin. Wat zullen Jaap en Gijsje blij zijn geweest. Als kind herinner ik mij Gerda als een vrolijk kind, een aardig nichtje die graag spelletjes deed. Zij nam daar dan ook altijd wel het initiatief toe.

We speelden vaak het spelletje 'de trein die rijdt op wielen'.

Daar werd een liedje bij gezongen. Je huppelde dan langs de rij kinderen, in dit geval mijn neefjes en nichtjes, en zong:

'de trein die rijdt op wielen, op wielen, op wielen.

De trein die rijdt op wielen en op wielen rijdt de trein.

En dan komt de conducteur en die knipt het kaartje 'deur'

En dan blaast hij op zijn fluit en dan rijdt de trein vooruit.

De trein die rijdt op wielen en op wielen rijdt de trein'.

Wiens kaartje tijdens het huppelen werd doorgeknipt was de volgende 'huppelaar' in het spel.

We hebben dit spelletje eindeloos gespeeld en altijd vonden we dat weer leuk.

Gerda kwam uit een warm gezin maar heeft ook het nodige verdriet voor haar kiezen gekregen in haar leven. Ze was een sociaal bewogen mens. Altijd stond ze klaar voor iedereen. Ze was buitengewoon actief en bekommerde zich veel om de mensen in haar omgeving. Ze was er voor iedereen en toch liet ze niet over zich lopen. Gerda kende haar grenzen en die liet ze niet overschrijden. Ze gaf als kind veel om dieren maar toen Cora de hond haar in haar billen beet was het snel gedaan met de dierenliefde,...in ieder geval voor Cora. Maar er waren ook andere levenslessen die Gerda zelf nog moest ontdekken.

Tijdens het helpen met kalveren voeren stak ze de greep dwars door haar voet.

Haar vader kon niet anders dan de greep terug trekken uit haar voet en Gerda schreeuwde moord en brand. Gerda was een echt buitenkind. Ze speelde altijd met haar broers en deed in het ravotten niet voor hen onder. Hoewel ze redelijk goed kon leren was naar school gaan niet haar meest favoriete bezigheid. Na de lagere school ging ze naar de huishoudschool. Ze vermaakte zich daar prima met haar vriendinnen. Gerda wordt ouder en krijgt belangstelling voor de jongens. Tijdens het schaatsen op de ijsbaan in Ederveen komt ze op een gegeven moment Geurt van de Vliert tegen. Ze vinden elkaar heel aardig en al snel komt het tot stevige verkering. Ze trouwen dan ook op 8 november 1966. Geurt werkte op kantoor als verkoper bij firma P. Bos Veevoerders in Ederveen. Ruim 41 jaar heeft hij daar gewerkt. Samen krijgen Gerda en Geurt zeven kinderen. Gea-, Jacqueline-, Rinie-, Geurt-, Arjan-, Gert- en Alinda van de Vliert.

Gezin van Gerda van de Heg en Geurt van de Vliert

Op de achterste rij: Johan van Maanen, Herman van de Berkt, Gerda van de Heg, Geurt van de Vliert en Mettina Overeem. Op de leuning Arjan en daarnaast Alinda. Zittend op de bank: Gert, Jacqueline met Gerwin, Gea met Erna en Gerjanne, Geurt met Eline en geheel rechts Rinie

Gerda heeft 13 van haar kleinkinderen geboren zien worden. Haar rol als zorgzame huismoeder was haar op het lijf geschreven.

Tot haar laatste dag is zij een zorgzame vrouw, moeder en oma geweest. Gerda hield van de natuur, van fietsen en tuinieren. Maar zij was bovenal een gezelligheidsmens.

Gerda overleed plotseling op de leeftijd van 53 jaar op 29 april 2002. Ze werd getroffen door een fatale hersenbloeding. Haar overlijden heeft enorme impact gehad op het gezin en haar omgeving. Dochter Gea verwoordt het zo: 'Moeder was ons alles! Een lief mens, behulpzaam en gek op haar kinderen en kleinkinderen. We hebben in haar een biddende moeder verloren.

Ze hield veel van zingen. Vaak wanneer je onverwacht binnen kwam hoorde je haar zingen. Ze zong meestal geestelijke liederen maar ook veel ouderwetse liedjes. Moeder was een zorgzaam mens voor mens en dier'.

Na haar overlijden sprong dochter Gea veel bij in het huishouden. Ze kreeg daar veel ondersteuning bij van haar tante Betsy, een zus van Gerda.

Gerda werd op de Gemeentelijke Begraafplaats in Ederveen begraven.

Boven haar rouwkaart stond de bemoedigende tekst naar Psalm 91 vers 1.

'Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen'. Een troostvolle tekst maar het verdriet om haar overlijden was er niet minder om.

5.6.4 AALTJE VAN DE HEG 1951 – 1985

Alie van de Heg werd geboren 10 april 1951. Ze is een dochter van Jacob van de Heg en Gijsje van Reenen. Ze was het vierde kind van dit echtpaar. Alie had een totaal ander karakter dan haar zus Gerda. Als kind kon ze uren op de schommel zitten, heen en weer wiegend met haar duim in haar mond. Van de wilde spelletjes van haar broers moest ze niets hebben.

Ze was heel precies en erg netjes op haarzelf. Een beetje ijdel zelfs. Ze werd regelmatig geplaagd door haar broers en zus die dan een hand vol kuilgras in haar schooltas stopten.

Dan werd ze echt boos want kuilgras vond ze vies en het stonk. Alie was bepaald geen ochtendmens want ze kon maar moeilijk uit haar bed komen. Ook daar wist men wel raad mee in Huize Van de Heg want regelmatig

werden de dekens van haar bed getrokken, bij voorkeur in de winter. Voor Alie betekende dat een slecht begin van de dag. Als kind gaat ze naar de Prinses Ireneschool in Barneveld. Daarna volgt ze de huishoudschool en later de avond Mavo. Alie had verschillende hobby's. Ze was heel creatief en was vaak aan het handwerken en knutselen. Ze zong graag. Samen heb ik nog met haar in het Lunteren's Vocaal Ensemble gezongen. Met de boerderij had Alie niet zoveel op. Ze was liever bezig met haar leerboeken dan dat ze buiten speelde of op de boerderij werkte. Dat wil zeker niet zeggen dat Alie de kantjes er van afliep; integendeel! Haar interesse lag gewoon ergens anders. Zo heeft ze vaak ingesprongen als hulpjuf op het schooltje op de Biezen. Met de kleuters bezig zijn was haar lust en leven. Na haar schooltijd is Alie werkzaam geweest in de administratieve sector. De tijd gaat door en Alie krijgt belangstelling voor de jongens. Ze komt Kees Blankenstijn tegen en beiden worden verliefd op elkaar. Ze trouwen op 22 december 1970.

Kees heeft inmiddels een baan als koster bij de Hervormde kerk in Lunteren. De rol van kostersvrouw was Alie op het lijf geschreven. Ze was een echte gastvrouw en haar manier van werken werd zeer gewaardeerd bij de gemeenteleden. Altijd stond ze klaar voor iedereen.

Alie en Kees krijgen samen vier kinderen. Vier jongens Wijnand-, Jaap-, Mark- en Gijs Blankenstijn. Dan breken er donkere tijden aan voor dit jonge gezin.

Alie was zwanger van haar vijfde kind. In de nacht van 15 januari 1985 werd er een levenloos kindje geboren en er doen zich grote complicaties voor bij Alie. Ze komt deze niet te boven en overlijdt dezelfde dag in de middag. Ze werd 33 jaar. Een compleet drama voltrekt zich binnen dit jonge gezin. Kees Blankenstijn bleef achter met vier jonge kinderen.

Alie Blankenstijn -Van de Heg werd onder grote belangstelling in Lunteren begraven.

5.6.5 GIJSJE VAN DE HEG 1952

Gijsje van de Heg is een dochter van Jacob van de Heg en Gijsje van Reenen.

Zij werd geboren in de Anna Maria Hoeve in Lunteren.

Het meisje werd slechts zes weken oud en overleed op 8 juli 1952.

5.6.6 HELMERT GIJSBERTUS VAN DE HEG 1959

Helmert van de Heg was het zesde kind dat werd geboren uit het huwelijk van Jacob van de Heg en Gijsje van Reenen. Hij werd geboren in de Anna Maria Hoeve onder Lunteren.

Uit zijn vroege kindertijd weet Helmert zich nog heel wat te herinneren. Spelen op de boerderij met zijn kruiwagen vond hij 'je van het!'. Ook herinnert hij zich nog goed hoe hij leerde fietsen op een te grote fiets. Hij stapte dan op bij de hooiberg zodat hij steun had en stapte af bij een grote berg zand zodat hij niet al te hard neerkwam wanneer hij viel.

Ook zal hij niet snel vergeten dat er een grote gans achter hem aanzat. Deze werkte de kleine Helmert tegen de grond en ging boven op hem staan. Een hachelijk avontuur!

Het neerstorten van een vliegtuig vlak bij de boerderij heeft in zijn jeugd diepe indruk gemaakt. Veel heeft hij genoten van het carbid schieten op oudejaarsdagen.

Helmert wordt groter en gaat naar de lagere school. Daarna gaat hij naar het Johannes Fontanus College in Barneveld. In de avonduren volgt hij de MTS en later volgt hij cursussen Bedrijfskunde en Economie.

Helmert vond het naar school gaan op zich wel leuk maar leren was beslist niet zijn hobby.

Al vroeg moet Helmert zijn vader missen. Die overleed toen hij vijf jaar oud was.

Dat had natuurlijk invloed op zijn jonge leven. Zelf vertelt Helmert daarover: 'Ik kan niet zeggen dat ik als kind het overlijden van pa op dat moment als erg negatief heb ervaren. Daar was ik te klein voor.

Je gaat er juist later veel meer over nadenken. Dan ontstaat de behoefte dat je best eens met hem van gedachten zou willen wisselen.

Dat hij je kinderen en kleinkinderen had gekend. Wel ging ik als kind regelmatig in mijn eentje wanneer ik uit school kwam bij het graf van pa kijken. Overigens kon ik bij mijn moeder met alles terecht en was alles bespreekbaar. Dat heb ik vooral toen ik ouder werd als heel positief ervaren!

Thuis was het meestal gezellig hoewel Helmert altijd wel veel moest werken voor zijn jonge leeftijd. Op zaterdag moest er altijd worden geharkt 'voor de zondag'. En of er nu wel of niet wat te harken viel, het ging kennelijk om de streepjes in het zand.

Hetzelfde gold voor het schoonvegen van het voerhok. Elke week moest Helmert daar met de bezem doorheen en wanneer dat was gedaan moest het op de knieën nog eens dunnetjes worden overgedaan met de stoffer.

En ook sommige regels die thuis golden vielen niet altijd mee.

Zo wilde Helmert bijvoorbeeld graag naar een voetbalvereniging maar moeder was onverbiddelijk in haar standpunt; 'Boerenjongens gaan niet op voetbal. Punt!'

En dat woordje punt stond voor 'verder onbespreekbaar'.

De zondagsrust werd strak gehanteerd en dat vond Helmert heerlijk.

Na kerktijd was het altijd gezellig want dan kwam iedereen naar huis.

Helmert doet graag aan sport.

Volleybal, fietsen, tennis en zwemmen hebben daarbij de voorkeur.

Ook speelt hij graag toneel bij Jong Gelre Barneveld en CJP Lunteren.

Soms regisseert hij toneelstukken.

Helmert wordt ouder en komt op een goede dag Hetty van Ginkel tegen. Het klikt goed tussen beiden en het paar trouwt op 3 april 1986. Het huwelijk wordt gezegend met 3 kinderen.

Een groot deel van zijn leven heeft Helmert gewerkt bij de NS en later bij ProRail.

Hij heeft daar verschillende functies vervuld zoals ontwerper van beveiligingssystemen bij het seinwezen en als planner van infrastructuurprojecten.

Wat karakter aangaat is Helmert 'een echte Heg'. Tenminste dat vindt zijn vrouw Hetty.

Hij is recht door zee, direct in zijn reacties en heeft het hart op de tong.

Dat zijn inderdaad wel eigenschappen die een Heg eigen zijn.

5.6.6.1 TEUNI GIJZELINDE VAN DE HEG 1988

Teuni Gijzelinde (Linda) van de Heg is een dochter van Hemert van de Heg en Hetty van Ginkel. Ze werd op 6 november 1988 geboren. Gehuwd met Albert Andreas (Bart) Wessels.

Uit dit huwelijk werd dochter Mirthe Jedidja (**Mirthe**) Wessels geboren.

5.6.6.2 MARINA JACOLINE VAN DE HEG 1990

Marina Jacolina (Mariska) van de Heg is een dochter van Helmert van de Heg en Hetty van Ginkel. Ze werd op 10 oktober 1990 geboren

5.6.6.3 JOËL VAN DE HEG 1993

Joël van de Heg is een zoon van Helmert van de Heg en Hetty van Ginkel.

Hij werd op 9 juli 1993 geboren.

Het zijn vooral de gezellige zaterdagavonden die als eerste herinnering bij Betsy opkomen uit haar vroege jeugd. Dan werden er spelletjes gedaan met haar moeder en haar broer Helmert. Ze herinnert zich nog dat zij als kinderen paadjes van luciferhoutjes maakten en daar met een speelgoedtractor doorheen reden. Ook heeft ze warme herinneringen aan het samen 'lekker TV kijken met een zak chips'. Betsy is geboren in de 'Anna Maria Hoeve' onder Lunteren op 24 januari 1961. Haar ouders Jacob van de Heg en Gijsje van Reenen runden daar een boerenbedrijf. Al heel vroeg moet Betsy haar vader missen. Ze is dan pas 4 jaar. Zelf zegt ze hierover: 'De impact van het vroege overlijden van pa was voor mij niet zo merkbaar. Ik was te jong. Ik denk dat moeder zich voor de kinderen bewust heel flink hield. Ze sprak er niet zoveel over. Haar emoties werden voor mij zichtbaar wanneer de steentjes van het graf werden gewassen. Dat gebeurde thuis. Dan zag ik haar samen met mijn zus Gerda huilen. Wel vond ik als kind Vaderdag een nare dag. De tijd gaat door en Betsy gaat naar de Prinses Ireneschool in Barneveld. Over het algemeen genomen vond ze haar schooltijd wel leuk. Veel plezier beleefde ze als kind wanneer al die leuke kleine neefjes en nichtjes van haar op bezoek kwamen. En ook de reises naar Rotterdam naar de familie Hamel zijn haar altijd bijgebleven waarbij de bezoeken aan de Bijenkorf heel imponerend waren.

Zij kan zich nog goed herinneren dat haar zus Alie nog thuis woonde en altijd op maandagavond moest oppassen. Moeder ging dan ergens op visite en Betsy en Helmert hadden absoluut geen zin om met haar mee te gaan dus was Alie de klos. Thuis was het meestal gezellig. Haar moeder was er altijd wanneer ze uit school kwam. Zeker was dat het geval toen moeder geen eieren meer uithaalde en het minder druk kreeg. Toen Betsy klein was woonde haar tante Marie bij hen in. Daar heeft ze ooit nog eens klappen van gehad met de stok. Dat kwam omdat ze haar tante per ongeluk aanraakte met de stofzuigerslang.

Na de lagere school is Betsy naar de Mavo gegaan. Daarna heeft ze een jaar MHNO gedaan. Ze volgde een opleiding leerling verpleegster maar stopte hiermee omdat één of andere nare vrijgezelle hoofd-zuster haar het leven zuur maakte. Ze heeft het altijd jammer gevonden dat zij deze opleiding heeft afgebroken en vindt achteraf dat ze zich destijds meer weerbaar had moeten opstellen. Maar er breken gelukkig leuke tijden aan want Betsy liep Nico Pater tegen het lijf.

Die heeft ze ontmoet op de ijsbaan in Ederveen. Dat was een soort huwelijksmarkt.

En ook Nico kreeg het behoorlijk op z'n heupen van Betsy want een week na hun ontmoeting ging Nico met Betsy mee naar dansles.

Dat was nog een heel gedoe want in die tijd werd dansles nog als een twijfelachtige bezigheid gezien. Nico's ouders vonden dansles dan ook geen goed idee. Betsy had na heel veel zeuren, eindelijk toestemming van haar moeder gekregen om dansles te gaan volgen. Dat lukte overigens pas nadat ze de hulp had gekregen van de vader van een vriendin van haar.

Nico echter trok zijn eigen plan om Betsy te veroveren. Daar paste de dansles nu eenmaal perfect in dus ging hij, tegen het ouderlijk gezag in, naar dansles!

De twee vinden elkaar meer dan aardig en beiden zijn er zeker van dat ze met elkaar verder het leven willen delen. Ze trouwen op 13 mei 1980 in Barneveld.

Met een warm gevoel denkt Betsy terug aan het ouderlijk huis.

Ze vertelt: 'Op zondag waren we vaak met z'n allen. Wanneer mijn zus Gerda er dan met haar gezin ook nog aankwam zei moeder lachend: 'Simson, de Filistijnen over u of jongens waoter bie de soep want d'r komt volluk an'. Wanneer we Betsy vragen naar haar specifieke karaktereigenschappen zegt ze: 'Mijn kinderen zeggen dat ik eigenwijs en koppig ben maar wel een lieve zorgzame moeder. En Nico is het met hen eens'. Van Betsy kunnen we zeggen dat zij een sportieve inslag heeft. Ze fietst graag en hoopt dit jaar (2012) voor de tiende keer de Nijmeegse Vierdaagse te lopen.

Nico en Betsy worden gezegend met acht kinderen t.w. Magda, Anna, Jacoline, Henk, Betsy, Corrina, Nico en Gerard.

Deel 7

5.7 ZWAANTJE VAN DE HEG 1914 – 1974

Zwaantje van de Heg was het laatste kind dat werd geboren uit het huwelijk van Aart van de Heg en Aaltje van Veelen. Ze zag het levenslicht op de Bruinhorst in Ederveen op 28 september 1914. Ik vraag me steeds af hoe mijn grootouders het hebben gered een goede leefomgeving te creëren met acht personen in zo'n klein boerderijtje. Haar eerste levensjaren stonden in het teken van de 1^e Wereldoorlog die precies twee maanden eerder voor haar geboorte was begonnen n.l. 28 juli 1914. De directe aanleiding van deze oorlog was de moord op aartshertog Frans Ferdinand van Oostenrijk. Ondanks deze oorlog verliepen de eerste jaren van haar leven vrij rustig. Bij haar geboorte had ze vier broers en één zusje. Ze werd geboren in een gezin waar hard werd gewerkt maar waar vrede en harmonie heerste. Er waren wel zorgen rond de gezondheid van haar zusje Cornelia. Ze was drie jaar toen haar zus op 13 jarige leeftijd overleed.

Zwaantje werd door haar ouders straal verwend, vooral door haar vader. Dat is niet altijd goed overgekomen bij haar broers. Ze werd dan ook vaak door haar broers geplaagd. Ze gaat naar de lagere school in Ederveen. Wanneer ze 13 jaar oud is verhuist het gezin naar de Biezen. Ze gaan wonen in de Anna Maria Hoeve. Na de lagere school gaat ze naar de huishoudschool. Haar leven lang zal ze blijven proberen om zich verder te ontwikkelen.

Als jonge vrouw wordt Zwaantje ook wel 'mooie Zwaantje' genoemd. Wel te begrijpen want het was een knappe meid. Wanneer ze negentien jaar oud is komt ze lelijk te vallen. Een lange ziekenhuisopname volgde. Tijdens het dweilen van de keukenvloer is zij plat achterover in de kelder gevallen. Ze beschadigde daarbij haar rugwervels en één van de wervels beschadigde een nier. Daar heeft ze haar leven lang last van gehad en de risico's van haar eventuele zwangerschappen waren groot werd haar verteld. Het risico dat er verlammingen zouden optreden bij de geboorte van haar kinderen was groot. Wanneer ze zeventien jaar is ontmoet ze Jochem Mosterd. Beiden gaan een lange verkeringstijd aan want Zwaantje trouwde met Jochem toen ze 31 jaar was. Een verkeringstijd van veertien jaar waarvan de laatste jaren werden overschaduwd door het naderen van de 2^e Wereldoorlog. Ook het feit dat Jochem in die tijd werd ingezet bij de bewaking van de Nederlands – Duitse grens maakte hun verkeringstijd er niet makkelijker op. Nee, het waren geen gemakkelijke jaren. Zwaantje en Jochem trouwen op 28 september 1945. Zwaantje werd die dag 31 jaar.

*Huwelijksfoto van
Zwaantje van de Heg en
Jochem Mosterd
Nichtje Alie van de Heg
en neefje Aart van de Heg
waren bruidskinderen*

Na hun huwelijk gaat het paar in Ophemert in de Betuwe wonen.

Daar werkte Jochem in die tijd als procuratiehouder bij een graanbedrijf.

Een jaar na hun huwelijk wordt er op 25 oktober 1946 een dochter geboren die de naam Cornelia Ada krijgt. Gelukkig gaat de bevalling goed vooral omdat Corrie een laag gewicht had bij haar geboorte. Kort daarna verhuist het gezin naar de Biezen. Ze gaan wonen in het bakhuis van de Anna Maria Hoeve waar ook de moeder van Zwaantje woont. Inmiddels is er een tweede kind geboren. Een jongetje die Johannes Jochem wordt genoemd. Hij werd geboren op de Biezen op 2 augustus 1951. Dit maal kreeg Zwaantje wel verlamningsverschijnselen waarvan de oorzaak lag in haar eerder genoemde val. Ze raakte eenzijdig verlamd en heeft lange tijd het bed moeten houden. Na behandelingen met elektroshocks werden de verlammingen langzamerhand opgeheven. Het bleek een wonder dat Zwaantje er uiteindelijk nog zo goed vanaf is gekomen. Het leven op de Biezen was een gelukkige tijd voor het gezin. Toch verandert er wat in de verhouding tussen Zwaantje en haar moeder. Er waren bij haar moeder gedragsveranderingen waarneembaar. In die tijd tekende zich wellicht de eerste symptomen van beginnende dementie af bij moeder Van de Heg. Het werd een zware tijd. Heel frustrerend was het voor Zwaantje dat haar moeder ook wel goede dagen kende en er niets aan de hand leek te zijn. Vooral wanneer er andere mensen bij waren speelde dit. Dan breken er spannende tijden aan voor Zwaantje en Jochem. De kleine Hans is acht maanden en wordt ziek. Hij blijkt een vogelvirus te hebben opgelopen. Een ziekte waar de medische wetenschap in die tijd nauwelijks raad mee wist. De kleine Hans werd zeer ernstig ziek en er braken zenuwslopende tijden aan. Medicijnen moesten uit Indonesië overgevlogen worden. Gelukkig slaan die aan en gaat het vanaf dat moment beter met Hans. Hij heeft echter nog jaren lang de gevolgen van deze ziekte ondervonden. Hans bleef een kind dat bijna altijd ziek was.

Inmiddels was Jochem gaan werken in de eierhandel van zijn vader en verhuist het gezin naar Barneveld. Wanneer we naar het karakter van Zwaantje van de Heg kijken zien we het volgende beeld. Zwaantje kon dominant, sterk en zelfverzekerd overkomen. In wezen was ze dat laatste echter niet. Altijd zocht ze zelfbevestiging bij haar man. Ze bleek dus helemaal niet zo zelfstandig als naar buiten leek en was zelfs behoorlijk onzeker. Ze had stijl en was een beetje ijdel.

Ze had een groot gevoel voor humor en entertainment en wist zowel jongere als oudere mensen te boeien met haar voordrachten. Ze kon mooi zingen en speelde graag mondharmonica. Ze maakte leuke gedichten en wist hele gezelschappen te amuseren.

Tuinieren was één van de hobby's van Zwaantje en Jochem. Ze ontvingen veel bezoek en gingen graag uit. Soms gingen ze naar de film. Een voor die tijd vooruitstrevend paar.

Over het bioscoopbezoek van Zwaantje en Jochem is een aardige anekdote te vertellen.

Het paar was naar de film 'Bleke Bet' geweest een film die handelt over 'het rose leven'

De film werd met kennissen besproken en de kleine Corrie had haar oortjes goed open.

Later, toen Corrie tijdens het boodschappen doen een blonde dame in de winkel zag staan vroeg ze luid en duidelijk aan haar moeder; 'mama is die mevrouw nu bleke Bet?' Op dat moment wist Zwaantje even niet waar ze moest kijken!

Het echtpaar was gek op honden. Jochem fokte honden en later ook paarden. Daar hebben beiden veel tijd en energie in gestoken.

Het leven gaat door, de dingen en dagen gaan voorbij. Er zou veel meer verteld kunnen worden over Zwaantje van de Heg en Jochem Mosterd. Maar de ruimte in het boek is nu eenmaal beperkt. Op 24 januari 1974 komt er een eind aan het bewogen leven van Zwaantje van de Heg. Aan haar sterven ging een lange lijdensweg vooraf. Ze werd 59 jaar. Jochem Mosterd blijft achter. Hij overleed op de leeftijd van 65 jaar aan een hartinfarct op 22 maart 1980.

5.7.1 CORNELIA ADA MOSTERD

1946

Van mijn neefjes en nichtjes heb ik, samen met mijn broer Gerard, in mijn kinderjaren het meest gespeeld met Corrie en Hans Mosterd.

Corrie en Hans kwamen veel bij ons thuis logeren. Toen het gezin van Zwaantje van de Heg en Jochem Mosterd in Barneveld kwam wonen fungeerden mijn ouders als oppas wanneer zij uit gingen. Dat was altijd een feest want we konden het heel goed met elkaar vinden.

We mochten dan vaak alle vier op kermisbedden op zolder slapen.

Daar kwam bij dat we op de 'Vijverkamp', waar ik woonde, een enorme boomgaard hadden waar we naar hartenlust speelden. We hadden veldtelefoons en speelden soldaatje, rovertje en noem maar op. Ook deden we wedstrijden wie het eerste de veldtelefoon opnam wanneer die overging. De winnaar mocht de volgende beller zijn. Vele 'toneelvoorstellingen' hebben we gegeven in 'Theater de Vijverkamp' tussen de schuifdeuren. Dit werd vooral gestimuleerd door onze beide moeders. Corrie werd geboren op 25 oktober 1946 op de Biezen. De eerste jaren van haar jeugd zijn heel gelukkige op de boerderij van haar oom Jaap en tante Gijsje. Ze woont de eerste jaren van haar leven met haar ouders bij haar oma in het bakhuis van de boerderij. Ze is helemaal blij wanneer haar broertje Hans wordt geboren. Ze verdedigde de kleine Hans met hand en tand. Toen op een dag Jaap van Velen de kaasboer eens tegen haar zei dat hij dat kleine broertje mee wilde nemen bedacht Corrie zich geen moment. Ze pakte een steen en gooide die naar het hoofd van de kaasboer. Maar ze gooide mis en de steen kwam terecht in de kindervan van Hans. Gelukkig gebeurde er geen ongelukken.

Later verhuist Corrie met haar ouders naar Barneveld. Dat vond ze minder leuk.

Na de lagere school gaat ze naar het Marnix College in Ede en volgt de opleiding HBS-a.

Daarna doet ze een jaar een secretaresseopleiding bij Instituut Schoevers in Utrecht.

Ze gaat voor vier maanden als au pair naar Engeland om haar Engels te verbeteren en wordt daarna secretaresse bij Boldoot Amsterdam.

Later wordt ze filiaalhoudster van een parfumeriewinkel in Heemskerk.

Ze leert Dick Nijhuis kennen en gaat met hem samenwonen. Samen verhuizen ze naar België waar Corrie bij haar partner als secretaresse werkt voor zijn In- en exportbedrijf. Dan pakken er zich donkere wolken samen boven het leven van Corrie. Er breekt een sombere tijd aan want haar partner Dick komt tragisch om het leven. Na zijn dood gaat ze terug naar Nederland en gaat bij Unilever werken. Er ontstaan echter gezondheidsklachten en ze moet haar baan opgeven. Hierna vestigt Corrie zich in Zwitserland. Regelmatig bezoekt ze in die tijd de Cote d'Azur in Zuid-Frankrijk omdat zij in Zwitserland geen definitieve verblijfsvergunning kreeg. Elk jaar moest zij dit land voor drie maanden verlaten. Negen jaar verbleef ze in de maanden april tot en met juni in Frankrijk.

Na het overlijden van haar moeder is Corrie gaan reizen. Ze bezocht o.a. Mexico, Indonesië en Singapore. Ze genoot van deze reizen en vond het vooral boeiend om nieuwe mensen te leren kennen. Ze heeft veel meegemaakt in haar leven. In 1980 overlijdt haar vader en broer Hans sterft in 2003. Bij het overlijden van Hans worden de banden met het ouderlijk huis definitief afgesneden. Corrie Mosterd woont anno 2012 in Maienfeld in Zwitserland.

5.7.2 JOHANNES JOCHEM MOSTERD 1951 – 2003

M'n sun,....waar is mijn sun?.....ik wil mijn sun!..... En dan volgde er een lelijk woord.

De 'sun' van Hans was onlosmakelijk met hem verbonden wanneer hij als kind naar bed ging.

Met het puntje van een zacht doekje dat hij zijn sun noemde maakte hij kringetjes over z'n wang. Andere duim in z'n mond. Zonder sun ging Hansje niet slapen.

Hans was een kleine doerak. 'Een mooi kereltje', zei mijn moeder altijd wanneer hij bij ons logeerde. Wanneer hij er was moest je wel opletten.

Onze Hans maakte er een sport van om aan de klok te gaan hangen, met zijn benen heen en weer te zwaaien en luid 'bimbam' te roepen. Gelukkig hadden we een stevige klok! Een grote vierkante houten kast, die stevig aan een grote haak in de muur hing. Ook had hij de gewoonte om alle deksels van de pannen uit de aanrechtkastjes te halen en die met denderend geweld op de granieten keukenvloer te gooien. Tijdens een logeerpartij kwam mijn moeder net op tijd de kamer binnen want Hansje was op de tafel geklommen en zou net aan de lamp gaan hangen.

Wanneer de suikerpot op tafel stond en Hans bij ons logeerde kon je de klok erop gelijk zetten dat deze werd leeg gelepeld. Dat was ook met de chocoladeboter het geval. Eens zat onze Hans klem onder de divan. Hij schreeuwde moord en brand. Toen mijn moeder hem uit zijn benarde positie had bevrijd zei hij: 'zo'n stom bed heb ik nog nooit gezien in een kamer!' en Hans gaf een flinke schop tegen de divan. We hebben eindeloos gespeeld met onze veldtelefoons. Mijn meest ontroerende herinnering aan mijn neef Hans dateert van 28 mei 1959. Hans logeerde bij ons thuis. Die dag, vroeg in de avond, overleed plotseling mijn vader.

Samen zittend op de waterput van de 'Vijverkamp' hebben we toen bedacht om te bidden of vader niet dood zou gaan. Helaas,....vader ging wel dood.

In het jaar 2001 kwam ik Hans op de kerkpleinmarkt in Barneveld nog eens tegen. We hadden elkaar lang geleden uit het oog verloren. We herkenden elkaar gelijk en het eerste wat Hans tegen mij zei was: 'Dick, weet je nog dat we zaten te bidden op de waterput?'

Dat vonden we beiden als volwassen mensen een ontroerend moment.

Hans werd op 2 augustus 1951 geboren op de Biezen. Ik heb al geschreven over zijn gevaarlijke virusziekte die hij opliep toen hij 8 maanden was. Na de lagere school heeft hij enkele jaren Havo gedaan en bezocht daarna de school voor Journalistiek in Utrecht.

Hans hield ontzettend veel van zijn moeder. Hij was dan ook erg verdrietig toen zij overleed. Hans was toen 22 jaar. Hij heeft vele jaren gewerkt bij de Barneveldse Krant en bij Radio Gelderland. Bij de BDU leerde hij Bep van Ee kennen. Meer dan twintig jaar had hij met haar een relatie. Later krijgt hij een relatie met Rita van der Fliert.

Hans Mosterd is op 13 februari 2003 overleden. Hij werd slechts 51 jaar oud.

Voor ons Maire der Gemeente

Canton

Barnveld

Departement van den Boven-Y

is op heden den

18 November

Tenue

en heeft verklaard aantenemen vo

Van de

GROTE HEGWEG

AANTEKENINGEN